

CGYL 2-84/1

1909
jan. 28.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyuri. - Szombaton
harminca dikkán, szerén de becsü-
letes lakomban, jóra - Uelen
szip és irdékés hógerk legeret
jelen - föltélenul elvárom. Míg-
pedig tekintve hoz kiint uazot
délben a maguk hájékán és ar
Andrász úton chididelek, dilután
három elött bevezetk májaint
elhozván Hebbel dolgotomat. Ezútt
jóvünk át. Itt mardunk 7 is. Ezútt
mizünk valamelyen talonkint
maga (3?) a Talusi iditt premiér-
re oman pedig Cecil assz. hoz -
hú? - liz int erre dolgaít hoz
mind ez lehetséges lezen
vizgoutlatágra!

Balap.

Ngs.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1909
jan. 28.

Dr. Lukács J.
írta

Bu
Nagy János u.

L44L 2-84 1/2

Szeged 1910 jún. 4.

Kedves Guri, - Mivel megfogadtam
hozz mára levelet írni neked, hát írok.
De halálosan fáradt vagyok és nagyon
fáig, hogy a lassan ment és nehezen is
nem kértél el a Rikstakáll - pedig
lobnapután vissza kell utaznom Pestre.

Nem tudom miért. Meghört ugyan is azt a hírem
magyari lebetű - De mintha nem jár
kedvel családunk már is belől töl voluak
már mindegyik "misteriumokon" - új objekt
tív a nagyra vagyok érhes. Talán ki is meri-
tet és a keserves harc a stílusért. Hízen
örögi volu ha sikerülne de stílusát nem
lehet előzni nélkül egyenre családai.
Talán még senkihez sem sikerült. Komikusán
nehezen ment. Kéha tíz sort tudtam leírni
egy erős napi munkám is mással új bot
istam. És mivel mérték, hogy sejtünk
jelentéke és az egy dolog?

2) Jo' volua ha bevezetisel eszelle az első
lapokra. - Istán. Talán már láttad, hogy
mégint kibáztak a Nyugatból. Istán
az Iselet Osátsuak mel' azt hiszem
ezértelme a praktikusság - És így az egyet-
len kifelé való ártó is becsaptam is
nem tudom, hogy most már mi lesz velem.

A darabot a bizottság elfogadta, de hogy a
direktor akárcsak jótétemei még nem tudom.
Csak annyit, hogy a kedve nem nagy. Valószí-
nűleg nem lesz semmi is en' lejjel tovább amig

beledöglök. - Különben most mégis csak a
mysterium a fontos és egy új magyar drámai
stílus. - (A tömcsát belül úgy értem, mint egy régi

spekky balladát bár materiában alig
van belőle sok jelölés, feneleg és kevés)

neked sepp mag' lelhetőz feneleg "nyit meg a
hárad mögött bár addig is kevesebb kutyái
szed volt ná mint nekem. Málam kezd mindlen
betömődni is bár a dac régtől mindig új energiá
kat adott nekem. Azt hiszem egyen mégis megpozt
a befalazott. Nem tudok most írni. Herwig

Herbert.

Nagy János u 15

H. am

Georg v. Lukács

6/1. Brooklyn

Berlin

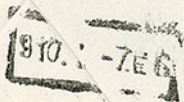
W. Lutherstrasse 2 II.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Abt. Herb. Wiener

Budapest, Turix Könt 17 IV

1910 Jan 4.

Ky. Budapest
Hagy. Zimont
15.

Kedves Juri - Ahol uttam le, hogy
 nagy levelet szeretnék neked
 írni, de már írtam, hogy a sem legs
 hosszú - (ha csak még nem próbálom
 megírni, hogy miért nem. Mert az
 nehéz dolga - és titokzatos valamivel
 írtam) - Azt a mi közös régi megál-
 lításunkat, hogy két-két ember
 ha igazán közre van egymással
 akkor mindig ugyanazt a valamit
 beszél egymással tulajdonképpen;
 valóságos mélységig megfigyeltük magunkban
 és nagyon sok mindennel kapcsolatban
 össze - (Többek között vezető témája lesz
 a Dialogus III. ík részének megfigyelt
 meg kell magán írnom. - Azt, hogy
 mi ketten "nem nagyon egymással

1910 febr. 21.

MTA FIL. INT.
 Lukács Arc.

bevételeire teremtve^{VI} szintén evel éresem ösnevezőjének. Nem csak ugyanazt mondja
Rét ember, hanem ugyanígy is beszél mindig egymással. Ez utóbbi még fontos-
sabb. - Ha most nagyon megosztásként a processust még vizbe még
ill. nem még vizbe - mikor nekem levelet írt - Valami "főfi" nehezséget lel
nek okul. - Az ember saját apró "impressiót" elmond is le is írja ha aszomnak
ir - de röstellé leírni ha nekem ir - Perce valószínűleg lejegyez dolgok - Azokat
is megírja az ember levélben - ha aszomnak ir. De röstellé elve-
lezni - ha egymással ir - Majd azt mondánám, hogy az igazán levelezés
(nem olyan mint ez) még felfiak Rét is valószínűleg erotikus szűkséget
alól igazán csak "tudni akarunk adni" - ott nagyon kevés marad.
Ez valószínűleg valami okból fogva - nem elég tudom, hogy miért - a legrosszabb
levélíró vagyok (még aszomokkal is)

Stóval: hát, hogy vagyok? - Tanítók iskolájában egyre jobban kint és
scholz se tud azon pontján lelkemnek tükrözni nőni. Lelekésített most, hogy
befejeztem a kétfeladallit, mejet 5-10 tudott hibától eltekintve nagyon pere
tek. (Hog az erősen rossz, meketben azonban tartalmai dolgok vannak megmuon
dva és ezért azt hiszem elkerülhetetlenek. - Ugye furcsa? - Vagy-va. A kint
dott tartalom mindig erősen marad. Medd való probléma. -) - általános mag

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

nagy sikere volt. (Általános értd: Edith
Máli, Foltán, Bartók, Gruber Emma) Nag, értd:
pl. foltánmal - Kipirult arc, hosszú hallgatás
után: „Hát --- érdemes volna még jobban
megszámlálni” - Ő tisztább és nehezebb feljebb
népszerűsítet szeretett volna. De nem akarta
átírni profába. - Én szeretem. Valamir
~~restlos~~ restlos” - bágyadt mezei kedéssel, melau
Kóliával szinte, ahogy még semmit sem
szerettem. - Mindig maradt valami izgalom
valami a mi baktatók, és egy nyugtalan
harckészítség, hogy a pártjára álljak. Ezt
valami bágyadt, mosolygó sorbanugrás
sal engedtem ki a kezeimből. - Azt gondol-
tam: Ha most meghalnék, az embernek
már sejtethetnék mit akartam. És talán
az már az, új dráma - A mi új drá-
mánk! - De még mit gondolok róla

1910 febr. 21.

ta náern végletesen. És nem csak a
Rifogazokat. Amel jölesik ha nembe-
dicéme (ami máskorosa). És a Kulónos
és nem'ertem még egészen, hogy miért.
Nem éppen magam ellen mint egy
újajött, nyilvánvalóan akart bebizni kell.
- Azt mondják (Gomboskuma), hogy néhány
túl rövid, vázlatos men. Az olvasóban
rágy, követelés van: ennek nagy mennyiség,
kolompáliznak kellene lennie sokkal telje-
selbűnk. Nem neki igazán sokot lenni.
(A hetedik a tíz végítésére elött is az ötödik
tíz elött) - Mégis nem dicéme a Ri-
fogaz? Nem így kell annak lennie, emel a
darábúal? - Így róla. - Még valami. Rájön
hogy miért kell additív a többi után nem
Azt hiszem nem. Az embernek azonban nem
erőnk az értelem hiát mert a mese gy-
szertis is "hiteles". - De a nem meztisz, hgy?
Szóval így róla, ha náern

Sokat. Majd az mondta: négy. Most már van a jövő perspektívájából látszik mindent.
Ettől már mind meg kell maradnia. Valahol felment már valami függő. Lát-
nak, és nem szabad már akárhogy mozogni. És minél jobban pozitívumok le a
jelen állapotjáról - valami ösvények ösvényéből - annál jobban tudom be-
látni a jövőnek tartozását. Ami azonban nagyon nem lesz csak
komolyan és tisztán. Öntudat és szűz. - Ha már bűn történetek beidézik a tanácsot.
Ha történet egy munka van ezt ami amit nagyon értek - minden körülményt is
beidéző tanácsok éppen is megértik. - Ére az ábrándozásra szűz-
ségen is van mostanában. Valószínűleg nem tudod még, hogy hivatalosan
visszaadtak, 'Aholso kapot', hogy - bár elfogadta a bizottság - nem fogják járni
ni. Sem most, sem jövőre. Érdektelen, homályos, távolság. Rafael kivételével papíro-
alakkok. Kivált Simonetto teljesen üres, holt, érhettelen. - Szóval nem tudom mit
fogok csinálni a darabbal. Komolyan fogok ezért foglalkozni a
minetripadokhoz való elhelyezéssel. - (A Hunyadiak "perre" megmondtam
hogy engem nem látnak többet. Amit ők perre nem értek legkevésbé sem
csapásnak. - Averseim ki akarom adni, hogy megpróbáljak tenni. A Magyar-
tal okvetlen meg lehet kötni azt az írtat melyt Edith megírta - és az.

nem lehetdeftsz meg csak nem
is koleson, mert a kiadasnak egy
roppant nagyori uletet formaja.
Koszon Guri a felajanelott kolesont
is ha nakszen volna na is tudnam
hogy kulonsz aldoparodba nem kenf
hidd el semmi scrupulizom nem volna
Hiten nem nekem kell lauen a kols-
nek. De nincs gatszen na azt hiszem
ha a deficitet nem tudnam firtui
majd, meg mindig benelhetunk roha
- A meret is mptériumok kiadasi
rol meg benelunk, ha megjart -
Aversion van a potpouri kols-
ellen. Segitessen. Stillelemek erzen.
Kos meg egy mptérium is 1911. be-
johet at. - Majd meg benelunk. Hiten
örig rakerunk. - Houban, ha ofan
Kedves van is felajanelod, akkor

1910 febr. 21.

maïd kérek püzt toled a Gépál Margit
és az utolsó nap német legépelésére,
hoq német vidéki nyaradoznak és
német kiadóknaak elköldhessem. Ével
Kunofan akkorok tördni - és versket
gyetnek is. Sok "daltartozom" van
még - ebbe a kötetbe való és nem
tudom március végéig megírni-e. Most
tovább nem várható a kötet. Ki-
csúsk teljesen a pezsolból. - Hát a
van Guri. És azt mondám nekik
hoq aki kialhatja magát és nem
kell reggel 8-kor iskolába mennie is
még délután is - és a szabad vasár-
nap délelőtti pöradban elhevernie
bocum dolgozhatik - az ne panyköl-
jék! Hancz pive mifiből imádkozzon
bálát, még örömi se merjen ofan

nagy dolog legyen neki, és vállalja a szabadságot. - "Genie ist etwas was man auf sich nimmt" - mondta egyikünk W. - "Freiheit ist etwas was man auf sich nimmt" - mondom én alainak nines. De annak éresem. - "Gigant, das göt-götöd és persze a nép aszopotat. Bár (egy születő vensem egyik sora; ,At aszopotat aszopotat, de meg kell halni...
Mio mondani valami nincs csak az hogy árva művészetem néha elha
gatra érzi magát nélkül. Spewast. Udvofton - a tenger.

A Kanamasoff - az nagy darab föld - De mégse jöve
Amel az egyik éresem hogy a forma hia - mig
Dontojewskinnél is hia - tragikusnak éresem.
Jalan ezért nem tudott a betedite Kőbe bejutni.

Herbert.

Monsieur

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

George de Lukács

(no)

France!

Cap Martin

Hôtel près Menton

~~Antoine Lukács~~
~~Menton~~

1910 febr. 21.

L4462-81/4 1940 márc. 24.

István Guri, hát ez jól
van így. Most még csak
alba a "Stadium" ba Velleu
eljutni, hogy ez ne is legyen
probléma. Itt is minden
legyen probléma. Ha nem, hogy
ez a félreállításod ne elegend
már valami nagy ~~itt~~ ^{itt} ~~verés~~
juttatásnak, melyet saját
nod kell magad, melyre sokat
Kell gondolni és róla sokat
beszélni - Ha nem ez legyen
a természetes állapot. ~~Itt~~
csak annyit. És vannak olyan
barátok is barátok.

Sőt a Kormányok segítséget sem kelt, hogy teljesben megváltoz-
tassa. Bár egyelőre hízenikus volna. Csak az emberiség
való belső világ legyen más. Van kevés barát is baj-
társ - a többi ember átmenet, mulatság, lepiszók, levegő
szemét. A legjobban ezekben nékem álom, vízió. Ha kínos
felébredés. Hogy ez együtt jár egy belső produktivitás
sal azt annál is inkább hiszem, mert meg van ad
az általános tapasztalatom. Már a ~~Halál~~ ~~Érték~~ ~~Könyv~~ ~~ban~~ megírtam
(for minden van abban a ~~hűdős~~ ~~Könyv~~ ~~ben~~), hogy a realitás
vagyos érzés, Minél nagyobb a realitás érzése benne
annál inkább érzek álomra hígulni mindent magam-
körül. - Miért valamit akarok csak mondani. A mi
kettőnk dolga ezen az úton felüli. (Ez is meg lehetett sőt
terlem mi) - Mert a mi világunk keletkezett egy ma-
gasabb végülainkből eredő hatásosságból. Éz mi

Ketten az öntudatlan, vegetatív
egyensúlyban pihenést. Kontrolláló
összefogást pontosan ömlesztve —
sokaság találtuk meg, nem
is fogjuk. De hiszen nem is
alanyul is ez elég meglepő-
tűnik.

Az. Ernst úgy ^{hisz} írtem
hozzá jó korszakot fog hozni. Vagy
sőt egyedül ilyen mind a kétszáz
mell. Igazán a felesége talán
nem is értesítette. Edithnek tele
fontald meg (ha meg lehet) hogy
péntek este érkeztem. ~~Sokakat~~
Kérlek hogy péntek este Edithet
a Verskötet végső megrendezése
kritikája stb. miatt. Péntek
este virágotlatozás. Herbert.

Budapest

Nagy János u. 15

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kasságos

Dr Szegedi Lukács György úrnak

1910 more 24

Paul Ernst általános teoriája az első fele, ami inkább
a darabról szól a magadik. - "Paul E. első drámájában
is meg van ez a disszonancia" - eddig a mondatisz tart
az első rész. Afonban én ~~itt~~ hozzáfüggentet mondat-
tal kikerekíttem. "Júe P. E. drámai világnézet, mel-
-böl a ~~szöveg~~ valószínűségeitől független, saját történel-
perint külön életet élő, abszolút dráma, a Dourhilde
is eredi." - A következő rész de is írok természetesen
egy áthidaló mondatot. A fordítás elég jó. Szilárdnak
különben nagy sikere vannak. A legnagyobb, hogy Balázs
is neki egy levelet (meguntatta persze) ~~meg~~ felelettel
azra, hogy ő kéri innen a könyvet, melles a
legnagyobb elragadtatással is a könyvet. Fonban
a kékpakállónak csak a prólogusa fog egyútt jönni
a cíkkeddel. (Csillag alatt jelezve a darabot) - mert
külön akarták kiadni mint a Szinjátek műsorát.
At előadatra vonatkozólag zavarok támadtak.
Olan okmai, Kis, porkos Pesti Pletyka Historiák
hogy sőtellek zavarni velük Berlinben. A
híre az, hogy Bárdos tudtul adta nekem
hogy Spiklai és ő, tehát a Szinjátek "oly ropp
visszafonban" van Bárdossal, hogy nekik sálal

Levele 2-2115 1910 ápr. 11.

Hát hunyóztéves voltál. Éf furcsa dolog és nekem
mikor a János énelem történt meg éppen jött
a Petőfi "és vállamon 25 év van már" -sora. És
én a gyermekséggemmel hasonlóan vagyok mint
Edith de nem látja az objektumokra emlékem
mint a hangulataimra; of elevenen, hogy én min-
dig valami rejtélyes csodálkozással konstatálom
hogy abban a korban vagyok már mellesleg máig
már csodálatos dolgokat csináltak, ember volni
már vagy mi a fene. De még objektívebben, igazán
bár értem ezt ha a barátaim valamit sőt multak
25 évesek. Én már ekkora emberekkel barátko-
zom! Nagyszerű! - Hát Isten istessen borzasztó sokáig
mert a magunk fajtá emberekkel sok idő kell
valamiként nem tudnak rövid kísérletet irni-
stb-érted. - Én azonban friss lettem. 1) meg-
tanulok első tárcámat a Lőrincz, meg nagyon rövid
lett. Vannak benne szép dolgok mégis nem tudom
jő-e. Edith azt mondja: nem. Nem jő ki. De ő tud
ta a pontokat előre és ezért nem omán jött
neki kigéniert azt gondolja: nem is jöhet.
2) Megfeletem a cikkednek. Azt hiszem nem baj

1940 apr. 11.

ja a rendezését egy matinéjában. En perre felfüg-
gessettem erre a kékszakállú úgró is polida-
ritást vallaltam Lacival. Ő, ^{barátom} ~~barátom~~ saját
ta de akkor a kékszakállú nélkül lenn meg
a matiné, hiszen az előre már meg van
páratul nélkül is egyelőre van dögivel.
Még nem beszéltem Lacival erről. De a dara-
bát azért kiadják. Ő idegen is érthetetlen
nekem ez a plekka politika, hogy egyáltalán
nem tudtam beírni díjazódni. — 3. ik számú
frivolizáson, hogy inné legkövetkező versim egyike
megjelent a Fésben. Csak az "úgyis", hogy
most már a Magyarok sán vehetnek kö-
vetkezőkben. Hát igen dolgozok vannak. — Nádai
azt írtatott nekem, hogy mégis a Világha fog írni
a kötetéről és legalább 40 sort kiemeltetnek. ^{előre}
Nádai írtán derék ember (nem csak ezért mondok)
egyre jobban becsülöm. És ő is egy nagyon jellemző
Pesti eset. Olyan mint az, hogy az, hisz Aubert
Kroki írónak szerződteti. Nádai aki egész komoly
Kvalitásaival írja a hét jargonját és ez a
"Kritikai műfaj" akkor igazán komoly is érthető

Terpi. Art hitem sehol a világon olyan komoly és értékes
krokikat mint minálunk nem imak, mint ahogy
nem is imak sohol olyan komolytalan és értékes
essayket és könyveket. - De ha juk est, Mária hűst!
Kedves Gyurikám legyél és géltesd le námlán
ra a Gélpál Margitot akár 4-5 példányban minél
hamarabb. 30-35 márkába fog kerülni és én most
mágon sok piros fogok kerülni és igarai lihaság
is nagy lelkiismeretlenségis tölem, hogy anira
nem tördöm se, hogy Brahman kívül be
sem kúldtem még sehol. A fordítomat megvár-
gettem. És komolyan gondolkodok rá, hogy hogyan fogok
a halálértéke nemetül való nyírájához. Ami
talán nem fog mágon sok faradtságomba
kerülni. Dolgozni kell, egy nagy a fész. Fát
géltesd le kék. Gyurikám avar ha vala-
melyik nemet premieretől imak egy előke
25 kiunt lapba. Azt hitem, már rigiditól
hozott spirituális "alomatörés" kúpisunk
volna. Síp volna. - Milyen mint mondiam el
80 usque 90 évig et köteleződ és így nem
nemsohára. - Perwast

1910. ápr. 11.
Efelejtett — megjírni. — A Dunszilde cikk magyar
és az írva. Rám nagy hatással és befolyással volt.
Rivált az amit a dráma immárus törvényre
járól, fűtőszes absztrakciójáról mond. Magyarok
hatással mint a kévíháfi bevilgetés. Most új
képpelen magamnak mint a grafikát. Fűtőszes
és követkegetés, végig vitt absztrakció a finetől.
Persze a hasonlat nem teljesen alkalmas
mert a "finet" — nekem fűtőszesek — de tudod
mit gondoltok.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn

Georg v. Lukács
Hospiz des Westens

Berlin 062

~~Marburger Str. 4~~

K.62 Baigrother St. 45 Hauptstadt
50 Reginald 12/4

1910 apr. 11.

Kedves gyuri. István nekem egy roppant hosszú levelet küld-
ben négytől Posti riport és sok, beleértve volt De azt nem
fogod megkapni mert én dobta be, hogy nem
volt rajta ucca és háppám. Dorogvó dühöngés
és ha a fiam levélgár se tudom újra írni.
Edithet kintem, hogy az eseményekről információ
is küldje el második tárcám melletti. "Működő
tündér Olona meseje": - A sűrű ocsuán lett. - A két
Követ, Nádainak is a Szinjáteknek. Kintem ahova
Jelkei fog talán írni. Őt is Nádainak unokáinak
tudod, hogy más emberem nincs. De miért nem ír de
és Nádainak? Itt magam egyedül érek, amit tud
tam előre. Csak nem búsít?! - Persze az ember gondolt a
titokban talán mégsem lehet elcsúszni mellette. De ha
megtörtént: Et ura fáka! - Különbözni vámsi kell. A kritika
amúgysem gyors nálunk és a te köved nem "uti olvas-
mány". En nem vagyok jó ellenőrző, hogy ittak-e más
röla. Majd tudakozdóm kvátnál aki mindent tud. - Hallé e
hírt. Bárdos nagyon tényszerű ember. (Míg Ed. is meggyőző)
Páncsival én is értem, hogy a darab nála maradtatott -
volna. Pont az fordult, hogy a Neuzeti felkent! hogy adja
be. Azt felelték: a szinjátek. Bárdos ezt meg tudván rebelizett
hogy adja a Neuzetinek. En beadom. Jóvá fogom. Ha a bűnt
-Saj sth. - A Szinjátekot el fogom venni küldetni. A Brunkild 20
már ezeken jött. - Dolgok? Kikkel évnél? En ismétlik fáradt
vágyok. Kár a levelet. Majd legkövetkező megyint.

1910. apr. 27.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

ZÁRT-LEVELEZŐ-LAP

Exim

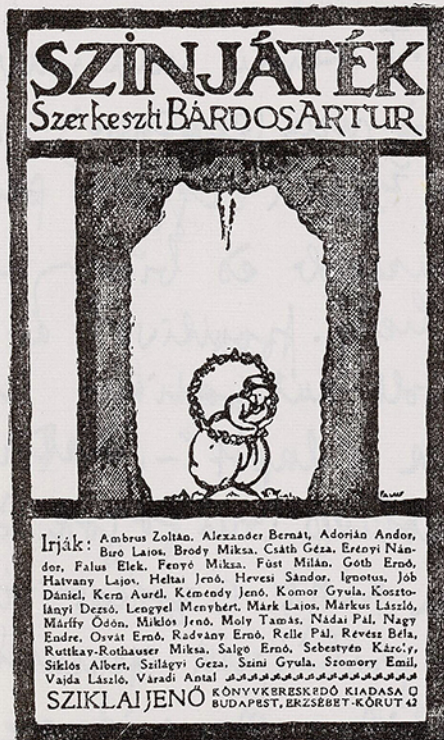
Herrn.

Georg v. Lukács.

Berlin W.

Bayreuther Str. 45.

Budapest, 19. május 11

SZERKESZTŐSÉG: VI., TERÉZ-KÖRUT 17. TELEFON 126-00.
KIADÓHIVATAL: VII., ERZSÉBET-KÖRUT 42. TELEFON 81-78.

Kedves Guri, már első levelemet is cím a győző
nő levélpapírson írtam, amivel ez a lap iránt
szimpátiámat, s akaratot nyilvánítom. - "Sie meinen's
gut mit uns" - illelve az egész talán a jóból áll, hogy
Bárdos tényleges ember. Fűt újabban új sejtum meli
sem válik egészen. De hát addig is - szép a levélpa
pír. Gurikám az nagy katasztrófa volt, hogy azt
a levelet cím nélkül küldtem világá először mert
minden szép és fontos meg volt benne. (Nagyon hosszú
volt) - maodszor mert mindegyik liába volt a
angia derjett eugen, hogy mindent képtelen voltam nélkül má
sikat írni. Ezt te bizonyára cseled. Ha azt a levelet megkapod és ta
lón már a harmadik s volna. A levelezőlapon nagyon kíváncsi referáltam
a dolgokról. De talán a fő meg volt újabb mi van? A Renaissance-ról máig
se tudok biztosat. Főben a bűnös söt kedvem nagyon megváltozott. J. i.
maga János bűnös bűntudott, hogy írjak bele bűnös tekintetben felelőseket
sállalván is ezt mondja, hogy komoly lapnak indul, sűrűn és irigytó
embereset söt meli s részt van benne és ez nagy látom a tárgs
dalom tudom. Komoly egy újabb lapja. Többet is replettel nem
mondhatott mert bejelgettem a városi leti fő híján történt is éppen
akkor egy csinos nő, egy járattalabb sötá-jútra befordulván naper
gőjével egy felkötött le felénk. Mire én sötve elbűnöttem, ne
hogy képtelen legyen ellenőrizni hogy bűnös sötá-jútra bűnös
amint nekem mondta, nagy járattalabb sötá-jútra gőjötia. - e mi
tejjá-jútra megot mint mondta a városi majoból a városi leti csalt.
Hja a politika. - Gyóval komoly. Azt gondoltam Gurikám, hogy azt amit
mi éppen a Magyar nyelvvel terveztünk nyelvi lehetne után a Renaissance
- ceal. Ugyanl bele teljes népszerűségben. Hja azt éppen bűnös
ve terjedelmű is a lap kitörítés belőle azt néhány obblu
nos polonkat auctik hűvös, benne, nyiban azt, mert nem

volt szégyellnivaló hível iratni. De a lapnak még a hiálitása-
ján látom, hogy simpátiával fogadják, a J.T.T. révén van való-
színűleg egy kispap-körösége is (én ugyan még nem kaptam) - áll-
talanul kérésre írt. Kell még valami? ~~De~~ A legfőbb pedig
az, hogy még a Nyugatnál is terjedelmesebb és bizonyára
a legnagyobb dolgok számára is van hely. Persze az az
iródnál is az, ami nálam jött és ami nem volt autopsziás és
beszél. Hogy "rendelkezésekre bocsátjuk a lapot" - (Két-
het egy + apostrofalt mindig) - és holnap írni fogok Ba-
bicsnak mellesleg, hogy legyen mint. Ő sokat is
ember akinek bizonyára jött ide is. Hát próbáljunk keresni.
A sok politika és pszichológia nem simpátiás szempontból
de hát ahogy lehet. Az iródnál is foglalkozni le be-
lább a magunk számára. Kérdi valakit. Sőt ír valakit a
következő számba. És is fogok. Sőt nem lehetetlen (a fidesz
lehet megcsinálni), hogy a "Marianne országát" átfutsem.
Különben jött rólad egy szép, nem nagyon jelentékeny de igaz
és jó kritika. A vége, az értékelés" persze jóvá kint. Ismét az
emberrelnek még a más szeméremtől is az önérték. Mindegy.
Díjazás, hogy, hogy hallgatnak. Eddig rosteltam utána nézni
de most fogok. A megírt persze én chef értem. Teljes kritikája
amint mondtam azért készt mint egy nagyobb, komolyabb és "magyar
jó" dolgot akkor róla írt és az most nem úgy olyan gyorsan mint
másikok mint szokták. Írják el neki? - De ő bizonyára fog
írni. - Nálunk éppen most írtam, a kritikát nekik látnak.
Díjazás is megszokott. Iratok vele. Csak tudom, hol ebbe
gyni. Mi lesz a Lúd-beli kritikával? Ezer már rég meg-
írta volna! - Mirt nem ír Baumgarten. Persze társak kellene és azt
Eislernek nem adnák, ha csak másként nem tudja Kobenjáró utat.
De itt még postafordultával, hogy Baumgarten is, hogy

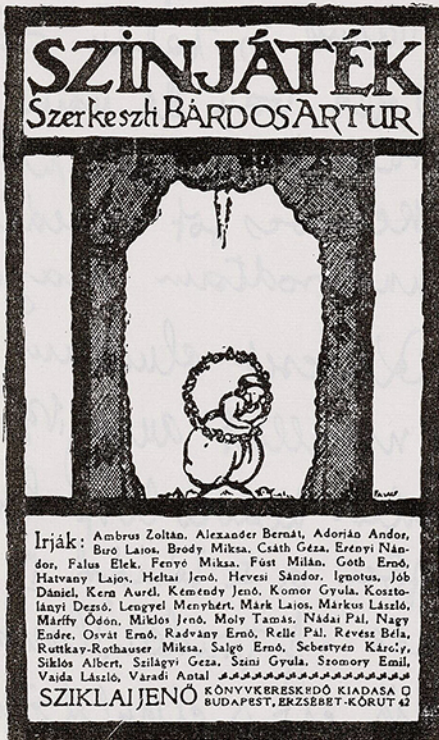
1910 máj. 11.

Budapest, 19.....

SZERKESZTŐSÉG: VI., TERÉZ-KÖRUT 17.

TELEFON 126-00.

KIADÓHIVATAL: VII., ERZSÉBET-KÖRUT 42. TELEFON 81-78.

irathassak Eglelvel. Szilágyival is fogok iratni. Talán a Budapesti Szemlébe? Legközelebb felmergek Alexanderhoz és megkérdezem mit lehet a Budapesti Hírlapnál csinálni. (Bársony legrosszabb esetben magam viszem fel a Független Magyarországra) Már most nem jut eszembe. De talán fog tudni, hogy összeköttetésem van-e. De a kuc egyen meg minden ál és bálnom is én ha nem álgyém-

met. Ez a jó ügy! - Különben a Renaissance és a Színjátszók Kapcsolatában alkalmam volt konstatálni, hogy mégis van a Te neved mellette és az egymunk is úgy látnak egy eseményen terjedt, de viszont magától-értendően sürgős jelentése. Nem tudnánk már új lapnál elkerülni sőt első helyre tenni - úgy látnak, láthatatlannal bár van konstatálni egy fiatalos. Van valami, a faj és csatározás közt és problematikusan a nélkül való, képpertően, érintetlennel sőt sifa és előkelőse sőt talán smertője is a nevednek. Minktha csak nem beszélünk róla. Különben ez is mindegy. Semmi okod esetleges készségre nincs, mert most feltételek rólad mint ahogy minden anyagot emberrel kell tételben írnunk. Fiaba "tudod", hogy azid fog járni a Kötél nyomán. Pedig bizonyos stílusmentes lett volna másképp. Ez után a közt után, hogy képpert Te fajt, fogadmat nálunk. Bizony nem tanadtál meg sekkit - azt hiszem. Akik pedig talán értek - legközelebb beszélnek róla. Nem mindegy. Azt hiszem, hogy lehet itt egy lapunk. Ágyunk, megfont mit hoz a sors. És dolgotunk. Készen roppantésukba kerül a munka most. Itt jár két. Meleg, piros, zöld, sárga, fekete és dörzs és kopogás nélküli asztal

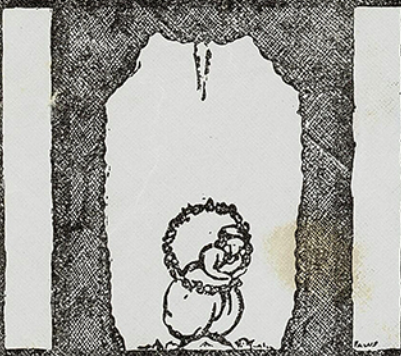

és mindegyik a rettentősen keskeny és fönnyesítő a léte folyamata
a földet és az új nem mondhatom. Ideges vagyok és talán jöri
nagyok munkák fejezve akit már, vagy más ok van de nem
tudok egy komoly munkához jutni és ami apró dolgok csinálom nem
jól sikerül. Sőt a rosszul, hogy rettentően keskeny sőt vérszel-
mes időm volt, tchettégtelenség felel és undorodtam magam
től. Csavarogtam, Edittel is sokat voltam. Keveset aludtam
Mind az elfáradt. De most ittam egy kis novellát a melyt
azt hívnak pip., Leporello halála - a cím. Neked kedves len. ha
a megcsinálása nélkül mert a témája éppen a te témád is - és
egy kicsi bevezetőből ered az első ötlet. - A tündér Ilona
hogy történt? De lehet valami a kötetbe. Majd ezt is elhirdetem.
A többi a társaság is, hogy Te mondjad, hogy rossz. - A talán Hol-
nap - kőszta egy a kőszta. nefel eleinte azt hittem, hogy jó
és eddig jóval azelőtt ki az ellenkezője. Érdemes a
dolgozatok az S okra egy kilenc idegassociáció miatt nem
tudom már koncentrálni a figyelmet a munkára. Valahány
kor t.i. a gipsz beleváltam már magam, hogy melegen len és
már mehetne a munka, akkor a "meleg" révén az irándó új
darabom jut már eszembe. - Gyuri azt akarom mondani, hogy
Dorothy cikket nagyon nagyon és még mindenféle gyatol fel
bemen. Két ponton: "a nagy levegő" és a bűvélőbálás mint az
egyszerű, "a forma" feltűnik st. Nem tudok már erről részletesen
írni. Külön láttam itt egy Gáspár című műtérmet a nemetektől
ami már okvet Paul Ernst Iskola - De ez a darab, bár mely az
egyszerű, nem jó. Nem suggestív és nem plastikus a művet egész
fölemelőt a saját saját fordítva nincs semmi sem. És elfáradt
toll dolgoz. Errol valamiféle lapba írni majd. Az utolsó nap
fordítása nem sokára kész. Majd olvassátok ha ráér, hogy hogy
hat németül. De van egyfelvétel az S M. Mibe került? Az utolsó
nap miatt is kell tudnom. - Nem akarom már új lapot készíteni, de még ke-
vesen hátra dolgoz. - Nem még sincsenek a vázlat és még Malinák is
nagy. tetszett. Mit akarnak? Hg? Mekkora
itt. Potlivel nem sokára H.

SZÍNHÁTEK

Szerkeszti BARDOS ARTUR

Irják: Ambrus Zoltán, Alexander Bernát, Adorján Andor,
Buro Lajos, Brody Miksa, Csáth Géza, Erényi Nán-
dor, Falus Elek, Fenyő Miksa, Füst Milán, Goth Ernő,
Haltvány Lajos, Heltai Jenő, Hevesi Sándor, Ignóty, Job
Dániel, Kern Aurél, Kemendy Jenő, Komor Gyula, Kosztol-
ányi Dező, Lengyel Menyhért, Márk Lajos, Márkus László,
Marffy Oszon, Miklósi Jenő, Moly Tamas, Nádai Pál, Nagy
Endre, Orvát Ernő, Radvány Ernő, Relle Pál, Révész Béla,
Ruttkay-Rothauser Miksa, Salgó Ernő, Sebestyén Károly,
Siklos Albert, Szilágyi Geza, Szini Gyula, Szomoró Emil,
Vajda László, Váradi Antal

SZIKLAJ JENŐ KÖNYVKERESKEDŐ KIADASA
BUDAPEST, ERZSEBET-KÖRUT 42

Herrn

Dr. Georg v. Lukács

Berlin W.

Beyreuther Str. 45 II

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1910. maj 11.

Kedves Guri, rettentő sok, komoly mondani valóm volna
 de szinte nem iszólalódik már levélle. Egyszer jobban o-
 rídek egy hajóra jótörőket értek ~~valahogy~~ hogy minden élet-
 megújulásról valahogy nekem is szól. És mint
 ahogy én az egész cikket nekem szóló levélnek ére-
 tem, ha így levelet akarok írni, és mi-
 nem kellene megírnom. Így valahogy vagyok mint
 a peremesek akik egész életüket növekedés-bővekedés egy-
 mással dedikálnak, mindegyikük külön vallomásra kép-
 telnek és társalgásuk csak azért igyekszik vonatkozni
 vagy a legprimitívebb beszédnyelvről áll. És mi-
 valami van. Nekem most már "gépírodalmi" (ismét is-
 merte a szöveget) műveimet kellene megírnom. Mióta
 községem éppénz principiumunkat, valahogy rádbiztam
 teoretikus kifejezést és egyre kevesebbet filozófálok
 (ami nagy erőmegtakarítás) sőt mint jobban előre uttam
 nem is tudok már. És egy próbára annak, hogy nem az
 egyik kedvenc voltam a gondolataim. És küzdöttem
 mert nem volt más, most átadtam nekem ezt a
 pontot. Tegnap este kezdte tolni Ady, hogy miért,
 irók meséket. He írjak. Az csak amatőröknek való.
 Egy filozófus élet is, nagyon jól, tisztelettel is meg-
 tudtam volna azelőtt mondani, irók. Most nem tud-
 tam, és eszembe jutottál és értem, hogy az az én

hallgatágon valahogy végigcsúsztem melled át-
dása a szónak. Szóval nehezen írok és leírom.
jában nem tudom mit. Azonkívül néhány szó a
dolgom, és nem írok rá. (Iskola és befejezés, tudorító
fárastó, utolsó tanítás stb.). - Gyuri akkor nagyon,
nagyon szép. Mit mondjak róla? Ha mesterségünk fordítva
osztott volna ki nekünk akkor valószínű hogy na-
gyon használnánk én isten volna meg. Iva is sokkal
jobbán van mint a régiek. De éppen azért. Vannak
bennük passzusok melyek amlatt hogy töltőre a te
hangnemek és ritmusod teljesen prignansak, vilá-
gosak és plasticusak. Kétségtelen tehát, hogy nem
szükségképpen való a te bölcsészágod és homofoná-
sod. Mint ahogy azt, amit más ciklus, modorok
volna hajlandó elfogadni az ember, ebben a cikk-
ben (csak 2 helyen) határozottan is bántan hibá-
nak éret. Gyuri nekem meg kell tanulni. Elvige
és célaidhoz egy nagyon fontos erő. Kétségtelen. El-
határozottan, hogy amlat. az iskolától megabámulván
rá fogok érni, elővenem egyik cikked és előve-
nem rejtett ~~szó~~ imitálva stilizáló tehetséget, és
átírom quodon egészen a te hangod leg-
frappánsan, felfordítva világos és egyértelmű. (Teg-
nap ady rólad is bement nagy mennyiség és lelkes
disszel és nagyon vidott, hogy nem tudok írni. - "Lám

Egy nagy minden: "ézés és tájékozás", gondolat és kör-
-tem történelem éltetése, álmok és valóság. Egy nagy mert
egyformán a lélek sorsa és annak megvilágítása
az pedig van! egyetlenségfelelősen, misztikusán előre
itt állat, követhető és elterelhető minden han-
golatot függetlenül van a lélek és sorsa - de való és
álom egyformán megvilágításai és egyformán
megvilágításai van független. Ezért is van a mese
ket! Most tudtam megmondani. Formában öm-
-bolóval, hogy az operenciát fűzve nem hasít
dualizmust az in világomba. Ideát is mese van
odaát is valóság. Ez az egész éppen lehet az kultur
öntudat. Ez nem, estétaság, mint ahogy én soká
is írtam, magam annál jobbra és magam-
-ban a dolgoktól. Sőt az én misztikusom
az, hogy mindenhez közt értek. Én nem is csak a
műveket formán belül éppen ezt az egészet.
Adynak mégis, így lehet. Nem jó mesék ismi.
Egy az az az, de az ember ezt az (igaz) ugyancsak
írányokat) a "valóság" felől köpölve mert az
köpölhetőség; ott nem csak hirtetui hanem
felismeri, megmutatni lehet. Lehet kapesola-
-tot teremteni és sok emberhez szól. Gyari - nem
tudom, itéltem megmagyarítani most. De

3.) azt gondoltam. Amber magától de x. száz
f. nem. Amber viszont ha ambrinuk érte
magam, akkor is mindazán sajnálk sem.
Lember. E a magától is mint az der
pedt enteta magától is mag gaura fél
miben egy törz csue alárendeli magát
mintakövetésnek van a socialismus.

Különb. gari (csof. csue majd vész
letesobes, irok) én is er, hoq én a Ne
bis emberk - ben, uj darabom cine, emek
az uj embertipusnak tragédiát fog
meginni (A tragédiát most a logdicsó tolt éte
lemben vedd.) - Apé az emberit alki kapeten,
is a sátrozó éte változó alkolmaival hangula
taival gember fiute oktala mind
ap csue ma mási thatatlan mepajókka jár
a vilaigban is meghal mert belül is vészödöt
is am a fő, a körülme pek (a legjobbakk sem)
nem tudtak rajta segíteni de az ő lelke tör
vész sem se nem csak az ő gember, ha em
ting leg is is formált de az éte,
hoq is gütes sem elő defet reals

csodálatos vigrehatásra rajta az itéletet melyet
deve is lefedtető fogva hordoz magában.
Mindet egyarált, hiszen tudod, Edith. - Azt aka-
rom megírni, amit az ~~Önk~~ Utolsó napban
képtem. Simonetto hűfi hozzá meg fog bálui meg
is hal. Éppen ez a hite ideje elő. Sőt csakugyan
a rossz csillagzat őli meg, hiszen amiatt Rész-
el Astoré. Te ezt érted. Hogy utitödök Rész a
lelke a világra, de nem mint hangulat, hanem
ha nem ^{mint} valósz, csupán sors mel' öltet is.

Mára talán elég is lesz. Nekem nagyon
jól jötték ezek a te irasaid. Én régebben mindig jót
és ment, valahogy így történt felapórtam magam
és nem dolgoztam egyet komolyan. Majd bejárt
hogy keresztettem egy időre nem elől esek a
vígó portokát, perspektivákat. Ideje, hogy felizzak
levegő. Mert a lélek formáját nagy fájdalom
nekem. Nem csak művészetben. Én minden este gótró
dom amiatt, hogy ma megint nem így sikerült
nem így sikerült, mert vagy attól nem így
beszéltem ahogy nekem. Éppen nekem kellett volna
hogy még mindig nem az én stílusom.

netlenül sok hamoly

-Hát most mi az igazság? A Leporellóba
igazad lehet. Hogy Don Juan Kalandja Magyar.
ritával of Különös és túfos, azt én nagyon
tudatosán csináltam. Indulni lák egy Kőfőseges
perchui Kalandot bocsátok előre, akkor don Juan
Kérésé, hogy rubit szerelhesen nem planszib-
liz és Külön, magyarázatra "porb" - Ezel az első
Kalanddal be van már állítva az ő Kéréső, titok-
vágyi volta. Éf jól van csinálva Gyuri. Nem
hiány, hogy egy már változtatásak. De
azt hiány, hogy a don Juan Mysterium
hidda hullóthéval már a ma jódik témámról
mégis csak meg let. És igaz van. Ami
ebben don Juanból van az a Mysterium don
Juanja. En attól se riadunk vissza, hogy
magyarul a Margarita Kalandját írjam meg.
- A Főbbi novellák ha nem Külön hidd el
azért, mert don Juan hogy egészen Külön-
ben mi csak a Sirkő van. Most írtam egy
az Jászai tulausáj - címűt. Jó. De egész y-
fél. - Most a te kövedről. A tubaj dombores

Senmit sem lehet tenni mert igazlatom, hogy még
a számos és jó kritikák sem elégségesek egy könyv nép-
pszerűsítésére. Ahogy valaminek Kulónos hang kell
maga te közzétételéért, hogy nem használható. Kulón
ben konstatáltam, hogy te itt irodalmi körökben
egy "Márka" vagy mint Edith mondása és
tulajdonképpen nagyon, Jellemek. Minos baj. Kivált
most. Mekkora munka perspektívák vannak előttünk!
Segítség szándékaink egyik "témától" a másikig el-
nek (mint arról holnapra) és egy a másik nagy
dolga. Késsé rögzítettem mert mostanában nem
voltam méltó hozzá és lemaradtam. De ezen
sem kell féltetni. Meghatott, hogy mostanák használtál
Egy nagy cikk vállán (a helye és idője) megazart volt
Pénteken előadást tartott a művészklubban, a fenei
népszerű evolúciójáról - Valdbanuk foguak megvárak
egy modern zenést stb. Nem volt más. Muszáj
vagy beugranom - fiába. Nagy harcban bal
Röpel is kell rendelkezni. Ritórk Emma fog
írni a közzététel. Azt gondolja, hogy leközlök
Egyszer a Neues Pesterbe fordítom. De nekik min
szereket öveztek. Nem olvastam még

Dáim gartán gikvét. Leo-i nagyon szép volt. De
nem voltálta cöljät. A kö-jedről tulajdonképen
mines benne nő. És van benne egy nagy logikai
elcsúszás (Azt kétféle kritikus akart at dejen definíciál nem
at a kétféle kritikus ekiről később beszél). - Különben
így is meg dolgozat mond rólad és is nekem rovd
Rivul tetzet (Ira is jöl volt). - A jölirás most bifojos
gumpontból kezd fontos lenni nekem. Ne legyen
itt támadható saját fejeventekkel lehet őket
csak egybe venni. - Mondjuri mi van
a Szépál Magyarítal? Legepetteted már?
Kérlek csinálj est meg. Törödni kell vele
Hátha akad kiadó? Az Utolsó Napot nem
fogják jätöteni. Ellenben Farkas Pál, Pékár G.
és Szilágyi stb. darabjait. - Kérlek gépettesd le.
Így. A Minjáterk Kér. hogy egyik nyári
duplaxánimban (az angol drámaíró) te Keats, Browning
és Swinburne drámaírói irjál, együtt és össze
ne legyen több 2-3 nyomt. oldalnál. Valamint
lírai elválkedést. In a francia pámba Gide-t
vállaltam el. De nem akarok már ifjúságot
inni kiharász. Kérlek vállald te. de est 2 hét

vetendő a lemondás

belül be kell fállítani - 2 pontatott oldalát Anders
Gide-ről. En bejelentem nekik. Késleked is meg.
Hát a volna. Diquojag, hogy megitt isok.

Pedig. Japán meg sok minden volna.

Edith írtatja, hogy ő nem fogja
mért kedvelni, meg azért is nincs mit látni
set inge. De te is ha rácsod mert nagyon
ráfai. En is késleked. hogy is neki. Nagyon nagy
Kodak lapad is roppant bántotta, hogy nem
ittal neki és hámos nekik szöke levelet -
dorgott az asztal fölé.

Hát persze. Erőpalkosa
hagyni abba mert sokse len
vege. Inj asztal nem sokára.
Herbert.

L9462-81/91910 jún. 20. NYA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gábor - Tulajdonképpen csak azért

írok neked máma mert egy másik levelet is
írtam. Elbűsültam fölrajtál. Hogy miért azt nem
tudtam megmondani. Nem is lehet talán. De ö-
le indult ki. Talán a mesterségünk vitt nagyon ré-
m. Nem bírom nagyon végérvényesen csúszni is
csak a nagy vakációnak érzem, nagyon nagy nap.
De hát ezért még a barátság mint a gyermek
Jó. Általában ráim jár kiírta a szid. A Nemzeti
dráma bírála bűvészai nem fogadta el a Kép-
szakállat. Azonban a Farkas Pál, Pekár János, Lukács
stb. műsorhoz még Benedek Marcell darabját is
fogják játszani. Deutsch - Kémény a forradalmár
Ady újon elkeseredve kijelentette, hogy soha
többet gépirodalmat ki nem ad tehát a
meseimet sem adja ki. Hát így van. Az újul nagyon
csavarogtam is $\frac{1}{2}$ skor egyet jött, háza is
 $\frac{1}{2}$ skor megálltam már 2 tárgyat. De
azért nem írt a neked. Rám für megint egy
szeg keserű kemény szeg. Ezer megint a
kritikát is már átadnád van. Ritok.

Ezuma megígerte, hogy ismét fog. Teleki már megír-
ta, azt bizonyára olvastad. Most még Nádas-
fyon várjaitani. Nekki eddig egy pedagógiai
működés keltet dolgozta, hogy Rincse-
re már megírta. En a városi Iskola 12-
százalékos megrovó levelet kaptam most a
minap nem urunk be is nem is igen
tettük. Azt mondta nem vagyok haragvatos-
tanak. Hát a városiál könnyű az állásomnak.
Mondan az állásomnál talán lehet valamit
csinálni. Már jartam a minisztériumban. Ha
be lesz sepebbe Péter Margit is és majd meg-
beszéljük mit csinálunk vele. Egyet vigyél ma-
gaddal. Egykor talán megkérheted P. Erőst, hogy
olvassa el. Az, utolsó nap fordítsa át is el-
dön majd. - Ismét nem hiszem azonban, hogy
néha igen belet belet lehet valamit kezni. Illet
ve belet csak, de az igen. - Itt semmi. Minden
esetbe megfőztes irántalról kell gondoskodni
Repiratormunka számára. Gyermek Gyrs. - Hát fol-
tánról elment.

Herrn

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Georg v. Lukács

Berlin W.

Weyrenther str 45.

1910 juñ. 20.

Bp. 1910 jún. 25.

Kedves Guri, ideje vagyok is
íráni. Nem mintha kilón útkörm
volna erre. De a Kőföldő Vakáció
mint valami Kőföldő öntője delej hit
már is nyugtalan. Türelmetlen vagyok,
röviden. Kilónban azt apró elintézési
való is az aggodalom, hogy bízni
még azt elfelejtettél több van, mint
a hangyák meztársak az aggodalom.
Dóvó évi állásfoglalás is gondolat. A miniszter
riamban voltam. Arra gondoltam, hogy
audienciára megyek a miniszterhez
B. A miniszterium felől nincs valami
utad? Ott kellene valamit tenni. A városnál
t. i. ha meg is még sokáig tart mint ki-
nevezésről sokáig nem lehet ró. Kilón
ben azért ott is utána mefele. Minnevezés
is páfálatok ott már nincsnek. Ha van
„teljes örápaimert” lehetne szólatni az
érdeklődésben. Ezt megtehették Guri ha
akarod. Afőben azt hiszem, hogy

MA. EL. M.
LUGOS AG.

cs. csak Augustus 15-ike után lesz aktuális. Ezt majd még megírom.
Haugen a minisztériumban ha van befolyásod azt mostanában Kellenc
mozgósítani. Ott egyi: Dr Bauer Herbert, befejtés tanár a Dufovsky uccai VI-ka
redijkolában az Eötvös koll. volt tagja (apja all. tanár volt, anyja all. tanítónő)
mint Balázs Béla író, Keményi, stb. - állami öntöndíjjal egy évig külföldön.
- írói pályára való tekintettel, kéis Budapestre való kiutaztatását. - Ezt
Ki Kellenc küzdemi valahog. - Kár, hogy szide vagyok, vagy hogy réges
Ki nem kerestek ki, mert most már egy talán indokolhatóan, de
bebiztosítottam „daczol, önzetből, vagy megemertetből” - vagy mi, teljesen kép-
telen vagyok már rá. - Hát ez van az állással. - Az utolsó napot nem akar-
ja frász közölni - Dehát már róla. Igaza van, ha nem akar külön
Kultuszt csinálni belőle. Ezt még nem kerestem. - De megjött a német
fordítása. Kellencnekül Hochtrabend is hazug. Kijavítottam amíg lehet
ez után elbúldom. A Szélpál Margit - Koltozót is. Jakább ennek a gépelésit
előzve majd. - Ami a könyvet illeti. - Nezd Guri - én nem önthetlek
annak, hogy te kiadod. Nem kéri megzabol. Ha millionos volna talán
egyszerűsödött fordultam volna. Érted? Tudod, hogy én is ismét, hogy
nem róla van szó, hanem egy antalfiokban beverő könyvöl megfét
Ki kell adni ahogyan lehet. Szóval én belemerülök asztal alá. Csak azt szeretném

ha ismét tudnád megcsinálni, hogy ne te
adjad ki, hanem valami gazdag bűdö
törvényszerű kapacitálád ná, hogy azt az
500 koronát kifizet a közv mindenképp
(pénzküldőssel stb.) kifizet, de megfizet. Delem.
betűk mint írtam is. Mert tegnap tudtam
meg, hogy a Felpál-ból 276 példányt
vettem meg Képpénst, és még 80 van
közönként is értékesítendő. - Pedig
180! Többet példányt lett pénzküldő
amiből legalább 100-an megfizetnek volna
ha én nem adtam volna nekik. (Nem is ir-
tem ezt a számot - Azt gondoltam, hogy itt egy
közvetlen sajnálattal tudtunk történi) - Szóval
a Nyugat még a Felpál-on is nyert! -
és most már közönként, hogy a következő
közvetlen okvetlen tisztelettel írtam le.
Mondd gyere, nem lehetne azéden
a franklinnal megcsinálni a dolgot?
Mert még ha mi adjuk is ki, ott
talán valami alkalmasabb közező

1910 jún 25

Speszódíjst beletve kóti. Delemmunk
abba, ~~de~~ ahogy ök a kópált akar-
ták kiadni. - Ök elölegesen mindent
én kapok 40%-ot, ha deficit lenne
fedezem. - Dár ~~es~~ közhatalmú ~~volna~~
mint a most már valószínű ~~teret~~
get end nagykövetség nekik jutat-
nam - Eröl ird meg véleményed.
Hogy melyik kóvet adjuk ki? - Ást-
hípek, hogy csak a novellákrol
lehet pó. t. i. a Magyarat nekem
már van megállapodásom a
verselers. At megf. J. u. m. Ede-
ger is deficit fizet. Mivelhog
ök igen dologban tőrtészetek is nagy
deficitöl tartani már nincs okom
(Jobban reklámozni mint ök, nem lehet) -
nem volna értelme, hogy tölts a kóvetet
elölegesen. Vigfont in Deutschal többet
nem akarok póbaállni. - Ismervd at

in „Nehistemi-gytemet” - Afonkivat zoll kouru és pörkös dolgoz
hallottam róla. Mondják nem tanácsos vele összejárni. Jólal
is gondolom, hogy a novellákat adjuk ki. Most már, a te dolgoz
is léven, igazán rád bízom, mert magam sem tudok határozni, hogy
mi legyen a Kötetben. Sokszor nem akartam a műteriumokat
belevenni, mert nem szeretem a keverést, pedig, csak tartom. Más-
felől nagyon hatalmasodna a Kötet és lehetne egy feltétlen kötet
csinálni. De nem volna túl sok is? - Ezt már egyen rád bízom : te
vagy a filologus. Jól meg hogy mit gondolt. A „Törvény a tavaszról a halál
ról is a messzejáról” - csak fegedem a jóvá hites fog sorakelmű. De hi-
gen igaz csak szeptemberben kell a Követ. Az Ibojának meg a Kötetnek
linak ékese volt. Kedvencei ismétlik „az ifjúság rajonai”. A Renaissance
nagyon megismertetik, (igazán szimpatikus az emberkedés) is a Magyar
mindenfélé ingár. Jól megint valamit a Renaissance-nak. Püzt Ragyog?
Kerj tolt. Bólos el, hogy meg a milliomos se igaz ingar mert
vontja a vásárt. - Szélpál gőpirist megkaptam. Kötetben Kildtél.
Majd ha belefut, Kildtél Reichman. Egy újmet Kiadónak 3 Kellere
kildeni. Fontos volna, hogy megjeljen nimitál. Általában nem tudom

hoq hova kuld. — is azt sen
hoq kitöl pörök tanácsot. MTA FIL. INT.
Lukács Arc.
Ezen majd elvilegkedés járón.
Talan nekem is akad valakid
akitől ezt megtudhatnád. Az utolsó
nap nimet kifizetést nem soká-
ra elhúldon. — No most már
abba hagyom ezt a levelet
mert mindkét uagyon fáradt. Leg
közelebb majd ismét megint. —

Augustus májodik felébe
ha akkor me-él olaszországba
valahol találkoznánk. Programom
júl. 2 - 15 Jézus - 15 - ? Magyarórad (Erdő)
augustus közepe vagy májodik felé
Kortársas. — Jó hoq dolgozol. Öntök
mostanában a leveleid hangjaidnak
jót én ráim is ráim feneke. Az apró pörökhat
is mint életharagot főnök. Sallus vénei.
Jóban végeztetve velük az ember. Gerwyn.
Herbert

Herrn.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Georg v. Lukács

Berlin W.

Bayreuther Str. 45 III.

Als. Herbert Sauer, Budapest, Teréz körút 17

1910 jún 29.

1910 júl. 4.

Kedves Apai - Szegeden vagyok és nagyon tetsző-
tás eredményel. Majd levélben töltöttem. - Amit a
Központ mondott jól van. A tényleg ráérünk rejtély-
sok befűlési. A Karod a minisztériumokat hát leje-
nek beint. Én szívesen nyitok. De az szívesen
lány is az: kiadottan Központ maradt nekem
mindig. - Néha ird meg amiként szívesen a
címét egy levélben p.p. - mert a levelek szerint hagyomány
magam meg elfelejtettem. És ha tudsz néha nein.
szívesen az címét megírtam. Talán Recha férje? 36
Öröndözök a látni. Vagy az utazás? A szívesen hivatalos nein
sem tudom talán megírtam valamit Központ címét?

MTA FIL. INT.
Lekács Rtc.

Zahlenlauf.

Bergwandstrasse 44

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

N. W. Schiffbauerdamm 29

LEVELEZŐ-LAP

Exim

From

Dr Georg v. Lukács

Berlin W.

Wayreuther Str. 45

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filleres levelezőlapok szolgálnak.

1946. 2-8/12
Kedves Guri, Docsi! Mire hóg
és sokáig nem írtam - lehet, hogy még
a Krisztnét sem kövöntem meg. De hi-
gen tudod - ugye: Először már meg-
rejt és nagyon tetszett. Adalatos
dolgoz vaniaak benne. Hat egyből
mondani valóm most nincs bár
sok mindnyele történet de éppen most
és utasom és rendezkedem és majd
írok. Remélem. Most csak en-
foltán elvite felelőzőt Zouber
Emmat. Harom hét óta egy chagatott
Villában laknak felett a Budai Hegyek
ben és beteg. Alláson még mindig
de E. már ita, ugye, hogy írt. Azt
hiszem nem lesz nehéz de még is
foglalkozni kell vele és az Kellente
Káro megpírtá E. t, hogy nem írtad
meg a címeket mert 5 megalkarte Kö-
szömi a Köv és "nagyon szimpatikus
és kedves" levedet. Hat, Garikam is
akkor lehet a város állás miatt. Bár
nem hiszem, hogy nehezebb volna. Hat
hat spewer. Levelet majd után.
Gyermek Herbert 43

Ábr. DE Albert Baner Budapest VI. Terés-körút

17. IV.

VS Bm 0161

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

ZÁRT-LEVELEZŐ-LAP

Exim

Herrn

DE Georg von Lukács
Hotel Seehof St Gilgen bei Techl

Kedves Juri - Tulajdonképpen nincs mit
írni. Illetve nagyon sok beírni való volna.
Legjobb ha röviden referálok. - A városnál
Kaptam egy kitűnő állást. Mint a Jugóban
főnök voltam (az őrád orsz.) az igazgatóm
Intelligens, „felvilágosodott” materialistás posi-
tivist. - De mégis intelligens annaggyá for-
rási igazgatóm lett. Aprókiról olyan kitű-
nő az órárendem, hogy a vasárnapon
Kivül két egész szabad napom van és
egy szabad délutánom. Azt lehet dol-
gozni fogok. Delső állapotom jó. De nem
alkalmas a munkára. Itt bajok vannak
Juri. Nem lehet nekünk most még perken-
fenn. Nem is a programunk miatt, hanem
mert vag-vaq ~~emberek~~ emberek. A mi
niveaunkat nem lehet megtartani, mert
mics de ember is nincs még kétféle
Talan ha egész magyarországi emberekből
válogathatunk. De azok nagyon rit-
kának híva, befoglalás is nem ab-
szolut megfogható. Ugyan nem le-

het emberekkel szerkesztési, hanem
péccel kell és ez már stilusalan is
elvetlen. Ha pedig engedni kell egy arap-
jót akkor én már az egész élettem,
akkor nekem valahogy már mindegy,
Hol álljon meg az ember? Nem írték a
szegényekről. Nem lehet másképp
a Komoly lapot csinálni nekünk vagy
bejárnak is nem nekünk való. Gondolatos, hogy
azalatt, hogy nekem a peti irókkal mint
munkatársakkal kellett érintkezni, amikről
hogy többre tartottam volna őket ^{mint}
most, - valami rettentő undor is gőg gyűlt
meg bennem is az időközönként olyan
intézési érzés mint ingy.

Ezért következik egy felől, hogy lemondtam
arról az ideáról, mint a szerkesztés a Renais-
sanc és valami újat írtam el vele. Redu-
kálódott a dolgoz arca, hogy mintin be-
fogadom sajnálom befogok rá - foglalkozom
és töredék vele, hogy a lap főben
telhetőség jobb legyen. Ez talán még
is fog latítani rajta. De semmit nem
tenek erre a kártyára. Főképpen

1910 okt. 6.

pedig nem is meg az új, hogy miatta
 én ne dolgozzam. Márk következője
 annál az undornak az lett, hogy végképp
 hagytam a Palermo társaságot és mindent
 ami jobbra balra főt van. Egettem magam
 tot adódott, hogy visszakerültem a régi seudes
 furcsa, előkelő muzikus körzetbe. Edithet
 tegnap Bartókiként varasoztam. É. már
 megadódott volt ott. Azt hittem új-régi élet-
 stílus. Lett is has Jsten és akára komoly
 munk. É.-vel furcsán vagok. Affasom csak
 azszon elvet a másik pórusa felől eltem át.
 Miig oda volt Parisban olyan tudatosai lett
 benne a szerelm, amelyre elborított és
 levezetett hogy amikor megjött: megjedtem.
 Kiöregedtem abból, hogy bizony: igen feltétel
 rendelt. Kiszolgáltatva, önkéntesen megta-
 madva ezstem magam - avillat perre-
 hogy ő a lezserkedő okot adta volna
 erre - és vidékem ahol nem volt
 támadás, és kinos, feltudatos fenntartás-
 let és fájdalommal ottam és hordtam
 és azért még most sias rend. Érted, hogy
 mint mondok, hogy ut is csak azt jelen

ti, hogy az arany csak arany? - Ezt az
egyet harsot magamból is magamért vívom
és semmi oka neki ebben és köze se. Jólle-
n a gyakorlati és t. nehezt ember vagyok. -

A darabot Kulónban munkára elbeszél-
tem. Csak kiint legyen már a verses
dögvén. Türelmetlen vagyok. Egyelőre
bár, nehezt a Renaissance miatt,
a dialogus sem fejtsem be. De leg-
most majd dolgozni fogok. - Szeretném
ha már megint itt volnát. - A Hotelben
vót a Lloydba is cihket. Talán

már vizsgálhatnád is, hogy hamar
megjelenjen. Tárard ki, hogy első
nagy alkalmak jöjjen. A Nyugatra Jele-
ki a Renaissanceba Kaffka foguak
inni. A Világba Mitlő - A Pesti Napló-
ba Ritók - stb. - Megakartam látogatni
példét de csak telefo-námt fudon
az új hallásnak a hat námt nem.
Kulónban most nevért rajta t. hogy miért nem
neftem meg a telefonközbe. Hat holnap
talán elmegyek. A halálentetikát nekem
Kulónban majd. Mikor jössz? - Jövőre Harbut,

Mr.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

George de Lukács
pensione Consigli

Italia!

Firenze

Via Robbia 54

Budapest 1910 oct. 6

Kedves Guri - A "Válaszolat" nagyon komoly
 tanulmányokból, azonban nagyon sokat
 jöhetett ebben a számában. Pedig jól belevágnak a
 közhangulatba mert sokat beszéltek Dabris
 kritikájáról sőt nem csak ~~pro~~ hanem contra
 is. Sőt a Renaissance utolsó számában Pozsgó
 Dolema című "megvédett" Dabris ellen. Nem
 olvastam még a védelmét mert nem kaptam
 meg a számot. Elküldtettem már nekik. - A
 minap egy könyvet láttam is leveletem
 Vastay könyvet, valami Kóvári nevű ember
 írta irodalomtörténeti tanulmányok, a negyedik
 ma is holnap irodalmáról" (is valahogy
 hangzik a címe) abban nagyon sokat írt
 is hivatkozott rád és a magyar modernnek
 közt tisztelet is, ostobán de nagy tisztelettel
 általában valami tiszteletteliasorlító borzongás
 terjedt itt el az emberek között sőt
 kapcsolatban, mint a vadak közt ismeretlen és
 érthetetlen jelenségek látnak. Én is valami, sőt
 szimpatikus mint megértője a Kellő társ-
 saját. Megértők úgy sincsenek. Vannak akik "pin-

2) "Tén tudják" - néha Jan - néha. Különben
népszerűség nemlátomást nő - de az az impresszió
hozzá se ki sem olvas. Igaz, "tudós népszerűség". - Már
-dossal beszéltem a honorárium miatt és ő a
Következőket mondta. Hogy ő kérte Tólem
akkor a te címeket és én azt mondtam, hogy is
hasajom, vagy valami, hogy apóta találkoztatok
is és te nem kérted (?) most pedig úgy van
hozzá sziklai megbukott és nem fizet, azt pedig
hozzá ő fizetse meg (amire ugy^{an} semmi kötelezettséget
sem írt) te valószínűleg el sem fogadnád. Igaz
Jan nem tudtam mit felelni neki. Biztos, hogy
szivdlirol van ró. De hát mit tegyen az ostoba
tisztességes ember? - Ami engem illet? - Kö-
veimről eddig egyetlen egy Kritika jelent meg
a Hitben, annak "ostoba zagyvaság" - ~~szavakkal~~
a legdiszertabb jelzője. Különben nem vittek ró-
la tudomást. Szinte feleslegesnek írfem, hogy
te írád róla. A Kö^{veim} során legalább is
nagyon kevésbé változtatna és valami külön
magánjónál is volna. Persze engem magamat na-
-gyon érdekelt a kritikád sőt valamiért, nem
tudom miért, vajódalom is rá, hogy beszélni hallja

- lakó roham. Különbözölhet, hogy a szor
vendergette azt kőpáncsot eképen. Mert ez
betetőste azt a fejedőst melyen úgy is indul-
tam a maga Jossas és egyből kezdés felé.

Komoly megváltozások történtek és változások fogtak
történni. Nehéz volt oldala ennek, hogy bizonyos údor
fogott el minden eddig írt iratom iránt. Nagyon
köpöngözésnek, jatekos aprólékosajókvalak érzem. Egyet-
len jószámságuk az lett volna, ha mégis meg-
szerették volna engem az emberekkel. Isten
formán azonban semmi értelmeset nem látom.

Mérs az életmódomat is köpöngözésnek és lazaságnak ér-
zem. Kezdem hinni, hogy egy napra megfordítom
hogy megint "vándorolni" indulok. Akkor nem
akkarom. Talán "a várbeli gobámban sem voltam
őszan messzi a budapesti emberekkel mint most.
Mind az asztalban nem, belélek Juri. S. i. és mind
egyetlen egyetnem értes meg a munkáimra és munk-
ka-továbbra vonatkozó, annak hozátartozó jóköre
Mert igazán semmi egyéb nem foglalkoztat. Érdíthet
egyikem rend van. Angira, hogy pl. igen de-
tett gavarai, mint: azt hinni nem olvasni irigáimat
ha nem jüvne, hogy nem kellene barátnak, ha
nem volna szerelmes, - őszan dolgozok az amikort tudom
hogy nagy tragikus scekákat idefenn volna előre-
szében, most meg sem álltunk mellette. Még ez 39

mindegy. - Igaz ugyan, hogy eszembe jutott, hogy
 én mint író (nem csak véletlenül tértő dolgaim)
 egészen talán csak nekem vagyok fontos és fontos
 nekem - de fontosnak is valószínűleg csak azért mert
 barátom. De lám még ez is egészen mindegy.
 és ez pedig valami bizonyossággal, jóérpesszel tölt el az
 emberekkel szemben. Valami ettől is függetlenül, tehát
 egészen függetlenül, abszolútan a világ ~~ai~~ ~~ai~~
 a többi marad a privátügyem. - Azt látni, hogy
 enél sok időre elmondtam, belátni - (mert talán
 mégis az) - Fontosabbak a következők. Kard-
 csongra egist biztosan kimegyek, (sőt kimegyünk talán)
 Berlinbe. A Renaissance ki fogja adni Kara-
 csongra a novellás kötetet. Nem fizetek érte
 semmit. De nem is kapok - csak a jövedelemből. Ez
 is valami. A Grand - nem lehet címe mert, bársony-
 nak van már ifjú című kötet. Embermesék - jölek?
 Em. Reichenel meg Kuvittel beszáll? Majd Kara-
 csongra utána járunk ezeknek a dolgoknak. A
 Magyar periódus dolgában blaualtam magam. A
 Magyar egyes hírszerző volt. I. i. A periódus szerint
 nem a jövedelem, hanem a bolki ár fele (1k.) az egyen
 a mátki feliből vonódik le a 40% közkerekedő jutt
 látszik hogy a Magyar pildá joutent 20 ill. 10 fillért

R "Héborodot" rögtön

ger. Apomban nem számít fel terjedési költsé-
get. Ichaát ha 1000 példányt ad is el, nem ger
jöformán számít. - Egyéb mondandóval esthét
már nincs. A műtérümba belekezdtem. Egyé-
re lassan haladok. Igaz. Kérlek ha tudod
adatokat vagy historikát vagy könyvet a
középkori lovagbarátságokról, virhovetsjegyekről
küldd el. T. i. én hozzájárulok említkem pl. ifjauk-
re - hogy két lovag ifjú virhovetsjét kötöt is
az egyik vezedelmbe jutván a másik a két ked-
ves gyermekét (mert csak úgy lehetett) nyakonta le, hogy
megmentsék. Intalmul a fejeik virhovetsjegyről is
a gyermek Jakán maradt csak piros vonal
említkül. (Engelhardt und Engestr.). Kérlek perest
nekem ifjaukét, János Baumgarten is tud, is küldd
el minél hamarabb. Valami pozitív formát akarok
adni a dolgozathoz néhány allegorizánál haszn.
Hát perest Guri. Nem egészen jó jel, hogy
ifjú hasznát let a level. Ámbár tulajdon
képen perestem magam mostani. ha nem is kelle-
mes állapotomban.

Szeren.

Herbert.

L44L2-81/17

(2)
MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri -

Figyél! várom itt, ami kitpersen
kellemetlen Situáció. De majd csak
elmulik. Azt várom, hogy levonatokat kap-
jak a novella körülből és végre megöle-
dök. Egy hét múlva meg kellese jelen-
nie, állítólag meg is fog és meg semmit
sem tudok a körülből - sőt megöle-
dök meg. Most már csakugyan arra va-
gok kíváncsi, hogy ebből mi lesz a bejá-
rat fog kiadni. Elvagyok rá kíváncsi
de jellemző, hogy elvárom és meg jellemző
hogy minden megkezdés és felháborodás
mivel mint valami természetesen vége-
dik. És ebben az értendőben öregedtem.
De talán ez nem baj. Azt hiszem, hogy sok
energiát talán meg. És most az az érzet
hogy szempont. Az a "keserű pathos" meglet ha-
-somban hallottál, azt hiszem (kemény)
~~szép~~ alkotásai csodálatos. Akkor fel voltam
háborodva de nem a magam baján. Épp
is dúlvél berélt - volna erről a ban-
dáról ha véletlenül gépietírások vannak

3. Ez objektív harag volt melé egyébe
 érintetlenül hágyt meg. és különös perve-
 szsél tartozik önk, at hogy túlvarogt minde-
 ken, távol töltek és hogy ez az objektív harag
 többi nem kritikhatónan kéme - edet meg
 csepperszínűden korra beeme. Nagyon fanatikus
 lettem és intoleráns. Deleket nem tűrtok van
 beeme. Jobban értem magam mint mikor
 utolsó levedemet írtam. A műsterium egyet
 dialakult is azt hittem - ha valahogy siker-
 -ül - magy doloz lesz. A tragidia egy jers
 "Urform"-ja. Nagyon fog érdekelni gondolom.
 "De nincs törtélmén beszélni róla. Hísten
 nem sokára találkoznak. A kéknakallai stílu-
 sát fogom egy jókál felmagyítani. - sth.
 Gyötrő köze, hogy még nem jutottam hozzá
 hogy elkezdjem írni. Röfben romosok okai
 is vannak. Edith nagyon rossz börtén van.
 Nagyon rosszban! Nem tudom mi baja. és ha
 igaz - úgy mondja - hogy semmi, csak ideges-
 ség, akkor a lezmagyottakibaj - Valóságjal
 büskömör. Azt mondja hársága előtti
 exten dóbe volt épp ifjú. A keserű az ő
 ifállapotaiban, hogy magával pántja
 diszkvalitikalja minden multját (és

csevel perre minden jövőjét is) Rám nagy
 gútsággal van is én ezért minden este
 vála vagyok. Jelenformán gétusorolódik
 az időm. - Miskép is. Lehet, hogy magam is oka
 vagyok amit némi itallalal ajánlok. Különben
 - mondok - jó formában vagyok és ami fáj
 az csak társelvettség. - Hallom, hogy "Keked
 is jól megy" is te is jól megy. Én valahogy
 of természetesen találok, hogy őrihi is
 alig tudok neki. Sőt némi bosszúság van benne
 mint mikor a tanítvány nagy türelmefítő
 próbálgatás után rájött valamire is azt mon-
 dom - "Végre valahára!" is csak most val-
 tódik ki a bosszúság. A feleletednek nagy di-
 kere volt. Apouban Osvát mégis a legosto-
 bább embernek csíks. Kértem tőle: Hogy
 tetszett? - Azt mondja: "Kérem nem méltó
 Dabias kritikájához. Ezt egy ostoba embernek
 kell megvárni, nem babusnak. Amit ő ott
 a hováborázásról mond, azt mindenké tudja" -
 ??!! - Kibuktam az aytón! A kritikád még
 nem jött. Lehet, hogy most vasárnap. Nem
 siet senki. A hetilapok apouban nagy levél-
 tak amifen szemérem nélkül és korszakosan,
 még magyarul közt (ha már itak róla) nem

vágtak le. (A kiadók szerint, néhán Jékai Aladár-
toll²is járdojtot loptam!) Jól mulattam és
most már minem is kétségeim, hogy azok na-
gon jók voltak. A kötetből körülbelül 100 példány
jelenl ment utamra. A Teleki-vel talál-
kozásom mond magunk, hogy így meg-
cikket - el lehet helyezni; a színjáték akar-
ja. Innával többet találkoztam. Sokszor
bentel néhán vagy öntudatlanul való-
absztrakta: Először is formában lévőnek látnak.
Dán parasztkodik. Egy nagyon szép (képes) vet-
sínált mellet megpróbálom versiket ír-
ni. Mit mondjak magunk a József nő,
nő. Olyan darabokat írunk is jótanács
hogy már a pinhafépletet sem lehet
néhán, pedig ez régi gentimentális passz
volt. Én lassan egészen meggyőződtem
az igazán egyre jótanács ellen magunk
még levél írással is. Sőt
maga töltet és néhán esetek.
Magunk vagy József-
től. József.

Herbert.

LC446 2-87/18

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyuri,

Átírtok este 6:50-kor utasom és
a Tiergartenben járlok ki. Gyere ki
ha ráérsz. Tudod, hogy mikor érke-
zik? 11 óra táján. - Remélem ideje
korán megkapod ezt a levé-
lepet.

V. J. Fontlatazra.

Herbert.

1910 dec. 19.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

ZÁRT-LEVELEZŐ-LAP

Cxim Herrn.

Dr Georg von Lukács

Berlin W.

Pariser Str. 22. II.

LXXII 2-81/n (1)

Kedves Gyuri - Mintán kit
óra hosszú kislódtan egy
Julius Babuak hánt leírtél
mefet a darabokkal akarta
elkölteni. (Azt mondtad igaz né-
lcsébbem) és képtelen volt
röviden és jól a darabok tartal-
mát leírni, az jutott eszembe
hozz nem tudod-e te ezt meg, ha
már annyit írtál, te díszített és
kiváncsiságot valamilyen fogatván
és mindenképpen jobb lesz is jobban
és neked. En elhúldom a példák-
kat (2 utolsó uapok) és te küldd el
Babuak és írt leírt. Neked
a csomagolástól elteremtve és sokkal
kegyelben fog menni. Kérlek Gyuri
írd ezt meg nem csak olyan károl
mestersejédtől mint az egyimtel.
Hát ebben maradtak. Ha még se
allamod írd meg rogtán. Jó?

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herbert.

Édes Gyuri,

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

csak azt akarom mon-
dani: megyünk Velencébe. É azt:
maga mindenütt így írja az
esztetikát, hogy esztetika.
Én mindenütt kijavítottam hogy
esztetika, mert vagy-vagy.
Vagy ae, s, és th, vagy
e, sz, és t. Igaz? De azt
megemlítem. Előbb elfelejtettem.
Üdvözlét. Én most nem írok
levelet, mert ideges vagyok.

Kérem se ne a Recha címét,
mert az a trükk, Herbert nem akar Recha-
típusú névvel és így nekem kell venni az aláírásomat

Redes Gari, Kőnönoma a című. Rechának is a
nem tudom foglalkoz-e irni. (Illetve tudom, hogy nem foglalkoz
irni.) - Én azt gondoltam ha Berlinben valami jobb
könyvtárral lehetne beszélni, meg tudják nekem valami
színház címét mondani. (Dresden, Hamburg, Köln,
Frankfurt, München - Nem tudom milyen német
városok vannak még.) - A ^{Dresden} színház címét vilá-
nál meg tudtam a Juhász Gyulától a kinek ismerő-
se is van ott. A novellát elhirdetem. Talán még lesz.
De kibetűltem, lassan megy. Régebben mert egy
nyelvi és nem líra meg a formáját megfogtam
a hangnemet. Régebbi füzetek kellenek leírni
a munkáim valami valakies, de az a hevesen ha-
gultak jött rá. Én jól tudok dolgozni, de ha
hevesek --. Gondolom az a hevesen is foglalkozik
nem csak az idegim kivétel, hanem a, belélt
is. Ha azokat voltam emberként, nagyon sokat
ha meg nem volt olyan, hat Edith is ha meg
az is hat dolgoztam vagy foglalkoztam vala-
mivel. Pedig az se egyedül, az se egyed. Pedig
- (Az Otár című verseket megkomponálta Sula-
Singer szövege. Elhirdetem. Nem furcsa? És az a jóna
mi tudom (Munka tanács!) elég szép lehet.)

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

2 Späval, heverre a forró fővő parton - sok elintésvi
 való van. Azt hiszem beszélgetéssel hamarabb véget
 értek mint a Joltán cappel. Dehogyan "űg"? - Most minden
 társ van totem. Az emberek talán észre, hogy ife-
 kor uifen retentó megérte tudom nem is lehet is azért
 nem létezik vigyázni rájuk magukat még ha szeretne-
 sem. Van egy ife vidoz spain, hogy valakit hi-
 ján szeretnek törve aival, hogy hiány embere
 van - vagy fordítva. Nem gondolod? Milyen sokan
 szeretnek engem. És még Edith is azt mondja Idegen
 vagyok. És ezt a bizalmatlanságot nem lehet leghossz-
 leigadni, lerombolni egy-egy órára - De az eredménytelen
 És ebből végül is baj lesz. - Milyen nagy baj? - Van
 az az kálambria az életben? (Amiért lesz még éppen
 novellámban hogy uines.) De mindegy miért van? -
 Heverre - Guri - a forró fővő parton - az ideiglenes
 nem is forró. Ha nem a rózsák szíve és egy új nagy
 it is feladat vagy kiváratóság nagy ágya ült
 belőle rám - Igen a rózsák csatásik és bogfész-
 gőse vált még öntudattá, dallá - hát az még
 nagy világbólseris hangulata ami ebbe a hatal-
 mas vigtelenségben van, mellette a legkisebb
 élet is egy vigtelenség centruma, nagy jó, egyetlen
 életre nő? - Szép inkább felkeltet még is

c) Zita kritisiert, a Maschine versta. Wie wir denken.

velem együtt a fővárosban. Talán csak felül-
lunk egyenlőre mind a ketten. - Neve Guri egy

fingkip. Ast lipem jo. Valami ~~forma~~ affektuál
sága van forcirotsága tavar a dipróf.
Dár nem emlékszem, hogy affektuáltam volna
de a fingkippel ugy van az ember, hogy rituá-
ciót tudja és hozzáállítja és kifejezések,
meféle napvontat látott, zavarokat a fingki-
pen mert az ember azt gondolja - a fotogra-
fiával ^{nem} lehetett okos igen ~~a~~ indulatosabbra. - Ugy?
Pildánál ha festmény reprodukciójához gon-
dola az ember nem bánt.

July

szervusz. - Így majd meg hallandiai című.
Zsuz. - Edith Körtefesen van ez tőlem a (hét) leg-
jobb formában vált el. Nem is? Nagyon meghatótt
és hálá's volt két levedéért. Nekem is okom van
megköszönni. Akkor még nem felelt volt rájull
és ezért nagyon haragudott magára. De minis, így
látjátok Malival sem. Tizenkettődikén Nagyvárad
ra utazom. Ottan még nem tudom hova.
Nagyvárad. per. adr. Pechter József József-
tőrs. - magammal hoztam, de továbbra elvitték és elvitték
ha elvitték talán inkább róla, ha lent mit.

MEA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri - Hát itt a novella. Azt hiszem
 szép. Megpróbáltam megcsinálni novellában
 azt amit nagy drámaíróban próbálott. Sokszor
 szíves tartalmi gerdagságot, kemény, különválasztó
 formába fogni. Azt hiszem sikerült valahogy.
 De olyan igaz Guri, hogy nekem ez mindegy és
 majdnem az is mindegy, hogy szép-e. Napló-
 reffekt, tartózkodás volt. Az életben egy szép tava-
 szat és egyike szép hefen felülvett sátramat
 kellett megírni mert elmentem abból a tavasz-
 ból is elmentem a szögöd uccából. Ez tulaj-
 donképpen mindent, emlékeztet irok. És minde-
 munkám sarkára is valamirek. De furcsán.
 Nem: élek csak egy szabadjára is ha magd-
 tól ill. véletlenül váltottam életet, akkor
 elközelem. Ha nem valami munkánál
 hozzájár magja el belem és intési egész
 életet. Mindegyik kalandom és napi tör-
 ténetsen. Mire a munka megvan termé-
 tesen sarkára is annál az életnek. (Edith
 it is mellett is éppen mondok neki, hogy
 különös, és az alapító formán talán soha
 lett volna belem tudatossá, ha nem éppen
 nélkül irok most. Talán még is egészen szocializ

processus ma már a gondolkodás?) - Szóval
a novella majdnem teljes kitaláltsága mellett
is éppen igaz történet. A kitalálás benne
csak olyan természetű mintha egy hosszú hánta-
ni művet ~~az~~ összefoglaló jelzésre egy betűt
találnak ki. Most csak arra kerlek, hogy
ha teheted mindjárt olvassd el és mindjárt
kibírd is vissza. T.é. ez a novella amint talán
látod is Lengyel Amáról szól (A benne említett
Musi az ő mesteri) neki is van ajánlva és
ő már éppen sürgösi. Mégis nem küldtem
előtte neki, mert tőle nem tudtam volna

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

üzenetkapni. Szóval - . Vohra még inni
való. De most már így is találkoznak.
Hát meggyűnt Velencébe? Szép lesz Gyuri. En
még sokse voltam és megkezdésére és
csodálkozásokra mindenfelől felperelt valaki
vagyok. Engem ismeres pény hefekeve vesztui.
És itam már, Spitzreger is van rád.
Ligse csavarogtunk még együtt "Kulturhefen" - és
a mi trióunk is jó. E. a fonzora meg mind a
ketőnkét egyformán kedvel. Hadd el vigerednek
ez lenyege. Hát mer 19-én Villachban benit
lunk hozzád a vonatba. Herbert.

[1910. aug. elje]

1946. 2-8/14

Kedves Guri, Légy híves add fel
ett a levelt. (Bülbünap gratulációra felelt.)
és kérelek küldj néha Weimari Képesleve-
lésző lapot, mert vannak abból is egyből
nem irhatok. - A Szeged ucai novella Rész
most lemaradok - Ha elkezdtem vele
elhaladok. Jón most nem tudok. De to-
rj a tudás. Szeretlek.

A.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Elfelejtettünk leírni a magyarországi és a környező országok országhatárainak helyét, és a határak alatti válságok, de ebből látható, hogy nincs olyan ország, amely a határak mellett élne. Ezt a levelet a lapot ird te 3

adva. Eft a levelet a lapot ird te 3

ala, hogy a becsapás teljes legyen. Hat

ifjúformán (egy most kapott a levelet) nem

megyünk Velencebe. Kár. En nagyon kitöltve érte, mosta

ni Kórinthos (a befejezett kötetek) nagy társaságban van sok

sejten és felgyűlést tartunk, és várakozások a

ban négyen Robbantak volna Velencebe. Akkor

E 1910. aug. 7 42/a

[1910, aug.]

421a

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

ezint sokkal nem lényegesen egyszerű.
No mindazon. En akkor Velence'be ^{szem} utazott. Talán
a sorra azért csúszta el egy, hogy mégis
befelejttem itt a Dialogust (Die Welt als Dich-
tung) metafizikai rendszerezés fogalom leírás-
ni bevétele. Kalandos dolgot lenni. De hogy nem
vagyok tudós. Így lehet hogy komoly, ha nem: nem tartozom
velőnéssel. - Gyorsan.

Kedves Gyuri és Vroni és
 ö diétája nem sehány is od
 Talán italában talán po-
 sportot emeltet aronban
 igazán talán volt. A köny-
 vet epebérrel együtt el-
 nap beparoltam és Edithhez
 vittem hogy adja fel, mert
 magam isholás voltam más
 nap és új birtorabb is. ~~Itt~~
 harmadnap sült ki hogy &
 süts nem adta fel amit
 megint félmed igazán nem

lehet hogy névben nem is
szűn a gyöngölös való az
utolsó napokban. Most pe-
dig mapam azért nem adhat
tam fel mert mint a le-
velből kitetszik beteg van
Mr. de Karli ha igaz el-
viri és még ma feladja.
Ami a betegséget illeti
(izületi visz.) egyelőre nem
szellemetlen - jól van.
Még most majd en beteg ne-
paros utolábra - : ami

1910 jan¹¹ MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Cintoristér lehet néked
arra hogy az Ennét fordítás
velőny napon belül meglesz
szólt elutazott, a bicskítás
azt kinnem jó formában for
tint. Udvor és bűn B. kedves

Gratulationent etc.

Helyet.

A kedves és udvarol

biging
Lenny
Karl.

1911 Jan. 11

Herrn

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Dr. Georg von Lukács

Berlin W

Passauer Str. 22. / IV.

1911 Jan. 11.

U. 42-81/1911 Jan. 17.

Hedves Gyuri - Dánocsit ~~re~~ magyar-
hoz rendeltetnem és. Kiszult, hogy a for-
sát fordításra bevértatattam. Rótfon
istam Lorgyakk és 5 nap terminusát adtam
maki ofan - honorarium igéve mellett ami-
get kapna ha ez a cikk magyar lapban
megjelenik. Azt kérem forcirozott munkáit
nem til sok. Holnap ink levelet. Mit ha az-
szól sám Gyuri? Ofan hangnakk a leveleid. Ez
esetben gyuri egyet megérdemeltetlent.
Gyuri. H. 59

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

Herrn

Exim.

Dr Georg von Lukács

Berlin W.

Passauer Str. 22

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

1911 jan. 20

Péntek

L4412-81/21

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Kedves Guri - A Sterne cikk

egész bizonyosan legkésőbb hétfő reggel
 adatik express postára. De lehet, hogy
 már holnap. Dosszal beszálltam (az orvos
 kimenetelének ellenére rogtan) Ma látam
 a fordítás első felet. Jó. Ha rogtan ~~elküldöd~~
~~a Novalis egész felet~~ ~~csak az egészet~~ megbi-
 ztos megcsinálja a Novalist is nyábrt ~~4~~ nap alatt
 jól dolgozik, pontos is ellenőrizhetem. Sűrűn jöhetnek
 neki. Dossy Erő. Vagy Rövit 51, III-12. - deket nem ishatok
 mert az Erőnek holnap kell kell lenni. Nehéz. Vép len-
 udu. Herbert. 60

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

Exim.

Herrn

Dr Georg von Lukács

Berlin W.

Fassauer Str 22 IV.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlapok 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

LCYL 2-81/23

Alböl, hogy az ömirózus levelpapíron írok
ne következzék semmi rosszra. Nem járok
többet ide. Most korrektúrákat csinálni
rendeltek ^{ide} és magyar nyelvi perint, nem
érkezték még idejekorán és várva, írok
nélked. Először azért mert Köté ^{igaztala-}
-nit, hogy nem írok. Nem mintha általa-
-ban elvárva, hogy hamar felel; te
afonban sokkal is nálad ezért jelenthet
valamit a hallgatás. (Miközben be is jelentetted
vált leveledet). Remélem nincs valami ba-
-jod? Vagy talán barátságol rám valamivel?
A rámbiztatásat - azt hiszem - majdnem a leho-
tóségekkel til eljegyeztem. Nem tudtam
mért. Vagy csak kiadatok is megjelenszék
gondja? Idő még néha jóval, megire-
-vagy sokkal a dolgokkal. - Az én vágy-
-ban, talán nem is tudod, apóka törtent
döntő fordulat. Kaptam a Lessingtheater föl

Dráma aláírásával levet, melyben sok kedveset és népet mond a fél-
fél Margitot asóban - Asóban a probléma nem elég tiszta mert nem lehet tudni
Margit Endrebe kerülés-e, mert néha nyilatkozik de épp a végén nem jön ki is
Nagy fűei jábrigen Elégység (sic!) nem indokolt listelen Későbbesére is balala.
Sajnálja, de megakad. - Hát ez kár. Nagyon bízom ebben és ezért sorom tőle függő
volna. Azt hiszem, hogy vagy 4-5 évvel vagyok megint visszavetve. Que faire? Mádtközi
Kell és tovább dolgozni. Nagyon megnehezített - ez az eset. De csak a jó értelemben.
Az utolsó csapomat is bevontam. Dolgozni és hinni. (Híven várni) jelenleg nincs
mire.) - Kár, hogy semmit a világon nem tehetek itt Pesten. "Nem tudom hova -
Kinek kildjám. Míg fogom kémi Reident, hogy ajánlom valami vidéki nyápadst
illetve utat valami vidéki nyápadst. Marta Caselt akkoriban elhelyezett meg-
kerdesni a Jul. Vab dolgozban. Kérlek tudd meg történet-e valami. Általában azt hi-
-zem, hogy addig kell várnom míg te egyszer arrive' lesél és meg is indulhatál
odahint akkor majd a nyílt tén nekem valamelyes lelkészességet. Mert
ittlen elcsúsztattnak gondolják van. Egyetlen egy ember sincs a nő legrossabb
értelmében aktíval befélve tudni. Lelkészi és csak ottlen lehet és a vivő teremben.
A kard nagyon jó lesz. Az ellenfelem Marika Kiseruli, hogy nem kellett Drámanak.
Különben nem is mondhatnám, hogy rosszul értem magam. Most azt ki megire
be vagyok rendezve a várásra. Nyilván azért mert még novelláim efen
magam. Már nehéz konfliktus nagyon, hogy "Was aus einem werden kann, das ist er
schon, wenigstens vor Gott" és nem stílusom nekem sem a desperadósá.
Hát csak lesz valahogy. Ottan egy elég jó kis novellát is egy elég jó cikket a berlini
öröklátványokról. Mai elhúldón. A köpeny meg mindig nem

jelenet meg. Irma trauktól kapta
levelet. Nem is ez köt se Irma
pajzsaival. Még utána, ha odéig. Edith
mazon jól van is mazon önlök a levelei
nek. Más örömeim nincs. Drj te is. Mon-
-don vezendüiben isz eizen a braln
üzet mint ez fekete, leboriti Kupolát.
Deigertelt. Szaláb rend van. A nyrti-
-riusot elkefdm. A kist, hogy azt
hogy Marcus végre meg lesz.
üdvözlöm Dódot és akiket illet. Is is
nemsokára. Szaláb ez levelezőlapot
melben megírod, hogy mért
nem írhatok.

üdvözl

Herbii

Kedves Gyuri - Azt hiszem, hogy nem ha-
 ragnol szám azért, hogy ő sokáig nem
 istam. Edith márnak, hogy mi szerkeszt
 azt mondta nekem orvosoknak: Istam Gyuri-
 -nak is megköszöntem a vendégszeretetét,
 így is tudom, hogy te nem istál. Ez meglepett
 akkor (Az a valószínű, hogy nem istam) Aminek
 éppen oka az volt, hogy éppen toled jövet,
 a kék nap alatt nem értem új monda-
 ni valót felgyűrtnek. És nem is modernizáció
 ségen tette, hogy is elzengő az volt, hanem
 inkább az, hogy egyáltalában nem értem
 magam vendégszerető málád, olyan nagyon, olyan
 románian nagyon természetesen az én helyem
 ott mint itt. Most ez így hangzik mint valami
 mentesítődjis, pedig csak egy szemérmesebb
 megmondás akart lenni. Mióta Edith elment
 ébredtem csak egész keservesen tudatára, hogy
 milyen agresszív, tolatkodóan, felfokozottan megijeszt
 an idelgében is egyedül vagyok itt. Hiszen a

Punta tudata ennek nem is olyan nagyon kellemetlen. Bár ennek sok jó oldala is len-
szen is. Egy fordított tragédia: minden önmagát tehát háttérbe magamba. Részben nem volt
belélt, most van megint egy kevés. Bár azira új elem nélkül való azira valóba esik
hozzá nem is érdeklő meg ezt a nevet. Egy percre hallom saját fivér nővérét is
csúsz kicsit a fölem. Mind apok a keretek mel-^{lett} őt a felhívódok most lenyagadnak
És csak realizálódik. A fontos, az igazán produktív & benne csak az, hogy új realizálan-
do jelenléte mutathatta meg, valamint a revolverben az elcsúszt patron befeje-
beugrik egy új. És az új az igazán új is fontos. Sokat sajnál egyedül is erre nagy hűkö-
glen volt. Meg "hűs" is meglepően kevés kell új "amog-nak" a gondolatától pedig und-
-rodok. Még a Kalandvár is egészen kivétel belőlem. "Egész nap dolgozni is este megpácolni
a pernapokat". És az utóbbi májfélt este volt mégis a pernap este este volt. Nem
sajnálom. Telki preferatív mindörökké (az önmegkezdési elterelés belépésével) és ten? Még
ha a vérem. Májfélt hajthatna is. Van valami ami mostantól fogva örökre "gefét" az éle-
-ti dolgokban. Valamint, a legveszélyesebben veszélyes E. megvalósította benne. És ebben
micsen visszacsúszás. Nagy népek a képi mint az ottán. Ne piktórida Quiricum az onod.
"Költőnek szabadon írhatok is mondani. Mégis ez a pernap este este volt is most
a munka este este volt kell megmutatnom, hogy nem volt képi. Még E.-nek is tartozom
ewel. Diszqualifikálva ezt az időt visszafelé. Először Berlinbe utaztam óta igen csúszat
életben nem éretem. (Csodálatos ritmusa az életnek, hogy voltam megint Berlinben is) Most
kezdés csak a dolgozni. Magamban mindent eldobtam amit eddig csináltam. Képele pe-
-dig, ha új étem eddig mint egy kisgyermek gyűltes forradalom ^{titkos} önmegkezdése, most új
élel mintha ez a forradalom kitört volna és ^{valóban} egész világ elött.

Ami az eseményeket illeti. Edithről sem-
 jén felül gép formában bízottunk el. Ma-
 gyon nagy hegyek között Kissick tetszik a
 volay hompisága. Az utolsó két nap már
 nagyon beteg voltam és E. nek nem szabadott
 tudni. Az utolsó vacsora alatt már azt mond-
 -tam Giga mate viqil el mindjárt valami
 ünnep alatt mert minden kisül. Az uccán
~~...~~ összeestem. Kossin vitt háza Giga és ő is
 és majok is nagyon gondoskodtak rólam.
 Mái izájan tüfigátékát rundepte a perit-
 -nek. G. a nő of brutálisan gárdag, hogy
 mindig perctui. Nincs menekvés. Kómos betegsé-
 melben, mint mondják, minden normális em-
 ber két hónapig sokott felhúdni. En két
 hét alatt lelovagoltam. Ma azonban mint-
 ha jelentkező megint. Az nagy baj volna.
 Tokipen megalázó tudat rám nyírt, hogy viqil
 nom Kelt magaura. Felhabóritó. En soha
 életemben sem vigasztam magaura! És et of
 Keltőseget, magamdaikáló, vinstafordított öntudatot
 okor ami egyáltalában nem stilusom. Binte
 misztikusán eleven nekem et az egyen-
 tő is "ustalanit a vigáttak magaura".

Lukács Arc.

65

gőzödvé, hogy ebben a teljes, tiszta és becsületes formában soha nem volt és nem lesz tragikus
hős és egy ~~is~~ valódi élet eseménye a világra el nem jutott, (empirikus esemény-
ja.) Mert írunk mi tragédiákat? A költő oldaláról kérdőjelem. Ha idejeim vannak, akkor
az előttem való életanyagba csak azt látom, hogy a tragédia, tiszta, tiszta formájában, ott lehe-
telen. Schatten: ami már majdnem létezőre jellemző. Mit mondok én hát az életről ha
tragédiát írok? Megkezdtem valahányszor, az ember idejének rajza, mely nem hasonlít
a valósághoz. De láthatod te. De mit művelek én, aki azt írom ami előttem van, hogyan van
a reális? Mert, hogy a tragédia az "önvalóság" (igly fordítottam a Selbstheit) utáni vágy
visezője, az csak rébben írt. Csak egyben annyiban mondhatom: minden alálom én va-
-gyok. És a vágy: valami tragikus lírát (nem lírai tragédiát) írhatok csak, ha egyből itt
nem volna. De a tragikus konfliktusok merre? Hol látom én őket? Ha csak leírták volna légy
teljesítmény, mi maradhatna, hogy ne legyen absztrakció, hogy mégis életváz legyen (mert ez volt
- emlékszem a te eszéd az egész évről fölösleges telhetetlenség és igazsága Blochnak. Eről ki is volt) és
hogy van az akkor minden élettel plausibilisabb minőség? - Erre nem tudom elvben fel-
tenni a kérdést, hát csak feladni akarom. Azt hiszem, hogy a tragédia valahogy nem vo-
-natkozhat az életre, hanem egy nagy tévhit, valami nagy abszolút geometria file.
Abszolút élet. Éppis van, hogy tragikus létünkre vidám tudok lenni, hogy egy idegen ember
drámáját tragédiává tudom javítani. Ez kontrapuntum. Nem csak a dolgok mögött lévő
igazság valóigazság, idea való igazsága. Azt hiszem, hogy minden, ha igen igaz életet
akarnék írni, absztrakción kellene az életet. De én azt nem teszem. Pedig senki
alálom és mesék - tehát valami tőle független, egészen más - igazság. Persze
vallom, hogy ez az abszolút élet ~~az~~ legnyilvánvalóbb valóság. A vice éppen az, hogy "eleven"

[illegible]

ast hűsem hogy nem haragol.
jeleztünk innálam csak életből valósgot. -

MTA FIL. III
Lukács Arc

Minderről fogok meggyezni inni, ha Kike-
-sétik benne a dolog. Most még vála-
-mit. Amia csak megakadtam. A Paul
Ernst történelmi drámájáról szólván, azt
mondod, hogy az ő haláluk máz mint a tra-
gikus hőstéi pudesen. Nem ugyanazon a
lejtőn való Ródból kiemelkedés, nem az
élet beteljesedés, hanem az életből való meg-
szabadulás - a halálban van a megváltás.

Az én életem gerint ez is megfűtás is nagy
baj. A halálban t. i. minos szüni. Az csak
negativum. Hogy ott mi történik? Ott ez mint-
ha egy zongora darab utolsó akkordjánál
megjött a pedált és a további csengés-
ben hangnemi modulációt akarva még
csinálni. Soha úgy mint a "Kivétel" nem
érett halálstettként abszolút gárgát.
Te ott nem érekelek, sőt mivel a történel-
-mi tragédiát bántod inkább azt hiszem, hogy
maked sem történik ez. Mert ez, a látható
élet mögött szintén az "önmaradványok"
a mesék az egész tragédia indult, a ge-

riin. Kivut hõpise a ~~teret~~ testu. Et oad tragidiaja lehetre annak, hoq van
talau valami Selbstheit de ~~ast~~ ast uen lehet elerui. Mert a halal at summi, at
nen történik summi. Talau ha brilliansan van megcsinalva erephetem mint mozgati
faktos, ast a valamiit - aui minis sehol. Nen jabi aperik et se, de Koresqilott.
At esaq naqou hatot riam. Tobb irui valo is volua, ha tareluen volua. De
aui Ernstet illeti eppen theoretikus igazajanak belatasa valami nagy lokest
adott, hoq muvenetitol tavolodjan. Lehet, hoq oad egyidoben ptam is tisztalt
Mint gondolkodo, tragikus theoretikus naqou meguot, mint Koltó apouban naqou
eret elottem. A Koltifet vifio! Egyeb irui valo is bent majd nagy levelben.
Hoq alluak egeid? - Fleischel? Rundschan? - Pan? - Hoq hivjak ast a francia lapot?
Hoq kerultel oda? - Kahu, hoq "dolgozik"? - Mi van at Irma Repeivel? Tegnap
talalkoztam vele, ~~ast~~ mondta onil, hoq elvittem, minis ra nuksege. Dat mit
tennel ^{itall} Oma Frank neve jedui. O most "Kunstschau"kat tart, inglatnik rovful nagy dolga.
Sok Jomonisij van. Othou is. Keitelen lenell megiut aprajokat irui, hoq Gi-
vint torthasam. Irj neha Hilda'nak. Naqou raborul neze para egy kis lelek-
is hiv injektorra. Reicher elkulotte mar at utolso napot? - Irj erte saq
mest fel capper. Kahu saq Heumann elovastak? Administred keslek kesse
nag a te dolgaid mellet, ahol lehet perre, Egyetlen iletmenisigen immar
nemetornis. Ez meg 1-2 ivul tovaib tanitani nen nabad. Nen is lehet is
haj lest. Irj meg, hoq mi történik. A Sternet megkapnad? Jo? - Csinaltan
fejeket Durenhit is Wildj. Miota Edithi itt lo, tobbet leveltem is a tied hia'nik.
Germar Guri -

Kedves Guri.

Salat néhány got most. Nagyon Részem
bevéledet. Jól esett? Magam is ekeket gondolom,
tudtam, hogy te ekeket gondolsz - Semmi új. Én
is mondtam már nekied ekeket (Emlékelek?) Te
is mondtad már nekem stb. - Mégis jól esett.

Ami a balletet és a jegetet illeti, abban
Tulajdoni vagy. t. i. az csak jötték. Én azonban sem volt e
jegeteket a ballet és kivételről tákolat lemezek fekvésére. Semmi köze
hozzá és emellegre nem is valószínűleg meg benne. És nem Shaw érte. És csak
talán nem nagyon illesz, konfidencia. Melyek voltak balletet.

Arra akarok kérni, hogy ha lehet mégis írd
meg a Mysterium-tárcát. Mert Jossy azt mondta: nagyon
hívesen de gámsára éreztem csak "Notiz" engedélyez

Singer. "Lukács aromban azt írtat amit akar". És nem volna nagy
baj, ha nem hallgatnék volna úgy nagyon a közreműködés. (Édiz)

egy Kritika jelent meg) De az peritén ha némi Tüntetés
is volna az iradjában. Edith nálad volt. Jó volt?

(En elfelejtettem sürögőzöm!) - Kérlek Guri ha tudsz
valami közvet, meg íjesemivel foglalkozik: Kultúrpolitika
a metafizika - akkor írd meg címét nekem. Legközelebb
írok többet. Ezzel is majdnem is. Ma már
nem lehet. Herber.

Kedves Jari

Edith azt írta, hogy
dejtett, vég-. Márta
dejtett úgy is haza akar-
-tál jönni. Gyere hamarabb
haza fudor. Ha lehet

Küldj 100 Márkát nekem
mindjárt. Kimegyek egy
napra Montpelierbe.

1911. máj. 4. 1911

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyurikám ne haragudj, nem
hoztam semmit eddig. Igazán még
véltem az okát. Az első időben a misztérium
befolyásai, mely nélkülözhetetlen volt (mert
még nem születtem); később pedig Párizs utam
administrációja és mindegyik okozott olyan
szorongásokat, hogy mindegyik képtelen
voltam nekik irni. - Most is ezzel a
kérdéssel kezdtem, mert olyan halál va-
gyon nekem és nekem és a világnak
élete. A Párizs utam is szabadságom bi-
rája. Még pedig egyedül és kizárólag
ideiglenes idővel. Fent voltam
még és ő nagyon, nagyon kedvesen fo-
gadt, sokat, teljesen foglalkozott az
ügyemmel és sokat tett és "minden-
ben" szándékoltam - rá "nyomd". Végre pedig
azt mondta. Ha Párizs nem "tudnok"

NYA FIL. INT.
Lukács Arc.

összehozni a hűkezes kétféle, akkor ő felajánl nekem 1000 forintot arra
az időre amig berendezkedem és utazdonom, amikor tudom. Ez est ofan
leírhatatlannul kedvesen, szinte hűbelegve csinalta, hogy nekem igazán elállt
a szavam, és nem volt mit rá mondani, mint azt, hogy kőszönöm. Azt hittem
naqon ostobán néstem ki. Nekki az - mondta - hogy Guri fiaival barátja vagyon
de az, hogy föltétlenül rendelkezésre álljon. - Ezt meg kell írni. Hát? - Aztán
még sokat beszélgetett velem - rólad. Ezt is megírom, mert naqon meglehetősen és talán
enyedbe jut valami alkalom, hogy meggy - gárd. - A "nemzeti életkérdés" befejezt velem.
Veled "nemzeti" mondtam, pedig nekki gondot okoz, hogy te 26 éves korodban nem
tartasz peritöket, "fapista" vagy (rövid foglalatja). Egyszerűsödést feltette és látszott, hogy
igazán komoly gondjai vannak emiatt. - én azonban bekezdtem meggy - gárdiam
Azt hittem sikerült is. Először is azt mondtam nekki, hogy a te életkérdésed nem
"lemondás" és te nem górtod magad vele, hogy elvagy az "életkérdés" mellett,
hogy tudomány - te egyenlően is értesz magad legjobban, fizikailag is és a
terméket és hogy kritikád is egészen természetesen tudomány - mert láttam már, hogy
nekki nő naqon kíváncsi volt és ha nem tudunk részletet, és senki se tud
amikor csak "gémizményed" az oka. Nem haragol, hogy ekkor mondtam. Az volt
az érzésem, hogy jöttetek vele. Naqon meggy - gárdia. - A páros lehetősége

csébbirant 5 eliz jól alakultak idős.
At egyetlen veszedelem, melynek drága rá-
vetődött most: lehet, hogy Edithet apja nem
engedi ki, éppen azért mert en kiint lelek.
Istenformán nem csalhatsz nem lepnék
adott, de még en pontos elapó pári-
sát. Ez nagyon kegyetlen volna. - (A pénz-
lehetőségek a lapokon kívül: fordítások a
Nemzeti Számlára.)

^{nem} Ami téged illet. Nagyon intem is nagyon
intem depressziódat. Nem intem, nál gond-
-va nem bírom irányítani, hogy magadat
"silányak is sebulind" barthard, bármiféle
~~valóságos~~ Körülmegek között. Sőt felhá-
-borít. "Was aus einem werden kann, das ist er
schon" és q. a apó-jóru igazság nem csak
a következő 20 extendőre hanem a követ-
-kező örvén is vonatkozik. Ha en holnap
megint genialis lehettem - akkor mára is

1911 máj. 6.
tartozom köztelnei és peretnei magamat. (Hogy
az elcsúszott csatározások nem támaszkodnak az
önértelemre azt magam is nagyon jól tudom.
De ez! A holtápi lehetőségek.) — Járva
de szinte úgy siet, ha ilyen hangon is
magadrol, mintha más valaki mert
volna írt mondan. — A másik dolgot
azokban írtam. Érted, hogy nyomom is jár-
vadt ittálban „megvalósítás” jut eszébe
is, hogy ezt megvalósítalak írtad. — Nincs
megvalósított annál, minthogy az ember legit-
sígnél kiált az utána, amit-akkor adta
-tívoli tudna akkor is ha hirtelen vették
volna. Ha meutökövöl akára hirtelen
azt, amikor leguifelt jötti vöröge az
volna — ha utána megy a vöröge. — Nem
tudom írni-e most egyúttal. Azt hi-
nem. Ez azt hiszem „megvalósításra” nincs
mihelyes — de az, ami valójában eleve

Társatlatomra felelt mindigne - minden perben bekezdésként. És ettől félve
ast lapem ostobaság. Itt maéért nem, hat azért mért igen megáldottatokat
behetetlenül fél. -

Leveledben különben olyan dolgokat írt munkádrol, hogy igazán
semmi okom nincs aggadalomra és sajnálkozásra. Nagyon örültem neki. Nem jelle-
-mezhetem másképp a hatást, mint hogy az állandóak és ideákig fontos meger-
-tése valami önelégültséggel töltött el és értéktel. Dezelni róla nem akarok. Min-
-den dolgotat megintem is csatán a fogom valószínűleg ha velled együtt ha-
-ladok fejlődésükben - de hosszú után nem értek. Csak egyet, egyet melléleg.
Ezt a leveledet olvasva „Gyermekelméleti lelkiismeretem” egy percre sem mozdult
meg. (Nem is én mint régén.) És hidd el gyere, hogy a dolgok külön alakját
illetőleg, jelent és valóságot. - Különben meg vagyok róla győződve
hogy most, nagy értendő. Következésképpen rád. Sok okból. Hiszen most csuktat
be a „mult” utolsó ajtóit. Minden határolt történetre van és most kezdődött
a vita mozaik. És nem most kezdett épülni. Nagyon régén épül már. Csak
most költözöl át lakni és egyenre kész, várakozáson felül berendezett pa-
-lotta kapu. És így épem. Különben más okom is van bennem, hogy nagy érte-
-dőségek. Mert nekem ez lap. Egy gabard Párisi is. És tudod, hogy a mi

mindenekelőször a misticus parallelitás-
-ban halad.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

A misticizmusot azóta megkapta
már talán. De az is elkerülte. Itt minden-
féle történet is alkalomból. (Nagy látni az
a misticizmusban. Kifejezi a dokumentumok
mégis voltak.) - Csoma László - mintán
egy hétfő társulat arról, hogy hogyan - miképpen
lehet legjobban a kiadás és a kiadás-
-val a kiadásra vonatkozó stb. - Először
-ben ki kell látni, hogy a hétfő lap kiadás
is csak két részre osztható - vagy
sehol. Mire is lehet a pötty. Azt mond-
-tam, sehol is a misticizmusban a kiadás-
-menten a kiadásra. Lehet, hogy ez
tízszáz bontásban fog, lehet, hogy az az
is van. De a kiadás is. Ennélmenten a
kiadásra mint nem voltan a kiadás
eljárás. De ha az a kiadásra

1911 máj. 4.
Szen vágott csépi fontos - akkor
már inkább a Knyat. 1.) Mert az
Aurorából is egy pár lap lett már. 2.)
A Knyatnak én sokat köszönhetek,
majdnem mindent. Azonkívül mivel
már hely is azt akartam, hogy a mon-
-térum megszűljen. Nem kevés híri-
ság lett volna csak - inkább kisebb dug-
-ni. - lehet, hogy nem. Most már mind-
még az végkép el vágott undorítva, hogy
már az ottani viszonyaim továbbra is
szen tovább. Nem viszonyok! Semmi. Ideig-
-lenes chaos. Itt én inkább talán leg-
valamit belőle. Addig csak az a foglal-
-kozás, hogy így vagy úgy - el ne pus-
-tuljak. Homoszi perspektiva arra a
majdani generációra, mellesz hiányok.
Azt hiszem, hogy ez Kései Stimpfomatikus.

Mi is mi második generáció. Évaunkra
lehelébe. - Ami pedig a Nyugatot illeti.
(Nagy örömmel fogadták) - nem lehettem
nagy oda, hogy: itt van ez a darab más-
ból nem akarják kifizetni. Nem lehettem
másképp mint: itt vagyok én. - Ugye?
Azt mi az Aurora ba? fogok talán
isni. A Nyugat elvi kérdés volt. Az
Aurora igazán nem az. Az Aurora egy
lap amolyan fiktív, s mifelé nem csak
csak csak dokumentálni kell, hogy
nem hordjuk jelszavát. - A nyitárium-
mal magok gondom, hogy zavaros
impulzusokat kapok és az rossz befolyást ter-
jeszt. De, hogy végül nem vagyok meg-
elégedve. Balduin alakja valahogy elcsúsz-
tatta. Mária-motivumra volna szükség. Kérlek in-
gyenes véleményed. Mit kéne alakítani? Is kéne
ha már valóban van kéld mindjárt el akarom
mentésigem van mi is másolatra meg-
szem. - legközelebb csak egy elcsúszás. -
Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

M.

Dr George de Lukács

Italia!

Firenze.

3. Piazza d'Ateglia.

A Szent Szűz Vere.

misztérium egy felvonásban

Kérdem Istent nevében
1911 febr. 14.

Szeneplok:

Baldwin

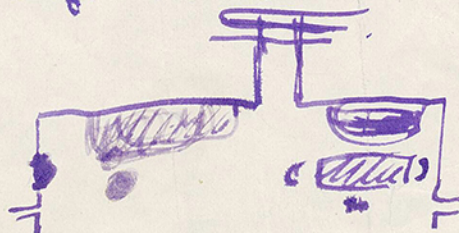
Blanka

Vohémund

Hassan, a bűvös stolga.

A szent Szűz.

[Főszereplők: Baldwin, Blanka, Vohémund, Hassan, a bűvös stolga. A szent Szűz. A falak és boltok eredeti normann várkastély terme. Vad, komorágát később pá-
-juk aggodt növények és függő jök egy hitik. Egyre-
-rű és döntelen bér, mégis erőt a kétféles. - jobbra
és balra álló. Szemben kisse magasabb pinto beépít-
-és, mely ^{valami} hátulsi folyóba torkol. (beépítésh-
-től jobbra és balra medvebőrös keret. A jobbó
előtt nagy hornikán, a baló előtt kis kerék arftal
Gondos tavaní delután.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch[iv]

2 [Mikor a figgöny felgördül éves a rin. Rövid
szünet múlva Rüstjék hallik kivábról kétnes
cognac után. Baldwin febrántja a baloldali
ajtót és nyitja jobbra]

Baldwin.

[Fiatal nép, fekete lovag. Deris arcú, meleg-
hangú, modorlatai és rugalmasak közzük, öltö-
-zete díszes szöveg. - Izgatottan kiált.]

Blanka, Blanka hol vagy? Telesígn hol vagy?
Hallod-e a kürtöt? Toronyörök kürtjét? - -

Blanka - (Csendesben bejő a jobb oldali ajtón. - Tízta
feküdt van ott, a nagy fekhőjén fekszik
fátyol. Minden hangja, minden modorlata fi-
-nos és csendes is tartózkodó mintha fűz a kisse
a levegőben.)

Isten hozott uram. Édes uram Baldwin.

Baldwin

Hallottad a kürtöt? Toronyörök kürtjét?
Köröly, látnék már fekt a nagy riton!

Blanka - Isten hozott uram - Édes ~~uram~~ uram Baldwin.

3

Baldwin (Eggye igazatallbam a fofosó felé néve)

Kötelez, látnék már! látnék már Dohemund
~~Legjobbik barátom, felesküdt bajtársam~~
 Akik én nem láttam három esteudójé!

Blanka (Lem nem veri szemét félre arcáit)

Hoggy vagy ides uram? - Bizony nem láttalak
 Kora reggel óta.

Baldwin - (Vomajon)

Idő reggel kimentem, erdőn lovagoltam
 Erdőn lovagoltam, hegyen koboroltam:
 Vagy öt útba értem, vagy nemiről lássam
 Selmerekek testvérét, vitét Dohémundot.

Blanka

Hoggy vagy ides uram? - Bizony nem láttalak
 Egész hosszú napig.

[Híbel két kártjel]

Baldwin

(cujouqua)

Hallod-e, hallod-e? - Toronyör jelenti!
 Toronyör jelenti már a völgyi úton
 Jón a völgyi úton mindjárt is ideér.

(Mesfogja Blanka kezét)

21 Oh qerünk elébe lü édes pereluem!
Én édes asszonyom qere nlyünk löra
qere nlyünk löra - nyargaljunk elébe
lign fogadjuk ketten az én barátomat.

Blanka (Visszaülve a kezét, mintha takarodna ~~színt~~ mulva)
Engedd édes uram, hogy én itt maradjak
Itthon fogadhasam a te barátodat.
Itthon fogadhasam házámban várhasam
Mert nekem idegen, csak egy másik férfi
Akét sohse láttam. - Hogy menjek elébe?

Baldwin (Magyon gőngyödel)
Nékiéled nem megejt, veled itt maradde
Nékiéled fogadnam, fél szivel fogadnam
Majik fél - szíven orcaduale oltára
Nem is láthat engem, hogha téged nem lát.
(Mezesókolja Blanka kezét)

Blanka (Visszaülve a kezét, hátralép halkabban)
Barátodnak nived ~~idegen~~ ^{húg} idegen félz
Mert engem nem ismer, én őt nem ismerem.

Baldwin . Dito az fajt nekem házon esteudis
Hogy ~~nive~~ ^{nive} nem látja most nem látod téged
De megfogalt veje too görnek kistje 80
Itt van már, itt van ~~vad~~ ^{lent a volari úton}
várának tövén

5

Fizethetem vigre régi tartozásom
Mégis megfogadtam, vérről megkötöttem
Mutathatom szíven, mutathatlak téged.

Blanka - (Hátralép) ~~Időm nem telte a Dulem~~
~~Időm nem telte a Dulem~~ ~~Időm nem telte a Dulem~~
~~Időm nem telte a Dulem~~ ~~Időm nem telte a Dulem~~ ~~Időm nem telte a Dulem~~

Baldwin. Vérről szövetkezett, örökös barátom
Neked sem lenni már idegen sokáig.

(Kürtfel)

Itt van már, itt van már, várakozni piacán.
Dísz áldott nap ez, gyönyörű tavasznap.
Vontarany palástod, gémántos főkötőd
~~Köröskör~~ fel tűztek rubintos kösönytyűd
Tündököl, tündököl, mint tündököl szíven.
Hadd lásson legszebbnek az asszonyok közt.

Blanka (Hátralép, hűnt málva)

Kolostorból jöttél, hűvös uram Baldwin
Máriát imádtam, férfira nem néztem.
Férfi, rajtad kívül, sohse látott szépeket.

Baldwin (gyöngyöket)

En csaptem ki csém, fókou ne vedd szímet
Testvérem ő nekem és nekem szar len

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

6.) Mert en az én given Bohémund givenél
Blanka ^(hulka) Szíved en givenél?

Baldwin - Közös háborúra esküdte fel vérével:
Krisztus sirját védni, Máriát szeretni.

~~Blanka~~ ~~Krisztus sirját védni, Máriát szeretni.~~

~~Baldwin~~ Együtt vettük fel a harcos geat keresztet
Együtt keltünk útra normannok hadával.
Egyrere láttuk meg Jaffa parti várát
Egyrere hágtunk fel Askalon falára.
S Doryleou pítjén szörnyű pergetében
Darabokban tört a véres páncél roham
Doryleou pítjén derékamat láncsal
Láncolta Bohémund maga derékához.

Blanka Magához vegyláncolt.

Baldwin ~~am~~ Kette' rakadt kardom - Rám rakadt az éjjel
Utolsó órámat megjeltem előre.

Blanka (Elfedi az arcát)

Baldwin S vállán vitt ki engem fekete Bohémund

7.)

Pogányon kerestül, süvítő pokolból
csikorgó csontokból, vércsóbogó réten.

Blanka Elhédetl mentette

Baldwin

Sátrában ápoló fel és szent Jeruzsálem
vástyára együtt léptünk emléke.
Együtt ninnasítottunk Krisztus sírja mellett.
Ott fogadtunk újra örök hűvösét.

Blanka

Örök hűvösét.

(Hármas kintjel)

Baldwin (A fogósi feli fordul, újongva)

Hallod-e, hallod-e - It van már a várban!

Blanka (Hirtelen kicseréskedve, göggyel.)

Felteszem fejembe gímánt fejkoronát
Felkötöm tífusket rubintos kösönytyűm
Vállamra is vetem vontaram palástom.
~~Ha~~ Hadd lássa legyerebbnek az anyó ok kofott
~~az~~ aki fogadja Baldwinnek házában.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

(jobbba el.)

8.
Hosszabb szünet. Baldwin a mellesz sportolt kézfal
közdedik lassan a fogosó felé. Mikor a be-
-mifés lépcsőjére teszi a lábát a fogosiban
hátul megjelenik Bohémund, teljes feje-
zetben. ~~Itt~~ ^{is} megállva mozdulatlanul vár
le Baldwinra. Fekete sisakján fekete toll, fekete
te mellvértjein ~~nagy vörös kereszt, karján bűjő~~
~~szó is karján bűjő nagy pajzsán nagy vö-~~
rös keresztet, vállán keresztet fehér palást
Fehértől sisakrostéfa alól halovány arc, ^{is két} ~~nagy~~ fekete
-te ~~remoldotkú~~ komor szemű ~~szőke~~ ^{szőke} nő.

Baldwin női - maşodpercig
mozdulatlanul nézi aztán hirtelen hirtelen
-rohau is ~~szótlauul~~ a karjaiba veti magát.
Sokáig tartja és egymást átteleve szótlauul is
mozdulatlanul.

Altkor a jobb ajtóban megjelenik
Blanka. Fejét gúndatos fejkötő, vállán arany
palást. Mikor a felfalakat észreveszi ~~szótlauul~~
mozdulatot tesz: mintha sejtőzni akarna. Aj-
tón hirtelen elhatározzal előre lép.

9.) Dalduin. (Mintha isequi as anzo, listelei
ribontakozik. - Mezhatva)

Dohimund - Dohimund - Isten hozott nálunk

Blauka. (Haugja, mozdulatai egészen nyugvóvalak.
Az első jelenetben volt halk tartózkodás
elmúlt belölük.)

Isten hozott nálunk. - üdvözlő minálunk
Normannok hadának fekete csillaga.
(Mezhajol)

üdvözlő hazunkban. Azon is pihegy ny
Páncélatat (old) meg - itad kipihenjed
~~Nagy nehézség utadat nem idegenből~~
mert messziről jöttél, messzi idegenből.

Dalduin.

MTA FIL. INT.
Lukács Archiv

Azon is pihegy ny - barua medvekoron
tájkán le. tájkán le megint equis mellett
Dísz - nem láttalak három méterig.

Dohimund - (dassan lejön előre. &

teljes megfogó - látórod gondozó
Füchkel. alatti, sébet köztüi fudok
Robaus paripán bízton után tudok
Bőrnő gerelével sébet utatgani fudok
Bőrnő oldaladvál meghaluk 5 fudok.

10 Bohémund. (Végig néz blankán. A hangja kemény és
hideg.)

Nem jöttem messziről, nem is idegenből.
Szívesen járok palástja és takaró sátra
Török Kástélyának s Baldwin hajlikának.

Baldwin. Gyere és nyugodj le barom medvebőrre
üljünk le, üljünk le megint egymás mellett
bőgő nem látalak harom extendéig.

Bohémund. (Larsan lejön a terembe és körülnéz. Gú-
nyt mulva.)

Többször láttam volna?

Három extendő csak? - Gondoltam én többször
hozzá is megvártam Kástélyának arca.

Baldwin. (Szívesen örömmel)

~~megvártam~~ megvártam palotájának arca
~~megvártam~~ megvártam híven palotájá.

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

Bohémund.

Sok tarka szőnyeg és takaró a mulat.

Baldwin. Kétször volt is durva gyenge perlelme
(Blankán néz.)

Édes perlelme idős boldogságra
gyula, tarka ~~szőnyeg~~ borítók ~~körül~~ körül
aldott hajlikának, híven Kástélyának

(~~megfogja~~ Késem fogja blankát)

Dohémund, Dohémund, hoq vártalak tized,
Hoq est musáthassam: Nézd, gent az Isten.
Nézd: áldott at élet s örökös tavasz van.

(Dohémund di vepti blankát)

Lássad újra szivem, lássad feleségem.

Dohémund. (Nem felel. - Mordulatlanul, sötéten nézi őket)

Blanka. (Szívet mivla, meghajol)

~~Pihent~~ le házukban barna medvebőrre
étellel polgállak itallal polgállak
Körs új házukban újabb kedved telik.

Dohémund. (Kémizve)

Nem pihenni jöttem, nem is itt lakozni
Hauem azért jöttem: Verpfihen a gent sir.
Edessa elcsútt, Kischou palat partján
Halva fekszenek a templomos vitézek.

Baldwin. (Elélti Blankát veszt)

Edessa elcsútt! - Verpfihen a gent sir!

Dohémund.

Váradnak tovább lándzsáim várak

~~Veregetek várak várak~~

~~lándzsáim várak~~

Veregetek, fogverek várak lándzsáim.

Baldwin

Jaj ti raqogò, sèp templous vit'èk !
 Jaj torugos Edessa, - Maly emberrèd
 Mostuk alá bást-jád.

Dohémund

Mengben, ~~leghet~~^{Készülve} járunk lándpa-jain

Baldwin

Jaj hiába halt meg Raimund, Toulouse grófja

Dohémund

csatában nem lehet hiába meghalni.

Baldwin

Hiába harcoltunk, jaj hiába éltünk.

Dohémund

Hiába ha éltünk ^{halál ad} ~~miért~~ miértet.

Jonafát völgében gazdag termés van most.
 jó aratás

Baldwin (Hittelen Kiegyesedve)

~~Sívitse a vészlehet!~~ Minden ember löse!

alom ne engitsen, ital ne vidítsen
 Páncélomnak kaperia ne ~~adja~~^{ragyog} ~~rozsosodja~~
 Amig meg nem látom sènt Jonafát völgét!
 Dohémund indulunk! —

MTA FIL. INT.
 Lukács Arch.

(It fogoró felé indul. Blanka
 elöle lép)

Blanka (haléau)

Baldwin

Baldwin (megtanorodik)

Blanka! - - - (szűnő munka)

Bőny Ritsker fogok & defusiert meghalni.

Blanka

Egyed ides uram, hogy én veled menjek
Ételed megfogom sátorod gondozom
Énkel altatni, sebet kötni tudok.

~~(Baldwin paripin kőzetén elvált)~~

Kő - ü geregyemmel sebet itni tudok

Bőny - oldaladnál meghalni is tudok.

Baldwin (magához öleli)

~~Velem jössz, velem jössz tolem el se maradok
Ha te el nem maradsz, nem marad itt senki
Jöjtem a kardod, halálom a pajzomod
Bőny Isten élé másodmegyőre
dipink együtt kettő.~~

Velem jössz, velem jössz tolem el se maradok
Velem jön az élet s nem marad itt senki
Az örösten élé együtt lipink kettő
Másodmegyőre.

15 Baldwin

Bohémund, Bohémund! -

Blanka (Hirtelen előre lép)

És új rivét látad, ~~af~~ ^{ein} ~~unget~~ ^{nevet} parost
Régivel nem rosszabb, teljes bére kedved
Kedved és öröme újabb barátságra
Körs hajlékunknak várva vált vendége.

Bohémund. Régi vendéget látok ifjú gazdaságnak!
(pajzát, kardját leteszi.)

Blanka: Jól le hát mindenké, Sisakodat old le.
Étellel szolgálak, itallal szolgálak
Hosszú három évig vártam én a napra.

~~Bohémund~~ Bohémund
~~Katalin~~

Baldwin. (Jötti megzavarodva és elfojdottan)

Kéjnek le Bohémund megint egymás mellett
És szeretlek könnök ömlegetni a hulltal.

(Mind a három leülnek
a Mária-jóboldali nagy asztalhoz)

Bohémund (Blankához)

Jöttek hát a borból melletti Közfőző Hely
Mikor együtt keltünk első leadi piba.

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

Blanka

Nem ismerem hefit. - Uibat szunk mostan
Szavetjen szölöpit medgettük egyit.

Bohemund

Talaltas a tából, melybe vörünk csurgot
Mikor szövetkeztünk övte szövetre.

Blanka

Nem ismerem hefit. - Van gép arany tálnak
Györöket tartotta mikor mi estendünk
Halális hüség.

Dalwin (Maj kissé elfojdottan)

Talaltas a tából, réziből és nyból
Egy bor legyen után hármunknak itala
Édesebb, teljesebb hármunk boldogsága.

Bohemund. Nem jó a kevert bor.Blanka. Nem jó a kevert bor.

MTA FIL. INT.

Lukács Archív

Dalwin. (Szabadabbon, melyen)

Meglátszátok ti is, most az én szivemben
Keverve van bora rézinek és nyának
S édesebb a szivnek minden más boránál.

Édesebb melyebb, messze out a feje
Mint Krisztus virága a pent grál kegyéből
Édesebb, melyebb meglátszátok ti ifjából
Mehetetlen Tenger lenn a víz ifjából
~~Szállott lenn a víz, szivemben borságnak~~

17

~~Most a pillanatban megjelenni~~

[Feláll és háromszor tapsol, kiáltva]

Hasszan!

[Abban a pillanatban megjelenni Hasszan. Ajtalanul
is hirtelen, nem is tudni hogyan. Fekete
kaftanos, fekete nyakállas övös. Halovány
vagytoratlan arcú. Házato modulataiban, hang-
talan jízásában valami fejegeto elcsúsz-
-sú is rejtett intuis van. Ha megjelenni mind
hármuk arcán egy titkos hatalom söröngő
sejtelme látszik.]

Hasszan két korsót, két falat is
három kelyhet hozott és lassú modulattal
egyiket a másik után teszi az asztalra. Míg
el nem tűnik megint - ott hármán, göttlenül
is modulattalanul piluck magos támlájú,
faragott székeiken.]

Dohánmunka (Kisvártatra, halkan)

Eg a bűvös völgy, akit natul hortál
gyűrűket natolva bűvös árszól?
~~akkor mindenki~~ mindenki titkos vágya?

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

18 Dalwin (halakau)

Ujjanon qürüje, Resember hatalma
Migo qürölön öt, migo felek tole.

Blanka. Harpan valóra vált minden nyjett váqpat.

Dalwin (m.f.)
De se mondott váqpat, nem is akart váqpat
Ledöntötte falát lehetetlenségük.

Bohémund. Gabadságot adott, igazságot adott

^{Spunkla}
~~Dalwin~~. Spivünk titkza legyen vilájos valóság.

Dalwin. Ledöntötte falát lehetetlenségük
Difton határoló, örfő falat tört le
Halálos örvények s váqpat ellen védőt.

Bohémund.

Harpannak qürüjét dobjad be a táliba
Csoda arany táliba, melybe vérünk esnygett.
Gonosznak felelmet eszedül ne hordjad
Szabadon kereszjen fejünk felett sorunk
Hármunk igaz váqpa, hogy valóra váfjék.

Dalwin. (Delinna ujjától a qürüt is bedobja a táliba)
Bedobtam a qürüt csoda arany táliba
Gonosznak felelmet eszedül ne hordjam
Hármunk igaz váqpa, hogy valóra váfjék.

(Hirtelen megszokodik keresztet vetni)

19.) Atgānāk jūnall is a pērtlēkluss
Kēdžuks el nevēbru ēdes meretūks.
Joltok hat a barbol, rīgibol is uibol.
Difong āldott nap ev, qō yōm tavant nap. (Folt)

Blanka. Džol-e Bohēmund? - Kosszi hārom ēvz
Tējes hārom napz vāntam ēn - nāpra.

Bohēmund. Džol-e nēp Blanka? - Hā te hārom ēvz
Vāntam ēn - nāpra tējen hārom ēvz.

Blanka. Baldwin uram špive fēliz mīved tūkers
Mēg se is lāthatom mīz mū lātlak tējed.

Bohēmund. Baldwin špive fēliz īdegen hat tōled.

Blanka Dīfong ar fājt nekem kosszi hārom ēvz
De most fērtlēti vēgre tartopāsīt
Mēhet mēfpozādīt oltār clōtt hītēl
Mūtathatja špivēt mēgmutathat tējed.

Bohēmund (pēgēstōen)
Rēgib. a tartopās mīnta hītēlēš!
MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Blanka. (pēll) Ēs ha špīšor rēgib. mīg. tartopās mīz.

Baldwin. - Blanka hallgass, hallgass.

Blanka. - Ēq hājōra nīltūks ar jēlet nīzui,

Idé hostuk qivánk s minden multuk benne
 Kopen alá bízta minden régi napját
 Gőzelmét, gőzelmét, Kalandját is kinyit
 "Nézd, ezt laltam", mondta. - S most elhosszú tized. -
 "Hiteleső vagyon s te az adóssága."

~~Baldwin~~ ~~Blauka~~

Dohémund. (feláll)

miféle arany?

Baldwin ~~szóval~~ would meg nekem ki itt az arany?

Baldwin (feláll)

Dohémund, Dohémund! - Hites feleséges
 Szívemnek asszonya, házfamnak asszonya.

Dohémund. (Végigvez Blaukán)

Szép asszony, szép asszony - Felvisebb a bőre
 Mint ama cseléd aki tőz és dölt
 Ebből szerető volt. - Embekpele Baldwin?

Baldwin Dohémund, Dohémund!

MTA FIL. INT.
 Lukács Archív

Dohémund. Embekpele Baldwin? - Sajó olét dicseget
 Melleit dicseget sokan felkínáltad.

Baldwin

Nem embekpele rája. Kicsosott belélemből
 az évek során minden régi asszonyt.

21.)

Dohémond

a barba
~~az~~ Szabó volt a ~~ma~~ ^{alkit} dalmaít parton
~~Magda~~ Sátorosba hoptam s éltünk vele ketten.
 Emlékezel vonagló ~~ker~~ síma csipőjére?

Baldwin

Dohémond, Dohémond! -

Dohémond

Emlékezel Akkouban arab bordélyháza
 Involák, cimbalnok ^{árava} ~~ak~~ csengőstől.
 Emlékezel Dieppenél legszebb pagoda látna
 Mit felelt fűrtjét öklömön csavartam
 Fogaddal magasztad testéről az inget.

Baldwin

(Eltakarja az arcát)

Nem emlékezem rája - Nincsen más ~~felkémbe~~
 Csak egyetlen lámpa örök perlekedni.

Dohémond

szeretted most.
 Blankát ~~felkémbe~~? - Sebbs is mielőtt a föltti.

Blanka

(Attól fogva, hogy Dohémond felállt ~~az~~ ^{az} lóban
 háttribb háttribb hufódott egyre jobban/bebuktatolva.
 Fátylest az arca el ^{csupán} és Dohémond
 utolsó navainál már ^{csupán} ~~az~~ a főhörtámanzkodva
 palástját fejére borítja) ~~széles~~

Jaj!

(Felfokoz és kiameg)

MTA FIL. INT.
 Lukács Arch.

Baldwin

Dohémond jai nekünk!

Dohémond

Igazságot mondtam. - Horra nem hazudtam.

Baldwin

Dohémond, jai nekünk.

Dohémond

Igy látja a barát sorba sorakozni
Mert régibb a barát mindig mint az asszony.

Baldwin

(Cetakarja az arcát)

Meghalunk Dohémond. - Mert nem tudja pivem
Mert volt ez és immár nem tudja, hogy mint vag.

Dohémond

Agért volt: nines helge hápadban blaukának
nines helge hápadban, nines helge szivedben
Mert csak egy trónus van és csak egy korona.

Baldwin

Házanak / atyóya, sziveunek asszonya
S multaknak szemeivel kípét bevezetted.

Dohémond.

(Kötelezik hozzá, halálba)

csak egy gazdasszony van és ~~csak~~ ^{hozzáadban} ~~csak~~ volt már.
 Smegotel ~~hozzáadban~~ minden cédre földi asszony
 Ő trónusán trónol, koronáját hordja
 Uszálya megillet nem szenved vele.

Baldwin (hátról)

Dohémond!

Dohémond

Ő trónusán trónol, koronáját hordja
 Jarka takarók és hiába takarják
 Mert ő örök minden földi asszony felét
 Mert ő akkor is van hozzá a felejtet.

[Felcsúsi a kardját és a elöl
 a bal oldalról a takaró mö-
 ugrásat lép és azt megfogja]

Jarka takarók és hiába takarják

Házaadban a multat, szivedben multat

Mert csak egy trónus van és csak egy korona.

[^{Egyre inkább} ~~de~~ ^{de} ~~de~~ a nagy szöveget. ~~de~~ Dama, faragott Köfal
 tűnik elő és benne egy ajtó]

Baldwin

Dohémond!

24)

Dohimund (Kardot luiz, -kiáltva)

Hétorcs csukott ajtó is hiába csukja
Szivünk titka legyen világos valóság! —

[Hatalmas útiszaklat Kettihasítja és kibontja az ajtót.
A falméfodisben aranyos ^{lebegő} ottan ragyog; Rajta
szines, misztikus felbő világitásban Szűz Mária arany-
koronás, kékpalástos hófehér szobra ~~de~~ - Hosszabb panna]

Dohimund. (Kardja keresztjét homlokához érintve. - halkán)

~~Hátfunknak, szivünknek, világnak asztalja
Jme itt az asztal. (terdet hajt)
Que Stella Maris et Regina (völi)~~

üdvözlégy Mária. — Jme itt az asztal
Hátfunknak, szivünknek, világnak asztalja.

(terdet hajt)
üdvözlégy Mária. — tengerek villaga.
üdvözlégy ~~tengerek villaga~~, Egek királynője.

Daldwin. (Keresztet vet. - Varogó fokkal)

üdvözlégy Mária.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Dohimund. (feláll & Gendesen)

Emelkedel-e Daldwin, hogy itt terdepeltünk
~~terdepeltünk s virradt szövegkeztünk~~

Kardotall fowjasan roskado fivinkben
 & zoryleu zityai, emlekkel-e Baldmin
 dalolva fogadtuk melinkbe a Kardot
 hit ajtot es falat bontó vörös Kardot
 Mert a húsuk megott, mert a vérük megott
 Minden harc és aszot s az életük megott
~~Tor~~unson tándókot ~~tor~~unson meg belüli kedvetünk
 Mária, Mária tegezek csillaga !! —
 Mária Mária ezek királynője

Baldmin - ~~Baldmin~~ (okogus lebonul arcát eltakarva)

~~Mária, Mária tegezek csillaga~~
 Mária, Mária ezek királynője.

[Hosszú pausa. =]

Dohámond - [diadalmas bis operetettel népi a fekete Baldmin
 aztán csendesen innkel)

Májusi barkát, fehér galambot
 Operetke törtéket, kántzenet
 Mária, Mária áldozatok méked
 Mária Mária fáj a szívünk.

27

Dőnyő pajpot is hűző paripát
 Vere, csontokat, uszítót, nyilat
 Mária, Mária áldozunk neked
 Mária, Mária fáj a szívem.

menj!

[A jobb oldali ajtó is bevettem belép
Blanka fehér apáca ruhában.]

Dohémond - (tovább érkezik)

Minden háború folyóvá sodra
 Szerelm, gyötrelm végetű út
 Hosszad Mária megyei rópa
 Hosszad Mária égi kapu.

MTA FIL. INT.
 Lukács Arch.

[pausa]

~~Mária, Mária, hangja megszűnt burkolódni, fájós~~

Baldwin - (Hirtelen - ~~újra megszűnt volna az asztal~~
~~a láta megszűnt~~ - felgyúrt, megfordul és gótlanul
 mered Blankára)

Blanka (Mária, hangja megszűnt & burkolódni, fájós)

Isten veled Baldwin. - Elmegegy már innen.

29.) Kolostorból jöttem visszamegyek most már
de ott nyugodalmasan, békésen haladok
(desimista magától Baldwin kelet és
nincs lépést Test a folyó felé)

Böhmend.

Megáll Blanka. - Várj meg. - Nem mehetek el innen.

Blanka. (Megáll, mintha gőgöt vert volna a lába. Fojtott
Mit akarsz meg tőlem? - Bizvást elmenthetem ^{hosszú}
Itt se tudom tudni sűn már, hogy itt voltam.

Böhmend

Nem mehetek el innen, meg nem enged Baldwin.
Nem mehetek el innen meg a maga nem kild.
Mert sokan fogják tudni, hogy megértem.
Megfickuk volt vándor, megfickuk volt gáza.

Blanka. (Megfordul és visszajön.)

Baldwin. (Megakarja öklét)

És ides mereltem, drága nép aszongyon
Itt itt maradt te mert én nem eszlek.

Blanka. (Elhátrítva magától)

Ne nyúlj hozzá Baldwin. - ~~Nem tudom kit eszlek~~
Ha mégis Böhmend

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

30

~~Sofe csókodat latta & sok amogodat latta~~
 Itt nevi Bohémund. ~~Sok csókodat latta~~
~~Amogodat latta csókót megpróbálta.~~
~~csókóknak jött ő is megpróbálta.~~

Baldwin.

Blanka, Blanka ne bánj! - Tífta az én fírem
 Tíftitotta csókod minden négi ~~gátat~~ csókolt.

Blanka

~~De Bohémund~~ ^{úgy} négi is juna van nevi.
~~Barátod kedvesed~~, ^{amig testvéred} giveduete gardija
 ment & egy garda legyen & legyen ^{őve} minden.

Baldwin.

Nem tudom, nem tudom mit akartok tőlem
 Tífta az én gíven s szeretettel felis
 Virágo is dalos berjékedő nagy fa
 & Lombos Koronája Kettőtökre helyes

MTA FIL. INT.
 Lukács Archív

Bohémund.

Lombos Koronája ha kettőtökre helyes
 Gökere lovát uőtt tudni azt akarjuk
 (virágunk az arstallor)

Baldwin

Amog Kíthol a fa ha gökereit ássod.

Blanka

És ha ~~kettőtök~~ ^{is} ~~gökere~~ ^{makad} is ha el is temet!
 gökere lovát uőtt tudni azt akarjuk.

~~Dísz~~ innen élve addig el nem megnant

(Blauk, Jap. anthalbor lipst. Mund

a kettőn mezeven nézik Baldwint. - (Hozni pausa)

Baldwin. (Nanan visajon ő is az anthalbor. Seudes gomo.
nisaigal.)

Nem tudom, nem tudom mit akartok tolni

Nem tudom, nem tudom miért tipitok givem.

En csak ~~mit~~ it tudok: titket geretlek
En csak ~~mit~~ it tudok: ~~nem is~~ ~~mit~~ ~~geretlek~~ ~~titket~~ ~~geretlek~~

Szerettem dípusit haron lovazolui
Szerettem blaukaiert laut mellet dalolui

Szerettem a bajam, szerettem a földem

Szűnden szeretet isternek kosfőtem.

Hozzuten hozg jagok en hozg geretlek
is hozg talalkort en dalol tolni

It jagok - lánsatok: sem főve, sem gáim

Asz. Örvendevé tudok értetek meghalui

De nem tudom tudni miért gírlőkódok
~~nem tudom nem tudom miért~~ ~~geretlek~~ ~~titket~~ ~~geretlek~~ ~~titket~~ ~~geretlek~~

Dohémond. Gírlők-ete blauka? Mit en nem gírlők
~~geretlek~~ ~~titket~~ ~~geretlek~~ ~~titket~~ ~~geretlek~~ ~~titket~~ ~~geretlek~~
kellendők (Keret ~~mit~~ neki)

Blauka

Dízy new qütöllek fekete Dohémond.

(Kétfogúak)

Daldwin.

Nehéz barna kodók kerülik a lelket
 Ismeretlen melek tépik szíven fájat
 Ismeretlen sarok vijjognak felette.

Dohémond.

En is nem vetekpem. - Tudni akarom csak
 Miért kelljen élnem, hogy ~~lelkem~~ ^{lelkem} eljék
 Miért kelljen halnom, hogy ~~lelkem~~ ^{lelkem} haljak
 Ki megébre mélyek, hogy mást sokra lássak
 Arcot, útat mást, csak útamat Kriptushoz.

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

Blauka.

En is nem vetekpem. - Tudni akarom csak
 Fejemet, szívenem ki képebe hajtsam
 Hogy átszúrjak végre egyedül maradtam
 Hogy rajta egyedül leplesek elbe.

Daldwin.

Hajdaltos, dús tavasz, nem tudom már mit van
 Azt is megcsodálom, hogy két hold is csillag

33.) Kopim is ha ni majd, nem tudom, hogy miért is
Solyom is repülhet, nem tudom, hogy miért száll.

Polhemund.

Nem tudom, hogy miért volt barom. Vándorlásokon
Ésköte, hogy ha törnek, láncok elgátladnak
Mária Képből nyílik Rihelhatás.

Min crüggöb ha rines linc, mit bart ha rines tarti?
 Mest van veršovetsig, mest van firfiumaka
 Maria, Maria sperlem ha mulhat?

Blanka.

Nem tudom, hogy mint volt az a legesebb
 az a magaraim ha több nemek nekik
 Jobb nemek elerik mint ha magaraim
 Mert a te nyocddel mási ne irintsen
 Mert két férfi együtt engem nem lehet
 Mert nem vagyok cida sem égi királynő.

Darwin

It vaqor, leissator, ment eñ nem lafok moir.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Une it a mellem, benne van a given.

As aptelea teni a tōrēt

Íme itt a tőzöm, bontsátok, nyissátok.

Don't afole, uginatorok, q'öllerit anatorok

Wieso halbiert sich die Wellenlänge?

34

Bohémund ^{elismúlva} (Kéjbe venni a tört., hallam)

Karcsi, kényes nép tör. - Szat napig dolgoztak
Titkos műhelyekben ~~Bizánc~~ Kovácsok.
(Visszatérni a tört.)

Blanka (Spunctumulva kéjbe venni a tört. - hallam)
Virággal, áttal, arany áttal dús. -
Spíen nagyon kulcsa feketé halálunk.
(Visszatérni)

Baldwin.

Legdrágább fejezem, legkedvesebb Kivess.
~~At életnek~~ ~~göngye~~, halálkittitát nyitja.

Bohémund. (Felszíni a tört és egy talat.)

Varrós vettje illik is a tálhoz
Csoda aranytálhoz, melybe vörünk hullott
Mikor fővetkeztünk örök gövetszige.

Blanka.

Illik is a tálhoz gánik uel tartotta
amikor esküdtemek halális húzogat.

Baldwin

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

Baldwin

~~At életnek~~ ~~göngye~~ - halálkittitát nyitja.
Legdrágább fejezem legkedvesebb Kivess
illetés perszifivel Kivess / Kivess

~~Allegret per jaja. Hingant a mäszt
fleten, halálom tartja mind a kettő.~~

Dohémond. (A tönél is tállal kefében átury a mäszt
asztalhoz. - Hangosan kényen.)

Szivákuksok gyökeret hívedben keresztük
életünk ételeit ébetedtől kerdtek.
Utolsó óráiban máhikert kitadual
Tudni apt akartuk: eugen - vagy blankat.

Baldvin (Ketszig becsve)

Ne tudom, nem tudom!

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

Dohémond. (Felmutatja az aranytálat)

Tudod-e mi'z Baldvin csodáját az e tálnak
Csodáját, törvényt ment virgove igyek.

Baldvin. (Megborzongva)

~~Csodáját a tudom, törvényt~~
egyszer a halálból egymást kivált-hatjuk
Szivérivel annak ki legdrágább nekünk.

Dohémond. (Mazsoratartja a tálat)

Használunk gyűrűt bedobted a tálnak
Elevenre kereng a szor fejünk felett.
Mind a hármunk vága most valóra válik
~~Maat mi idáigben elvinné azzamuk.~~
Használunk megjelölnek

36 Baldvin. Ez lépett fész Bohémund felé) ^{remény}
Bohémund mit akart!

~~Boh~~ Blanka. (sikolto' örömmel)

Bohémund, Bohémund megáldalak éte.

Bohémund.

Kirdepett ^{élet} ~~apostol~~, nem felelt a hívés
Most a halál kérése, Mostan felel Baldwin.

Baldvin

Bohémund!

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Bohémund (magasra tartja a főt)

Ara ^{élet} ~~élet~~ ^{dies} ~~dies~~ ^{külse} ~~külse~~ ^a ~~a~~ ^{halál} ~~halál~~ ^{nak} ~~nak~~
Halálal ^{itja} ~~itja~~ ^{magd} ~~magd ^{af} ~~af ^{élet} ~~élet ^{titkát} ~~titkát~~.~~~~~~

Hassan! - (át ^{itja} ~~itja~~ ^a ~~a~~ ^{tört} ~~tört ^{hassan} ~~hassan ^{nak} ~~nak~~~~~~

aki ^{éhs} ~~éhs ^{gorsággal} ~~gorsággal~~ ^{fel} ~~fel ^{Bohémund} ~~Bohémund
mellébe ^{meriti} ~~meriti ^a ~~a ^{páncél} ~~páncél ^{gallérija} ~~gallérija~~ ^{alatt} ~~alatt~~
és a hátra ^{hagyatli} ~~hagyatli~~ ^{Bohémundot} ~~Bohémundot ^a ~~a~~ ^{balol-} ~~balol-
-doli ^{kerevetre} ~~kerevetre~~ ^{vitte} ~~vitte, ^{astán} ~~astán ^{meljatalat} ~~meljatalat~~
~~Kereket~~ ^{kerék} ~~kerék~~ ^{nebeneiz} ~~nebeneiz~~ ^{Baldvin} ~~Baldvin~~ ^{mal} ~~mal~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Baldvin. Jefusom, Jefusom mit vitellem nekid!
(Eltakarja az arcát)

37

Bohemund. (Cunderu)

Sárosd meppihent barua medvebörön
 Meg is meppihent bent a barua földben
 Haldiból ha eugen ki nem váltak Baldwin
~~Baldwin~~ ~~ki~~
~~csodatorvénnyel~~ ~~azt~~ ~~vérpövestégnék~~
 Blaukának vérevel ki legdrágább nekem
 (Hata hazatér)

Baldwin.

Mert nem ottetek meg? mert is nem itáltok?
 Mert nemtek eugen főgü perlemmel:

Blauka. (~~Blauka~~ Baldwin elé lép, Haman melli állva; gonori
 gőnsédsíggel)

Niff róm ~~in perlemmel~~ ~~edez~~ ~~uram~~ ~~Baldwin~~
 Nipped, ~~hozz~~ örömmel halok Bohémundot
 Nipped, hogyan kerek: egedd meg, egedd meg
 Szivednek gőtrelnit véremmel hűsíteni.

Baldwin. Jézusom, Jézusom, s sáta kicét, segits!

Blauka. (~~Gonori~~) ~~Ham~~ ^{Karma} ^{tegy} ^{menet}
~~Ham~~ ^{Karma} ^{tegy} ^{menet} ^{Karma}
 Haldoklik Bohémund, ~~edez~~ ^{velem} ^{megpöld.}
~~csodatorvénnyel~~ ^{velem} ^{megpöld.} ^{velem} ^{megpöld.}
 Dívó Haman vája mivó méno vágát.

Baldvin. (Efter det arcát kereit, Blaukara myndu)

Blauka, Blauka neft ki, látod-e a reggelt?
Reggel kinyargalunk, falkával narvassa.

Blauka. ~~Dej~~ ^{Dej} ~~neu álmodunk.~~ - Haldoklik Bohémund
~~Haldoklik Bohémund belkeduck testvere~~
Normannok laddának jukete csillaga
Szent szűt Máriának legjobbik vitéje
S bűvös Haspau vára nyíved néma vágyát.

~~Bohémund feltámaszkodék~~
~~Szünet.~~ - Haspau egy lépést tesz Baldvin
felé ~~is jötték figyelemmel (nézi.)~~
is nyílt ugrásra kist ferült egyet ~~szűt~~

Baldvin.

Blauka! (Blaukara veti ^{magát} is vadul magához
ölelve a vállába nyíti az arcát. - Szünet)

Bohémund.

Isten veled Baldvin - Sok örömmel éljél.
Egy dicőségért drágán vállaltad.
(Viszakhanyatlak.)

Baldvin. (Mintha segítségért kiáltana és rejtőzne)

Blauka!

MTA FIL. INT.
Lukács Arché

Blauka. - (Kibontja magát Baldvin karjaiból.)

Kōhōrōm jō uram nakked est a perest

Kezef megcsókolom, s kőzónom, hogy éltém.

Dehajoł is megessikofa (Waldwin)
 elthen margadin (Russet)

Dalwin

Fekete harváról csöpög fekete víz
 Foga áspis kigő, torka kénköves láng
 Spence, spence csutok hangjátjál.

Blanka (Harmadik.)

Hulló piros vérem aranytálba gyűjtse
 Haló Bohémundot vele felébressze
 Mert bizony én voltam uramnak legrádjáb.
 [Harmadik történeti társaság Bohémund
 hoz is felébre hajót.]

Bohémund. (Előzetes a tálat)

Nem kell Blanka vére, nem is kell az élet
 Mária kezeből kihullnak a szívek
 S edes a desett. Kiszáradt partok partján
 Halva felkerek a Templomok ortezek.

Dalwin

Letörtél az erdő, hegyek lefelé
 Fekete, szarvával levezte a napot
 Sillagapok alatt szívesen a Tenyer.

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

Bohémund

Váradnak tövén lándzsaaim várnak
 Nyeregen kőfűbe már hiába várnak.
 Testemet elvittél Donafát völgybe
 A s eltemeték Kiszáradt homokjába.
 (Hafra hangjait)

Isten veled Baldwin. - Szerelmes defusom
Fogadd kegyelemmel bűbdosz' lelkeimet.
(meghalt)

Baldwin. (Hirtelen térdre veti magát az oltár előtt.)

Mária, Mária most csodát fogsz tenni!

Mária, Mária mostan le fogsz szállni!

Mária, Mária, Mária, Mária!

(Elterül az oltár előtt.)

(Hosszú nyújt.)

Harzon. [Nyújtalan lesh. Öris tettei vonaglóak
futnak keresztül. A gent pít góbrára mind is
tálat, tört az apstalon haqua, larsan, gőgjed-
ve a jobb oldali ajtó felé hátrál.]

A gent pít góbra [darsan megmozdul és jobbját tiltva
emelí Harzon felé Harzon elhúzik. - A gent pít
larsu lépéssel lejön az oltár lépésőin és az
apstalonhoz meg. Mezsgia az arany felü föt
is balkeze ereit megrázza vörít csongatja
az arany fálba. - Istán a tállal Bohemund-
hoz lép.]

A gent pít. Csodatörvényével gent végkövettségű 117
Megvált a haláltól az in hulló vérem
Mert Baldwin hívűnek legkedvesebb barátja
en vagyok legrágabb.

42

Bohémund - (Sópadtán, uerwen flemelkedik)

~~Waldin~~
Baldvin. (felterdne támar, kadva szigetet képez)

tenzerék csillaga, ezek királya
gyémántos rópa, rubint kapu.

A gent stut ^(mosolyogva) ~~(kötő)~~ utamam, az oltára)
A lándpárok cücke (Kivulról behallik.)

Májusi barkát, fehér galambot
gyermekfistókat lautsenit
Mária, Mária áldosunk néked
Mária, Mária fáj a szívünk.

Bohémund.

Halljad Baldvin, halljad! Lándpárium hívunk.

A lándpárok cücke.

Dongó pajzost is lörög paripát
véres csontokat, üszköt nyilat
Mária, Mária áldosunk néked
Mária, Mária fáj a szívünk.

Bohémund.

Hívunk az élet templomok vitéjele

A lándzsádok emléke

Minden háború folyóvíz sodra
 Szerelm, gyötrelmem vezet őt
 Hosszad Mária meg a rózsá
 Hosszad Mária égi kapu.

Bohemund.

~~Dorleon néjén~~ Dorleon néjén
 Dorleon néjén néjén néjén néjén
 Dorleon néjén néjén néjén néjén
 A mi aranyunkhoz is az ott trónhoz.

Baldwin. (feláll)

Bohemund indulnak!

Figgy.

1. Das Blut der heiligen Jungfrau.
Mysterium in einem Akt

Personen

Baldwin

Blanche

Bohemund

Hassan (abwesend?)

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

(Saal eines normannischen Burg aus dem dreizehnten Jahrhundert. Die ursprüngliche weiße Dunkelheit der Wände ist nachträglich angebrachte Teppich- & Vorläufe gemalt.)

Es ist einfach u. schmucklos, trotzdem ist Verschiedenartigkeit fühlbar. Rechts vorn und hinten Tür. Gegenüber eine etwas erhöhte Veranda. Nische mit etwas erhöhtem Niveau, welche hinten in eine mehr in hinten in einen korridorartigen Raum mündet.

2. Rechts und links von dieser linken
Pfütze und Bäuerfellen bedeckte
Pfütze. Vor dem rechts ein langli-
cher Tisch, vor dem linksseitigen
ein kleiner, runder Tisch.

Stillen Frühlingsmittag.

(Wenn der Vorhang aufgeht ist die
Bühne leer. Nach kurzer Pause
klopfen hört von außen ein
zweimaliges Hornsignal. Baldwin
öffnet links die Tür auf und
tritt ein.)

Baldwin (Ein junger, blonde, schöner
Ritter. Heiteres Gesicht, natürliche, nicht
clausierte, leichte Bewegungen.
Seine Kleidung ist so aus kotharver
Leid. Er ruft energ.)

Blauke, Blauke wo bist du. Wo bist du meine Jugend?
Hörst du auch das Horn? Des Turmwächters Horn?

3. Blanka kommt still durch die rechtsseitige
Thür herein still herein. - Sie ist ganz weißpauken-
kleider. Auf ihrem goldnen Haar zeigt
zu unter weißen Seiden. Ihre Bewegung
wie ihr Schritt, sind fein, ruhvoll
u. zurückhaltend, als fröbelte sie an
der Luft putzen Luft.)

Gott grüße Dich mein Herr! Baldwin mein lieber Herr,
Baldwin

Hörst Du das Horn? Das Turmwächters Horn?
Erwart, ich set' ihn schon, oben auf dem Bergpfad!

Blanka

Gott grüße Dich mein Herr, Baldwin mein lieber Herr.

Baldwin (Geräusch eines Carsters nach der Seite des Korridors.)

Erwart, ich set' ihn schon, sehr schon Bohemund
den ich immer sah, seit drei langen Jahren

Blanka ~~bleibt~~ wendet ihr Auge nicht von
Baldwin.

(Wie fürchtet ihr Euch) mein lieber Gemahl;
~~Seit früher her~~ seit frühmorgens
sah ich Dich nicht

Baldwin (Kehrt zurück)

Frühmorgens ging ich aus, ich ritt durch den Wald
ritt durch den Wald, stieg über die Berge
um ihn zu begegnen, in der Ferne zu erblicken

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

! Den Rind' meine Seele, den Helden Bohémund.
|| Blanka Haggvag, iches wam. Bidomyne, ^{letzte} _{laß}
geist kondu nartig?

Baldwin (frohlachend) (doppeltes Morazien) ^{den}

Hast du es? Hast du es? Der Thurnwirth da meldet!
Der Thurnwirth meldet hast ^{es} schon Thalweg schon,
Dass es an Thalweg wart, und gleich bei uns ankömmt.
(Er ergreift Blankas Hand)

Oh gehu wir ihn entgegen mein süßes Lieb'
Mein theures Weib, komm, steig zu Pferd

~~Komm steig zu mir~~
~~Komm komm ich will~~

Komm setz dich zu mir auf Pferd - reiten wir ihn entgegen.
Empfangen wir zu zweit meinen Freund.

Blanka (zieht ihre Hand zurück als wollte sie sie)
nicht hergehn, - nach aus Raus)

Erlebe Blauke mein Herz (ach, das ist Liebscheit
mir jetzt hier zu bleiben)

~~Bei mir im Haus erwarte~~

Deinen Freund hier zu empfangen
Hier mocht' er warten, in meinem Haus empfangen
Denn er ist mir ja Freund; ist mir bloß ein andrer Mann
Den ich nie gesehn. - Wie könnt' ich ihn begreifen. ? ||

6. Blaude

Sein Herz mit dem Leinen vergew.

Baldwin

Der gemeinsame Krieg, ~~best~~ ^{spätere}

wir legten wir den
Blaude, Endlich.

~~Der~~ ^{zu} ~~zwei~~ ^{zwei} (jeder zu schützen, clarte zu
zu zwei) ^{leben}

~~Zusammen~~ ^{zusammen} ~~tragen~~ ^{tragen} wir das Kreuz des Heiligen Kampfes
zu zwei betraten wir den Weg mit dem ~~Strom~~
neuer

zugleich waren wir zu Tappa da Berg an d. Küst

zugleich überlegen wir Ankalons Mauer

Auf Doryleus' Tische Kettete Rokäm und
Menschen Körper ~~zu~~ ^{an} seinem Körper

Blaude Kettete dort am 20/

Baldwin

mein Label zerbrach. Die Wack kam über mich

Zu Vorans verlebte ich meine letzte Stunde

Blaude (vanderhils Gesicht)

Auf einer Kultur-Lage und der ~~seiner~~ ^{seiner} Rokäm und
hinaus

über Heiden, hinaus sauernde Hölle

84

über ~~Kraftende~~ K

über kurze und Kanten, über Belting Kaut

Blau Er rettete dein Leben.

Baldern Zu seinen Zeiten pflegt er nicht und
das heilige Jerusalem Rasch
bestiegen wie sie sonst zu
- un dem - sam zu.

Zusammen markieren wir ~~den~~ ^{in dem} Grab ^{den} Chorist.
Dort schließen wir von Neuem das ewig Bünd
nis.

Blanka Eniges Bündnis.

(ausfaches Koeniguel.

Baldurin (wurde 21) gegen den Kom
bar, hochlobend)

Korst-Du es? Korst Du es, hier ist es oben im Schloss
Blau (rot) plötzlich aufstehend, mit der Hand.

Er setzte auf sein Haupt das diamantene Netz
 Er bindete seinen Brust mit zwölf Rubinen und
 Er legte uns die Kräfte der goldgewebten Mantel
 Er es als schönste unter allen Frauen
 die die ihn in Baldwins Haus erachtet

(Receipts)

Der Waldmänn

Hier ist es hier ist es, am Hof meines Schlosses
Gesegnetes Tag heut, Leichter Frühlingstag
Kommen dem goldenen Mantel
Der goldgesponnen Mantel,
Das Diamantne' Glasnetz
Clare — mit zwölf Raben
hin und schwinde so fein
Leuchte, leuchte, leuchte, den auch mein
Herg leuchtet.

Blau

MTA FIL. INT.
Lukács. Arch.

Aus dem Kloster kam ich, zu der mein
Her Waldmänn
Der liebte das ich, blühte keinen Mann
an
Kein Mann und außer der, sah' er
fand das ich auch schon bin.

Waldmänn

Enger Perst, meiner, veränderte Worte
Es ist ja mein Bruder und wird auch die eine sein
Denn mein Herz ist aus mit Waldmänn
Lernen.

1.

Das Blut der Heiligen Jungfrau
Mysterium in einem Akt,

Personen

Baldwin

Blauke

Robinson

Kanzler & Bürocolle

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

1946 2-84/22

1911 júl. 6.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri

Sok időt hagytam elmentni elő lecke-
miz. De gándékosan. Tudom, hogy
nem vagy lefelő kedvebbem és
tudom, hogy - mindenek dacára - felelős
kötelességet érezek. Magam is, nem
levegő lefelő, hanem valami, hogy valami
meggyőző, amit elmenteni lehetne, mert
csak úgy van "nem tudok". (E. a kivétel). De
E. is ismét, magam pedig sokkal jobban
nyilvánul valami miz, miz komoly me-
relni való leg. Most, vártam, látom,
hogy ez az esztendő mégis ~~mint~~ letörés
fele volt. Kedves apon, hogy feleazit
sem dolgoztam mint minden más esztendő-
ben, hogy nem tudom - most már - a Gent
Gent vőrt lajira becsülni hogy est feleazit -

De emberileg is testileg is megvoltam gonoszítva. Azt értem egyelőre, hogy ~~az~~
a ~~magyar~~ nem tudok a gira kicsevésedni, gyűjtőködni még, hogy azt a nagyobb
teret amellett most nekem adatott kitölteni. És ez jobban jár mint a gipszakotótték
Egylőre tréniám van és nagyon izgatott vagyok. Erőfeszítésbe került csak magy-
jából a feladataimat is összefűteni. És of nettenetesen sok. Nincs rendszeres program-
mam és kaphodok. Fihetős ró a paron fő sem lehet. - Miféle jó, hogy a tu-
gerben rájvám arra kell majd nézelni, hogy a bshullám a hajamba me csapjon
mikor lélegzetet veszek! - Most az elidegenedett versmadarak kerengése megint
a fejem körül, afokát várom. De nem elég létszámú. Mésiket olvasok, mert nagyon
sajnos már a mesedráma. Nincsen magyar mesedráma. Sőt egyáltalában nem tudok
mesedráma-ról - ahogy a mesét értem. Vannak fantasztikus, mesés dráma. De ott
mindig két életforma van. Az emberi és a tündéri, melyek keresztül kábul mennek
de két világ maradnak. Már csak azért is mert csak a tündéri hat az emberre
fordítva nem. És még valami. Most ráj értem mintha mesét nem lehetne kitálalni.
A népmeséket olvasván rájöttem, hogy nincsenek ma "mesék" csak megmaradt mese-
-motivumok melyeket különbözőképpen összefoglalva és más a régi költőzavettel
ragasztva találunk meg ma még a népmesékben is. Egész a motivumok ezer
mázzával szívesebbek és sok ezer évvel régiebbek a mesénél és ha az ember
erősen ráér a kizsákként mint a nehéz drágakövek a gyöngy ruházatot.
Istene, de jó volna ezekből a motivumokból egy drámat építhetni. "Köto-"

1941. JAN.
László Ág.

szóval "nélkül". - De ezzel sem foglalkozom
előz hűségese. Sok bajom van "magammal"
és "világammal". Gyanok sokat gondolkodok
sok. ^{nyom} Mintha a vállalkozásom segített volna
a maiféle. De sok pozitívumot tapasztalok nem
tudok. Műveltem a gyök, nem ismerem a
világot, miképpen festem hát meg. Még is
a végső probléma az, hogy hogyan lehet
és megállit az "előmunkálatban" - is azt
gátlom az új reménytelenség látnak. Egyelőre
iránt két kérdéssel van most belém akadva.
Az egyik, hogy minden becsültes is consequens
~~is~~ vallás, istenlátás szükségképpen quietis-
mushoz, minden világi munka és keresés
teljes abba hagyatához vezet. Mit tege-
velünk akkor az a temperamentuma
mint nekem és "Kiváncsi" is építeni
szent? - És valahol összefügg ezzel egy

praktikus kérdés. Ezt leírtam Jónas
érken, minden újágcikk olvasásával.
Ha „polgári radikális” vagy akár socialis-
-ta” cikket olvasok, mindig háborog bennem
az ellentmondás a felületen felvilágosodás
és metafizikailag racionális racionalizmus
szemben. („Verdaunungsphilosophie”-nak
hívja Dosztojevsky). - Vigyort vallásos irásokat
olvasok, akkor konstatación, hogy hiába,
hogy felvilágosodott vagyok, is korlátoztam
tudatlamnak, emberilemnek érzem dolgait.
Hogy jól megértem. Én azt érzem, hogy minden
komoly vallásnak realizálhatónak kell
lennie, minden nap, minden egyes életében
keresni a lehetőséget, ellentmondás nélkül. Va-
-lami elmelet, vallásos világnézetet el tudok
gondolni most is, melyet nem cáfol a felvilá-
gosodásnak semmiféle tudása. De nem

igaz is nem igazol van jó, hanem jó is rosszol. Arról, hogy (hiába, meglovó) modern
~~sz~~ humanitásunkba, felvilágosodott praktikusságunkba ne ríthassék belé képten ~~nyom~~
a fanatikusok. Keresztül vett valls, sőt belőle következik minden. Mert minden becsü-
letes vallásosság fanatikus is ha van valls, belőle kell következnie mindennek, a legkisebb
gyakorlati életrepletnek is. Különben nincs értelme. - Egyszer, hogy kitűnőle szükséglet
elvéne feltéve is mostanában ráiról embernek lenni, heterogénnek is hang-
nalk érke az életnek, ami nem mulattatós. - De még csak sem foglalkozom
húszésem. Következik itt is látás meretnek. Részben a Világba irandó levelek miatt
is. Ha már meg kell, hogy ~~író~~ iródjanak, miért ne legyen értelme ráni néve is?
Egyszer megkérdeztem egy iskolát, és valamelyik nap el fogok menni a Heilsarmee
iroddájába felvétel magam. Majd kapdok valamit. Nagyon szeretném érteni
ezeket megvalósíthat. Theosofiai könyveket is vásároltam apokát is olvasni fogom
Az egyéni önéletrajz roppant plausibilis nekem. De a főmögörelt egészen miszt-
ikus. - olvasni egyélelirant Rouais Rolland Michel Augé-at olvasom. Azt hiszem
nagyon kétséges nekem ez a könyv. Nem is beszélhet most róla. Dízójosan
el fogod olvasni. (Rouais Rolland is egyike azoknak akiket A. S. Philippel akkor
befejeztetett). - Este ként Dantet olvasok E. vel. Tulajdonképpen sokszor olvasom
míg az rettentően hat rám. E. hangosan olvasa az olaszt, míg én a németet nézem

Egyetlen pozitív eredményem Kulbuben idáig
hozzá E. piros lett és egészséges. Tegnap egy
20. kilométeres túrát tettünk az ő kezdemé-
nyezésére. Kétséges az ő ideája volt, hogy
majd ha eltávolozunk innen, qyalog indulunk
is lassan-ez qyalog megyünk. (három napos
túra.) Képe szinte kibetétlen eredmény? (három
Kopozis.) — Te mit csinál? Mit dolgozol
mit olvas? Inj valamin. De nem veszem rom-
néven ha sokára jön ő a felület.

Az ő tárcáimat is első levelémre
elköttem már a világnak. Leírtad? A level
"Köszed" hangja undorító. De azt a materia bel-
tőlre, igaz-eztum, csak egy formabeli tálkó-
széjel lehetett egyszóforu, hogy egy pesti újsá-
gban helyettség legyen. De lehet, hogy itt
hibáztam. Mondt meg a véleményed és azt
(ha tudod) hogy töltsd az "embereknek" —
Jelen nem sokára inok meg. Átadad, huszodát adod
Herbert.

MTA FIL. INT.

Lukács Arg.

VIII/9

25

Nagyapja

Dr. Lukács György úrnak

~~VII. Kossuth utca 35~~

~~Nagy János utca.~~

~~15. szám~~

Buda pest.

Ungarn!

~~Felsőerdősor 20/a.~~

1911 jul. 6.

С. М. Л. 1911

1911 júl 14.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

CGML 2-87/28

Kedves Guri

Egy gyorségre kérnéd - (ha ráér-
nél csak, mert nem legsürgősebb dolgok
-ról van szó.) - Menj be egy délután
a Palermoba 4 óra tájára és beszélj
Döbönivel arról, hogy mi történik az
én irásaimmal a Világnál és mi
a módjukuk velem? Én már 2 levelet
és egy tárcát küldtem el és sem
arról nem tudok, hogy valami meg-
jelent volna, sem egy ~~szó~~ fillér hono-
riumot nem kaptam. Eugen Bálint
maga megpróbált segíteni a levelekkel.

nek is társakkal irásával is in a megállapodás után, után egyben
győztetésével nem is történt. Nagy baj volna, ha ott baj volna. Holmi
történetes ember. Kérj felvilágosítást is tudcsot nevében. Misa giro igazolódást
is kértem tőle. Ez nem kerül semmiféleképpen is az in "leveles" munkámat roppant
megkönnyíti mert nagyon is jól juthatnak el. Az ő érdemei is. In
most sokféle utasom. - Ha ott találod Germát vele is beszélj. Itam neki, hogy
adjan végleges választ. Nem felelt. Hát van a köztudás is azt is hogy Kelleme
szeregni. És ha már a Palermo-ban vagy mennyi fel a gardaspo-jouhoz is
budapesti, hogy jött-e valami nevére afóta? Mit csináltak vele?
Egy órával belül mindent elintézték. Ne haragudj, hogy faragtalak. Mégis
nem is, hogy favarlak vele t. i. dolgozol. Jónak hozták? - Mit csinál a
budapesti föld? Nem mondta, hogy Sodomá is gonoszha és őse fog
dúlni. Honnan a dolga? Nem utasított el? Nem jönnél akkor hozták?
Jónak érte. Mégis juttatnak vagyok. Embereit utasom de földjébe két
valami misztikus kótel. - In itam egy pár verset. Semmi különös. Egész új
hang kell nekem is még nincs itt. Sokat kigondolom. Edith el is jött van
Tidu. Herbert.

Nagyságos

Dr. Lukács György úrnak

UNA FIL. INT.
Lukács Arc.

Budapest
Városligeti fasor 20. a.

Ungarn!

Herrn Dr. Herbert Sauer, Bern, Gesellschafts Str. 16, pantouren

1911 jul. 14.

1911 aug. 4.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri, 1942-81/29

Ma csak enit (Nemskára ista
horgasban). Nagy piveszre akarok
kérni. Vészi azt ista nemem, hogy
a Kétkakállu megjelent a Jüny-
ügarban. De nem küldöt belőle
bár kértém. Kérlek legy pives segél
egyet és küldd el nekem itt lehetetlen
kapnom és kérlek legy of pives és
írd Jany Kalmuak. Függhetnek a
Kétkakállura. Kérdezd, hogy lehet
valamit a miptériumokkal csinálni
A telen mindendron nemetül is ki-
akarom adni. (Nemem ne küldj hüngügar
majd én hoztam. Küldj apourban Kalmuak, kérlek
hogy ne legyen rábizva, akkor elolvassa 137

Konkriat sürgőz kérelek feleletet két mála lévő darabom ~~minth~~ felől is
próbáld rábeszélni. Nem tudom már az utolsó nappal mi lesz. Ha nemet
nem jelenik meg, magyarul talán sokra fog. Csak nem felel a leveleimre
Nem tudom mit csináljak a ~~sz~~ novelláskötetemen. Felek, hogyha Párisban
lesek meg fehéttelenabbul fogok állni mint otthon is megint nem lesz
semmi. Kérlek éppen in érdekében Kalmare is adj valami tanácsot ha tud
Dár nem valószínű, hogy kevesen itt valakit tanácsolni. Sok terem és kezdődő
munkám roppant csefette valam már eddig is kiadatlanul heverő irásaim
tömegét és az nagyon kedvetlenül. Több okból. De főképpen mert az ember felől
fogott a legkevesebb feqverbe is lemarad a cataról. Érkez? Nem rést vehetni
a munkában az a legrettegetesebb.

Izgalom Kuldj Kalmare Jüngünzart is levelet. Nekem pedig
Bulld el ha lehet az új eszt mélt nagyon kíváncsi vagyok rá. A mesedráma
alokul. Vannak (azt hiszem jó) ideáim, az értekei formájára vonatkozó. (Hogy legyen
mese és még 3/4 at előtünk történet esemény plauzibiliz valószínű.) - Ha
Ha Jlovath Henrik mostani címét tudod véletlenül, okvetlenül megírod.
Ha Losayit tudat, azt is. - Szokás-elebb Kapt értelemesebb levelet.
Dij!
Kiváncsi Kalmare.

Nagyságos

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Dr Lukács György úrnak

Hongrie!
Ungarn!

Budapest.

Városligeti fasor 20 a,

1911 aug. 16

Kedves Gyuri, Sok és nagyon is fogatosan komoly dolgokat kellene írnom. De nagyon nehéz lesz és hiába is. Ért és csak azért mondom mert ki kell mondani, hogy az életben legnehezebb óráit élem, s amennyit amennyire lehet legvadabb fantáziával sem tudtam volna konstruálni, - ki kell mondani, ha nem nekem és Málinak? Persze senkinek se mondani ha nem Edithről volna egy alkalmas esetek és jussotok van. Így sem szabad is lehet egyebet mondani minthogy azt hiszem a csata vége felé jár és hogy senki sem lehet semmit és még én sem egyebet minthogy a vár Rulerait a kútba dobom, hogy még ha alkamuk se mellesleg el. Miféle hiába Gyuri minden. Nem csak részeit és segíteni akarás és perit. Az igaz a "dühös jószág" is. Az életben a dolgok mindegyike egymással összefüggésben és nem "határolt" egymással. Most pedig el kell mondani Gyuri - (Azt mondani inakkorunk, ha az volna a formánk) - és kérek nagyon, hogy senkinek, de nekem se említse azt amit én itt írtam vagy nem írtam. Nekem se, mert - erről nem lehet beszélni. Minden ami nem így van vagy filozófia vagy sűrű az alaváló és fűthetetlen. És még azt sem lehet kibírni. Hallgatni kell. - Addig is Keresztes az Istent. A cirkuszt akarok írni. Nagyon megkapott. Aminek talán objektív okai is vannak Van azonban némely megjegyzésem. Szabad? A formaiakra vonatkozókat egész bízós meggyőződéssel mondom, a többi csak eldöntendő. 1.) Az apa harmadik reménytelenül és alacsony. Ha a dialógus ezzel kezdődne: "Er sah mich schon an und sagte ganz ruhig und einfach: „Es ist Klarheit über mich gekommen. Ich weiss, dass ich ihnen tod verschuldet habe“." - És innen kezdve változatos méltósággal folytatódik. Minden épp úgy kijönne és formálódna és kompromisszumok volna. (Még a befűzés is használható ha kell) - Ért bízósabban tudom. - A másik. Azt gondolom, hogy a cím nem sferikus. Az esszének legkisebb elemére vonatkozó és annak is csak egy használható metaforájára (A metafora cím pedig mindig rossz) afonkionál egy

Jan metaphorára mel' kőzi jātikosnak hat, mert nem hat az egyedül
lehetőségnek, a leghívebbnek. A keverék nem jelent meg-
legkevesebb a te gondolatmenetében, ahol magad is "gafagogy
mivoltát" hoztad. - Die Kaste der Güte und die Sünde der
Reinheit - Tudom is én. Haq gögöri címét lehetne adni.

- Még volna valami. Amiben lehet, hogy tévedek. A "Van
Künnent is a Güte nem die Folgen" kezdete gögöri kikerdesből
valami hátrahagyott. Ez egész konsequencia. ^{Hogyan} Nincs összefüggésben
motivumával és nincs összefüggésben következményével mondod -
én is így érzem, hogy magával megfigyelési formájával, tellivel
nincs lényeges összefüggésben. Az is lehet. Jan mint egy villamos
áram. Miféle mikraugrik ha hozzá járunk - de nem belébe indul ki
a händel is nem főle fogz hogy milyen gépet használnak etc.
Talan a Platon jóság fogalomnak lehetett igen erős az alapja? Ez
hogy állt jó, sokasem tetteivel mint is nem így mint hogy segit.
A természetben, a fennedő épp így elpontosít (vót) de "közélet" "megvált-
va" ponttal el mint megérte a jóságot. A jóság brutális hatása, mindenek
közébe megérte. (Épp úgy ahogy mindent megérte) Gondol Dostojevszky ala
dokora. Hki jó az nem segit, az megvált, az "élet" kategóriáitól függetlenül.
Is hogy az mit jelent? Azt te jobban tudod tovább gondolni mint én. A jóság
~~hat~~ brutalizációja alatt mindenképp jó lesz egy-egy perc. És a jóság az esodája.
Az egyetlen ilyen fajta csoda amit ismerlek. (Tudniillik emberfeletti jó)

Még egy észlel megfigyelés volna, illőre impressióm volt.
Az a nép amilyen a lelki homogénéitás kötelezőjéről és a káoszt-
ról beszél. Deise' homadalmak. Azt hiszem, hogy annak mondataiból
nagyon sokat ki lehetne használni annak is inkább mint az frappáns
élesek vannak közöttük. (A kelemen könnies motivum és magának
is mintha kompozíció szempontjából nem egész jól volna az elhelyezve

1911 aug. 16.

Ez a kifogásom. Nem is tudom miért írok ilyesmit. Nagyon emlékszem, hogy
majkor nem szoktam volt. Most valami vad erő hajt a dolgokkal és
problémákkal való foglalkozásra. Lehet, hogy ez védekezés. (Nem me-
gérlek mert nem mavalamivel foglalkozom, csak a mellemről az aqam
ba szivom fel.) - A cikked egybekezdésben is nagyon foglalkoz-
tatott. Műstikus és gent jelenleg, hogy éppen ~~talán~~ rajtuk
megyire túl fejlődnek. Én a hirtelen Raptam esszét és Mál-
tát egy nagy levelet mellem szip vallásiréséről volt ró-
mind ~~at~~ a kettő nagy jött mint egy váratlan vörhagy éjtakari
Rialtágra. Ugyanarról van ró az egyet valóban. Kiki a maga
Kasztján belül intéri. A legfontosabb dolgok itt, hogy ez az élet.
Nem egy élet. Mi hát akkor az egy élet és mitajta a okasága.
Is hogy akkor az ember sem egy ember. Illetve csak az ember aki az ő
egy életét éli. Emberekben lemmi teliat nem állapot, hanem cseleke-
det, küzdelem - Itt pedig cselekedet, küzdelem, akkor vallásos szemmel
nézve iriga és célja van. Mi? Mit szívalok mikor ~~at~~ ember vagyok?
Ez a kérdés. Senkisémben ember mindig, csak a gentek. Egy az ideák és kis-
déses foglalkoztatnak körülbelül egy hónapja is te sok hasonló
kérdést említettél. Mál: is. — (Isten igazi képét fűkezőni a
típus, homogén kategóriában - ez nem foglalkozás - Ez vallásos szemmel
nézve csak esztikai játék. Ével valam történelem, valami munka vala-
mi cél felé.)

Míg valami nagyon nehéz kérdés áll előttem, ami szinte
pedig van valóban az eszemben, vagy talán nagyon mélyen
is benne. És ez: Az én életgenjáción érzéseiből Istent keresve
„az ember”-re gondolhatok-e, vagy csak éppen én rá?

Mit csinál az ember és mi az élet - avagy mit csinál én és mi az én életem? Gondolatos, hogy Isten előtt minik nagy legteljesebben minden solidaritás érzése más emberekkel. Mit jelent ez? A vallás össze hozta hogy és egy értelművé teszi az embereket. De én nem tudok mások számára keresni. Én mi? -

És ezzel összefügg egy másik mélyebb kérdés. Az "éppen ez" misztikus csodájának nevezték. Tudnillik - Igaz ugyan, hogy az élet heterogén és "piszkos" és értelmetlen és nem fejez ki metafizikai sorozatot. De minden homogén élet valamiféle absztrakció (ha nem is intellektuális) az egyes napok adott tartalmával és valami arányban mások is férnek egy egész "kapt" annit te nevetes. De az én napjaim egyes események éppen hozzám költözve, az "éppen ez" misztikus csodája, amit nekem címzett levelek, szentuek és egyetemes elintézendőnek írtak. Az élet gompacio = Isten legközelebb, legközelebbi köze, de az mégis kevéssel tapasztalható. Napjaim éppen ez - jeperpe magában még semmi is csak megoldandó feladat, de az egyetlen amit éppen nekem költött Isten és ezt roppant fontosnak érzem most. Valamint misztikus csodának, hogy éppen ez lehet sige. - Éppen, hogy nagyon hasonlóan fejezem ki magam, de hiszen nagyon kevésbé vagyok gondolt, csiridzó látásokról van szó. De erre indultam el. - És még egy ^{van} áton. Dialogusaim misztériuma elevenített megint fel és kapcsolódott be. Talán nem is váquak sok ember talán mindjártan ugyanaz az egy lélek váquak különböző centrumokból nézve, különböző stádiumban. "Millió lelkek egyesítet objektíváljuk, hogy megkapjuk egyetemes hitet. Ezen a barátság, a többi ember, és a jétsék. - Messziről egyaránt ^{hozzám} köze mind és a tavat még nem találtam meg. Hozzára még nagyon sokáig nem fogom megtalálni. -

A Dialogust hátóban kiadja majd a Magyar és Kis Magyar Könyvtárban. Van kifogásod ellene, hogy neked ajánljam?

1911 aug. 16.

Én szeretném ha volna egy melled ajánlott közelem. Mégis kéri is. Míg elvél-
kedés. Mi más néi terjesztem? Ha ez ország és a Pesti irodalom nagyon kicsi és
és kicsi-jessége miatt bármilyen megmondoláraid volna, hogy a mosta
máiban megjelensz gyuttyú véren és itt is vagyis legyen a neved, ha
törődne vele, hogy meggyezések ptkát uavaria majd fel - (Volt már ró-
i eszméről köztünk azért emlitem) Hkor „valasz” - A gyuttyú véren csak É. neve
legyen? Vagy a Dialogusra írjam az övét? - Talán furcsánod, hogy igen
dolgozat cserélgetni tudok. Pedig nagyon egyszerű. Az ajánlás kissé formát
felől, kissé a tulajdonképeni publikumát a műnek (és azért gerstem az aján-
lást mert anélkül kissé encauillirova van a közelem. Ám a csöcselők
majd sorba kerül). - Ti pedig valahogy egyet vagy több a publikumom. Először-
ban nektek írok amilyen valakiknek. - Szóval ird meg hogyan akarod. Tulaj-
donképen mind a kettő mindkettőtök. Elrendezkedésről van ró is stílusról talán
A Dialogus inkább eléd való. - 2rd meg mit gondolsz.

Ami a Füzessy falatkozást illeti az nagyon bízó Talán
lett. A Füzessy nem közli irásaimat a megbeszélte sámban és emel-
fogva nekem nem telik akkora idő. Reklamáltnak is lehet, hogy az
így rendeződik. Hkor meggyünk. (É. nélkül nem akar.) De ha nem
akkor nekem itt kell maradnom és nyílt kérdem kereset, hányat, hogy
már lapnál kapjak munkát és akkor egyelőre pontos megjelölés
is kalandos lett és inkább nem utaphatom. Vissa Pestre most már
semmi körülmények közt nem megyek. Nekem erre az egyelőre nyitásem
van. É. ha minden szerbe haq, is és éheztem kell is nem megyek vissza
tanítani. (De híven az isten mindig szerbe haqja afokat akik keresik.)
Nem undorító az, hogy olyan cikkeket (az is utilevelem) megírtól tudom, hogy
a magyar lírásirodalomban nagyon nehéz volna párjokat találni,
megesint 20 ftt. kérelek, melleszük teljesen obskurus emberek, felháborító
hűségűek kedvéért. Nem undorító, hogy ha már rágyarolok, hogy Kelli és
Dolomik közé álljan inni, még csak meg is tudjak jelölni a tollamból

Ha bárk elfogódna egy kúplerajza frázisai is az nem volna elég jó
vélk. - Mégis különös, hogy mi kévise írat és most jól. Értékesítés
is az, hogy benne bevért falatam. Sokkal kellenetesebb és szebb dolgok
foglalkoztatnak.

Mindenről írd meg - ha ráér - amit gondolsz és ami egyebet
gondolsz is. Én most azt hiszem, hogy több dologban vagyok befűrészt
mint eddig gondoltam. (Nem csak estétikai nézőpontban.) És még
annál is egyebekben. Te ezt most nem értheted különözö okoknál
fogva. Majd sokkal később.

Kérlek írd meg a fordítás terminusát, hogy beoszt
hassam az időmet. És hogy igy hagyod-e a cikket. Eelőre meg
Morges-ban maradunk. (Hotel du Port.)

Üdvözl

Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács ÁIG.

Édes Gyuri fiam,

örültem a levelednek, ezem ágában sem volt haragudni, nem is
lesz póha, - csacsí vagy. Én most magamról és ügyeimről semmit nem mondhatok - rövi-
desen minden el fog intéződni és akkor majd ugys meghallod. Találkozni nagyon
szerebnek, több okból - van köte fontas. Szeptemberben bizonyára Firenzeben lesz
valószínűleg még előbb is, amennyiben tőlem függ. Ne haragudj ha nem írok többet,
most nem tudok; nem jól vagyok és semmi vidámat nem mondhatnék ne-
ked. De azért te, ha akarsz, írj, - jól esik. Kérlek hogy mindig tarts
au courant, ha elutazol Pestről, a cimedre vonatkozólag - lehet hogy
egy kisebb szíveséget leszek Kénytelen Rémi téled, amivel nem szívesen for-
dulnék máshoz - perze ez csak lehetősé, valószínűbb hogy nem kell majd.
Minden jót kívánok neked.

Szeretettel

E.

03/18/30
LHV 2-89/30

Nagyszás

Hongrie

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Dr Lukács György úrnak

Budapest

Városligeti fasor 20, a,

1911 Aug. 16

Kedves Guri

1442-24

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

31

1911 aug. 19

Én nagy kíváncsira akarlak kérni.
Illetve csak nekem nagy dolog
neked talán nem nagy fáradság.
A következőről van szó. A "Világ" felét
sem hozza az újított cikk számát
és ezért nekem utána kell néztem,
hogyan lesz lapom is legyen megval
elkészítheték valamit. Édesapád
annak idején megígérte, hogy Gajári-
val (az új) beszélni fog érdekel-
ben. Én perre - a "Világ" újítottával fog-
va is nem hoztam szóba előtte
többé a dolgot. Mivel az it felt már
eitem, örültem, hogy nem kell új
fáradságot okoznom neked. Most is
nagyon rosszul esik meg. Kérlek

...INT.
...ARG.
hoq becély^{velé} is tudd meg is ird
meg, hoq nehezebb conic-e is, hoq,
nemile eredmipt egy esetleges
megbecsülésről. Isak akkor Kérd meg
mígis ha gondolat, hoq nem nagy
alkalmazatlanság vellei. Niri dajós
-nak is fogok inni et nyáben. Ha
eredbe jut meg valami egyébb amit
felhetné ird meg. Most a helyzet az
hoq a Világgal ' való nyáem alkalmazá-
-ból értem, hoq mihez tudorítan is
kegyetlenül bizonytalan az én helyzetem
is egyáltalában nem biztos, hoq megfe-
lelő irást el tudok készíteni. Én a pesti
nyáigoknak nem kellet nem is holván
ról~~ok~~, hoq minden májodik nyáigiró
valamely miptikus oknál fogva. Személyes
ellenzésem. Ég hoq általában nincs semmi
(Két-három barátnőm jóindulatán kívül) semmi
és senki aktive nyámitthatok és ha bedol-
gozom a 10 körmöm megis népen éhen
-halhatok. Ég egyelőre azért

Kelleneitlen csak, mert így bízott talán
hogyan el lehet-e tenni (is akkor E.
nem megy). Nagyon szeretem volna most-
mában egy kicsit lenni vele is. - Így alig
lehet majd. Van nagyon kevés pénz
abból amit apád 1000 koronájából
nem átvette, de igen komolyan kell
követni minden fránya vigaszt. Kell
mert nem tudom mikor fog ki
minden forrás. - Ezek nem idős
dolgozók is boldogok és szeretnék mint
hozzá tényleg ilyeneknél mulatni-
lak. De hát -- Különböző ne törődj
vele. Magam is le akarom mondani ha
lehet. Csak idesapáddal beszélj
illetve írd meg, hogy ne iradjak-e
én neki? Ahogy befejezted tartod.
Fordítás mikorra kell?

üdvözléssel szeretettel

Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Maapá

Hongrie

Dr Lukács György úrnak

Budapest

Városligeti fasor 20/a.

1911 aug. 19.

POSTED

Adresse de l'expéditeur. - Texte.
Adresse des Absenders. - Text.
Indirizzo del mittente. - Testo.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Union postale universelle.
Weltpostverein. Unione postale universale.

SCHWEIZ.SUISSE.SVIZZERA.

HELVETIA

Magyar

Ungarn.

Dr. Lukács György úrnak.

Budapest.

Városligeti fasor 20 a.

1911 aug. 21.

Erzím is

Kedves Guri

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

LGVL 2-81/32

Most csak egyit. Című: Kúrháns Waid-
berg bei Fürich, Post Hönzg. — Itt mestek-
ant de lelkesen Dantókkal is Kodáral
öltözve néhány napig Talain még kibírok
(A mesedramiát folytatni akarom megbeszélni.)
Ide írj. Üdv.

Herbert.

Adresse de l'expéditeur. - Texte.
Adresse des Absenders. - Text.
Indirizzo del mittente. - Testo.

 Carte postale

Union postale universelle.
Weltpostverein. Unione postale universale

 SCHWEIZ. SUISSE. SVIZZERA.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Nagyra

Dr Lukács György úrnak

Budapest

Városligeti fasor 20a.

4942 2-21/33 1911 aug. 27.

Heaves Aguri. - Naqon Kōfōrōn. A heftet kisse
javult. A Világtól nyílt jérő levelet kaptam és a cikke
is jött. Mégis jó volna ha az újság havonként
két íven úti iwertető cikkeket vagy társalmat hozná.
Márkossal nem kell bennlő. Ögért is bírja meg és
tartani de csak sokszor jött és nem volt mit küldeni
mert minden a Világtól heves. Majd csak lesz valamely
Egyéb is naqon javult helytől! Kérem csak az in hamar
előtérminetűt látni in. Egyedül jött és ill. A fordítást elkész-
ttem. Nem itál Terminust! Nem kaptam még levelet!
Nem volna. Egész a jött jött. Partikál is kődifikál
vagyok. Sok kilónt belátás is fordulat következik belőle.
Ezeli majd a levelemre ha ráér. Üdvözl
Herbert;

Waidberg bei Zürich

Atmosphär. Kuranstalt und Lichtluftheim

ooo

— o Telephone 6302 o —

▽ ▽ ▽

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Waidberg, den 19.....

L 94/2-81/3h

Gept. 1.

Kedves Gni - Kérleked én Verilokiel most már azt hopen
megkaptam minden iradjat. Az utolsó kerenteste leveleslapo-
mat, melyen megirtam, hogy havi két cikk (vagy tánc) közzétételére az
Nyáztól. (Nem köteleztem magam rá, de azért nagyon ha kuldök.) - Márksuak míg
nem 3 kuldök semmit (csak 30k. frkt.) De azt hopen nyabot kapacitálás nélkül is hopen
az iradjomat. A fordítással a giva vágyok, hogy még csak egy napi munka kell.
Két napot a nem fordíthatam ment nem tudtuk meg írában utasunk. Ma
delután bezár az óra. Holnap 2 órában lakáskeresés. Holnapután 3 órában befizetés
is rögzítésre adom. Gept. 6 órában Raport meg közzététel. Lehetetlen volt hamarabb
arrólma birt. Kérleked érdeklő, hogy a 'Gellum' vágyon addig. Nincs aqphz köze

söt hithoz-e. hgy? - Jönjéremetnek valamit. Itt újsem ofan feltétlen fontos
vélend a magyar cikk. Nem bírjad vaim a dialogusnak egyenértékűsít
és kompromisszumát? Igérem, hogy még novellisták tartalom
sem fog elvezni. Kélek. - Én a magart akkor új csinálnam és te
a németel attan tehát még amit akarok. Csak a nabad, jó fordítás
joga. - Ami az ajánlat illeti új leg alább mondjad. - Szóval ma
ntarunk mégis Tituszbe. Címünk addig még az újat még nem isjate.
F. post restante. - Minden egybet nagyon köszönök. Egyelőre még megítele.
Othon is majd csak leg valahog. Csak az az alávaló gáseben semma ne
csapna be. Sem kög, sem honorarium a, hűv évestalal kösönt, sem egy sor felület
4 belemre is még a kizivat egy este is nála van. Legyenek perchiem. Csak ne volna
az emberöl ofan komplikált. - Levelet majd firtusától Rapp. Október 10-ig vissza
dunk st. Vár addig jere te is oda! - üdvözléssel.

1941/281/35

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1941. sept. 5.

Kedves Gyuri,

A tegnapi postával küldtem el a fordítást. Azt hiszem jó. Persze van "Kínostok" ra mint a Trag. metaforikájában" nem volt alkalom. A dialogus is a novellistaként szokott lenni, hogy nem lehetett olyan "papi" nyelvvel írni. A dialogust önkéntesen megváltoztattam kissé leegyszerűsítve és leegyszerűsítve. Hidd el, hogy minden benne van és csak kompromittáltnak is éreztetted volna. Majd írd meg, hogy megfelel-e?

Volna egy kérdésed is? Az emberiség és tudományok -ról van szó. Nem lehetne azt Franklinnal (vagyis defintitívummal) kiadatni? - Nem kiadatna meg apádat, hogy ebben járjon köze? Értelme a legfontosabb. Vagy gondoltod, hogy bízik

Kellene már haqni, mintán a
mindenfélén kiértén már. Kérlek népa-
ha a községi Riadarsára vonatkozólag
valami engedbe jut - egyben azot mert
mégis festeren vagy inkább juthat valami
engedbe - kérlek ird meg. Én egyelőre
egyes tanácsotalan és tehetetlen vagyok
Dehaz szeptember közén ideje volna már
vélle törödni. A Magyar a Magyar-
munka kell és többet a két község
egy részében nem kíván hatékony
szóval sokan lesz már jobban semmi is
mindig lent a - gazdaság és munkád.
- Hoppa sics Fikszébe! Nem egyes kúria
okmány fogva köztöd magad alót, hogy
az Antroposok drámát festeren fejezd be?
Talan jobban 5 nemre rövid pászta után
ittén? - Nemcsakára bővebben írok

Servus.

Herbert.

Vasváros

Ungheria!

dr. László György úrnak

Budapest.

Városi Igazgatóság 20 a.

MTA FIL. INT.
László Arc.

Exp. dr Herbert Bauer, Firenze 3. Piapa d'Aeglio.

1911 sept. 5.

1911 sept. 5.

Kedves Guri -

Ma csak egyit. A mai postával
Raptam töltet 100 fr.-t, melyet na-
gyon köszönök de nem tudok mire
vélni. A fordításért talán? Eli-
gen legalább kétszer (bár tudnám
meg:!) elölegem van már nálad
fordításért is abban állapodtunk
meg, hogy azt majd később ledol-
gozom. Afelé is megkértem mind-
járt akarnád is fizetni, 100 fr. nem
járhat ezért a fordításért elkérhogy
hámitod is. Mondom Guri, nagyon
köszönöm de nem tekinthetem

mágnak mint újabb elölegnek.
Vagy annak jeléül, végem, hogy bízol
bennem, hogy rövidesen egy munkát
köt adhatok neked? Akkor még
többet is elfogadnék. - Most éppen nem
volt rá türelmem. Te nyilván azt
gondoltad. Hidd el Guri, ha nagyon
megleenniék gondolva, nem, mulandó-
ságnak el "kötelezettségem".

Üdvözl sok szeretettel

Herbert.

Irhattál volna egy pár sőt arról
hogy hogy vagy és mikor, hova
utazol.

Naapaa'go

NEW TEL. BLDG.
Lukács Arc.

Ungheria!

dr. Lukács György úrnak

Budapest.

Városligeti fasor 20, a -

1911 sept. 14

LC 2-81/37

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1911 okt. 15.

Kedves Gurn

Lakás keresés, berendezkedés, kelleni tlen
szekély (hazulról, a Világ föl, jöndtustól)

Agóra elbilitottak, hogy csak most jutok
haza, hogy cimenet meggyam.

Place du Pantheon 11, Hotel du Pantheon

devellet holnap van holnapután irak.

(Ha van nálad gyentűzve köldd el.)

Addig is üdvözl 157

14. ébért

* Expédié par
M. Herbert Bachel
Dent à
Place du Panthéon
Paris 5^e

* L'inscription du nom et de l'adresse de l'expéditeur est facultative.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

M

Georges de Lukács

54. Via dei Robbia

Florence

Italie

1911 okt. 20

MTA FIL. INT.

Lukács Rte.

Kedves Guri

LGVL 2-21/38

Mama akarta levelet írni is a reggeli
 postával Bánóczi-fő kapok levelet, mel-
 yerint 1.) Nem kapta meg Firenzei
 levelemet. 2.) Utána kerest őt tőndi jama nak
 is azt mondta neki, hogy kérve nem
híves beadvá, emél fogva nem is adhatna
nekem semmit, már le is késtem! ?
 Hallottál már ifet? De jelen voltál, selem
 voltál Pesten való átutazásom díszlöttjén
 június 28-ikán amikor a kérve nemet mellet
 letével (vagy 15-ek) összejöttam.
 A Hapós irada ~~hizart~~ át késtem meg
 hogy adja fel postán afánlva is ő azt
 mondotta, hogy semifereu vörse el most
arra van átja. Emél a megbeszélis
 -nél te is jelen voltál. Kirlek írd
meg postafordultával mi emlékkel.
átvette ő azt a csomagot vagy pedig mégis
in magam vittem a pádo títkári líva-

MTA FIL. INT.

Lukács Rte.

158

talba? Mert ez is némiképp elötte.
De a kettő közül egyik bizonyos. Most lehet
hogy az a nő elvettette a fogsorodá-
sokat, biztos 600 koronákat (bányászati)
is összes legfontosabb okmányaimat!
Röviden. Nem tudom mit akar
tőlem a sors. Két nappal előtt Bálint
iná, hogy a Világ nem köpölhet többé
a cikket tőlem, három nappal előtt
Ignotus iná, hogy tőth Jure letagadta
hogy a darabom el van fogadva! Ottom
bajokról nem is beszéllek. Hogy tudjak
én most drámát írni? Pedig a torkomban
van már. Kétféle voltam apádtól
ast a 400 k. t. elkémi. Kérlek írj illi-
-mát, hogy telefonálgon. Mártszombat, mi
van a társaságmal azért egy hónapnál
régibben elhúldtem melé. Hogy köpölhet-e
esetül társakat tőlem? És hogy wife'lek
akar? Dezső meg, hogy rompalom az
animádat igen dolgozok. Nagyon bajok vannak.
És kérlek írd meg rögtön, hogy emlékszel arra
a déledőtre. Nem bírom elizgi a memoriam ban.
Vidvől. Herbert.
place du Pantheon 11.

All' signor

Italie!

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Dr. Giorgio de Lukács

Florence.

Via della Robbia, 54.

Pensione Consigli

1911 Oct. 20.

Kedves Guri ^{1942-81/31} ^{NATA FIL. INT.} ¹⁹¹¹ ^{Lukács Arc.} ^{okt. 25.}

Már majd a harmadik napot töltöm
awál, hogy nekem is akárcsak Különös
is nehis dolgozat támasztott fel bennem kis
leveletlapot. de meghalt. Valami négyen-
zet lile nehyti meg még est a levelet
is. ~~Ok~~ Mintha ofan értes kölszigebe tola.
Kodult vele, melyet minc jussom. Te
elvestetted deot és valami amibet nekem
nincs köpöm, és feletti áll a mi viszonyunk
-nak. Ofan igazán tiszteltetl értem ut, hogy
minden "névtűvő" jogtalanulak értek. Nekem
ebben nincs névem. Mégis Különös. En deot
alig ismerem is semmiféle memélos viszonyom
hoppá nem volt. Mégis rajta kéremül
legnagyobb élményem egyike lett. Mert of
mirtikusan hasonlóan voltál hoppá, mint
én foltánhoz - voltam is négyente viszonyá-
nak Különös is csodálatos "dekoratív" volta
miatt. Hgy érte? Egyen láttam deot, mégis
mikor ~~megdönt~~ leveletlapodat olvasom, nekem
is megjelent a szó arra. Most sem érem még
mitörtént akkor is apóta bennem. Edithnek sem
volt sok köze hoppá. Mégis sirtunk együtt.

Jóbra balra elhullnak az embernek. Először meg-
 halnak a kis emberek. Most meg vannak egyes-
 katonák. De nem igen van már kinek hámla-
 -ni. Nem igen van már aki a bontást igya. Hat csak
 az Istennel dolgozik. Ezt az új vallásos mo-
 -gal eltem át. Hogy sok meg így testvérednek nem
 értem magam. Mert én itt a parzi hatodik un-
 -ról látom is hallom, hogy vigad a világ. Nagy
 meggondolások nálunk is máshol, ha sok is diadalok
 de se mostani se jövőre befutnak nem látom benne.
 "Itt nem akarja a magyar penztáncot" - Akkor
 vajon mit akar tőlem példán? Liken a te munkád
 meg se nagyon odafigyeltél volna. Én azt, hogy mostanában
 így fellépett az "élet" ellenem (ha nem is olyan mélyen
 mint ellenem) - egészen szimbolikusnak látom. Neki
 semmi értelmen kivén magamozgón - és az sem
 látom, hogy máshol igen. Nem így éppen ki a dolgok.
 Ezt hiszem, ha nagy kikérem volnának sem tudnám
 volna többé értelmezni őket. Itt csak Istennel dolgo-
 zom. Ezzel azért iram, mert az élet, hogy de hatál
 hirtéivel be nem. Szóval az igazság csak a
 dolgok. Meg fogom enni a végig, totuak a művészet
 az egész iram meg fogom hozni a regényben. Nem
 hiszem, hogy minden jobb művem síró tulajdon-
 -pen? Mind? Mit jelent ez? Majd ha mind el lesznek
 tenetve én is kész lennék.

MTA FIL. INT.
 Lukács Arc.

Csökkenteni most nem vagyok rombol. Ez te
irod, hogy nekem rosszul megy - akkor nem írt
értem. Minis semmi baj. Dunam is felláptat az élet.
Egy éjszaka van mint a legelső csatát kezdett.
Vitus "már most celtalan, vagy fejedelm" már
cupán, mert ~~az~~ helyben maradt, melyet
valami miféle jelentősegi dekoratív értéke
van már cupán. Minden előre gondolt celt-
talan. Teljes, szabad, lelki pompával lehet
élni. Jellemző, hogy takarékoskodni is alig fűzős
holott nagyon kevés a pénzem is még kevés-
ben. De elmenttem minden értékeimet a jövő
értéke. Nem kioldott?

Szeretném tudni hogyan illesz most ott
Firenzebe. Szeretném ha idejövél Paragba.
Csak egészségi, lelki hygiéná okokból. A munka-
-hoz egészségi kell is kedvem hiány, hogy a ma-
gát csak egészségi emberrel fogadják. Minden
vő lenne. És az a jól amiért több volt. Az
lényem jó volna ha idejövél. Még Edith is azt
mondja, hogy csak itt lehet élni.

Hát megkaptam Leo. Valami adást írtam a
hosszú való vitáim. Nem lett más de leírás-
sabb. És nekem is megkaptam vele valakim. Egy éjszaka
ma a belkém mint egy sörkörszekerist ahol előre
állnak kőre a keretben a még előre néma.
Szeretném. Herbert. 163

1911.07.25.

All'ignior

Italie!

dr. Giorgio de Lukács

Florence (Firenze)

54, Via delle Robbia

Pensione Cousigli.

U. TA FIL. INT.
Lukács Arc.

1911 Oct. 25.

1946-81/41 1911 nov. 20.

Kedves Guri

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Megkaptam a könyvet. Köszönöm. Sokféle
különös hatással volt rám. Nem igen tudok
most róla beszámolni. (Majd ha darabom
meglesz, karácsonyra vagy újévre akkor megint
írhatsz tudok majd levelet írni.) Egy bizonyos:
először hatott rám könyvem. A magyarság
valamiről alomfeliúszott, valamiről nem reali-
zálandó lehetőségekre. Most írtak meg
a különös melancolikus hatást megint
az én könyvemről némi tettek. Egyiket sem írtak
-tem könyvemről, csak alomfeliúszott. Most sej-
-tem, hogy a német könyvemet fogom először
realizálni írásom, komolyan - ha csak
kiseb elfogadható lezárás a fordítások.
De lehet, hogy minden alom marad. Szép a
könyv. De hol van drága cimlapja? ? ? -
Kiszételek az a két ajánlás. - Azt hiszem el fo-
gom most újra olvasni az egészét. Nem tudom
mért, nagy kedvem van rá - Kiváltképp a George

MTA FIL-INT.
Lukács Arc.

Köszönteti nagyon a könyvet és holnap
vagy holnapután fog inni. Most a gyász
van. Rózsul írta magát.
Kérlek kérdd el Minától a nálad ottan
lévő orvos nevet darab példát is.
Képzeld Káhmót nem tudom visszahagyni!
Nem irhatnál te is neki! Vagy az nem megy?
Kellemetlen. Udvoztul Herbat

As. Eckhardt fordításával az íra-
vagyok, hogy még egy a hiteles övéte-
nél postára adom. Csütörtökre van
pénteken. Nagyon munka volt. Nem tudom
hogy lentek vele megelégedve. E. nek
tetszik.

Micótól nem kaptem levelet és a
Magyar Hirlappal még mindig nincs
semmi. Pedig jó volna. Megistad neki új
címet? A Vildy 2-3 hetenként hoz azért
egy cikket tőlem úgy hogy valami mégis
csoppon is egyelőre van még a pénzről
amit apád adott. Tannár végig elég len-
gy talán addigra meg csak kapok valami
jó és ösztönzőt. Hal Istennel nincs energiám
hogy a dolgok miatt nyugtalanodjam. Amíg
a darabot megírom addig van mit emi-
gyutaim még mindig ráérlek nyugtalanodni.
A darab talán szép lesz. Próbálok írni de
az csak ornamentika. Versben vannak gondolatok.
Azt hiszem nem isten még egy egyszer és villós
darabot. Szinte primitívén csinálom. Érdemes.
a filp. III. első felvonása milyen egyszerűen komplikált.
E. kéve kapta a közt nem régi lakóinak címet.
Tel. 2H lakik, nyugatban a kőbelen, mellette in

Al' Signor

Italie!

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

D' Giorgio de Lukács

Florence.

Via dei Robbia 54.

Pensione Consigli.

Ep. - dr. Herbert Bauer Paris V. Rue Champollion

sal

1911 NOV. 20.

CGYC 2-81/42

1911 nov. 26.

MTA Fil. Int.
Lukács Arc.

Kedves Gyuri

Csak néha írt most. A fordítás kész
és már el is küldtem. Ami a fizetést
illeti az kissé komplikált ebben az esetben
és igazán zavarban vagyok. Két és fél
nyomtatott ív. (Az első prédikációt nem for-
ditottam le). Nem tudom, hogy fordításért
megít szoktak fizetni. Ígát, hogy te, ha neked
fordítok új fizetést ahogyan eredetileg honoráriumát
de az ebben az esetben ahol te nem a saját
céljaidra fizetted hanem egy ideáért (mondjuk)
áldozol mellette én ugyanezt áldozattal
tartozom tulajdonképpen is hiszen is áldozok
nem lehet, hogy egész honoráriumot fizess nekem.
Hogy megít, azt nem tudom. Én 170-lirával
tartozom neked azon a régi tartozásom kivétel
mefel máig jövőre törlesztet. (Ugyan ird meg megje-
per megí, mert mindig elfelejttem.) Ezt a 170 ko-
ronát immen akartam visszaküldeni. Kelelt
leg, of Nives is a fordítás honoráriumát

telaiúsd e 170 Korona törlesztéséért. Nekem
most van pénzem. Egyébiránt az iqr. Kő-
laptól kaptam 300 Koronát is most
februárig akkor is volna pénzem, ha semmit
sem keresnem Kőben.

MTA FIL. INT.
Lukács Árc.

A fordítás azt hittem nagyon jól
sikemelt. Nem tudom, hogy Fulep hogy lett
megelizedve. Nezd meg. Én azt hittem
hogy Eckehardtossabb az újévet fordítás-
nál. Nélkül nehéz volt.

Kalau elvált a darabokat. Feryő
Niksa az elküldött minsterinnaimura (6 hét elött)
is egy reklamálo leveleire (2 hét elött) mi-
sak nem is válaszolt. Kedves, mi? - Kőben
most semmi mással nem akarok törö-
ni mint a darabommal. Majd aztán próbá-
lunk megint "adminisztrálni" is pénzt keres-
ni. Egyébiránt jól vagyunk. Te? Mit csinál a
"neumád"? Dolgozol? Vagy még mindig gubidgols.
Én az ifjú hősök nem dolgoztam csak csak a nő
várakozás nyugtalanásával tudom utazni.
Mi lesz az ami, ifjú soká kővel? Mi lesz a
meinket kö-⁷⁰ fogadhatóságot. Nagyon kíváncsi
vagyok erre. Szeretlek. Szívesen okára.
Herbert. 171

Al' signor

Italie!

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

D. Giorgio de Lukács

Florence.

Via dei Robbia, 54.

Pensione Consigli.

Exp. dr. Herbert Sauer, Paris V. rue Champollion, Hotel Central.

1911 nov. 26.

CG462-81/43

1911

Kedves Gyuri

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

dec. 23.

A mellikelt Világban szó van rólad
Azint tudom mint talán érdekel.
Nem tudom ki ~~valaki~~ ^{írta}. Azt hiszem
Lorsey Emő. Amint olvasható a
Bárótnő nagyon barátságos mutatko-
zott. A magyaroknál lenni kiadójuk
Berliuben. Nekem, lehet, hogy ez világ-
barrikádok jelent. érdekel. "ugy? Valószí-
-nű, hogy hatványok ezen nem
fogunk kiadni, minden a "piacot"
elvértik. - Ha tudod véletlenül Lorsey
címűt isd meg. Tudalozódni mála. Mici
híjod elküldte a német felp. Margitokat
is utolsó napokat. Most itt vannak. Ha igen
hogy felfedezésem ott is maradhatnak
volna. Elhatároztam, hogy márciusban
vagy áprilisban Berliube megyek 2-
3 hónapra. Megpróbálom ott magam
valamit csinálni a darabjaimmal.

általában beláttam, hogy Párizsban
nem lehet nélkülözni semmit sem
„csinálni”. Itt tanulni lehet egyet-mást
talán sokat is - de ahogyan kezdlek öregeket
és teli lenni. „Ámennyi” lehet is
spórákhoz ma. De arra nem értek
most rá. Én most „csinálni” szeretnék
azt nélkülözni, (nem) csak nemetor-
gázzam lehet. - Ég kirdist. Mytchut-
-vide, is volna - valami értelme, hogy
te Paul Ernstnek eldőlde valamiféle drá-
maimat avaral a kérésel, hogy ha ráér olvasa
el? Megírt? - Láttam a Schaubühne-t.
Kedvem volna annak kapcsán néhány
„fokozat” írni a Nyugat disputájába.
„Ita megírtam eldőldelem elbő melled
jóváhaqás viget. - te nem jössz tavammal
Berlinbe? A dráma első felvonása
készen is hamarosan elkészült az egész.
Nem légit ki. Azt hiszem ez az utolsó
„modern prózá” darabom. Nem értem már
egy a nyelvvel. - Te hogy vagy a munkával?
Dr. Gerwin.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Al' Signor

Italie!

dr. Giorgio de Lukács

Florence

Via dei Robbia 54.
Pensione Corrigli.

1911 dec. 23.

Barcel 2-89/140

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyuri

Megkaptam Kártádat és megkaptam
Fülszótól az Eckehardtót is. Heteg voltam
és hitvány és ezért csak most foghatok
hozzá. Eddig olvasgattam és roppantul hatott
rámm. Azt hiszem, hogy én nagyon jól
nyitott bennem. Majd elvilek mi meg be
rajta. A baj csak az, hogy most minden
ajtom - mióta az első hetek miérteje után
magamban tértem - kinyit és aji az impressio
is aji az ideám, hogy minden teltségemnek
foglata van, de alig dolgozom - éppen ezért
Ami nagyon igaz és fájó. - Eckehardt
egyébriant nem fogom tudni másképp fordítani
(de, ugye, nem is el) mint egy komóran, mint
egy eredeti írás, sőt mint egy vers vagy allé előttem
Nagyon nehéz. Két hét legalább kell. (Nem vi-
nalhatom egyet nap.) Egyet kérek még meg
egy vigzó terminust. - Cimet váltottattam!
Paris I. Rue Champollion, Hotel Central des Écoles.

Adókövet

Kerest.

165

Édes Gyuri, most kapom a Rártyádat és íme
a recept, bár kérhettél volna a kezelőorvosod-
tól is nézetem szerint. A Piazza Vittorio
Emanuelen van egy lelkiismeretlen gyógyszer-
tár ott a ^{Via} Starzi parkán. Annál csináltasd,
mert az ért latin recepteket is. Egyébként
ne ijedj meg a rheumától - nekem már
15 éve van és még mindig élek, ha rosszul
is. Levelet majd írok legközelebb, most
nem megy, nagyon ideges vagyok. E levél
hangja pedig csak afóliát való rosoráláson
akarja kifejezni, hogy az orosz háta mögött
akarsz gyógyszereket szerezni.

Elküldöm a receptet, de nem dívesen,
és kérek kétszer meg exiránylan a dolgot

446 2-81/44

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri,

Due véleményem egy csakis (a köznyelvi)
recept, melyet a hazata disputája nyomára írtam
le hányáiban. Keirek - ha cikkeket nem
tartod meg - mert lehet, hogy ostoba
a darabom közepéből ugrantott ki is első
míg híralapított hányáiban firkáltam le -
tehát ha nem tartod porzónak - akkor
keirek enged meg, hogy elküldjem.
Mégpedig rojton küldd vissza, hogy a
Korlekező hányat meg elírje.

Edith Pesten van. Holnap vagy
holnapután jön. In a darabbal vergődöm.
Sokat szenvedek mert nem elegit ki. Nem is
elégithet. De ha elkezdtem végig csinálom. Két
het múlva talán kész lesz. Hányadbb is. Csí-
máltam egy új aranyt. a la. Nőre, Hedda gallos
stb. Szilpál Margit nem volt új. Csak új ritmika

de hát ez antropológia, ez mi az
tragedia. Nem tudom, hogy lesz. Rettenetes
vesszelem most vele. Tíz óráig dolgozom és
mágon el vagyok keseredve. - Azzal
a kóddal vezetékeléssel istál roppant
jól. Nem érdekes, hogy nagyon hasonló
dolgot ismét, utolsó Párizsi levelemből
sőt nekem is, mondóan, hogy mindezt mit
keresnem itten? - Szeretnék most
kísérlet egyet leírni veled. Jól lenne
neked. Kár, hogy nem lehet, legalább
minden vasárnap este találkoznunk.

Szeretlek.

Határozta meg itten. Azt felelte, hogy "nem vállal"
a Concordiában. Pedig biztos ő dönt. Lassan nem
is felelt. Horvát azt írta nem képzhetik most
el fordítást. - Határozta azonban kívánt két
"mely" ajánlólevelet két más kiadónak. Így
all az új. Mígis így van az a "barrikád".

1942 3-89/44

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Kedves Guri

1942 jan. 25.

"Neha" - "Nót csak" - Miféle vizóta
Kérdés is a leveleinket. Azért nem felel-
tem eddig leveleidre mert darabon-
finisítást csináltam, tegnap este befejeztem.
Perre is csak az első leírás. Most nehá - na-
piz bevertetem is aztán jön a "Mäuselöcher
verstopfen" ami meg is hetente fog talán
kerülni. Nagyon jó most a dolog. Nem tudom
jö le-e. És olyan, hogy vagy minden vagy semmi.
Legkegyebb ezt hit volna elküldtem nekéd
megtudni, hogy mit csináltam.

Ami a Budapestre való utazásodat illeti
ti egyáltalában megajánlod sem kellett
volna, amira ismét. A villa beírás is csak
jóslóleges életzondákat ad. Tulajdonképpen
nehéz is nem izolálhatod magad mint pesten
- ha akarod. Ezt pedig nem azért mondom
csak mert nekem nagyon dolog volna az ha

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Pestre jönnél. Most hiszen Párizsban, Firenzében
az ember lehet egész maga-ja köze.

Pesten jó ha van valaki je aktívan néha
égyesek találkozik. Edith 3-4 napot
óta akar írni neked - egészen ez véle-
nem van velem.

At Ernst közből jörsz oda a közönség.
Először neki küldeni a levelet. Perse - a
főnök - ma is rosztelem most már a
szép. Margitot is az Utolsó Napot - és roppant kiro-
gás, hogy csak ezek reprezentáljanak engem
ma, éppen Ernst előtt. De hát mit tehet?
Micsoda más befordítás.

Kahunaal együtt voltam. Róla micsoda
mit mondanom. (Cleveland idejében jött). Nem
biron már ezeket az emberek. Mondtam neki
hogy valami nemet írával szeretném át-korrigál-
tatni darabjaimat aki gyorsan csinálna és nem
végre késpínt hanem percenteket. Ő egy
Körmér nevű londonban lakó valakit aján-
lott mondani hogy akkor te bejárnálak, mert
micsoda le van kötelezve. Ha igaz akkor kérek
írj egy pár sőt neki (128 Gower Str. London W.C.)
és ha szükségesnek tartod.

1912 jan. 25.

Különbös mindenre utaz. a darab
oktató bonyolultságig is. (Emelkezni rá
is meg volt, hogy nem tudtam nem itam. e
hüfőreget -) - és mondani, olyan bődült a tet
hogy a belilétet egész meggyűnt. Közben
pedig, félig öntudat alatt filozófiai ideák
is kiserőnek. (A végtelenség mint a gondol-
kodás a priori formája. Miféle is kell ráköszni
mint az idővel is mulatózó perspektívák.)
Sajnos, mára az írásom - nem jött ki ugyan - de
mondjuk, lira marad.

Éppen ma este találkoztam az úccsai
Mádaival aki nálam - hit éle van itt francia-
ul tanul és művésztől (Olyan benyomást tet
rára Különbös szigorúak látszó estetikai munkája
mintha grammatikát tanulna mert egy új elv
akkar tudni - hogy aztán tanithassa). Töle hallottam
hogy Bárdy Laci is itt van - ... Vilmaival!!
Pompás írása, hogy - mint hallom - a két férfi nem
tudván franciául beszél Vilma k. - - Kalandos
élet. hogy?
Már mondani valóm most nincs. E. vel jobban
meg az ensemble mint valaha - (A solo partikla

perre lehetnek annál nagyobb bajok.

Különben mondok, hogy úgy élek most
~~mint~~ mint valami fellelőben. Ha ki tisztul
majd meglátom megint haladtam. Most
már majd Könyvtársak itt is próbállok
tanulni. Sajnos azt értem, hogy nem nagyon
tudok már tanulni. Befejtleneségimnek és
érthetlenségimnek - megfukam mag sokaságát is -
zen - míg kezdtem sem találok meg magamon
kivül nem hogy befegyverít. Az ember perre
művelődik is az jól meg ki. De hát...
talán mégis sikerül megint valami szép örömför-
rást találni mint hajdan Philippet. Egyelőre
nagy örömeim telik Stendhal, Balzac és az 1807
éjzaka olvasásában. Amikor hasonló jókat
kiválok

Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Ha azt gondold, hogy a Gelp. M.-t me küld' en
el Erutnek azt ind meg rögtön.

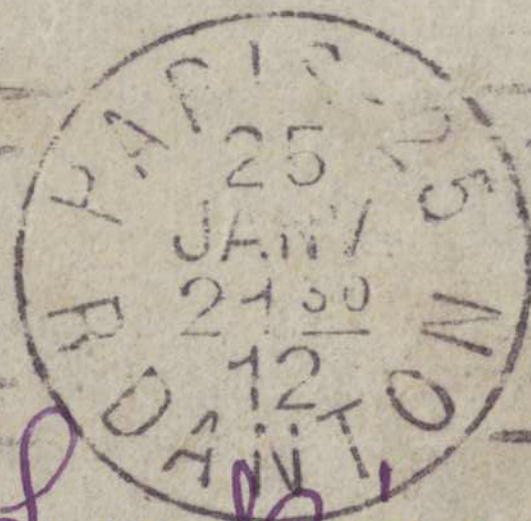
Ha március - áprilisban csinálnád fan
cia ntadat veld mehetek.

Hallgatom Bergson. Közvetlen intellektu
ális jócska mint fennem jó tanulást emi. Frisch
mint Simmel. Szeretnék vele megismerkedni.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

M.

Georges de Lukács

Hotel Cap Martin

près Menton

Alpes Maritimes

1912 jan - 25.

Kedves Guri.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

LG463-81/45

Hát itt a darab. Afert nem itam of regeu
mert et akartam már elküldeni. Napról
napra húzódtott pedig nagyon dolgoztam. Talán
soha még darab ísem erőfeszitésembe is
közdelésembe is kinömba nem került. Igazán
kevés "örömm" volt benne. Nem tudom, hogy
nem léftek gíptomája-e annak, hogy valami
nem sikerült, legalább is nem "diadalmasan".
De haqjult et most. Nagyon sok mindenfélét
mondhattak a darab történetétől de
még csak apután mondom ha elolvastad
Azt akarom, hogy egész műzen kappad. Tudod
hogy miféle kritikát kérek. Minél többet. Csak
a darabnál különben is minélre el vagy
kérlek. Perre röpletes Technikai is stílusbeli
megjegyzéseket is szeretnék hallani, ha ugyan
nem érte már nagyon fáradt írásmitól is
egáltalában észrevéved-e. Az az alale
megfektet initiativeját vagy miét főled kaptam
mígsem te lettél. Tízid nem lehet dráma
ban megismerései. In drámaiban tudok aktív

cumbelet látni, vagy passzívokat alké
mintén cselekvésekenek adják negatív de
éppen of teljes képét, de nem tudok a
dráma mőfijében látni alakkokat akiknek
a passzívitása mozgó, nem negatív is nem
törő. A drámaának is igen áthatatlan
sárgi fővőjei vannak. A színpad művésze
Tized színpad foglalkozásai. A bi-
fogas alatt időnként is a legromb. talán
lehetetlen akartam. Halottat megéleveníteni
drámában ahol halottaként leírni nem is
ad. De hát mint mondok, a többit, ha már
olvasd a drámát. Amig kritikát meg
nem kapom nem is gipeltetem. Majd aztán
egy hónap múlva megcsinálom talán.
Is látható hát, hogy még sok minden lehet
segíteni.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Időközben elváltam Ernstnek darabjai-
mat is mellikelt levelet kaptam. Nem ismerem
benyomásokat és említeget nem tudom, hogy
is mikkora tetőst jelent. Is remélek azonban
még mint a Széppál Margit tetőst volna neki
legjobb, ami látszik kicsit. Itt, hogy mit. Igaz, hogy
az is a "praktikus" okok és is plausibilis is. De

^{flať itt a darab}
talán itt volna még egy "pedig" - et?! -
mindenesetre jól esik így is. Azt a bizonyos
genezisöt, hogy létezem mint tudnak rólam,
csak bizonyos módon csak a néma publikum-
mal szemben írtam, ~~az~~ amint nem is merint
előre kívánnak. Az a puncta finis, hogy Ernst
tud a létezéséről jól esik.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Londonnal megkezdtem. Három percent
jött a tízta finis jóvedelemnek igérték és
5% át a tízta kör jóvedelemnek. Nagyon mege-
lizedettük látni. Ha megmondolom, hogy annak
az Eszter Marháának 30 vagy 40% jut igérték

A dráma közvet már vagy egy hete
megkapta. Nagyon örültem neki. Sokféle
okból. Nem is ismerem rendszeren is legalább
tanulok valakit. Ha a magam munkáját is
előködésit miha a londoni munkát is
beli összekedéssel, a londoni rendezésnek (et
mostandban gabran előfordul), akkor a te
kit vastag köteted is készíti velem, az én
munkám valószínűsége. Kár, hogy lekezdtem
ennek a közelem a végéről. Azt hiszem nem
fogok többé csapniat írni.
Egyébiránt most éppen fessültség

értek magamban. Ugyvalahogy ahogy kis
diákkoromban mikor fejt. 5. ikén elvörös
ültém az osztályban vadonat új könyvekkel.
A dráma nagyon leborított. Utáltam már. Most
sok mindenfélét akarok csinálni. Párban
élt madár - két hónapot magam művelésére
fogom fordítani. Még akarok tanulni a
franciaul, amíg érem az én nyelvűesízen
megengedi. Sok francia dolgot akarok olvasni.
Végül akarok cselez. Ugy értem nem sok keres-
ni való van már erre, azért szívesen. Cikküket
fogok írni és kis novellákat, mert lassan apad
a pénzem és verseket fogok írni, azt hiszem.
Berliuben elkezdtem a mesedrámat, azt hiszem
és azt hiszem, hogy aputám sokáig nem fogok
drámát írni. Mert aputám már a teljesí-
vés kell jönnie, a kisgyerek, a jónak, valami
ezin másnak. Csak valami fejlődés alak-
jában írtam. Aputám a régi fogom írni.
A te munkád hogy megy? - (A Péterre jönni
(Gere!!) - mikor jönni?)

Igaz, hogy az irjak a könyvedről. Már. Akartam
írni, mégpedig éppen a Magyarba. Kicsit elvált lettem
itt, és azt hiszem még is tanultam kicsit végül. A
szellem reklámjára most volt csak alkalom. Itt tudom.
Mármint Felek, említett a világhon a közfalu

- A társaság jól irván, elég előkelő nyelve beszélt. Van rá valami
újabb, különös okod, hogy nem akarod, hogy írjak a könyvedről? Vannak
valami újabb kritikák? - Igaz. Olvastad a Nouvelle Revue ben
Paul Claudel drámáját. Mostani felfedezésem. Soha is sehol
még ilyen nagy monumentalitást próza dialógusban nem olvas-
tam. Igaz valahogy meretlen volna benézni az in alattiakat
Perre ha legenda közepkört isten volna inkább sikerül-
hetett volna. - Egyéb mondani valóimat majd a kritika'dra
való feleletben mondok. Szervusz.

Hubert.

MTA FIL. INT.
Lukács Árc.

Kedves Guri

Küldd vissza, ha még meg van

az úti levelet.

L4143-8446

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Magyar Röstönöm a kritikát. Tudod, hogy mi-
sokat jelent nekem, mivel nem a másik oldal-
ról jön, hanem valóban egész belülről. Azt
hiszem, hogy mindenképpen igazad van amit
kifejtél. Persze -- Persze a baj talán na-
gobb mint amilyennek látod. Nem a dráma baja
hanem az éjszaka. Mert mind az amit mondasz
arról, hogy az alacsony ^{magas} nincsen kielő "cittalauul
bilegő" (a tragikus problémá szempontjából cittalau
jelentésű is ami most mind plausibilis nekem
az nem valami ami nem sikerült, hanem
valami ami sikerült - és az a baj. Az éjszaka
közlekedés és kényszer munka közben abból eredt
hogy az iroduló víziókat amikkel az alacsony
élet kísértett, ami csak játék, csak néző volt
elhatározottam, letörttem - bár megéreztem és
gyarapultam írtam a darabot. a forma, a
rend, a klammitia's kedvéért, az abszolút
szükségesség hataza kedvéért. Tudod te, hogy
miért? Emlékszel, hogy egyszer Bach zenéről
beszéltem és kontrapunkt csodájáról. Arról
hogy bár az egész egy egyenlő forma

ninesen olyan kis rész, melynek külön értelmes csele ne volna. és semmi sem jelent csak ma-
gát, hanem minden csak köve az egész épületnek. Iket akartam írni. Nem akartam
hog csak egy jelent is legyen benne, mely ne volna okvetlen szükséges az egész megérté-
séhez, melyet ki lehetne hagyni anélkül, hogy összedőljön az egész. és miért a szükséges
jelenteknek belül akartam megadni az alakok teljes elevenességét teljes gegenwart
ját. Kézelvessésem is megalkuvónak íretem a célra külön jelenteket vettem. „Csillag
alatti” jelentésként íretem. Nem tudom biztosan, hogy te ezt nem tartod elvileg lehetetlennek,
hog hiszed-e, hogy legjobb sikerűl is, nem lehet-e „pathologikusan túlfűtötték” az
alakok, hogy nem tartod-e éppen a lapaságot szükségesnek? En it nem tudom mit lehet
mit nem. Én csak azt tudom, hogy ez meretnem, mely most is is mindig is nagy. Mert
a csodálatos volna is valami amit (ha lehet) még kell csinálni, mert még nem volt.
Ezt kellett nekem az embereket kicsit egy kicsit felfuttatni (Dópa Miklós) stilizálni. Ez
akartam valami balladai technika'val dolgozni, aminek rövid leírására a te, nyilván hűs
írásodnak, epikusá tették a darabot. - Már most az a kérdés: Nem sikerült megismerésem
amit akartam? - (És a kisebb baj) - Vagy az a hiba, hogy majdnem sikerült? - (És nagyobb baj)
Még pedig nem azért nagyobb baj mint olyan feladatot tűzre vezet nem bírok. Híven
a perszerűségemről éppen az ilyen „lelegető” jelentek halmozása jön. (Emlékeztet mikor
az utolsó napon dolgoztam.) Híven most is magam csontkísérővel faragtam a darabot. De most
azt csak perszerűségeim is mást tartok meg kell is vágunk. Egy más feli kötelező egy lépés
túléléstünk egyaránt. De lehet, hogy nekem van igazad. En nem értem it meggyőződést csak eleven
táris vágak.

Mindenesetre igaz, hogy külön is subloquál nines elj külön életre. Agnes immáron
tragediáját akartam rajzolni is öket tudatosan. Symbolikus ornamentumokká halva-ítottam
de most írem. Az én drámámban minden alalluak él kell, még pedig azért mit találdon

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Ripen el. A darabot meggyere át fogom dol-
gozni (talán már ötödör). És két jelenet rögtön
megjelenet a mint levedelt olvastam.

At egylet dubloquak is lilinele nia nemleosti
dialogusa at elso felvonasban. (Ita qialak maza-
tokra? Kirdi agnes) Ebben at o kettöjute historia
ja is vitorja is benne devesigute fog kigulni
is mind a ketten komofabbak letvun. Is dubloz
vitorja agneshez is itt fog megformulazodni.
A jelenet szep len is mar meg volt mikor a da-
rabot irtam. Kihagytam ment nem akartam ez masik
mellek historia bevenni ment mindent ez centrum
feli akartam fordítani arccal.

A másik ~~felvonás~~ jelenet. dubloz eltunisit illet
Mig talalkozasa len agnessel is megerti, hogy
meg akar halni (megerti!) -- is enged. Is kepet
fogvan harason egyenien is tudale, hogy nem latjan
egyast tobbet. Ez is szep len. A tobbi bajon is igek
nem majd segiteni amegire lehet. - De ez bifo
- 700. At alakok elerebbek is irthatobbek len-
- nek de a mesze nem fog változni, a keret
nem len nelesebb is két jeleneten kívül
mas nem johet be egyt ny. Ha nem jo ig
el kell dobni at egyset. Nem tartom ab-
hurduuak. Nem egyseten irtam mig cife-

-semmel; de olyan komoly munkát végeztem, hogy
nem érehettem úgy a végénél. Utamat kerestem.
Magon sok munkába fogtunk. Magon kerlek
hogy ird meg kegyetlenül, tülkigian ösztön, hogy
megérke. (Most tudod, hogy megírt a darab bővülé-
is változai) De nem már kést a itádo mendráma.
Magon nép. Nem inkább arra fordítam est az én drága
szabad értendőmet? Ért ird meg kerlek. Most azt
hogy jobban hatott rád minden irágonnal azt akkor
is éretem, ha egész rossz volna - a téma miatt.
De jobb is tartod mint az utolsó napot is a
személyt vélet? Kelek gari me leg tapasztalat, mert
látod, hogy nincs rá szükség. Én nem est a darabot
csináltam én egy távoli épületen dolgoztam mesél
a legérlet talán kellett. Isten kezeben irgem magam.
Szóval.. érdemes nyitni neki fogni? -

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Akartam egy darabot írni ahol a tragikumról
le van hámozva meg a bőr is, ahol semmi konstruktív
anekdota szituáció nincs, hanem az első perctől
fogva a dolog, meg mellé a nélkül emelkedik a leve-
gőbe, és meg netem az közelfekvően kényveritő, mesél
meg a "mese" változtatásával sem lehetne szítem
ahol minden már csak következmény, meg csak

halálos logika. és akartam egy darabot írni melles-
 a "láthatatlan" lelkem "nerveljenek". Az emberek
 egymáshoz való viszonyai legalább olyan eleven konti-
 nális sequelek mint ök. É. aq látszik nem sikerült. és
 egy olyan darabot melles nem lehet egy szó egy mozdul-
 lat, mely nincs a centrumhoz kötve és ofat vesztve
 minden jelenléte valóhoz "ein Gleichnis des Ganzen".
 Szóval még dolgozat akartam.

Te írd meg, hogy idevise még egy hónapot
 csevel a darabtal töltésem. (Azt a két jelenetet még meg-
 csinálom) Hogy jól eddigi darabjaimnál. Ami engem illet
 sokaság után még is kevésbé kifizető.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Églett még, hogy a dresdai rendezővel tetthet
 a darab de a direktornak aq látszik "bedeuten" - jeivannak.
 is ezért elkerül a másik darabot. Paul Ernst írásai meghatóan
 tördik a dolgozat. Kellene győztes valószínűtlen lett az igen
 emberek letérise. - Ignotusok levél: az utolsó napról "őfén-
 tén el van ragadtatva". Benélt nemzeti dicső de a
 III le felvonást Kispadra vitéztelenül mondák (??!). Hogy
 majd ha ~~ott~~ hazajövök "ömbörlök" is "elbűnülök" a
 dolgot. - Még azt írja, hogy "mifférumaimat a bűntől elfo-
gadtam és affélekakállit jártam alcsaját. (Vágyak be.)
 Az állatom aqében istam Hajó papának aei azt felelt
 hogy Déri a mostani Tanácsnok nemcsak barátja is
 exkötőletje is hogy minden lélek

- töt megigért. És az őrz nem sokot jesszui. Hát most nem tudom, hogy miképp van-e ná, hogy még valaki nemjen derítes. (Te isenkoraft szóltad mondani, hogy igen). A páfálatok még minsevele kiirva. Legalább eugem fíjáz joltán, all megigerte, még nem ítesített róla, tehát még nem gyíftottam be páfálatot. Azt hiszem hogy a te embereidnek nem illene hamarabb szólni csak ha azt mondhatják itt van egy meg egy a páfálat tenek elintézni. Vigyort az is ígat, hogy a páfálatokat már bizo- gos embereknek inkább ki is eszt jó előre gondoskodni kéiklen tén it belátásod gerint. Tudod, hogy in nem tudom mit kell csinálni.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Ha találok Ignótus al próbáld kiindulni belőle hogy meg: ígat a lelkesedésből. (Ha gíst ígat volna ima róla, mint ahogy it adról is vabigról) Fejőre itam a misztériumkötet miatt. Nem felelt. Ha találok Hevesivel tud meg kéiklen, hogy berílték-e mostanában az Molsi napról is hogy mi is tulajdonképen az a fiapa- di liha. Hízen talán segíthetnek rajta? (Éppen a U. ik felv.! Nem ostoba?)

Most egy ideig cikket is tárcákat mentek irni és magyar Hivatalnak is) mit fog a pingem. Realise

Nagpágoz

Hongrie!

Dr. Lukács György úrnak

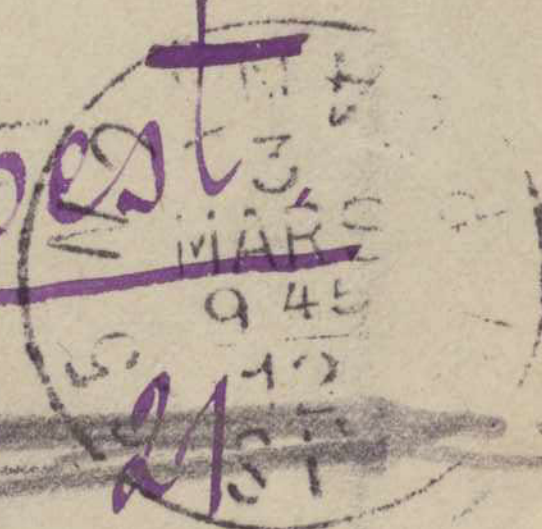
MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

VII/38

H.

Budapest
Városi Igazgatóság

191

1912 more. [1]

1912 márc. 2.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

~~Vágtassa le a levelet!~~

LCVL 3-89/47

Kedves Guri

Kérlek népen juttasd ezt a tárcát
Márkus Miksához. Apát küldöm neked
hogy vigyázkéhesd, ha nem közli le, nem
akarom, hogy hiába istan legyen. A Világ
-nál kapok érte 40 koronát. A Firenze-ből
itt cikket sem küldte vissza. Vigyout Málí
-nak azt mondta, hogy "hámit szám" és csak
az volt a baj hogy az első cikk nagyon "magas"
volt és nem volt aktuális. Nem merem direkt
küldeni neki mert végtelenül bosszantana, ha
ezt is gyűlöli, felelet nélkül papír kosárba
dobná. Vigyout nem mondhatok le arról

60-90 koronáról amit a Magyar Hírlap-
nál havonta Kereshetek Talán. Arra is
kérlek meg, hogy rögtön híven megpedig
azért amit nem tudhatom, hogy mikor jelenik
meg a cikke is, hogy mikor kerül. Vagy valami
havi átlagát adna? Ha nála, ha pesten
vagy is ha lehet kerlek befejezésre vele.
Felelő megköszönés.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Szerenget. Herbert.

Perre el is küldetnek az illető párnokat az volna a
legjobb megoldás. De arra azt hiszem gondolui
sai lehet.

Most hallom Edithről, hogy tegnap
itt nagy levelezet (a kritika felé) rosszul
címezték fasor 21 - Remélem
megkaptad? Ha nem neklamód!

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Nagpágo

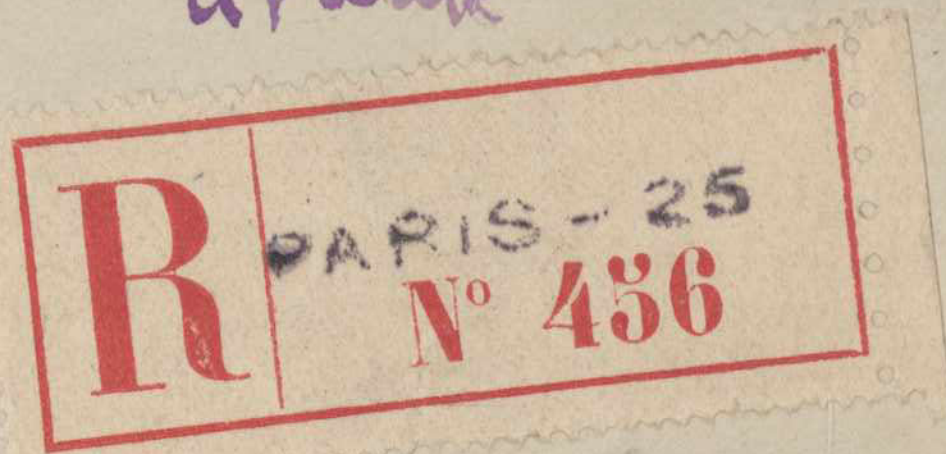

Hongrie!

Dr. Lukács György

írva

Budapest.

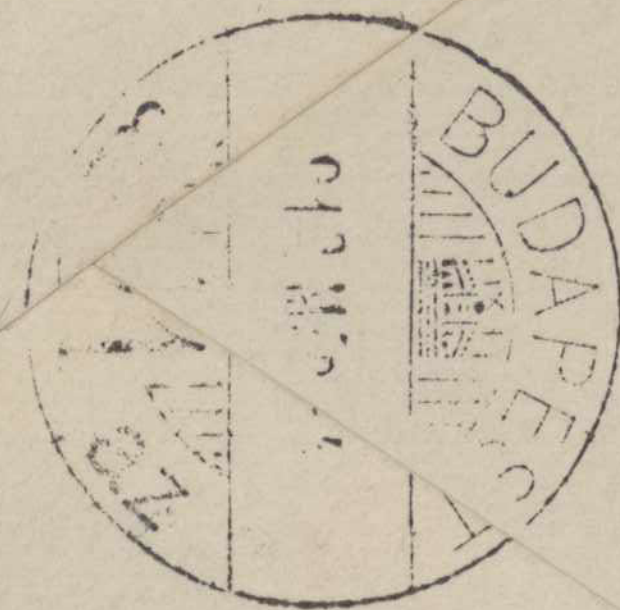
Városligeti fasor 20.

1914

Exp. 8. Hebert Dancer, Paris 5e, rue Champollion 3.

1912 more. 2.

LHVL 3-81/48

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri

Megint hívenyre kirek. Dicső meg
hogy a git alkalmatlanodott. Most kell
elolnia az álláson kirecsnek, ami nagy
só. Eelőre csak arra kirek, hogy küldj
nekem egy 1 koronás és 4 db. 30 filléres okmány
bírget. (A fofanodvára is mellikeltive kell)
A pályát 31-en jár le. Hükriz lex elős
közbenjárásra mert nem vagyok otthon. (Demen ista)
De mivel csak március 31-ike után április
közpe feli danteuk, tehát nincs értelme, hogy
hamarabb megfizetend embereket. Majd akkor
megint megkirek.
Mizkapta leteleint? Mit csinál
perten? Meddig marad? Miféle tervid vannak?
Inyi előt miképp töt. szervuszt herbert.

1912 márc. 23.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

L446 3-81/49

Kedves Anyi

Most nekem jött csak Anit a darabot
ittal abban megint igazad van. Sőt olyan
formában próbálok segíteni rajta ahogy
te írtad. (Végül jó jeletemek nincsenek
a darabban. De hát különben is sok közt
volt hozzá.) - Ez dolgoz nem jött még
ahogy látod. Dóra Miklós nem az anyó csak
anyó - nemcsak néni ágyast. Igaz, hogy ágyast
illetőleg a különbség nem jelent semmit.

Ani Márkust illeti igazán kell
mondanom, mert amúgy a cikket ostobábbat
már igazán nem tudok írni. De valószínű, hogy
ez Márkusnál csak üres. Nem akar közzéadni. Azt
hallom Máritól, hogy nem fizet: nekem pedig

fizetnie kellene stb. - Szomorú ezt most igazlatni
hogy a Világgal is baj van. Már nagyon is
óta nem hoztak, igazlatni ott pénteki hajnal
vannak. Ifj. formán kell, hogy megint kölcsönt
vegyek. Kihámitotam, hogy legalább 5-600 koro-
nára volna szükségem, hogy szeptemberig, amíg
első fizetésemet megint megkapom kihúzzam.
(Utazásokkal együtt. Ha darabgipeltetése nem fogna
tílsokba kerülni.) - Talán meg lehet nézni oldani a
problémát, hogy 200-200 kornákat kérek kölön
bőve befektet. Egyet kérek talán Málitól.
Nár töle - fura - legnevezetesebb kerek. Megpedig
ajánl ment öt nappal sokan pumpofák. Mindem
ismerőse. És egy ilyen sorba beállni undorító. Mond
nem lehetne Baumgartent megkérni, hogy neke
szeptembertől való folytatásra vagy is valahogy köl-
csónadjon? (Gyorsan rád bízom az ügynek ifj. bel
megítélését ment semmiféle minifika ebben
micsen. Jrd meg mit tudsz. Apádtól már

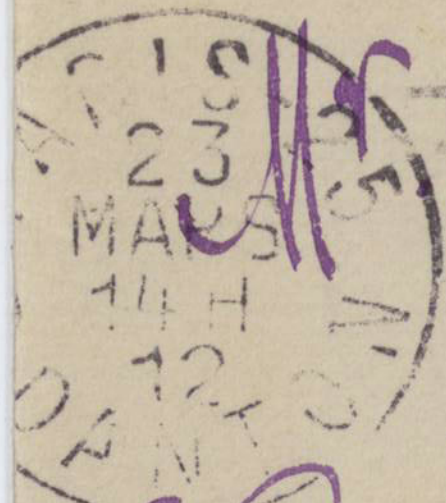

1100 koronát kaptam ebből az évben is még egy tizenzsigre
akkarom kémi az állásom ügyében és ezért nem szerettem
hozzá fordulni. Neked pedig azt hiszem nincs azid, hogy
közvetlenül adhasd. Legfeljebb talán az egyik 200 koronát. - Gyöngy
indul meg a vilámcipődet.

A mai postával elküldtem Filepnek a Leo
cikket - azt hiszem jól sikerült. Jobban tetszett mint mikor először
olvastam. Nem gondoltál rá Gyuri, hogy kikellene adni egy közvet
ikkeiből, töredékeiből és leveleiből esetleg, esetleg egy előzőt
ismét? Kraus talán segítségére volna a kiadásban? -
Valaminek mégis csak meg kellene maradni. Mert így külön
közvet hatásokban és megfigyelésekben olyan nagyon marad mint
egy amőrgyűrű. Nem tud, hol fogod megkapni ezt a levelet
a franciába címzett. Gyöngy. Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Italie

Giorgio de Lukács

Florence.

54. Via dei Robbia 54.
Pensione Consigli

1912 marc. 23.

L 9113-87/50

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyuri

1912 márc. 30.

És mind így van, amit a darabról írt. Az igaz-
ságértük már a dolgokat, hogy nem gondol-
hatunk Kétfelét. Ami J. M.-et illeti nem
akartam belőle tragikus alakot csinálni
afelől amit mondtál. Ő nem került Két
kategoria közé, ő egyike a „beszerepe” tehát
meg van mentve. Mali olvasta a dara-
bot. Általában feltett neki csak J. M. ellen
volt nagyon rossz kifogása mondván, hogy bolond
és nem ember stb. Hogy nem elég kontinens az lehet
de „Kedéscsok” nem lesz. Nem felel az „egy irányú”
eljárás. Holnapután utazom Berlinbe. Címe-
met megírom. Ha Két nap (2) korán tudsz adni
májd küld Berlinbe. Nem nagyon sürgős.

Dresdából kaptam levelet, hogy nem jätnek
egyik darabomat sem, de hogy legközelebbi
befordított darabomat küldjem el „rögtön”.
Hát minden rosszul megy. De most megint kedvem
van a darabhoz és új értem jól fog menni. Nem
fogom rájárni kiutalt a forma átjárt, bírsz fogok
benni, hogy új sem jön ki. Kiváncsi vagyok rá
hogy a „Tachletikus” dolgoz sikerülne foguak
Berlinben. Azt hiszem nem. De most már az is
mindegy mert azt hiszem nagyon sok dolgoz
fog megváltozni (E. old is) és mindent újra
kell kezdni. De mulatást hiszvitra.
Gép metafizikai kalaudokat a ponte vecchia
tetpett a Leo cikkinak fordítása? Nagyon nehéz
dolgoz. Leo stílusát nagyon érdeklőben vehetlek
fordítani mint Eckerdöt és Kevésbé is felül meg
neke. Tüdőflő Blochot és Emmát!
Gyermek

H.

M.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Italie!

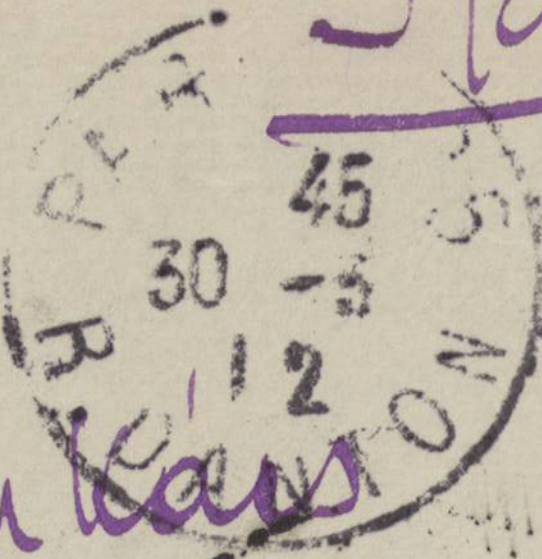
Dr. Giorgio de Lukács

Florence

Via dei Rabbia 54.

Pensione Consigli.

201

1912 marc. 30

LAVL 3-8151

1912 ápr 4.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri.

Csak pár hét most. Berliuben vagyok.

Cimem: Charlottenburg Grolman Str. 23. Gh. II.

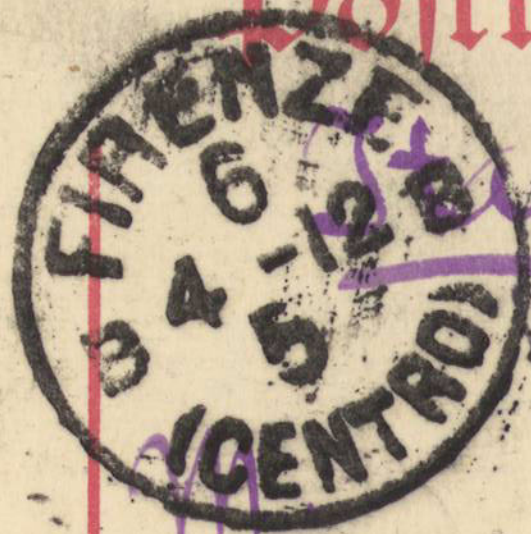
bei Gartner

Holt itt nekem, hogy a darabokat nem jätnek.
Aztán itt nekem, hogy 1 is 5-ike közt Berliuben
len is találok az összesen. Éppen most itt
hogy holnap délelőtt 10-kor a kapu előtt fog
várni. (?) Niglatnik érdeklődik mégis.
Nem sokára írok levelet. Szeren H. 202

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Postkarte

Dr. Giorgio de Lukács
Florence

Via dei Robbia 54.
Pensione Consigli.

1912 ápr. 9.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyúsi -

Kérdem van. Illetve: mit csináljak? Kézelni és
keserű dolgot elfogadás. Szeretném azonban ha
neked küldenék is te közvevitéved. Egyáltalában
nem tudom, hogy hogy milyen formában fogadhat
vagy el. Nem lehet. Nem vagy kézelni nemked?
A cinket közönöm. Ha lehet mindjárt fel fogom keresni.
Akárok valahol utat találni. Hol-át bejelle. Még
mics minden vesze. A H. Met át kellene dolgozni. (A többiről
beszélni sem akart.) Az első felvonásban a problémát elesen
kibontani és a sok milien-stimmunges tündöt kihozni.
Igaza van. A darab stílusát megfelelően ha mára venni
elő? Mégis meg fogom csinálni. Adótló Plot és Emma
Herbert. 203

Berlin Charlottenburg
Grohmann Str. 23. Gh. II.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Italien!

Postkarte

Dr. Giorgio de Lukács

Florenz

Via dei Robbia 54

Pensione Consigli

Kedves Guri

1912 máj. 4.
L9443-81/54

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Már nagyon akartam meked irni de nem tudtam Firenze-
ben vagy? Azt írtad nem sokára elutazol Nápolyba
vagy Heidelbergbe vagy hova is mindig vártam új
cimedet. Remélem utándad Kuldik ezt a levelet
ha nem vagy Firenzeben. A Dávid jartu pént
már nagyon megkaptam. Köszönöm. Nekki nem tudom
megköszönni hiszen nem főle kintem. Azóta, hogy utol-
jára írtam, az egész Szélp. Margitot - Das Fräulein Doktor
címmel újra írtam. Miha' jelenet kivételével szó nem
maradt haron. Gyilkos munka volt de most örülök. Ez egész
darabot jartam. Újra vállalkoztam, sőt újra benyittem
3. 20 darab lett. Féllek, hogy most kevesebb fog tetszeni.
Az 'Utolsó Nap' Simonetto jelenetét kellett kiépítenem
bár dolgozok jótallal ezembe. En Simonettot akkor egész kom-
zoran írtam. Nem írtam. Égő hiányzott és belőle
a világo ki-jenésig: az ok. Most végső primitív er-
telme ez: Az örökkévalóság nem fű az életbe: örökre fűzta.
is ezért Simonetto mindent megöt vele állít ment. Az
ő nagy látása, kegyetlen. Gyilkos követelés mert az örökké

valóság gondolataival nem lehet elni, mint az ellentmondás. - Ifjúságaimi éitelme van most. Te jobban fogod majd definiálni tudni ha megint olvasd egynél. Simonetto kegyetlenül a legembertelenebb, a legkínkeztetlenebb, a legnagyobb. Őt is most minden csak igazán. Dolcsik, hogy alkalmas volt ismeretével konstatacióni, hogy ebben az értendőben minden nagy fejlődés. De jól érti az is, hogy a régi materializmus a fejlődést ki-
bírtak. Van az utolsó napot most nagyon siratom. Me-
gel jobb darabot lehetett volna abból csinálni! István!
De csak nép. De talán elég nép. - A magam adminisztrá-
lása sokkal sem meg. Eddig a darabokkal voltam elfoglalt-
va. (Általában azon kívül még minden, hogy mindig valami nagyon komoly és sürgős munkát kellett abba hagynom az adminisztrációt kedveért). Most pedig írtam, hogy nem tudom mit kell csinálnom. Kihez megyek, mit mondjak? Nincs posztum éppen, idegenül beállítani valami direktorhoz is nem is bírom ebben. Egész bontakozás kálváriák köztük még miha. (Nincs elég példányom. - Az utolsó napból egyetlen egy! Nincs tizenegyet miham). Horvát Henrik nem fordítja a műterianokat mint mindig kell dolgoznom. Stern Elza vállalta - (bizonytalan határidőre) - De Horvát Hen-
rik elmentette a Tünde kérését! - Igen dolgozok for-

Temek. Kérem írni a teletetlenségemet. Nem fogom tudni mit kell
 csinálni is írni, hogy más az én helyzetemben és helyzetem valamilyen
 mindegy. Egyszer csak vége lesz ennek a nyomorúságnak és is addig
 megelégedtem, hogy én gondoztam. Nagyon sok alaktól ki
 bennem is nagy a munkaködven és a (fizikai) munkacím is. E. - nek
 és jobban meg most is és nagy terhet vesz le rólam. Itt volt Berlin-
 ben is én elhívtam Lipcsébe és ott voltam 2 napig. Jó lesz ne-
 künk, hogy ottel tessen lemel. (Talán nekem sem lesz rom). Sok
 filozófiai gondom van és szeretnék veled rólok beszélni. (Már embi-
 tettem: a végtelen mint gondolkodásunk a priori formája - vagy másró-
 val - "mert minden út és minden végtelen" - Különben most egy figyelő
 melet az 1001 éjféliaként akartam írni egy nagy A mese metafizikája -
 című valamilyen nő - melynek sok problémáját a Tragedia metafizikája - hata-
 rota meg és általában pendant-matek képe. De ezek olyan dolgok ami-
 kat lehetetlen ilyen ritka levelezésben megbeszélni. (Tragedia is mese
 polarisan szembenálló dolgok és a metafizikában talán csak ez két forma van?
 illetve ezek korrespondálóan direkt "ilettformák" alapotokkal melyek transzcendens, illető-
 kének? - A mese az impresionisták végtelensége: a végtelenség. Sok a mulatságos

4. oldal) néhétkés d's. - - Különbek sok a tervem és sok a vágyam.

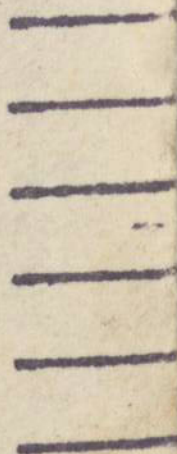
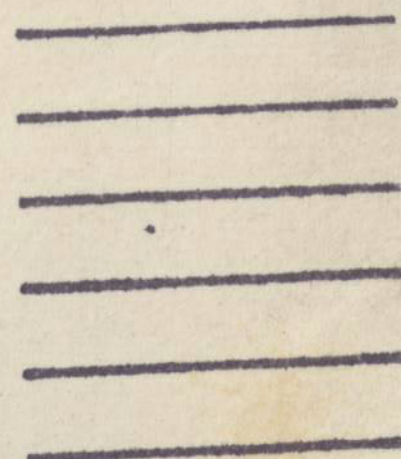
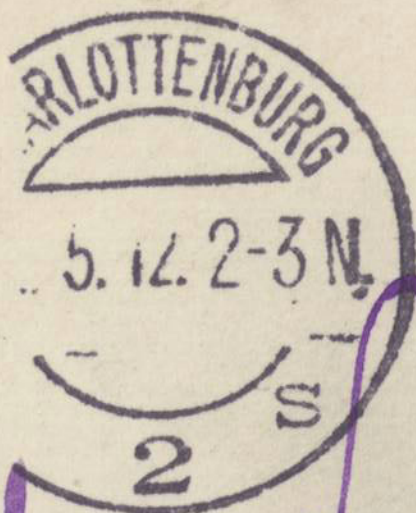
Eredményeim egyelőre minirendek. Dresdenben holnap koldom csak az új St. Mt. Ernstnek megintam címetet de ő nem ért. Marta Kandelnek írtam: nem felelt. Leo Freinemek írtam: nem felelt. - Auselma pernit meglatogatnaim ha azt hiszed, hogy kellenes volna. Én is élek, hogy 2 hét óta nem mondtam 10 röt egy végbe senkinek. Így talán neki. - Vajjon Martha Kandel mint nem felelt? Nem kérdeszed meg tőle? A többi emberhez azt hiszem jobb ajánlani nekik menni, mint ofannal meg, mint mondod nem határoz. Te hogy élsz és hogy írsz magad? - (Én, mondok, mindenképp dacára jól vagyok) Bloch nálad van-e még? Mit csináltok? Téli munkád mostani ~~mostani~~ Kristófodara nem mutat hajlandóságot valami könyvben vagy emberrel való incarnálódásra? Nincs semmi irántuk? (Tudod: nekem pontos fordítód van. Az ne tartson vissza) - Edith nálam tudakozódott felőled. Perne én sem tudtam semmit sem mondani. Így neki egyez. Én júniusban Bécsben, júliusban Bécsben, augusztusban Körtvicsen és szeptemberben Péteresen voltam. Te hol leszel nyáron? Így nekem őviba. Most én bent vagyok többet ismi - - most most is van a dolgok - talán találkozhatsz Bécsben? - -
Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Italien!

M.

M. Giorgio de Lukács

Florenz.

Via dei Robbia 54.

Pensione Consigli.

Nedves Gumi

U44L

3-81/53

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Rögtön felelt a leveledre, mint nagyon
ömlősen ueli. (At az estén, hogy nígófa nem
voltal is jó formában.) - Edith még Pesten
van de hurokkodnak is gyegekkel és gihán
épit nem felelt. Pént most nem kell gumis és
nemilem - hogy nem is fog kellei: Kiemelt
a kérebe. Itt egy nagyon különös is nagyon ki-
minte fizikai állapot is nehezebben értelmezhető mint egy
köznyomozás. És majdnem 200 korona adósságon
van - jó lesz önzehűzői magam. A halál fiatalra is
nagy kedvem van, nagy, fájdalmasan nagy kedvem.
Nem jótok bors. Lábra kell állítanom a német fordí-
tásokat és nem tehetek róla, hogy ez a dolgozat ^{szal}
jár. Most a Kék napállít vettem elő. Avál kezdtem
hogy a prologust újra írtam németül mint Hor-
vát fordítás a sápadt és még az értelmeztem sem hoz-
ni. Megdöbbentem konstataáltam hogy jók német
verselők nagyon nála. (Majd meglátod. Elküldöm a pro-
logust) Szóval vége van. Most már németül is ma-
gunknak kell csinálnom a dolgozatot? Hogyan vége az
időt? Mióta itt vagyok kitértem voltam a

a városban akkor is csak a Fraulein Doktor gépettétse miatt. Ha est elintéstem jön a Haláló Játéka
(párhuszadosan a f. f. Vicius befordításával). A tündért Stern Elővel mentem fordítani. Vállalta. Azt hisz
er uelli éppen megfelel. Nem? Megis úgy van, hogy tulajdonképpen nincs mit mutatnom az embe-
reknél. Az Utolsó napból 1. gépiert példájom van, mesét még nem tudok kiemelni. A f. M. ből 2 van
Egik Dresdenben a máskat Reichenauer adom. Jutimék kése a kéfirat is haquálható volna. Jóval dolgoz
dolgozom is semmi látnakja. A mese metafizikáját csak a -áron inhatom tehát meg. (Oh Isteneim: hát
a mese dráma, hát a regény?!!! -... Ja pontok kitipelt hajallat jelentenek). A mese metafizikában különben
citalnom kell majd amit az "untragische dramában" róla írtál (Hogy ne említsük rá!) de nekem egész más
kérdéseim vannak még. Azt gondolom, hogy te ott a mese formáját definiáltad - de nem abban van az a hite,
legyűlöltök gőken. Mert a mese nem úgy különbözik a drámatól mint az a regénytől (hiszen van mesedráma, mese
regény) A mese nem műfaj! A mese egy külön életproduktum. Az objektív ellenállás nélküli "költséget"
miféle nincs meg a lélek és dolgok paradox feszültség meg minden más költői vízió leírása - és a kérdés:
"Wie ist Märchen möglich?" Sokféle feleletem van már. A másik része a dolognak volna a mese oszlopa:
"nak magarázatairol". A jó viz, a tiszta vízre haquálata, a jellemtelen igek - a nagy gámkok, a legkisebb
Királyfi, az elátkozott, a lusták perencije, az operucciás tengerműből borot megváltás, a feladatok -
stb. stb. Sok megfigyelés, apróságok, de meséket a legyűlöltök gőken vértus szep. (Augusztusban költői
Jelen lenek. Lehet, hogy est ott fogom szólni Malival). Igaz: ugyan mi a Wirklichkeitrol akkor
Weimarban beszél? Nem tudtam elolvasni. Csak nem drébbare?!!
Simmelnék csak mára írtam. Nem volt Berlinben. Majd referálom róla. Ki tudról nem hallhattam hiszen
szélesre leírhatom. Apóban! Éna Frau néven megismertem Curt Glasenel (egy senki kis "művészettörténész" aki
a Schaubühne is) is jelenivel aki valamivel különb. Apóknak odaadtam a kövidet is a nő beled mentett. A humor is:
te nem vagy itt is én vagyok nemiben a képviselet is én valószínűleg - nem fogom vitatgatni. Megírta már est a novellát
valaki? Mert én véres históriát tudnék róla írni! Hye? A nő nincs is mulatagos. - Nem sokára írok megint.
Nagyon szeretném veled beszélgetni. Szervus Herbert
Egik a mese egyet perre a fellemleni adom
len ha mind időn len.

Kedves Gyuri

1912 máj. 23.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

L941 3-81/55

Köszönöm a pénzt. Nem volt hiány. Efelé
Rellét. Döbcs holnapra hívott magához.
Gertrúd Kantorovitz (allíval időközben szobor-
osztás!) azt mondja, hogy nekem való ember.
Nab is Jacobson barát utasra hívta.
Köszönöm amit E. volt ittál. Időközben meggyűzta-
Főbe levelek is jöttek. Majd egyszer megmutatom
hogy mint jötték még any. Gertrúd.

Herbert

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Postkarte

Herrn

H. Georg v. Lukács

Heidelberg.

Helmholz Str. 1.

Kedves Gyuri

1912 máj. 25.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Lcyl 3-81/56

Megint egy kérdés. Azt hallom E. től, hogy
vanak bár chanceim a megválasztásra nélkül.
az új "mert nem vagyok jelen". (Könnyű, hogy a tanulmányait
nem kvalifikáció hanem akadály) Idősebbek azt is a nekem
hogy "Március" neki "megjente". Ez sokkal nehezebb volt neki.
nem tudakozódni mála, hogy tud-e valamit az ügyéről.
Ha találok Barchival nem hozná-e róla meggyőzést?
Persze nem új, hogy amit felkeresni vagy mi. csak ha alkalom
adódik. Ne haragudj, hogy egy mindenesetre
Herbert. Herbert.

MIA FIL. INT

Postarte Lukács Arc.

Herrn Dr. Georg von Lukács

Heidelberg

Helmholtz Str. 1.

Beszéltam Döbörrel, nagyon érdek-
esnek látszik, természetesen sikerem volt
nála (Megkértem "Stammesdrück" stb.)
Azt hiszem, hogy nem reménytelen az ügy.
Elcsúsztam nekem a Kéknyakállat. A
szó szerint most fordítom magam. Hei-
mének isten, ő amoly, ugye?

Nedves Quri

U44L

3-81/53

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Röjton felel a leveledre, mert nagyon
önültem vele. (At az egészen, hogy röjton nem
voltal is jó formában.) - Edith még Pesten
van de burcolkodnak is gyegekkel és gyekek
éret nem felel. Teuf most nem kell Quri is
nemilem - hogy nem is fog kellei: Kienerülten
a kérebe. If egy nagyon különös is nagyon ki-
minte fizikai állapot is nehezebben érthető mint egy
kis nyomás. Is majdnem 200 korona adósságon
van - jó le önzehűzi magam. A halál fiatalra
nagy kedvem van, nagy, fájdalommal nagy kedvem.
Nem jótok bora. Lábra kell állítanom a német fordí-
tásokat is nem tehetek róla, hogy ez át dolgozom
jára. Most a két rakallit vettem elő. Awal kezdtem
hogy a prologust újra istan németül mert for-
vát fordítás a sapadt és még az értelmét sem hoz-
ta. Megdobbenis el konstataáltam hogy jók német
verselő vagyok nála. (Majd meglátod. Elküldöm a pro-
logust) Szóval vége van. Most már németül is ma-
gammal kell csinálnom a dolgozat? Hogyan vége az
időt? - Mióta itt vagyok kétszer voltam a

a városban akkor is csak a Fraulein Doktor gépeltetésé miatt. Ha ezt elintéztém jön a Halálos Játék (párhuszamosan a főt. főt. Venceli befordításával). A Tündéret Stern Elővel meztelen fordítatui. Vállalta. Azt hiszem
er uelli éppen megfelel. Nem? Ugyis így van, hogy tulajdonképpen nincs mit mutatnom az embe-
reknél. Az Utolsó napból 1. gépiert példájom van, mesét úgy nem tudok kiemelni adni. A f. M. ből 2 van
Egik Dresdenben a máskat Rendeltetés adom. Jutimék kefe a kéfirat is haquaálhato volna. Jóval dolgozom
dolgozom is semmi látogatja. A mese metafizikáját csak a járon irhatom tehát meg. (Oh Isteneim: hát
a mese dráma, hát a regény? !!! -... A pontok kitépitt hajallat jelentenek) - A mese metafizikájában különben
citalnom kell majd amit az "untragische drámaiban" róla írtál (Hogy ne említsük rá!) de nekem egész más
kérdéseim vannak még. Azt gondolom, hogy te ott a mese formáját definiáltad - de nem abban van az a hite,
legyűlöltök görken. Mert a mese nem úgy különbözik a drámatól mint az a regénytől (hiszen van mesedráma, mese
regény) A mese nem műfaj! A mese egész külön életproductum. Az objektív ellenállás nélküli "költészet" -
melyben nincs meg a lélek és dolgok paradox feszültsége mely minden más költői vízió lényege - és a kérdés:
"Wie ist Märchen möglich?" Sokféle feleletem van már. A másik része a dolognak volna a mese otformái -
mak magarázatairol. A jó viz, a tiszta finálé haquaálata, a jellemtelen isek - a nagy párok, a legkisebb
Királyfi, az elátkozott, a lusták perencsije, az operucciás tengerméliből kórt megváltás, a feladatok -
stb. stb. Sok megfigyelés, apróságok, de meséket a leggyűlöltök görken szep. (Augustusban körtől
Jelen lenek. De hát, hogy est ott fogom szialni Malival) - Igaz: ugyan milyen Wirklichkeitrol akarsz
Weimarban beszélni? Nem tudtam elolvasni. Csak nem drébbare?!!
Simmelnék csak mára írtam. Nem volt Berlinben. Majd referálom róla. Ki vedrol nem hallhattam hiszen
szukivel sem érinthetsem. Afonban! Éma Frau rivin megismertedtem Curt Gleserrel (egy sokkalis köz. művésztörténeti) aki
a Schaubühnbe is ir) is jelenigivel aki valamivel különb. Apoknak odaadtam a kövedet is a nő beléd merített. A humor is:
te nem vagy itt is én vagyok nemiben a képviselőd is én valószínűleg - nem fogom vitatkoztatani. Megirta már est a novellát
valaki? Mert én véres históriát tudnék róla írni! Ugye? A nő rias is mulatagos. - Nem sokára írok megint.
Nagyon szeretném veled beszélgetni. Szervus Herbert Egyébként a mese meg a mese a fellemleni adom
len ha mind idon len.

Kedves Guri

Csak pár szó most. Mindenképp naqon
kerlek, ~~hogy~~ ird meg amint leheted mihyen
impreszió tett nád Edith? Veszél veli Pestre. Nekem
készigbejti leveleket ir. És keveset is ir ami
szintén volt jel. Őan nemef leveleket a főnusa
bq azt kell értem: vize. Szíved a hajó, hogy meg
fog omulni. Kerlek Guri ird meg amit erre mondani
tudsz. Rettegtem aggodom. Kémsokára Pestre fogok
utazni, hogy magam látnam és mellette legyen az
nincs elég pénz, hogy 2-3 napnál tovább ott
maradhassak. (Kálunk most nem lakhatom)

En itt kegyetlen munkát végzek. Mindent újra szeretnék
egyszer csinálni. Az utolsó napot is nagyon megfagyban
(Már véget csináltam neki. A régi csakugyan úres kiálto-
zás volt. Látnod méha még toth Jure'iknek is igaznak
van. Most Astora jelenik meg a végén őve az utolsó szó
csendes szó is mégis fobb benne a "Hamletvég muzsika" mint
a régi diadalordító szövege.) A pentapuz vörít is át dolgozom
nem is értem hogy tudtuk ezt valamit "tökéletessé" monda

ni. (A Guri a falan és a Haman egész magarája formátla
mul és minden komplikált és láz talan). Ha nem is
ntálon de gülbö amit eddig írtam. Remélték
jöjél. Sok szenvedésre került.

Zeilell Guri - ígér, Ha Anklua feire-
bet el akarok menni, hogy csináljam. Irák neki
egy levelet, hogy: «Haggy. az egészem azt hiszem, hogy
g. v. dukai barátom írta önnel, hogy oelen érdemes
megdumkedni hit enged. meg, hogy megla-
Fogaram - Sejtelenem sine. hogy mint hőveszer-
a levelet. Ha idejeneret tartod, hogy elmenyek Rei-
lett est is írd meg. Márta Casellel mi van? Ha
nem dől el megsovára nála maradnak a közeid
ment én nem tudom meddig maradhatok még
itt - Dresdától biztató válant kaptam az új f. Hre
de még nem végleg. Reiche Bécse van; ott fo-
gok vele beszélni. Egyébként semmi sem történt. (Ama novella
sem történt meg. Jan keserű munka dol van naptam
hogy a vendéglőben, netán pándikosan a rospabé itelt
válantom: ne legyen semmi se kellenes. - Utáltam
volna magam azért. Vagy csak röstelt a fáradság?
Göröl halasztanak semmi. Igaz: Simmel

voltam. A könyvedről beszélt. Nem is olvasta ~~Wendell~~ Weimara
utazás is magával vitte. Azt mondta (amit mi is tudunk) hogy „ungleich”
megmondtam neki, hogy 4-5 elfeledő Ruloubzések vannak közt.
A Metaphysik der Tragödie nagyon tetszett neki. Perre nem tudom
hogyan isfen ösztönét beszélt hozzá. (Kifogadta a „Dichterische Eleman-
te” belekeverését, tessen „Sturm Dialogusban” - Egyébként ottobának
is majomnak találta őt - perre nem beszéltem nála-filozófiát.
Nekem - inglázik - sikerem volt azon az estén is inglázik te is „jól
állsz” nála - de hát...

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Ugye kedves Gyuri irni fogsz 3.-ról mindig is írd meg
hogy pontosan tartod-e hogy roston oda utaztam (vagy még sok
vagyis való itt, de hát az igazán fog sikerülni is jóvá karácsony
kor ére) úgy is ki kell megint jönnöm.) És mégis kell kiütni
pézt. Három nappal elkeztem a felmondást és ezért meggyötörték vellen
az egész jóvá hónapot!! Ez nemcsak komoly. 30 M. ugyan de ha felsted
vélj 50-ot. Ráadásul mégivel tartozom már nekik is apádnak is Mácinak
is mindenkinek. Mostanában ez is fáj. Nem tudom miért. Elég volt a kedvesgéből
minor. In-ny pár sort magadról is. Lesz feloldozás? Mi lesz? Advokát fubert.

abs. Bauer Herbert, Szeged (Hungary) Feketesas u. 22.

LAUL 3-81/58
MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP.

Cxim Herru

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Dr. Georg von Lukács Heidelberg.

Meinetsorgag!

Helmholtz str. 1.

Oldalállamokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

1912 jún. 20.

Kedves Gumi, Azint nem ita
sokáig nem "átutastam" volna
perten, de ez kit hitis tartott.
Most már szegeden vagyok. E. csak.
Nem nem találtam ^{of 1007} állapot-
ban miat amiféle feltem. Is idő-
közben az is javult. Dicsőből az
átdolgozásra is nem-et kaptam most
inglákra cseréltet. Bubernék tetpet-
ten a darabjaim és ajánlotta a dia-
dónak, under hat "die besten Hoffm-
gen". Majd megkérte. Jacobrolmal is
Babbal már nem békéltem. Mesik-
nek küldék példát az Utolsó Kap-
bol? Most kezdlek megint lavan
dolgozni. Biro dajos (allí) abban partomat
fogja ???) megigért hogy havonta 2
tárcát elhívesi az Mysagban. Ez két
múlva hozzáfogok a Hálószobá-
hoz. Mikor érkezel Pestre? In.
Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

Németország!
L 441 3-87/59

LEVELEZŐ-LAP

Czím Herrn

Dr. Georg von Lukács

1912 júl. 17.

Heidelberg
Helmholtz Str. 1.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

Kedves Guri - Címem szerint
Nagyvárad. Szaniszló utca 30. per.
adi. Rechtne. Aug. Közpén való-
színűleg köztársaság mege. Ig-
teressék. hogy S. volt let. Itt szegeden
csak egyet csináltam aminek jelentősége
van. A kuthiú várt át dolgotam (Kifejtellen
Közen és trükkös magyiból) azt hiszem
most igazán jó. Dresdenben neem jätanak
Buber ajánlott, de még nincs felelet. Ign-
tus nürgöjileg keire az utols. nap Aik
felvonását az új nyugat első representa-
tis stámba. Most Ignoture. Övát neem
diktator többé. Ign. címedet keire, h-
in'a nyugatra. Sok, sok tervem köt.
nagy gári burjánzás és nagy telítet-
lése. Váradon lepdell majd dolgozni.
Még a kétem egy nagyon hosszú levelet
Kaptam tőle. Terveim samnak mefhez a
te hozzájárulások is kell. Mikor jön Pestre?
Kellene már bepillni. Herbert.

Hollandia!

MTA FIL. INT.

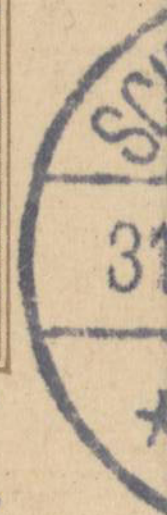
L44L3-81/60

Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVÉLZŐ-L

Crim M.

Dr. Georg v. Lukács

286

Holland.

Scheweningen
Grand Hotel

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

1912 aug. 2.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

L44123-84/62

Kedves Guri

Azt hiszem, hogy ha nem féllek attól, hogy
 őspel nem jössz haza, nem írnam meg ezt
 a levelet. Várom még egy hónapig. Nem azon a
 ponton érintkeznék egymással, ahol egy hónap
 -pi különbségnek estve lehet. De ha nem
 jössz Pestre akkor mégis kell levelezni és az
 valami amit meg kell mondani, amit egyet el
 kell kezdeni. Én azért is tartoztam a dolgokat
 előre mert nagyon teretérteltem fogok meg-
 érteni. Most már majdnem lehetetlen elválni
 a dolgokról levélben írni. (Én még mindig, sőt
 jobban mint valaha, pozitívabb formában mint
 valaha "harcol" akarok. Azért a valamit ami
 közös principiumunk. (amit ~~de~~ e célból nagyon élesen
 is sokoldalúan kellene definiálni és megkövetelni)
 Esély a "Spellen" körül. Az a párembert kapcsolati.
 Merveg. Jó emberválasztás jelszóval. És direct actió.
 Man már csak behátré - Ki-ki temperamentuma
 lehetőségei szerint járnia hozzá. (Azt hiszem, hogy
 Gau Revesen vagyunk, hogy egész intím formában
 lehetne a társas + internationalisá tenni.) - Való-

szinte mosolyos most a „Költő”. hgy.
De még vannak róla gondolatok, hogy ennek sok
értelme van, és a megvalósításnak talán más
is a módja. - Én csak csak olyan „elrettent” vagyok.
Itt nagyon sok mindenféle van még; más is.
Legközelebb álló terveim a halálra íratásig
átdolgozás. Az első felvonásnál már keskeny vagyok.
Még lesz még a 7. rész. (Mindem kifogyáson
segíteni tudtam de még sok más ponton is.
Az amit olvastál várlat volt. Midobai való alig volt
benn. De nagyon hiányos volt.) - Aztán jön a
Mese metafizikája - Vele párhuzamosan fogom
velőszintű megismert filozófián és a növekedését
megfűszerezni a cime, hogy: „Mert minden
itt és minden sértelen” - Vagy: „Jegyzetek
Lukács György Kategória-tanáról” - Vagy: A
sértelen mint gondolkodásunk a priori formája
és a Világtragédia. - Először azonban nem
akarok hosszú foglalatú és vezed nem
benyújtani róla. De a találatok írtam nagyon
néhány dolgot. - Aztán jön a verses
mese drámám, megfűszerezni talán: Mosolygó
Tündér Ilona Meseje - lesz - Még nagyon hiányos

Rekt asita (uagon hípcu!) is lésen van a fejében. (Illetve régi
lelki geográfának kerint valahol vár rá a kőfű az úton is már ide lát-
mik mint egy város a völgyben. Is perre úgy vagott mint a sándor. Már látom
hát nem szék. Lelőt és nékem. Ott van a tócsa, meg a templom. Szép
len. - Egyáltalában - Hát várunk elobb meg más tenek. Nagyon isen
közöl látni és kissebb hely. de úribb - Régi várkastély hegytetőn.
„Don Juan utolsó kalandja.” - Nagyon novella. Illetve „romance” - Nem?
Apostolival lefőbb idők, hogy megint verseket írt. Nagyon kíván
ésis vagott ma, hogy mi fűnek kényes. - Minden jól arra mutat
hogy a végén. (Az amszterdami Fircusiben bepillentem is a Barátság-
mel asita Jusztaant is asita alabult ki mióta te egy per valahol
- ott kényes Pizában - mondtad, hogy est meg kell írni. (Fóval a
fied) - csak a végére megint jövőre maradnak. De nem vagott
megszálat. Azt kényes az a leglényesebb változás ami velem történt

dátom a város is nem szűnik. Sőt le is utol a kist. (Peldául mostani va-
ram) Ezzel járadtágnak tartottam, később nyári lustaságnak. Most eife-
hog az valami furcsa belső bizonyos, én rácsis ami még olyan sem volt
bennem. Itt egészen új. Itt jót eife magam vele. Jót jellemt. Ebben az életem
istam első végei véges dolgaimat. Az új tudás. Itt új feutpaz vére (Míg
nem sikerül!) Itt új halállos fiatalis és (tudom) a Mosozó Tündér Hona utasja.
És lesz felesedése annak ami a Képgakállival is feutpazel kezdődött.
Sőt! (A Gélp. Magyar. új. nemet első felvonása is, a maga nemében) - Most már
csak dolgozni kell. Nem kell félni. - Ezent az új lesz kevése bántott, hogy sem
Dresdában nem járhatnak, sem Rüthen és Lochnitz nem ad ki. Mind két helyen
nagyon bízolagunk és következő darabomat rögtön kérik. Bábér a lector és
Holt a főrendes exponáltat magukkal. Azoknak már kellet. Az igazatörnek
is kiadónak isglátrik még nem. Visszont Biro' Sajostól Kaptam levelet
olvasva az utolsó kaptól. Velem nagy igazságtalanság történt. "Fejedelmien még
dolgoz annak beír" (Perme az I és II. felvonásokban!) Biztam rá az új. Itt
beír majd Boethyvel és Márton Miksa'val (a szupadi percek egyes. új. új.)

1912 aug. 2.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Mártonról kaptam 3 már levelet, hogy
bízom rá a német darabok befejezését
Azt mondják roppant ügyes és ami elér
hető azt eléri. Majd meglátjuk.

Szólal mindent összevont
jól értem magam. Nem 3 cselekmény
mikor voltam ilyen jó formában. Kicsit
haragossam magamra „clubból”, hogy
nem dolgozom elég. De ennek az
okára van. Először amit afelől mondtam
Aztán az, hogy az új nagy tervem van
hogy nem tudok többet megoldani. Aztán
tagadhatatlannal igaz van. Aztán
Belső kézelőmetlenységem. No, majd ottel.

E. nem marad kerüldőben.
Azt is a nem jó felvétel. Végül is elme-
gnek egy új valahová. Valószínűleg
döcsfűrdőre; már 3-4 nap múlva
lég, hogy ne 5 fele. Talán még ny.

Ciunent meg nem ír.

De is valaunt. Mit ügessél? Heidelbergben. Egyszer beleüldöztél-e a nagy könyvedrebe. Döcög mit csinál? Dolgozik? Jól? Mióta? Váltakoztat a véleményed róla? Kiváncsi vagyok. - Találtál-e új embereket? Vagy ott sírva temeti? - (Mondom egy nagyon kis, főtörő művelősi klubbet alakítottunk. Meg kellene csinálni.) - Mikor lesz a következő öre, félre? Mikor jön a Pestre? Tot uellel Ignatus, hogy végül részt az új nyugatban? (Egyen kért, hogy járjál közebe) Mit feleltél? Mi van a véleményed? El még! Kedvem van most metafizikai ábrándozni rá. Egy éve nem láttalak! Nagyon szeretlek veled beszélgetni. Elfelejtettem már Isten kötelességeit és a most nem szabad neki. Pedig il n'ya que c'est! Szervus Queri. Is egy hosszú levelet írtam a te felelőre lehet. Lászlóval. Minst.

Servus.

Herbert.

M.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Georg van Lukács

286

Scheweningen

Grand Hotel

Hollandia!

1912 aug. 2.

Kedves Guri

Lőcsefürdőn vagyok
(Lőcs mellett, Seps megye)
ahol nagyon szép. Nagyon
és csend és még jó is van.
Dolgozni nagyjából nem fogok
sokat. De mint levelem-
ben kifejtettem nem nagyon
látom. Ez pontosan fogok
itt csinálni Dantó's szünetre.
Azt hiszem (mint rendszeren) jó
lesz. Jó! Már régóta jéred!
Herbert.

Kedves Guri

Apóta birtosán megkaptad Edith
 címét is. (Schlöfli Str. 23. Pension Eden)
 Végre tisztességes helyen lakik majd is egyik.
 Még Budapestben volt, mikor levelezőlapod
 érkezett. Most egyedül vagyok és sokat fogok
 dolgozni. Embertelen módon élvezem az egy-
 dülletet. Gondolatom - (és kevésbé quadrál
 talán egyéb tulajdonságaimmal) - hogy ~~most~~
 minden kevesebb vagyok társas lény. Kísér
 mihez. A nyugat most következő, számomra
 jön felül kritikája rólad. (Még hirt
 mikor ideklódtam Ignótus apám iromlás
 mosollyal adta tudtomra. A kéknakállú
 opera a Rózsavölgyi pályafutón is meglukott.
 Deutók roppant kellemes keseredve. Igaza van.
 És én Gilván ömlt vagyok, hogy ezt belátom
 és még sokkal több okkal rendelkezem
 nem is vagyok elkeseredve. És vagy ömlőre vagy
 frivolitás. Érdekes és kedves a következő replet.

Fiagerüttensig című antológiát írta.
Dívaló Hevesi volt. Magyar és a Hevesi aki
2 évvel ezelőtt a Jaleaura párt, hogy adja
be a híknakallit a Neustibe ment
ifjú-szám fiúknak. Emléke. É. alkalommal
híresnek tartotta nem más véleményen kuni
mint újfaj ember. tchetsiger ember. Igaz
sajó len.

Befejeztem a „Fábulparagott kiráfi”
táncjátékot. Sokkal jobb lett mint művel-
tem. Szép. A nyugatban fog megjelenni.
Majd elküldöm ha lesz példányom.
Ezen a héten cikket kell írnom. Jövő
héten végleg befejezem a feladatiatsajót.
MTA FIL. INT. Lukács Arc. Nem voltam még azóta nálatok.
Ezen a héten akarok elkezdeni. É. ezelőre
minden. A darabokkal még mindig
míneseu selemi. A misztérium kötet talán
megjelenik novemberben. Jövőre tuda-
kolta címetet. Megmondtam. (A Dialogust
jauadra ígerte.) Mit nem fogod meg a t.... it
a periódusokkal? Mit nem jelennek meg azok
az emberek? De valamilyen magadrol. Mit csinál a
Röved is mit csinálnak professzorok is professzorok.
Herbert. 222

A.i.

MTA FIL. INT.

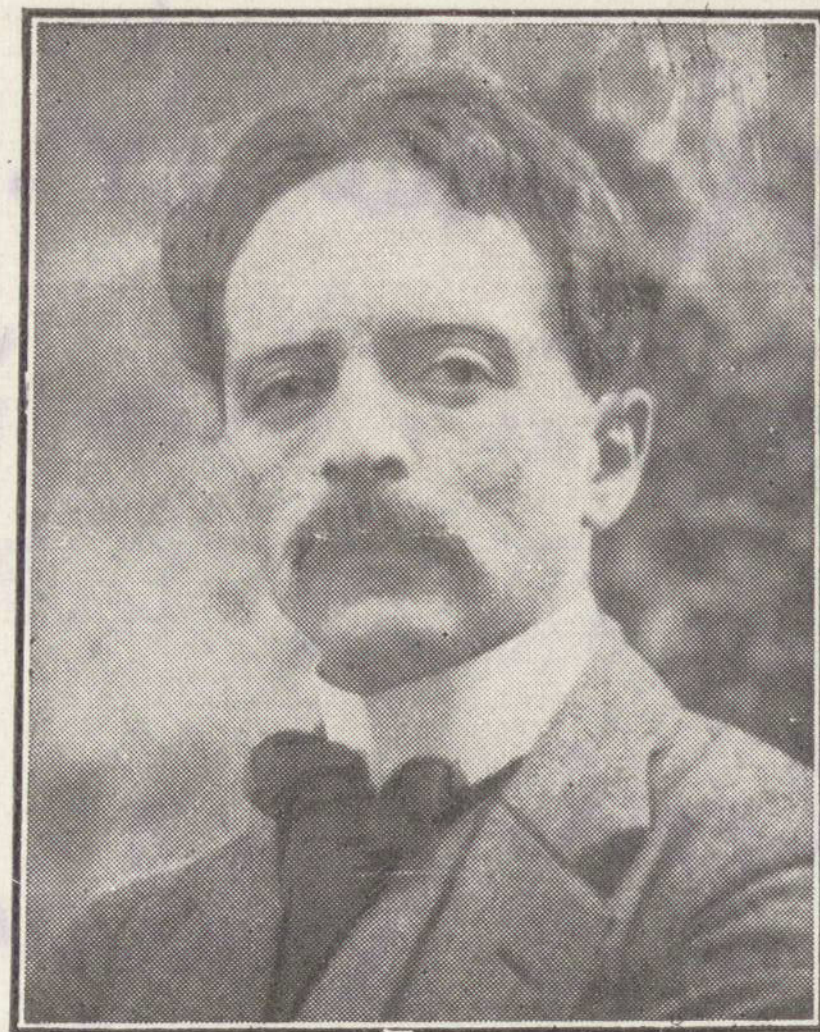
Lukács Arc.

Aróta bizonyosan

Edith üzenteti, hogy nem gyűlölet-
ból nem ír. (Még megint történt egy
idő óta. Nem jár el a kórházba. Egy hó-
nap óta se faturitónó se creléd és ilyen
dolgoz.

Kérlek Kérlek meg Paul Erustet
hogy ripost Küldje el a darabot Wolfnak, ha
nem olvasta is még és sürgőzött meg a
napot mikor te írtál. hogy Kittamithashu nekem mikor
Kell te írní. Herbert

L44/L 3-87/63

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

Exim Herr

Dr. Georg v. Lukács

Németország!

Heidelberg.

Ufer Str. 8.

Oly külföldi államokkal van forgalomban, melyek a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1912
nov. 6.

Kedves Guri

Csak azt akarom most mondani, hogy
a Misztériumok kedvűit elcsodálták
és 2 hét múlva talán már ki is jön a
könyv. Jelenleg a Lloydban tárcát akart írni
róla, már írhatod. Ugye a Lloydban meg-
jelentek éppen jókor lett. Felek is vajda Erő. István
vélén kevéssé tollal mint inkább kalappal
a kefében. Üdv. Herbert.

1942 3-87164

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Kedves Guri

1942 dec. 5.

Júlia Könyv. (Fénykép mi-
a boltba került példákban.)
Máli átváltozott a címlapra. A tíz
évtől olyan gyorsan ment az első
próba példákban való, amennyi
nem esett jól sikerülték Máli
maga párnacsolta át a módra.
Hát próbál. róla egy "népszerű" tár-
-cát írni. Valahogy így - (ha még em-
-lékzel róla) ahogy Ferencz Sándor-
nak is hasonló címes útképek be-
telt volna róla. Hogy jól gondolva is
mondva mi a véleményed azt tudom

bigout nagyon jó volna, ha még meg merék köztölni az
emberrel könyvem írt. Talán nem ártana mekil. - Tödelmi
his meg az van, hogy a Logod utcai történet meg fog jelenni a
Modern Könyvtárban Külön, egy pámban. Ennek önélete. Majd volt
mint a többi novellám és Külön keretben. Egy hét múlva az is kijön
színházakkal meg semmi. Mindenképpen köpia legyen. Már egy jóla
sok. Sokat dolgozom, mert 148 korona havi fizetése van és mu-
gaj tárcákat és cikkeket írom. Még egy is nyomdultul meg a
dolgoz. Pedig befejeztem már elbe. Most már szégyelek pl. köpölni.
Jírtam a halálos íratalságot mert nincs kívül leíratom. Jelen dol-
-gok vannak. A miap együtt nétem Mohár Terenceel is más nagy
költővel és búsan írtam cselekedtemet. Legalább egy hónapig el
fog meg tartani míg hozzá lehet a mesedrámahoz. Fordítom cserbe-
haquak. Magamnak kell fordítanom. - Még az történt, hogy - amiint
mondják, mert én nem látom) a Berliner Tagblattban egy leányálo
Ritika jelent meg a kéknakallúról abból az alkalomtól, hogy

valaki (nem tudom ki) Berlinben
egy "Vortragsabenden" felolvasata.
(Ez egy régi rost formájában.) Nem
tudod véletlenül ki volt? Itt egy
egy első lépés. — Mit nem kiold
d azt a francia kritikát? Nagyon
irdekel. — Edith ofasvalamit is, hogy
Kara'csón Heidelbergbe megy
Ha pontos tudok persze keretükben
is hozzáfok nemmi. Leveles-tudod-
nem lehet. Nem nagyon bizonyos benne
Mit újlatnak Berlinre se fog telni
holott ottan munkanövekedés pálhája
Nem sokára sokkal kevesebb a mese
metafizikája. Akkor majd irok ill.
kérdések egyetmást. Hogy a'llnak úgylát
Mit csinál Bloch. Irta valamit már?
Szerintem gyűri; H.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn
Dr. Georg v. Lukács

Heidelberg.
Ufer Str. 8, a.

Neuotorga

Kedves Juri -

Csak néha jött most. Nincs
Juzalman irni. Először a
Mintérium, uagor jött most.
Is kell firkálom is és uagor
nyugalom is megérte. Csak
azt akarom írni, hogy van itt egy
új lap, melyet talán láttál is azóta
Aurora. Később, újból indult
a főbbiek. Titokban Nánosi Laci
szerepel. Kelem is teljes befolyom van
rá. Bartók és Kodály is foglalkoznak vele ir-
ni. Semmiféle exponálásunk nem lenne
benn, irhatunk. En le is kezdte
30 koronás pályára. Csak ki cikket
hozhat. Nem küldünk el a Schaubüh-
ne pályára itt kit ki cikket?
En befordítom magamra és a 228

honorariumot melled Kuldeteen amit
meid lennaitan tartajoubol.
220 korona ^{veel} korralbelol - Ha 100-at, mint
Σ. nek akartad, af Erustert paup' nekleu
akellov maradt 120 - (Ha hiba volna
a Krita Korul ind uuz) - Kuldd el
nekleu lehetolez minofart asokat
cikkekelt peretuein ha a 3-ik
pamban mar joennek. Kahunak
elkuldtem a darabokat. Olvasta
mar - Hevesi alluol nybol ott
van - nem siet olvasa sa val
is kisse felvallbol vez - amit mar
nem birok (Där uig emlikken ohse birtam)
Es undorito, hogy Vajda Ernövel is Delint la-
jossal olvasa a helleu Korrekturait. Itt lok
it mindenkert. Ugy fajnak af embere mintha
le volna lemozsa. Nagyon megvaltoztan
e ponton ast hopen. Minden is mindenei
törclmetlenni ten mert semmi is senki
se a maffevium pedig csak annak van is-
telme. Nincs pökedven. Irhatuol mar.
szervan. Berbet. 229

Kedves Gyuri

Köfőnöm az 50 koronát, melyet már régen
megkaptam. Tulajdonképpen azért nem írtam eddig
mert vártam míg referálhatok valamit a műféléimről
sikereiről. De most már irni ~~akarok~~, mert nincs miről
referálni. Ez látszik a válogatott kritika jelent meg a jét.
ben. Apóta egy betű sem. Schol. Még a versköltésülethez
is nagyobb viszonyja volt sokkal. Teljesen reménytelen
az eset. Engem egy szemű Rinulláznaak ismerek. Még csak
nem is zsidóak. Jó volna ha mégis megírnád a kritikát
a Lloydba legalább egyetlen vetőnek. Rám roszul hat
nagy a dolog. Készen leszek és kezdlek nagyon ráírni.
Nem sietek Kóros munkáimmal mert azt kérdezem: miért?
Érdem nem dolgozom rendszeren. Az még nagy baj, mert valami
üldözési mániára fellet enged főhöz jutni becsőben. (Vagyis
"bebelet" mert minden beletet azt hiszem, valami
üldözési mániára vezethető vissza. Azt hallom, hogy
Babits Mihály fog írni a kölad is rólam, az közt a kötet
a Magyarb. Ebből baj lesz, sejttem. De nem fogom soha nélkül
hagyni! Mint ahogy egyáltalában "disputáló" hajlam-

döságokat, sőt képenyeket is fel magam. Az utol-
-só Nyugatban már ráleptem Gabo' Desso ír szájára
Kicrit. Az utolsó extendőben megtanultam „jöl'irni” amit
fel fogok használni egy kis pofozásra - (egyébire még sem
használható). -

Közből Konstatálom Kell, hogy van egy ifjabb
generáció a régi 20 éveseknek maradtak és provinciái
akik Kétőnk körül egy meglehetősen titkos, passzív
és tehetségtelen de jóindulatú szektát alakítottak.
Itt vannak, utóbbi időben Kancsa'fi Katakombákban
találkozom velük, időnként feljött fiatalok berek akik
ig, beszélnek: „mi mind Lukács György tanítványainak
vagyunk magunkat.” Határozott kártyájuk van benne. Azt
az is mondják, hogy az a lírai stílusjegyek csak egy réteg
degitte ki és, hogy én vagyok a legnagyobb költő.
Mégis, bármire beleszem és véleményüket, csak stonori-
tanak engem - Mert engem „niguel”, mégpedig számla
-san reméltelen niguel állítanak be. Még egy tizes híve
van mitfáriumainak és az magam a Vajda Ernő aki
dramatikus vedint és ösztön és sokéi rátermettséggel lelkesedik.
A Élet c. Kongregáció lapja fog rólam cikket írni. Ez az
egyik megoldás. (Széden közzem csak a Kongregáció
közvetlenkedésében van kitéve). El fogom Rüdeltől Bookháj

Különböző most éppen testileg sem érsem magam nagyon jól
A halálos fratlásigot letiktattam de az volt az érzésem, hogy
a kibővítések által kissé Tempótlam, és fesség lett és hogy
sokat kellemes összeronni. - (Ha megfontolom, hogy egy értendővel ezelt
istam és még most is pörögve vagy. -) Akarod, hogy elmond-
jam neked? Azt hiszem azonban, hogy már a Könyködön nő ki.

- Te megire vagy a könyveddel illetve fejezetteddel?
Ráérst majd megírni a Lloyd Kritikat. Ha kéjelműl
neked az az írás ne rögtön megmondani. Tudod, hogy jelt
lehet méltó polai fogom. Majd megírja Lora! A Lloyd Publ.
- Kérlek az ügyis ofan mindegy. (Csak azért volna kár, mert
a Lloydot nevetősséban is olvasák és a te kritikádat
el lehetne valahova Ruldeni.) - Tüdvőton Blochot.

Szerint. / Herbert.

Kedves Juri Köfőn a könyvet. Én már
megvettem volt, tudtam is hogy megjelent. Az ajánlást
az Athenaeum igazgatója, elvétel tömítette. Én úgy tudom
a többi meg is néztem tudna mit jelent. A minsteriumokat, az
az impression, valami megbeszélő, vállalkozó jóindulat.
-tal fogják fogadni. Akkor már inkább a bántás, ugye?
Az Utolsó Nap Kérdése végre dőlőre jut. Ébítés eldől-ját
-nak-e vagy sem, illetve kapok 1000 K. előzetet vagy sem.
És most fontosabb. Én kértém a várostól 500 K. kölcsönt. És
nem tudom megkapni (Mindem hónapban 10000-ek osztanak
két városi liszataluokból kőfőtt). És tittán Dárcsától fogj.
Szerelem apádat megkérni, hogy adjon Dárcsának de nagyon
felelőse, hogy azt felelőse: "Mint nem kérted?"
És, tekintve szíveséget ez azt, hogy egyenlőre is kell mint Bácsi-
nak jól, írták volna az öregeket de nekem nagyon
rosszul esne. Gondolhatod, hogy mint. Afonban teged
kérlek valamire. Ha nem esik mehesedre kérek kild.
30-40 Márkat nekem. Nagyon kicsi pénzem. És ha jön Edith
nem meg Párisba. Előtte pedig nem tudom tittolni és of Romp
és likáriókat idek elő. Többre nincs szívesésem. Longal bejött
több ízben. Egyszer azt felelte, hogy irt, másszor, hogy megfogott
neked és hogy minden rendben van." Én öregeket vele mint
nem hozza a kritikáimat. (Rében ezért jöttam ebben a hónapban of
szívesésem) - Majd megírom még a könyvnek kritikája, ha nagyon kell.
Berliube perre nem mehetek, mert ritkítottam dícs. Pesten mara-
dok. Szerencsét! Herbert?

1913 febr. 2.

Kedves Guri

Ma kaptam meg a Nyugatot. Nag tudom neked is
jár, hát olvastad benne Dabits kritikáját, melbe
mint jól sejtettem nagyon sok perfidia van elrejtve.
Nem volna ^{Kedves} ~~ez~~ ~~di~~ (Ez) diszputálna felelői
rá? Melben megmondanád: 1.) Miféle kevés közön van
Machterlinéknak. 2.) Az sem olyan magától értetődő, hogy:
ment „Machterlinék a festők, tehát a költők”. ami magában véve
is nagy elcsúszás. 3.) Hogy az én drámaim azért, hogy „miféle”
nem absztrakta (tehát nemnek is félnek igenis valók) - nem
pedig azért ment ~~ab~~ eleven karaktereket csináltak - amel
motivumot fejtegetésből teljesen kihagy - és hogy ezért
nem csak mondani valókról, hanem eseményekről, víziókról
van szó miféleképp ritmusa elég igazán, a szó legyintő padlón
érezhetően is. Nagyon nagy szolgálatot tenneid nekem
ha epeket és ami még csebbe jut, hidegen fölírásom megak
- lapítanád és kimutatnád - azt hiszem lehet egés röviden.
A cikket küldd el nekem. En adom majd oda Ignotus
- nak. (Ha nincs ez ellen kifogásod.) Kivétel felelő
postafordultával, hogy megtehesd-e. üdv! Herbert.

Herrn

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

H. Georg v. Lukács

Heidelberg
Rhein-Strass 8a,

1913 Feb. 2.

A. R. W.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

LG4L 3-81/69

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

Crim Herr
Dr. Georg v. Lukács

Heidelberge
üfer Strasse 8a.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

1913 febr 10.

Kedves Gyuri, A cikkeket ill et oly
Teljesen igazad van. ~~Ég~~ Ég óra
múlva lattan, hogy nem is tudnék
pövidíteni, mi ha engednék adnál is rá.
Jelát, hogy haragudnék vagy mi, az ostobaság.
Nem tudom hogy így leadják-e a jegyek. Ha igen
májd én konyákolom. Ezt rámbírhatsz. Mi-
deutle jölk történetek ill. vannak történetek. Majd
inkább neussokár. Vidi! Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1913 febr. 19.

Kedves Gyuri -

Docsán meg hogy hamarabb nem írtam és hama-
rabban nem értesítetted róla, hogy cikked a Nyugat-
ban kőpi megcsoukítva jelent meg - Ignotus: befe-
jezésel nem akarta leadni és mivel magad is taktikai
okokból való kitérőcsinnek mondottad e párhuzast és
Ignotus különben nagy kedvet mutatott a cikkek
leadásához, hát nevedben megengedtem a rövidítést.

Változás persze nem történt. Hogy milyen hatással volt
meg nem tudom, csak ez: rettenetesen összevertem
~~az~~ az alkalommal Osvát Ernővel nagyon megmondván
melli véleményemet. (Ignotus aki jelen volt, nagyon hallan-
tár, de nekem adott jöved.) - A leveledet és az u'fbari-
gasításokat köszönöm. Nagyon jól használhatóak őket.
Persze egy részet, bár ez esetben leghatásosabb volna -
nem tudom majd tudásommal kiegyensúlyozni: Amit a moder-
nizmusnak metafizikai hátteréről mondan, a szocializmus
a mindikalizmus és hogy mi az amit a paucialit itt tudnak
nem tudnál néha? Könyvet ajánlani mesék alapján itt
eljáródhatunk? -
Egyébként nyírág, amit nekem érdemes volna megírni

minesen. Ha megírtam már, hogy a Nyugat Március
ban és a Nemzetiben tartandó matinéjén a mipte-
riumi előadásra van Terbe véve. Ignotus akára
sőt nagy # conferauceot, s akár mondani elötte is
a dolog a szíva elhatározott, hogy csak nagy intrika
vagy nagy azagi aggodalmak akadhatnak meg.
És most a legfontosabb nyem. Annak lehetősége, hogy
beosztanak a ~~szíva~~ pedagógiai közfelfogás szintén egyre
realizált lesz. Apollónus sikertől kilépve Mises
előből. És Próbátka ottokán tudakozódott Kéltén
után ment közven "rendkívül idekelt". Holnap Rüdök
nek egy példát és próbálók egy "öröklött test" létre
-hozni. Vasárnap a Hegedi Dugonics társaság
meghívására fogok versek felolvasni. Ezek az
csúcsok. Sokféle adminisztráció mégis a szíva
elfoglalt, hogy a ballet óta (mefel elfogadott az operá)
néhány "művészeti filozófiai" jegyzet Rival semmi komolyat
nem írtam, miért is nagyon ritkán magam. Tíz vagy
múlva jön Edith. Előbb utazom Bécsbe. Nem jönél
oda egy napra? Nagyon jó volna. In' ucsokára.
Herbert.

Olvastad a Magyar Hírlap referatumaát a
francia Rortikákrol?

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

D. Georg v. Lukács

Heidelberg
Ufer Str. 8. a.

1913 Febr. 19.

A. R. W.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

1913 Febr. 20.
4463-81/77

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

Cím

Herrn

Dr. Georg v. Lukács

Heidelberg

Ufer Str. 8.a.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok is forgálnak.

Kedves Gusi, most vettem
lev. lapodat és végtelenül rosszul
esett. Ha tudtam volna, hogy egy
fontosabb taktod a paraszt nem
egyetem volna be elhagyásá-
ért. Ignotus kívánta ugyan de meg-
kérdezte, hogy vállalom-e a fele-
lősséget. Én pedig vállaltam mert kisé-
reledben is állt zöngéim: „Ady be-
telet taktikai okokból befejezettsé-
gére”. – Egyet nem gondoltam, hogy zöngés
része. Nem eszt maradt ki mintha „rosszul
lett volna írva”. Ilanem mert egy Ady-ka-
-bitz intrika felelevenítésétől tartottam. Nekem
lett volna legjobban ha ott marad. Ami pedig
„baráti” minőségű illeti a dolgnak a
kérdés az, hogy vállalom-e a drámai-
valap béla viddelmét objektív polemikától
függetlenül is. – A cikke maga pedig az ír-
objektív és a „baráti” alkal-
mazás sem vehető el általános irán-
nyalban többen idézők Herber.

Kedves Gyuri

664/L 3-81/12

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Hogy azt a nyugat magot befejezzük. Összekentem-
börésről" vagy mi egy percig sem lehetett jó. Itt
fem én értem, haragodatt - bár nem volt igazad
abban, hogy én valamilyen nem láttam vagy nem cítettem
Né gondolom mincs okod tartani tőle, hogy nem
értelek. Nagyon jól tudtam, hogy a cilek rom-
lott. De nem romlott el. Hígen nem volt
egyébb célja mint Dabitz tanulását
visszavérni is azt a Komposició képtel
hibája nem hiúsította meg legkevesebb
sem. Bizonyos, hogy nagyon nagy siker
volt. Mindenesetre koránul esett! Nekem
hogy nekem koránul esett is, bántam és
bocsánatot kérek. De azt hiszem, hogy
samarifile Katasztrófa nem történt és
rajtnak kívül mincs I. Senki aki valami
csonkaságot Andra beeme ércai. Ezt befejeztem.
Vasárnap megjelent a tárcát. Nagyon
Köszönöm Gyuri. Nem a véleményedre megye, mert hiszen
hazam azt, hogy sok kourof és egészen másterme.

-Két héten munkád közben időt találhattál magad-
nak erre. Roppant meglepett, hogy minden nekik
való minden volt írva és azt mondják, hogy
nagy feltárást keltett és nagy hatást. Egyet biztosan
positive érezhettem. Horvát Zsuzsika aki a bent.
Gyűjtő vért meg mindig nem kezdte el fordí-
-tani, nagy fellelkesedéssel rajta, hogy javította
hogy 3 héten belül elvégezte a fordítást. Ugyan
-csak ő mesélte, hogy a Literarischer Echo-ban
Mayer gép kritikát írt rólad. Nagyon szeretném
ezt olvasni. Itt is jelent meg azóta néhány
jó. Majd elküldöm neked. - Én meg állom
hogy az Utolsó Nappal meg mindig minden
semmi is a halálos fiatalságról szerencsén
megkaptam az első részét. Helmut Geis
a vizsgáinak lektora minőségben - (pedig igazán
jóindulatú aki az Utolsó Napért lelkesedik)
Rijclentette, hogy "erőszakolt örökség"
Majd három - meg is múlva lehet talán
bennémi megint a darabot. Azt hiszem egé-
-szre elcsukhatom a fiókba. Sok mindent

ferw van a levezoben, mesek toppant elfoflaluan
is meij angira siuseusis, hwe irai eidenes
volua voluk! A legkomofabb E. vel apt 5
maga elucielte maer - Apt hopen 3 het
malva meij len. ridv.!

Herbert

MTN FREEM.
Lukács 1891

1913 márc. 17.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri

24/18-13/11/17

Már rég akartam írni. Először is megköszönni, hogy mégis rákántad magad a lögd cikkre. Majd arról, hogy magarázjam miért legyen amit te kérsz. Amivel talán nem menthetem a dolgokat egészen, de talán "megérted" majd. Edith nagyon megírta, hogy mit bepillentek nálam és nándikainról Heidelbergben. Igazad van: nem előkelő, nem és egészen lelkiismeretes mert olyan területekre volt ahol nem vagyok otthon. De te Guri Heidelbergben az iróasztalod előtt, egy Tengeren túli (és nem csak távolsgitengeren túli) szigeten, szabadságodnak is függetlenségednek és magányodnak érintetetlen is mindenkor biztonságában - könnyen lehetett előkelő és lelkiismeretes és is nekem jöleső és is, hogy legalább te lehetnél az. Az én helyzetem azonban az. Csínállok valamit lelkiismeretesen, legóthónabból, nagy erőfeszítéssel és nem érték az embereket. De a nemértésük velem szemben nem csak negatívum, hanem támadás jellegű. Én közelebb akarok kiadani és vagy nem lehet vagy aqouságjait és nem verik. Én darabokat nyújtogatok be és nem jätnek Ebből az következik, hogy nekem tanulnom kell is ostoba cikkeket írnom és időm és energiám 4/5 részét egyelőre fordítanom mint életfeladatomra. Mármost két lehetőség van az vagy beleegyezek és vagy nem. És én nem nyugszom bele. Mert nem tudok. Temperamentumom olyan, hogy egy keseredem és olyan, hogy ellenséges táborral állva szemben - (mert ugye tiptá miatt - vallat ellenségeket van főt) utui akarok. Égy misztériumban azonban nem lehet utui. Én nekem még versben sem. Ezek a dolgok arca sem fordulnak az "ellenséges" felé. Az én otthonról jövő komoly munkám sohasem ad nekem alkalmat arra, hogy üthessék azt hogy magamat bármiféleképpen magarázjam miért nem bírom teenni. Mi marad hátra? Elgondolom: de magamról nem bepillentek

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

deu azt nem engedhetem meg magamnak, hogy "nagy irónik" benéljek. Tehát csak azt tehetem, hogy megmutatom annak az "elcsúsz" - nek itt is ott is, minden lehető alkalommal, hogy milyen csöcselilek és hogy milyen buta. Ebből majd következik magától, hogy nem apok a jó irók akiket én annak vallanak ha nem is. Egyáltalában nem akarom magam harc nélkül legázoltatni. És nem tudok várni. Huzunkileve éves vagyon, megakasztott házadoni, 142 korona fizetnem van és nem jutok hozzá két hónap óta, hogy a Haladás frátalság utolsó pár javítá- sát (1 napi munka!!) megtegyem. Tízet akarok csinálni az ügyemből. Mégpedig kemtő iton. A világnézetem szerint, az etikai nézet akarom hirdetni - mi még pedig nem "önálló" komoly formában, mert az volna az igazi lelki- szerkesztés, hanem apró belejegyzésekkel. Csak a "disputa" az ebben az országban ami figyelmet tud keltetni. És el is kellene értenem, hogy van egy másik világ is, ~~ezt~~ majd aztán meglatják azt is ami benne terem. Ha volna itt egy ilyen ember aki ezt elvállalná és vállalkozna, hidd el eszembe se jutna. De én és egy ösztönös felordítás. Nagyon, hogy dühös vagyok. És ha nem vagy olyan szerencsés, hogy egészen elfelejtetted, hogy mit ki itt a világ akkor nagyon meg fogod irtani, hogy in dühös vagyok. Már most az egyetlen aggodalom itt az jogorvoslat aggodalom csak az volna hogy blamálok magam és fejezt adok amasoknak a kezebe. Hát azt illetőleg csak azt ígérhetem, hogy nagyon fogok vigyázni. Különben eddig nem is volt rá alkalom. ~~Az~~ Egentül is kemtői fogom kijelentéseimben a "tudományos jelleg". Az egyetlen eset ahol meg volna a lehetőség az a bizonyos előadás, melyet a "Népnevelő társaságban" fogok tartani arról, hogy kultúrpolitika-e a metafizika? Ezt is azért választottam, mert minden egyet amit mondhatom volna 1.) "társaságos specializáció" itélte- tet volna meg és el sem fogadták volna. 2.) Mert az a publikum már a Túlso pártból hallgatta volna és éppen a politikát és fontosságát nem érte- te volna annak amit mondok. Mindenképpen legjobb volt a gőzkeverőstől felvetni. Perne az a kérdés Fudom-e. Itt mellékelve elküldöm melled pillabúsát az előadásomnak és kérek, hogy majd meg minsemmel-e benne ostobaságok is nagy hányaga.

MTA. EL. INT.
Lukács Árc.

Arra is megkérlek, hogy ha jut eszébe néhány idézet és naqon plausibilis is jól maga
részlete dolog ind meg nekem. Mondják nekem régóta van szó. És ne gondold, hogy Révész Géza
nélkül a hallgatóság közöt. Valamivel jobblibbenn az az: tanítók és tanítványok. A következőket
néhány különösen. 1. Ez jó definíciókat, vagy összefoglaló leírásokat a metafizikának általában.
A "létezésnek" mint formájától független események az irracionális, arról, hogy az minden tapasztalatnak
egyik eleme istan egyen a Nyugatban a műveletfilozófiai töredékes között. Az Averroes definíciója
nagyon magyarázó érteleme "azt jelenti. Hogy "Denken der Welt gemäß dem Prinzip des kleinsten
Kraftmaßes" nem mond semmit mint a kérdés az, hogy "Wie ist das möglich". Hogy a Világ igen
módos "Denkbar". Hye? - Gyöval először annak kimutatása volna, hogy ott van bizony valami
substantiában vagy centrális elvben. (De még kellene nekem egy kegyesítő gondolat). Második rész
megismerhetők. A természetudomány nem is keresi. És ez itt egyen. A technika sodaja "azt jelenti. Csak egy van
mindenből mindent lehet csinálni. De ez csak kevesetis nem áthatolás és inkább a dolgok adott formái
- nek győzelmességét elvben inkább felkelti azt a hitet, hogy a teljes illandóság a dolgok
"mögött" kell lennie. Aztán Kantól lenne szó. Erőtel perne mint kevesetben beszéltek. Az igaz
hogy megismerhetők mondja a substantiát. Azt szeretném csak tudni, hogy miért nem valja meg
folyósítás a metafizikát? Itt mondj valamit. Mármost a transzcendens tudatának, a metafizikai
hátrétek hangyáról volna szó. Arról, hogy mint "Kulturkritik" az elvárás attól, hogy
igazság tehát tudni kell. Itt arról szeretnék tölt tudni valamit, amit a pillanatban, az etikának
is az értékeknek metafizikai eredetük mondok. És hogy, érték és "ethika" mit jelent egy kultúra stá-
mára. Ha csak néhány döntő szót mondanak én megintem és kiépitem. És ha csak egy két jelenségre
figyelemmel tudok példát keresni. - (Igaz még közbe kellene vennem feleletet adni arra, hogy
mint nem jelent semmiféle nagy bajt a különbség rendszerrel ellentmondójára). Az életstílus részt tisztán
látom. A heroizmus emberfeletti tevényt ofannak mint terem a gotikus kőfaragó mesterek nemifélek
remekait. Csak tökéletes példa kellene. Az ideális hangyáról. Je sokat beszéltek arról. Egyáltalában
a pillabus kit utolsó kérdéséről néhány szó.
Ne haragudj, hogy írással perhellek. De magy, értem

4.) hogy ha erővel beparáztatunk egy félóra alatt mindent megmondani. Talán így sem fog több időbe kerülni. Jólha azonban az egész lehetetlenül tartod ird meg. Akkor majd próbálod valami mást. Talán művészetfilozófiát? Vagy semmit. Csak ne kezdődjél a feladattal. Mondhatom tegnapielőt Alexandernek hallgattam egy előadást, ahol nagy felelősséget a XIX. sz. filozófia történetét alig nagy ruhagyárakban rabnak - ha minden körömpin átújírt, vagy kezet-lábat vertette gondolat vértett volna - csodákon mentek elhúzódnak volna csak. Germánoknál kell lenni. A többiek közül a suggestionra. Kérlek ha tetted és egyáltalában akarod felelősséget nem csak egy hiten belül - az előadás terminusa kivétel. (A pillabost is kioldd volna)

Győzel he hasznodj rám gyűri, elég rossz munkám dolgom és segits nekem egy kicsit. (Nem senki többet írtam volna) Elméletkedve, kicsit nagy dolog nagyon veled nem mint valami tapasztalt hungar generállyal aki a hányas rendeltetésben ellen rohan neki az ellenszínre. De hát a Fehrbellini csatát is így verték meg állítólag. Különben a tavasznál ha csak valami katasztrófa nem dolog nem jön köze - feleségül veszem idithet. Ennek bonyolára örülök. Ez is most már nincs nek aggódásaim. Amíg a sorozatban egyetlen lehetőség nem volna, hogy a sorozatban minden felelősséget, és aggodalmat veszel. A darabonról, (A utolsó nap) meg nincs döntés. De több dolog magánál tartja. Felelősséget mondta, hogy vállalkozás egy balap estünk a rendezés. (A 3. műsorban az új művészek szimpadián.) Azt mondja, hogy társadalmi úton ind, hogy publikumot összehozni hogy a közönséget fedezni, megfizet ő felel. Bánozt csinálni a rendezés gyakorlatias részét. Ezt a dolgot most nem akarom elaludni haqusi. Talán len belőle valami. Felelősséget különben kritikát írtam a Ny. atba, meglet ha tilpottuak fogor tartani, ami bősé, ittad meg levelem elégin jellemzett állapotomból és magánosságomból. Nem nagy ember, de ebben a csúcslékben az egyetlen aki közönséget való, és vállalkozás. Így nem sokára. Tüdvővel Herbert.

Herrn

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

H. Georg v. Lukács

Heidelberg.
Ufer Str. 8/a.

1913 ápr. 3.

Kedves Apri

Két fontos dolgot kell megírni. Az egyik, hogy Lajos Edith
és a bátyja Herbert (aki római katolikus!) házasságot kötöttek.
Tehát a levest egy férj íja. Ígát, hogy kevés költséget érlel.
- Lásd a legmorgalmasabb ügyekbenünk dacára sem tudunk
költségek megkötésére, de vildámaik vagynak ~~egy~~ másnál
a házasságban fogunk lakni és nagyon íri módon de, hogy
költségek miatt elhúzó az egyelőre problematikus
mi mindenesetre elkezdjük. - A másik komfesz, hogy
most ~~april~~ 20-án délelőtt 11-órakor jászai fogják
misteriumaimat a kiképzéssel és a kultúrával mint
Nyugat Matincit. Én nagyon megkalandosabb vállalkozás
volt most Ignotus csak úgy mint bele, hogy
felhívunk kell az esetleges deficitet (Eddig mindig
volt deficitje a Nyugat Matinciknek) Feltehetően
biztatott, hogy vállalkozás 1.) mert lehet szervezni.
2.) társadalom ritka valószínűsége a jászoknak. Úgy
hogy lehetne, hogy legalább a költség be ne
jöjjön és ha 1-200 k. deficit mégis lenne lehet majd
találni embereket, többeket, akik azt maguk költség
szivességgel felosztják - ezt magára vállalta.

Lehet, hogy ez kicsit köcsömi volt, hogy ebbe belemelegedtem
de az én pozíciómnak idehaza (döntően fontos és igen
kifejezetten alapmatinée, miszt a nyugat rendet és főkép
az próbája annak, hogy a mitterianmain misztet elég
hízellettel fogadtak szimpadi művek - és a próba nekem
magaannak is kell. Különben nem kell azt nekem maga-
rázni, hogy dolgoz ez és hogy dolgoz lehet. Úgy értem nem
habad gávnak lemmen egyen életemben ingami kell.
Perme most a társadalmai actiót energiával kell csinálni
csinálni is. (Góltam Miciuék is.) Mondd Guri, nem
jöhettek hátra arra az az vasárnapi? Roppant önkéntes
melli, jó is volna ha megfektet a dolgoz. A bent püj vire
szimpadon! Téged nem iszgat? Perme a rendesíssel, miégek-
bel kapcsolattal mié sok mondauivaló volna de
sok is az levelek. Jó volna ha leföhettek legalább
3 napra. Azt hiszem nagyon sok mondauivalóin volna de
roppant elroktam a levelezéstől.
O nyabb, bár kissé fantasztikus proposíciókat tett. Nagyon is
bajaim vannak nekem Horvátal. Nem fordítja le a bent püj
viret. Mi is csak magamnak kell majd leföhátuon is aztán
valami németnek (forább adni van az francia fordítás a
szubháruék. Nem tudok vele valamit csinálni? - Tehát
örökösföldtől Guri és apr. 20-án a fővárosi orfeum szimpadai
munka a mitterianmole. Guri hátra néha napra.
Névv. Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn

D. Georg v. Lukács

Heidelberg.

Kepler Str. 32.I.

LL4423-81 1913

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Édes Gyuri,

175 ápr. 14

minden jót a születésnapodra
és Különbben is. Ne haragudj hogy olyan
sokáig nem írtam - tudod hogy nem
lehet leveleket írni. Ép azért: nem lehet-
nél, hogy eljőjj a Kékszakállú és
a Szent szűz vére előadására? Annnyira
szeretnők mind a Kettőn. Nagyon hiányozna
ha te nem volnál ott. Tudom hogy messze vagy
és hogy sok időbe kerülne - talán azért
mégis lehet.

Edith most nem jól érzi
magát azért nem tudta
befejezni. Magamnak sincs
ugyan egyeb mondanivalóm
mialattól sok mondanivalóm
volna és jó lenne ha tere-
a pribatkuál itt ülél volna.
De ugye ugyan biftor-

legyet legyünk egy ideig
legyalább. Málának megvolt
az apró alkot nagyon fere-
tett. Dr. nekik hár alakos
és bűdös.

szomsz. Herbst.

Herrn
Herrn Georg von Aublacs

Heidelberg
Kepler Str. 32

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

14463-8176
LEVELEZŐ-LAP

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn
Dr. Georg v. Lukács

Heidelberg.
Kepler Str. 32.

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

Kedves Guri, Az a bizo-
nyos hír nekem nem volt, hogy
Jill Rozza és a lapját sem ismeri.
(Hittem tudod a módjait.) Különben semmi
új. Ha'bori van. Holnap délután utazunk és
napra fejedre Edithel.

Servus Herbert.

LL443-81/77 1913 jún. 9.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Édes Gyuri,

hallottam hogy már biztos skandé-
kod végleg Heidelbergben maradni - annál in-
kább szeretném tehát ha ezen a nyáron ki-
használnók a talán utolsó alkalmat, egy-két
napnál hosszabb ideig lehetni együtt. Amint
tudod, a mi vagyoni viszonyaink nem valami
rózsásak és egyáltalában nem biztos, hogy nyá-
ron meddig fog érní a zsebünk. Nagyon Red-
ves volna tehát, ha megírnád, hogy melyik az
a vonal, melynél Közelebb Budapesthez nem
akarsz jönni. Egyrészt ezt, másrészt pedig hogy me-
lyik két dátum közötti időt szánnád esetleg
a találkozásra. De kérlek légy kicsit határozott
mert nagyon nehéz Különben nekem utitervet
Költségvetést, megjelölést megcsinálni. És Ri-
lönben is lusta vagyok még egy

levelet is végig írni. A Jaralással is
van. Junius 29-én utasunk le
Szegedre a Tiszai igazgatóhoz és
nézni és csónakázni. Ott nagy gondolon
vagy 3 hétig maradtunk esetleg négyig
is. Ott nagy gondolon memünk vala
- hova veled találkozzunk. Három héttől
vált eddig egyáltalában szó. Fano és
a Wörthi-tő. Edith inkább Fano akarta
perre mondani, hogy a Wörthi János nem
megmaradna. Erre igen. De a legnagyobb túl
erős a kísértés, hogy az ember utaszon ide
- oda is nézni ezt és azt. En is sem a pénz fel-
- tétel hanem inkább az időt és energiát. Mert
nagyon egy a János rettenetes sok munkán
van okvetlenül elvégzendő, viszont pihecske is
Kell mert ki vagor merve is az ott utas
- társak sem egyike sem másikra nem jöttek.
En tehát inkább a Wörthi János találkozzunk
veled - ahova Edith nem akar menni.
Maradva hamadikunk löse firdő. De az viszont
a te utasaladtól esik nagyon távol.

Eliggen van még elég időnk meggedik és ötödik hetet
keresni. De Edith olyan energiatlan most (mindig ha kivesznek
"bajok") hogy nem nem tölte remélem az ideát hanem
tetőled. Foglalkozz ezzel.

Itt Pöldön a Lit. Echo. Nem tudom, hogy fogod
megítélni. De volna ha megírnád azt a cikket mert a
Drei Masken Verlag nagyon kedvi a dolgot és hajlan
-tónak mutatkozni átvenni a darabjaimat "in denen sich
ein ganz neues Ringen vor uns aufthut" (!). Most vele
-giben jól jönne egy ilyen cikk. Az utolsó kapot jótéren
fogják össze. Most már biztos. Már perspektivik a kötet.
Azis Körösből biztos, hogy kötetüknek lesznek össze.
Igen formán magát a szótan ellen az extendóben. Az ered-
me bevil mégis csak az, hogy összes türelmetlenségem
és elégedettségem az irántaimra koncentráldtak ami
sokkal kissébb (de talán hasznos). Nagyláttnik az elégedettségem
össze mindig illendő? Van egy ilyen lelki Mayer-Förög.

De ha csakugyan nem kellene többé tanulnom
az ősroppant nagy dolog volna. Ma délután kiüröztek
horzátok.

Kidvől Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Darsteller bietet, macht Franz Servaes (Tag 47) aufmerksam: „Wichtig ist, daß hier der Schauspieler ein denkbar vollkommenstes Mittel zur Selbstkontrollierung erhält. Der Maler erblickt sein Bild, der Musiker hört sein Tonwerk, der Dichter empfängt irgendwie seine Dichtung zurück, nur der Schauspieler sieht nie seine eigene Darstellung. Er kann sie vor dem Spiegel studieren und weiß dann von einigen losgerissenen Teilen, wie sie im einzelnen beschaffen sind. Aber wie seine Leistung als Ganzes im ganzen wirkt, das weiß er aus eigener Anschauung nie. Das Kino vermittelt ihm diese Anschauung. Hier sieht er plötzlich sich selbst, ganz aufrichtig, ganz unbeschönigt, mit allen zufälligen, höchst individuellen, aber vielleicht nie beobachteten Eigentümlichkeiten; sieht sich im gegliederten Zusammenspiel mit anderen. Wie unendlich viel kann er hierbei lernen! Er kann Wunderlichkeiten und schlechte Angewohnungen verbessern, von deren Vorhandensein er vielleicht nie eine Ahnung gehabt hat. Darum sollte jeder strebsame Schauspieler trachten, ein paarmal fürs Kino zu spielen. Es wird für ihn eine Schule der Selbsterkenntnis werden.“

Sehr viel kühler steht Paul Ernst (Tag 49) der Kinoschranke gegenüber. Er vergleicht sie mit der ihr nächststehenden Pantomime und findet sie der gegenüber mannigfach benachteiligt, doch freilich auch bevorzugt: „Bei der Pantomime stehen wirkliche Schauspieler auf der Bühne, es entsteht also jene seelische Beziehung zwischen Zuschauer und Bühne durch die psychische Wirkung des Schauspielers, die auch beim eigentlichen Drama stattfindet; das heißt, die Zuschauer fühlen auch Nichtausgedrücktes mit. Diese Beziehung fällt bei der Vorführung einer Sukzession von Momentaufnahmen fort; um sich verständlicher zu machen, muß der Schauspieler also übertriebener spielen als bei der Pantomime. — Zweitens: es hat sich erfahrungsgemäß herausgestellt, daß eine Kinoaufführung nur dann Vergnügen macht, wenn die Vorgänge sich schneller abrollen als in der Wirklichkeit; wahrscheinlich, weil der Instinkt des Zuschauers doch irgend etwas haben will, was das Bild prinzipiell als unwirklich erscheinen läßt. Dadurch gewinnen die Vorgänge von selber schon etwas Groteskes, und man könnte geneigt sein zu der Annahme, daß Möglichkeiten für groteske Wirkungen beim Kinematographen vorhanden sind, die es sonst nicht gibt. — Drittens: dadurch, daß man bei der Herstellung des Films Dinge fortretuschieren kann, welche für die Figuren und Bewegungen in der Wirklichkeit durchaus notwendig sind, entsteht die Möglichkeit besonders phantastischer Wirkungen.“

Die Shakespearezene

Von Überlegungen, die eine Inszenierung des „Sommer-nachtstraums“ in ihm wachgerufen, kommt Friedrich Fressa zu allgemeinen Ausführungen über die Shakespearebühne (Frankf. Ztg. 60), die interessant genug erscheinen. An einem Beispiel und der daran geknüpften Folgerung sei das Wesentliche daraus wiedergegeben: „Wer nun den dritten Aufzug des „Julius Cäsar“ durchblättert, findet folgende Szenerie: 1. Szene: das Kapitol, Sitzung des Senats; ein Haufen Volk steht in der Straße, die zum Kapitol führt. Die 2. Szene stellt dar: das Forum, und die 3. Szene einfach eine Straße. Wer nun die architektonische Gliederung der Shakespearebühne der Elisabethanischen Zeit betrachtet, findet für die 1. Szene die naturgegebene Möglichkeit, daß sich das Volk um leicht aufzubauende Stufen lagert, die zu dem architektonischen Hintergrund hinaufführen. Die Hauptfiguren sind in großer, repräsentativer Weise sichtbar, mit jener Entfernung, in der Standespersonen bei Staats-handlungen angeschaut werden wollen. Die 2. Szene, das Forum, kann leicht dargestellt werden, wenn zwischen die beiden Säulen, die sich vor dem architektonischen Hintergrund befinden, ein perspektivisch gemalter Prospekt eingeschaltet wird. Für die Straße, die dritte Szenerie, kann ein anderer Prospekt herabgelassen werden, und diese Szenerie kann auf dem äußersten Ende der vorspringenden

Plattform inmitten des Volkes so eindrucksvoll gespielt werden, daß die Menge, die die Plattform rechts und links umgibt, unmittelbar in das Spiel mit einbezogen werden kann. Ohne Unterbrechung, ohne Pause kann sich dieser Akt abrollen, indem die Szenerie von hinten nach vorn fortschreitet. Und dieses scheint mir der Schlüssel für sämtliche Shakespeareschen Inszenierungen zu sein. Die Szenerie und die Spielplätze wechseln von vorn nach hinten oder von hinten nach vorn, manchmal in einer einzigen Folge, manchmal in einer doppelten. So finden keine Unterbrechungen statt und für jeden Akt sind die Umbaumöglichkeiten gegeben.“

Zur deutschen Literatur

Auf die Textfehler in der Schlegelschen Shakespeare-übersetzung und die unverständigen Willkürlichkeiten, die sich Caroline, der die Drucklegung anvertraut war, hat zuschulden kommen lassen, geht Hermann Conrad (Frankf. Ztg. 43) unter Anführung mannigfacher beweiskräftiger Beispiele ein. — Über E. L. A. Hoffmanns Briefe gibt Richard Schaukal eine wertvolle Studie (Wiener Ztg. 297).

Bemerkungen zu Jeremias Gotthelfs Schriften finden sich Basl. Nachr. (89). — Eine Charakteristik Adolf Glasbrenners bietet Franz Diederich (Neue Welt, Vorwärts 8—10). — Eine Parallele zwischen Ernst Mach und Nietzsche zieht Hans Kleinpeter (N. Fr. Presse, Wien, 17423): „Mach und Nietzsche stimmen vor allem darin überein, daß beide im vollen und bewußten Gegensatz zur hergebrachten Philosophie die Erkenntnistheorie statt aus angenommenen Prinzipien dadurch fundierten, daß sie die Erkenntnis als Lebensäußerung eines Organismus auffaßten, und den Wert der Erkenntnisleistung nach dem Erfolg, das heißt nach der Übereinstimmung mit der Erfahrung, beurteilten.“

Eine warmherzige Würdigung erfahren Raabes gesammelte Gedichte (Janke) durch Job (N. Wiener Tagbl. 54). — Auf ein Erinnerungsblatt an J. B. Widmann wird (Bund, Bern, 85) aufmerksam gemacht. — Des tiroler Dichters Anton Renk (1871—1906), dessen Werke im Verlag von Georg Müller, München erschienen sind, gedenkt Wilhelm Rosch (Köln. Volksztg., Lit. Beil. 9) in einem „Jungtirol und Jungösterreich“ betitelten Aufsatz: „Renk war ein ausgesprochener Gefühlsmensch. Als Student eine Zeitlang in Zürich verweilend, ereiferte er sich für die demokratische Republik. Von den alldeutschen Gesinnungen befreundeter Burschenschaftler in Innsbruck beeinflusst, opferte er stundenweise sogar seinen österreichischen Patriotismus auf. Nur Tiroler blieb er immer. Die Landeseinheit von Tirol hatte er auf seine Fahne geschrieben, und diese hielt er hoch bis zuletzt. In der Gegend zwischen Innsbruck und Ruffstein fühlte er sich recht eigentlich daheim. Dort kletterte der kleine schwarze Mann auf die höchsten Bergspitzen und hielt Zwiesprach mit der Natur. Die Naturbeseelung gelang seiner Poesie ganz vorzüglich. Und am Feierabend trat er dann an den Herd der Sennhütte, des Forsthauses oder der Dorfschenke und plauderte mit den Dirndeln, den Jägern und Fuhrleuten, Bauern und Wirten am liebsten. Von ihnen holte er immer wieder seine echte volkstümliche Sprache, wenn sie ihm etwa im Qualm des zur Großstadt emporstrebenden Innsbruck auszugehen drohte. Er bewährte sie in seiner Prosa, die fernig und wurzelfest uns anmutet wie eine Legföhre an steiler Bergwand. Ist in seinen Versen der Einfluß Gilmers und Greifs unverkennbar, wobei der Erotiker und Politiker auf Gilmer, der Naturpoet, der Märchen- und Sagenfreund wieder auf Greif zurückweist, dem daher mit Recht an erster Stelle das Lebenswerk des Frühverstorbenen gewidmet wurde, so glauben wir in den Erzählungen und Landschaftsbildungen Renks bisweilen Ton und Farbe Bichlers zu erkennen. Es war ihm nicht vergönnt, seine germanistischen Studien abzuschließen, einen Beruf im Leben zu finden. Und so zerrann wie dieses Leben auch sein Dichten. Seine Erzählungen haben einen skizzenhaften Charakter. Autobiographisch vielleicht am wertvollsten ist die prächtige ver-

träumte Geschichte: Es waren einmal vier Gesellen, von denen einer seine eigenen Züge trägt."

Zum Schaffen der Lebenden

Persönlichkeiten. Von Dietrich Spedmann sagt Franz Geppert (Ztg. f. Lit. usw., Hamb. Corresp. 5): „Er ist selbst ‚Heidjer‘, und deshalb umfaßt er Heide und Moor mit jener selbstverständlichen Liebe, die nichts Gesuchtes hat, deshalb erfährt er beides mit jener ausschließlichen Liebe, die sich eigentlich nur des Schönen bewußt wird, ohne das Gefühl zu haben, darüber viele Worte machen zu müssen. Aber während der Bauer seinem Empfinden keine Worte verleihen mag, ja die wortreiche Bewunderung töricht findet, obwohl er ohne die Heimat zugrunde geht, ist Spedmann genug in der Welt herumgekommen und genug ein kind gebildeter Kreise, um seiner Liebe Worte zu geben, aber auch Bauer genug, um noch eine fast scheue, keusche Zurückhaltung zu bewahren. Wohl wird er ab und an pastörlisch wortreich, nie aber übertreibt er in dithyrambischem Schwung, nie wird er deshalb unglaublich. Auch der Natur gegenüber, so tief er sie empfindet, bleibt er auf der Mittelstraße, und kann gerade deshalb dem breiten Publikum das sagen, was er empfindet. Und noch etwas hängt in seinen Naturschilderungen mit seinen Grundanlagen zusammen: er sieht in der Heide wohl ihre eigenartige Größe, fast nie aber ihre großartige Schaurigkeit.“ — Eine gute Einführung in die Werke des Schweizer Schriftstellers Paul Jlg gibt Fritz Hellermann (Hamb. Fremdenbl. 52). Eine herbe Strenge rühmt er Jlg's Stoffen und Stil nach. — Fritz Stüber-Gunther ist nach Max Morolds Urteil (Tagespost, Graz, 52) als Verfasser „heiterer“ Skizzen ein sehr ernster und ernstzunehmender Literat und mehr noch: ein Dichter. — Lorenz Krapp läßt seine (bereits Sp. 843) erwähnte Charakteristik Heinrich Federers (Augsb. Postztg., Lit. Beil. 7) in die Worte ausklingen: „Ihm fließt während des Schaffens so viel zu, daß er der Fülle seiner Gesichte sich selber kaum erwehren kann. Und ist das nicht hundertmal mehr wert, als nüchtern nach Regeln gebaute Romangerüste zu zimmern? Er hat das deutliche Merkmal der echten Künstler an sich, die Unererschöpflichkeit, die Ursprünglichkeit des Schaffens. Und mit dieser Gabe wiegt ein Werk von ihm Duzende anderer auf.“ — Recht anschaulich schildert Rudolf Schaefer (N. Tagbl., Stuttgart, 54) einen Besuch bei Ernst Zahn.

Neu erschienene Werke. Von Ernst Lissauers Gedichtzyklus „1813“ (Diederichs) sagt Jean Paul d'Ardeschah (N. Hamb. Ztg. 90): „Mit diesem Gedichtzyklus, der gerade zum Jubiläumsjahr der Befreiungskriege erscheint, ist es Ernst Lissauer gelungen, eine Gelegenheitsdichtung großen Stils zu schaffen, die zweifellos einen bleibenden Wert besitzt. Sein Werk ist die Größe der Auffassung, der Kraft des poetischen Ausdrucks und der ganz vortrefflichen Komposition des Ganzen nach eine wirklich großzügige Dichtung und dürfte, da es einer recht in die Breite gehenden Stimmung entspricht (was bei Versen von wirklichem Wert nur äußerst selten der Fall ist), auf einen sehr starken Beifall hoffen.“ — „Wahr in der Empfindung und vollendet in der Gestaltung“ nennt Wilhelm Dreedon (Aus Kunst und Leben, Post, 19. Febr.) die neuen Gedichte Alberta v. Puttlamers (Schuster & Loeffler).

In einer trefflichen Charakteristik, die Wilhelm v. Scholz (Frankf. Ztg. 61) von Ricarda Huch's Romanwerk „Der große Krieg in Deutschland“ (Insel) entwirft, heißt es: „Der nicht geringe Sinn dieser Frau ist darauf gerichtet, eine Geschichts-dichtung zu schaffen, die nicht, wie der ‚historische Roman‘, zwischen ein paar große Ereignisse und in eine frei behandelte Kulturwelt irgendein alltägliches Menschenschicksal stellt, sondern: die das zur kurzen, trockenen Nachricht der Geschichte gewordene Leben in ihrer Phantasie wieder als Leben zu sehen, mit seinen Empfindungen und Schmerzen aufzuwecken und dies innerlich Gesehene in impressionistischen Bildern festzuhalten sucht; oft in Momenten, die vorüberfliehen mit ein paar Schicksalsbruchstücken, deren

Weiterverlauf im Drang des Allgemeinen untergeht, nicht ausgesponnen wird.“ — Eine eingehende Analyse von Carl Hauptmanns Roman „Ismael Friedmann“ (Rowohlt) gibt Jean Paul d'Ardeschah (Zeitschr. f. Wissensch., Ham. Nachr. 9): „Der ganze Bau dieses Romans ist von einer strenggliedrigen Schönheit, einem Ebenmaß der Disposition und einer Verklärtheit der Sprache, die bei dem ganzen Reichtum der Mittel, deren sie sich bedient, so selbstverständlich wirkt, daß dieser Roman eigentlich geeignet sein könnte, Carl Hauptmann als einem zeitgenössischen Romandichter die Wege ins große Publikum zu ebnen.“

Nicht ohne gewichtige Bedenken zu äußern, doch im Ton guter Anerkennung berichtet Alexander v. Weilen (Wiener Ztg. 50) über Helene Richters Werk über die romantische Bewegung in England (Niemeyer).

Die von Leo Greiner gesammelten Altdeutschen Novellen (Erich Reiß) werden (N. Fr. Presse, Wien, 17430) charakterisiert und gewürdigt.

Zur ausländischen Literatur

Eine eingehende Studie über Anatole France bietet Karl Fr. Nowak (Voss. Ztg. 111).

Mit den Gegnern und „Plagiatoren“ seiner Shakespeare-Hypothese setzt sich Karl Bleibtreu in einem Aufsatz „Rutland est Shakespeare“ (Ztschr. f. Wissensch. usw., Hamb. Nachr. 8) auseinander. — Sidney Whitmans „Deutsche Erinnerungen“ werden von Fritz Dertel (Münch. N. Nachr. 113) analysiert.

„Aus Henrik Ibsens Lehrjahren“ plaudert Emile Charlet (Voss. Ztg. 101). — Den literarischen Übergang von Jacobsen zu Jensen kennzeichnet Rudolf Holzer (Wiener Abendpost 42). Glossen zu Jacobsens Werken finden sich: N. Zür. Ztg. (61). — Emil Rasmussens Roman „Was Frauen ernten“ (Axel Juncker) rühmt Friedrich Stein (Tag 50).

Eine kurze Übersicht über die polnische Literaturgeschichte liefert Zygmunt Lubertowicz (Czernowitzer Allg. Ztg., Lit. Beil. 5). In einer Studie „Zur Entwicklung des Romans“ (Tag 45) sagt Paul Ernst von W. S. Remonts „Die polnischen Bauern“ (Diederichs): „Wie fürchterlich, wie entsetzlich ist dieses Weltbild! Welche hoffnungslose Melancholie setzt es voraus! Wie? Ist das die Welt, dieser träge, lehmige, sich wälzende Strom, sind das die Menschen, diese auftauchenden, niedergehenden, gleichmäßigen Wellen? Aber wie? Wenn wir das wunderbare Werk lesen, wenn wir geduldig Stunde für Stunde die Wogen vorbeiziehen sehen, dann kommt das über uns, was die Kunst schafft, wir erleben die Schönheit. Was ist denn das, was erzählt wird? Schmutzige polnische Bauern, rohe Trinkgelage, Schimpfworte, Kot der Dorfstraße, das Klaffen der Dorfhunde, animalische Sinnlichkeit, Habgier, Selbstsucht, Beschränktheit, Ungezieferei — von solchen Dingen wird allein erzählt. Und doch ist das Ganze von einer wunderbaren Schönheit.“

Max Ruttman Rothauer gibt (Pester Lloyd 41) eine höchst rühmende Charakteristik des ungarischen Kritikers Zoltán v. Ambrus gelegentlich des Erscheinens der Gesamtausgabe seiner Werke. Er zieht eine Parallele von ihm und seiner geistigen Eigenart zu französischen Schriftstellern wie Lemaitre und Anatole France. — Von Béla Balázs, dem „Dramatiker des neuen Ungarns“, sagt Georg v. Lukács (Pester Lloyd 53): „Es gibt wohl heute wenige Dichter, deren künstlerische Darstellungsformen so tief und so einfach aus ihren menschlich-unmittelbaren Erlebnisformen herausgewachsen wären, wie die von Béla Balázs. Darum war seine Entwicklung so schwer und gehemmt: er ist naiv in des Wortes eigenster Bedeutung, er spricht nur sich aus und hat weder Neigung noch Talent, irgend etwas durch Geschicklichkeit zu verschleiern. Weil aber seine großartige künstlerische Begabung apriorisch die Richtung auf die ewigen Formen nimmt, diese nicht als etwas historisch Distanziertes zu erwerben sucht, sondern sie als die einfachsten Ausdrucksmöglichkeiten seiner

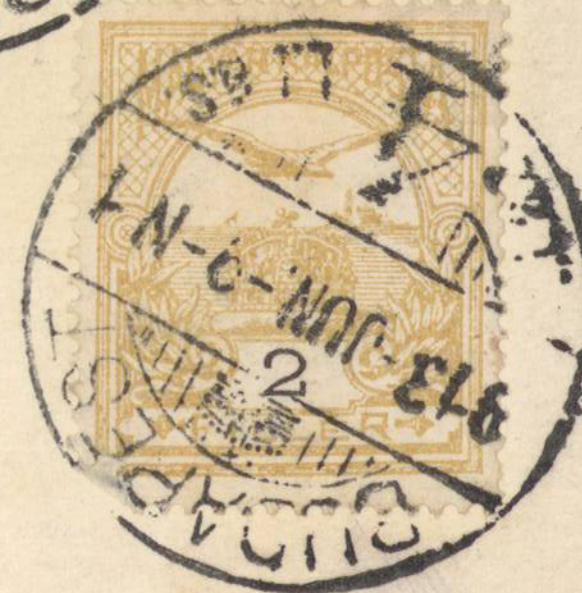
Herrn

Dr. Georg v. Lukács

Heidelberg.

Keppler Strasse 32.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

*Graf Coppen
Schuler 12*

6

1913 Jun. 9.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Gyuri

Sürgesed a B. B. Vire és a Logodiu.
fordításait. De hát mit csináljak? Nincs.
És halálos fiatalságomra nincs esélyem.
Dánff gróf úr végeztetése elvéstette
az egyetlen képiratot, (tudod ezt a históriát)
és még nem jutottam hozzá, hogy újat
kétfizsek. Az lehet még heti erő
munka! Mégis június végén okvetlen
megcsinálom legalább az első felvonást
és azt elküldöm Sederoménnek. Ha alkal-
-masnak tartod öt - (látál már próbát?)
akkor kérd meg magam, hogy fordítsa
le ment itt minem senki alkí segíthetne
rajtam. Hisz ő elkészül az első felvonással
és elkészülök a többivel is, ha csak öre-
már ezt is kiidhetjük. De mind va Gyuri.
(Esetleg még jó nyelvet is csinál.) - Dor-
vát Henrik nem hogy lefordította volna
a szót szót - hanem azt az egy hamcadrin
fordított amit én csináltam és amit ő

Ritúnónek talált, azt is elvezette!
Hát persze én mincsen. De hogy itt mi-
-da eddig vival a gopáznak és litván-
-száznak az érdeklődő. - Kaptam a
müncheni Drei Masken-verlagra levelet
melben megkérnek Kildjén el a műstéri-
-máimat (az utolsó nap már náluk van)
Mics valakid Münchenben aki elhú-
-ne velük kőre beszélni? Informálni és
animálni őket? (Én elhúdtam nekik a
Lloyd-kritikákat). Mi valaminek kíváncsi.
A "Litterarisches Echo" mindentalan
jeleket meg dühös főmédvák Molnár-
dengel-Biro is egálvalában a magyar
-drama ellen. Magyar a lap a Te Lloyd-ik-
kedből citál olyan 15 sort. Nem imádné-
-lik ez kis informatív cikket? Nagyod-
-galatot tennék nekem és ok örömmel fo-
gadják ha valaki megírja, hogy a magyarok
java is az ő véleményükön van.

Különben Tegnap beszéltem Iván-
fival aki most a Kesztyűben diktátor és
fructikus rajongással beszél az utolsó

napról. Hogy abból vagy tizenet csinál és hogy ilyen jó darabot
magyar nyelvű nem olvasott és hogy 1500 Korona
előzetes nélkül rá. Ez azért fontos mert ilyen formán
mégis fogunk találkozni. Arról, hogy hol. Kérdések el más
tárgyalni Edithel. Ebből nincs beleszólásom. Legfeljebb a
hogy fontosai válhatik, hogy én Münchenbe megyek. (Akkor
megförtékeltek, hogy megint Münchenlandba kerülünk?) De
in Kábel me. Káptal — egy nagyon kedves gratuláló levelet
Kalmotól, mellesleg meghívó formába. Talán el is megyünk
hosszra. nem lehetne ő irodalomképe a Szent István megd?
Ittén ő jól versel. Van neki valami Mexus lapokkal. Kis
világbeli tárcáimat nagyon fordítgatják és újat
napilapokban apokat el lehetne helyezni. Vagy ne? — Más
újra nincs. nagyon fáradt vagyok és utálkozom és nagyon kell
már a nyár. Szegedre megyünk egy hónapra.
Szent István

1913 júl. 11.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Kedves Guri,

19413-8179

It van végre az első felvonás.
Jód meg majd, hogy még min-
-dig tetőzik-e? Sikeremivel
mi van? Fordította-e a Logod
utcat és sikerült-e és van-e még
Kedve az utolsó napok? Nagyon
jó volna ha őz is ezek be lenne
-nek fordítva. A Gentzúvén
már megcsinálom magam. Afon
Kivül elhatároztuk, hogy el-
megyünk Levantoba (ha tudni
-illik te is jössz.) Tudod ki lesz
még ott? Ljéna! Szegény ki van
-ben azt írja beteg, várta és
schweizbe küldte. Azt írtuk neki

bejelentéssel a kis írtára, hogy jöjjön ő is Levantába. Nagyon öntölk ezeket.
Roppant gúkszerű is van rá, hogy veled legyenek. De még újra is
ott lesz az után a tíztesztes emberek világa lesz és vagy 3 hétre
hosszú - boldog életperspektívát ad majd nekünk. Így még kérek
mármost, hogy nikor jöhetsz le Levantába. Mi a hónap ve-
gére fogunk utazni. Tíz napra belül nem lehet, viszont el sem
halasztgatjuk mert nekem fejt. Én Budapesten kell
lennem. De nem árt Koláiban! A földéget még nem
mondtam. Beszéltek a párd. Könyvtárba és én
nem tanítok többet soha életemben! Én nagyobb munka

MTA FIL. INT.

Lukács Ág.

Én örömmel nekem mintha jönnének a darabjaimat nevetor-
-ragban. Most kezdlek el majd dolgozni. Ját Guri
Julius vejeim vagy augusztus legelején kell találkozunk.
Edith meg fogja írni az elutasítás napját és iráját. Esetleg Milano
vagy Genova lehet a találkozási hely. Kérlek kedves Guri

ha sok valami módon lehet
-leges ord be e gerint
idodet és végződő dolgai-
-dat. (Éuforiká dolgozni levantó-
-ban Te is dolgozhatsz bizonyára
-Ha nem kell sok körv.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Eg ébbitant roszul érzem
magam mert most ébredtem csak
tudatára, hogy ennek az értendőnek
a szelvény ideje mielőtt a nívó volt
számonra, mielőtt improduktív,
magyar elhúltam és butultam.
És hiába a nagy eredmények - Tudod
hogy ez nem vizsgálható. Sok pötty
- mi valóban van - Sok mindennek kell
gondolkoznom. Jó lesz már együtt
lenni. Vízontlási sig Herbert.

Engem hivatalosan már Valér Bélának
hívják.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn

H. Georg v. Lukács

Heidelberg

Kepler Str. 32

Kudves gyuri, a Halálos fiataliság első felvo-
-nása kén. Csak le kell gépettetni. Asután majd
elküdöm. Most a következőről volna szó. Az Utolsó
nap német fordítását egy német irodalmi
kell átdolgozni és adapálma és ezért bi-
-zozos (nem tudom most mennyi szöveg) percen-
-tises nap. Vannak most kilátások német
elkefezésre és ezért sürgős. Márton Miksa
Polgárral (Bécs) akarja csináltatni aki ap-
-ban 1000 k. előzetes kén állítolag amit per-

-re az én szövegeimre írta. É. bizozosan
szindli. Nem tudnám-e nekem követikeni egy
erre kapható és használható írt, aki mond-
juk 300 k. - 400 k. előzetes (perce megvan
percentert) ezt nekem, négyben az négyet, meg.
csinálna? Leo Greinere gondoltam, de nem
tudom a címet. Még egy fantasztikusabb.
Paul Ernst szövegei iradalmi iparos munkát csinál-
-ni. Nem vállalná ezt barátságból? Vagy nem
tetszik neki elég az Utolsó nap? Kélek ird meg
rossz, hogy követlen vagy követve tud-e
ifj. valakit. Sürgős. Develmes. Szeretném.
Herbert.

1913. jún. 19.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

L4423-84/80

ZÁRT-LEVELEZŐ-LAP

Czim

Herrn

Dr.

Georg v. Lukács

Heidelberg

Kepler Str. 32!

Kedves Guri

LG423-87/82

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Köszönöm a leveledet. Nem csak azért mert
a „ régi barátsággal és szeretettel ” van írva
hárem mert lehetõvé teszi, hogy megmond-
-jam megmutassam, hogy nem izmételtem
a „ régi hibát ” újra val nemben, hogy
nem „ okosaj és fekiintet ” vesettek, hanem
igenis az igazságot akarom, az íra, hogy aggód-
tudva késpültem barátságunk katasztrófájára.
És most értem, hogy minden évõre reudben
van, mert nem az empiria dönti el a vitá-
-kat hanem csak amik vagyunk. Pedig
ami az empiriánkban összeütközött azért volt
mert egy fajta vagyunk. (Lehetett volna ~~of~~ ma-
-tériája azaz Fajta Tragediának mint Bohe-
-máide vagy Simonettóé.)

Guri, itt egész máz valami történt
akkor mint amit te írsz. Te újra is tudod
és én nem tudhatom õ, hogy hallotta

hazáimát. Majd én megmondom mi volt. Én nem a te érdekeden, a te pártodon
a veled való szolidaritásból eslekedtem. Ismerlek a jira, hogy tudjam: ez csak sért-
hetne téged. Te pedig az egész nem szertül rám mikor azt hitted, hogy inkább kereszt-
kiváncsún akar legyőz barátnom javát, életét is - mint az igazságot. Két dolgot volt ami éjsza
szituációjában bántott (és egyike nem volt vonatkozója rád) - az egyik az, hogy nem
tudta az igazságot. Kétféleképpen lehetett volna "holott" nem jó a kereszt bar". És türel-
metlenül tett, hogy nem láttam, hogy kifelt meg eből a "pauzából" (A te szavad!)
nem a te ügyedről volt itt szó, nem az igazságot, hogy éjsza itt maradt éjszaki. Sőt
ha én döntöttem volna, hogy végkép itt marad, nem ~~tud~~ tudtam volna egy percet sem diszhar-
monia között és én csak azért utastam volna hozzád -- nem beavatkozni. Ideges voltam
talán és túlkövetelő de nem ~~szertül~~ ^{nyitott} hátsóm az igazságot és éjszát sem sérthette ez (akár
megírt bántotta) hiszen alapjában ő is azt akarta amit én. Én soha sem mondtam neki, hogy
utasson hozzád. Sőt - ha tudni akarod - mikor utoljára elmondta nekem, hogy áll köztetek
és kérdezte! mit csináljon, azt feleltem "Nem tudom ... talán legjobban lesz ha mindent itt
hagy és el megy orvoshoz. Ő maga is gondolt (és levelezett) arra. Mindenképpen csak a türel-
metlenül vették vállalom, de az igazán ... az a tied, a miénk volt.

Mondom, hogy nem avatkoztam be. Ha véletlenül nem hallik velünk, akkor
az a türelmetlenség se érte volna. De napközben együtt voltunk: látva kellett és mert ő
kérdezett: Kiballania is kellett a befizetés. De még ennek a türelmetlenségnek is idegesnek

a meutligere 5 fel kell valamit hoznom
Te azt felelted Edithnek: „Szenának minden
esetben igaza van”. Mi van. Mi én 15
ezen az állásponton vagyok. De... Mindenben
igaza van amit tesz... de nem mindenben
amit lát! Szena bizonytalanságának oka
nyavaly - saját magai gerinc - Ervin lelkiállá-
-pota volt. De ezt ő nem látta. Mindenben
igaza volt, van és lesz amit kötelező Konzekven-
-ciának érez magára nevez, de az amitől
a Konzekvenciát levonja... tevédek lehet. És az volt.
És hiába szakad rám barátain fájdalma és haragja
és hiába volna bölcsőbb, jöteközabb belnizni a
szemem... amit tevédeknek látok azt tevédeknek
mondom... senki javára, talán mindjártunk kára
- az igazságot. Szena fűzfavara azért tett ideges
azért nem tudtam fellelve nem miig ki kaptam
magát belőle... mert nem láttam realizálni.
Érted? Mármost „lehet, hogy tevédek”. (Nem te-
védek!) De itt igazán csak intellektuális hiba-
-ról lehet szó, nem etikairól. Amit akar-

-tam, az a fontos volt a te akaratoddal és
 jelenlével is. Mindezt pedig Edith nevében
 is írnom. Tudom, hogy ő ebben az esetben, mi-
 -dönt is láttat írt mint én is az állás-
 -pontja is ugyanaz volt.

Nem is értem én est soha mag-
 -kép mint az eszményben lévő bajnok.
 Csak nem tudtam bizonyosan, hogy te nem,
 jelen is is láthat-e? Én azira biztos
 vagyok benne, hogy vele is ~~akkor~~ megfál-
 -juk újra egymást, hogy most nem vagyok
 türelmetlen. Vele szemben azonban nem
 akarom magam is a dolgot kevésbé bírni.
 Fogunk mi találkozni még is beszélni. És
 akkor rend lesz.

Még csak egyet. A bent fűt vért
nem azért nem koldtem mert baráti visz-
 -nyunk alakulásától tettem függővé. Ha

ast iriad volna, hogy nem akart sem
többet felállokni, a következő postával
valószínűleg elküldtem volna. Ez darab
lett volna még nekem tétlik, tehát fenned
kell éte amit tette. De most gyuri
levélnek küldöm, neked küldöm ahogy
neked adtam mikor először adtam. —
Ért kellett bevérvom a feleletet. Kár
hogy nem tudtam, hogy Bicsben vagytok
Telentelem volna és hamarabb tiffult
volna ki minden. Bár hamarabb vag
Kezöb - as köztünk most már mindig.
In valami arról, hogy mit
dolgozol. Nekem most pénzért kell itnom.
De tavany falán hozzájutok a regényhez
A Halál fiataliságot bejuttattam. Jelel, hogy
el se fogadják. Különben tavany van és
bellelég nagyon alakkulok feltevéges boldad-

ságon felé. Úgy látszik a regényem Kúldi előre régi,
igaz, inemut. De volna most együtt lenni. Ha csak két
napig is. Vágyódom utánaatok.

Herbert

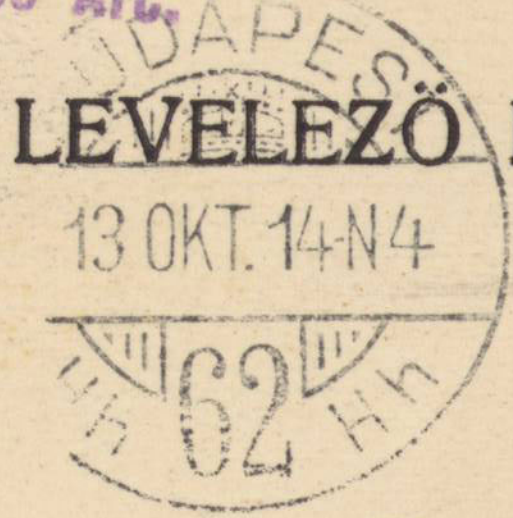
MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri. Igazoltam
 még egy darab vitafelkeltő a
 cikket. Én én azt akartam
 hogy semmi se jöjjön. Hosszú ka-
 paci talán után, belemertem
 hogy az elejétől és a végétől
 a legérősebb támadásokat ki-
 engedjem házai. A közepé
 szívesen jött perre. Ne ha-
 ragudj mert nekem jóbb
 még ha így jött is inkább mint.
 - ha semmi se jönne. Azt
 ne lepődj meg ha jön
 a nyugat. Vidd.
 Szerb.

MTA FIL. INT.
 Lukács Arc.

1913 okt. 14

LEVELEZŐ LAP

L4463-83/83

Signore Giorgio de Lukacs
 p/A. Prof. Weber

Roma
 Albergo Tordelli
 Piazza Colonna 268

1051N
 14345*1
 268

NAGYVENDÉGLŐ
KÉMFENYSPRÓHÓZ
106.
BUDAPEST
TELEFON 162-47.

WALTZ GYÖRGY TULAJDONOS

WALTZ GYÖRGY
NAGYVENDÉGLŐ KÉMFENYSPRÓHÓZ

TELEFON 162-47.

Gyuri, chère,
je vais t'écrire
une lettre aussitôt
que je rentre chez
moi. Il y a
beaucoup de choses
nouvelles très
importantes pour
moi. Je t'embrasse
toute la famille.
J'ai voulu même te télé-
graphier mais j'ai
répondu sans toi.

Kedves Gyuri

Ne haragudj, hogy nem feleltem
mindjárt leveledre. Ig volt
hogy Edith ír - azóta megkaptam
levelet - és nem volt most írni
idő elutazásunk dátumát ma
sem tudjuk még bizonyosan. Est
hogy augusztus 2-án utazunk.
Firenze - Venezia, - Verona - Mantua -
Parma - Spezia - Genova. - Est a ro-
mát nézve ki legújabbán Edith.
Maradunk Veneciában és Padovában
maradunk 1-2 napig - Informán
aug. 6-ika táján fogunk leváltani
a kezei. Indulásunkkor öltöztünk
és egy pontot írtunk és írunk még.

mellette Kildön még a H. f.
II. és IV. felvonását. Így híves és
az elsővel együtt köthet be majd.
(Legközelebbi kötetbe és
hozd majd magaddal leváltóba.)
Edita Kildönben leváltó mellett
Kisebb olcsóbb és jobb hofakat
szít és azokát majd leváltóhoz
megrendeljük. De volna ha Te
Däumarten és Mici látogatásod most
Kedvvel tud már, hogy Aug. eljén
nálunk lehet. Kár volna azt a pár
napot megvárni. Velünk lesz
Hilda is! Ideges is és ráér és olyan boldog
hogy eljöhet. hát elvisszük vagy 2 hétre.
Vide! Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

263

szeged, Fekete sas n. 22 II. 21-....28-ig!

L4423-87/88

Kedves Gyuri, Ne ha-
-ragd, hogy zaklatlak ne
nyugtalan vagyok. Kérlek ird
meg megkaptad-e a mizteriumo-
-kat? (úgyaukkor elküldtem mesei-
-met Terának és arról sem kap-
-tam még hírt.)
Elküldted már valahová?
(Én küldtem Paul Erőstnek is példát.
Jól tettem? - Am Horn 45?) Ért Kírdem
csak mert megér derék fordítóműtől
kötőfőzetű levelüket kapok. Nekik
valami pénz kellene. Ez befektetés volt
részről. Ért vagyok csak türelmetlen
Rósi. Nagyon sajnálom.

dedereuie niger meg fogja csinálni
a fordítást. Inkább várak nyáig. Az
már nem leíjges Különbség.

Vagyon peretűre guri
ha imál valamit.

Vidvöl Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Juri

L 4423-81/88

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Nagyon nehezségre esik írni
mert két dologról szeretnék
írni, melyekről talán nem szabad
-na együtt viszont az az érte-
-sem, hogy is egészen őszinte
a dolog és, hogy mincs értelemszerűen
annak, hogy mi ne beszéljünk
őszintén. (Nekem nem is szabad
már.) Errol van szó. Elkészült
a Hent Hűz Vére fordítása és
most már megállapodásunk
szerint el akartam küldetni

neked, hogy kezd el a Weisse Blätterben, ha lehet.
De ami igen magától értetődő volt eddig nekem, hogy
igen sziveséget kérjek tőled (mint nem is sziveséget
értem, hanem kötelességet is természetesebb, organikus pro-
cessusnak mint ahogy minden hasznos esetben értem
volna magamra nézve) az nehezebbre esett, sőt nem is tud-
tam megtenni. Nagyon fájdó tünetmája ez annak, hogy vala-
mi nincs rendben. Mint valami szét van állt az életben.
Mint? Éppen most? Legutolsó beszélgetésünk után? Akkor
azt értem: ez befejezett, mivel nagyobb szakadékot nem lehet
átérteni ember és ember közt. Most is azt értem: ha te valóban
bej van az nem lehet ibren. És nem szabadna is fekve
hagyni, hogy az idegek be szivódjanak, hogy megpróbálják valójuk
valami ami nem létezik. Nagyon nehéz tudok ezekről beszél-
ni hogy és te talán még nehezebben tudsz, de azt

hiszen kell. Mi történt? Megbán-
-tottam djenát? Méltán talán és
vagy voltam vele szemben? Ez
lehet. Ez rég fáj nekem mint vétek
Elismerem bár nem ismerem. De
gumi, és akkor még nem mi kettőnk
között történt!! Sőt! Ebből seho-
-gy sem következik netán közöt-
-től, akármi is következik. És ha-
-bad-e aszónak közeink állni.
Djenával én külön megpróbálom
"átértetni" azt a szakadékot ami
közte és köztünk támadt. Azt érzem
hogy sikerülni fog. De "simulós", hogy
és közeink állítson valamit
Hiszen nem is tudom, hogy van-e
Bírója mielőtt is. De innod

Kellene. Mígpedig erről
Kellene ismernem nem mondta
meg mindent amit gondolt
de láthatod minék tudakára
van szükségem. - Ha feleltél
majd megírom a többi.

Kérlek íj.

Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

magyar nehezségek esik ismi

[1914. február]

14463-81/82

Kedves Guri

Nagyon Kőpőmű, hogy eljártál ebben
az ügyben. (Bínta megalázó, hogy mezei
ízgat engem a németül megjelenés!))

Azok Kőpők ? : A "Düster Tag"? Akkor
perre a Kéknyakállat is hozzácsatoljuk
(Egy kicsen belül Kuldöte nélkül egy
másik prologust!)

Nagyon szívesen adnám a Logody utcat
a Weisse Blätternek. Hiszen akkor annak
honorariumát adhatnám Rheinhardtnek
az miadegy. De Guri én is tudom, hogy
a Logody utca nálad van. Nem?
Nem vittem magaddal, mikor imen elmen-
tél? Kérlek írd meg ezt roston. Ha
nincs nálad, nyilván Rheinhardt nál van

akkor honnad kuldtem. Arra kerek
nyam), hogy meg est az egy novellát
te kuld el Bleinek. Aztán már irok
én neki. Meg ő nem értesít engem vala-
-mirrel, mit is irjak? (Megadtad neki
címet?)

Meg is lehetőséig. Ha az a Jüngster
tag. König vállalat, akkor talán nem
baj, ha előbb megjelenik a heut
a Neue Blätter-ben? Ez volna a leg-
-jobb. (Est is ird meg.) Én elküldtem a
heut gazdát, Paul Ernstnek. Weimar Am from
ott látni meg? Nem felelt. —

Teljesen meg fogod kapni a prologust
és a Logody utcat. Akkor elküldöt mind a
kétöt Bleinek. Hogy, ha Wolf kiadja mysteria-
-mokat, adja ki a novellát. És akkor a heut-
gazdát verit a Neue Blätternek kuldjék.

Nem tudom mekkoránál azok
a Wolff file kövek. Ha Blei elküldte

-né Wolffnak ajánlással a Kibérakállit is és Wolffnak tetpene
a dolog, talán mind a három misztériumot is ki lehetne
adni nála? Ha Wolff megbotastadna erre akkor Stern Elfa is
kérné? Vagy alkonyi a fordításra.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Még valamit. Holan javított majd ki azokat a
hibákat a Gent Könyvben? Milyenálud vagy csináltatva
Blei maga? Feltétlenül azatom rá? Vagy beírva meg-
jegyzet is is van a Kuldénél Rhein hardtnak? Erre is
meg kellene kérni. Perre majd én, ha már engem ér-
tesített arról, hogy mi lesz a Gent Könyv. Erre kérd meg
is ird meg neki címenet. (Rajtolva, hogy jól olvassa!)

Gyuri, nagyon szeretnék valamit olvasni most itt
dolgaiddól. Nem lehet? Mi az amit leírtam az Archiv számára
fordít? Ismerem? Kérem téged is Gyenát Herbert.

[1914. Jan. 7]

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Ad Penserbühnt

1) obere Gärten
verhüllt an des Japans Land
der aesthetische Subjekt / welche Klappe ist maßgebend?
2) Bäume von Ethel und Religion.

- a) Charakter der Gärten
- b) Meistverbreiteten Baumarten
- c) Aesthetische Unvollkommenheiten

Kedves Gyuri

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Bocsás meg, hogy megint irodalmi ügyekkel
foglalkozok. Fordítom! Rheinhardt Berlinben járt
Bleivel. A fentfűzve dolga el volna intézve.
De Blei még nem kapta meg a novellát és a
Kékkallallat. Ami Különben nem is baj mindaddig amíg
a Jüngerer Tappeal nem tárgyal, mely a Novella
kiadásával járva el magától a Mysteriumot, hogy-
-ha Wolf mégsem adná ki. Sok arra akadale
Kémi, hogy talán mégis Kildel el neki egy idő múl-
va. Vagy gondold, hogy én Kildem el? Akkor
Kild nekem vissza. Van most egy nyabb okom rá
hogy téged Kérjelek meg ezek Következőre is. Rhein-
-hardt ugyan azt írta nekem, hogy Blei ugyan el van
határozva a St. Pölten Költésére, de általában nem ma-
-gon látni egyeb műveim iránt érdeklődni még
pedig azért, mert hatvány dajka befelt neki róla!!
És már a harmadik eszt. Az a gámbor ott utasít megint-
orvagyban és ahol már kezdnek irántam érdeklődni
oda beleszép. Rheinhardt azt írta ugyan, hogy neki
sikerült lebeszéljével hatvány katasztrófát ellen szíjogni

de én még is rá érek, hogy nem ártana egy komoly
ellenőrzés a te újabb ajánlatoddal. Szóval arra
kérek, hogy mégis te küldd el azt a bolcsit és
talán ne is várjunk vele. Mert ha Blei a Logos
-dgy utat akarja, talán a "Neue Blätter" kádya
a "Kritikermokát"? — Talál "Ernstucke Kulturen"
már ilyen egy St. Göt. Ver. (Weimar a. 1840
45) Nem is felelt. Híves talán ott? Vagy rosz
a cím? Vagy mi oka lehet? Mit csináljak? Drágák
már? Vagy lehetne az, hogy te kérdezd meg
a véleményét? Hiszen te beszálltál már
a darabot. Roppant érdekel azokról a dolgokról
van a példánál is mert finhafi tervet is ment-
tek fel. Bocsan meg kedves Gyuri, ~~hogy~~ alkat-
matlankodok ezekkel az ügyekkel és ird
meg véleményed és ajánlásaidat.

Üdvözléssel és tisztelettel
Herbert.

Kedves Gyúzi

Imi Kellene, de nincs mit.
 Itthon minden egyre sivárabb.
 Az opera libretto pályázatairól
 Lekestem Ady miatt. El is veszem
 tőle a darabot, mert nem tudom
 illetve biztosan tudom, hogy
 nem sem csinálja. Magam pedig
 nem tudom csinálni a librettót
 belőle vagy fiúpadra vihető
 drámát? Alor nem leszit
 leíró a téma. Mégis csak
 jöttek. Különben időközben
 Bécsben voltam. Egész ötlet-
 gerincem felváltam, hogy for-
 -ditómmal awal Rheinhardt
 -tal beszéljek. Kuldött "Gauis"

valami saját művet és ismét, hogy igen kitűnő költő
és nagyon lelkesedik érte, hát végkép meg akartam
magam számára fogni, hogy egyébb dolgaimat is fordítsa
(tud valamiképpen magyarul is) Előttém azt, hogy becsilíjak
maga ha lesz mit, fogjak Rissé adminisztratív a művei-
met. (Az "Akademischer Verband" talán fel is olvastat belő-
lük némelyikére). Köfben szép sentimentális élményeim
voltak. Kisértejárás Márta idejéből. - Gyuri, ha még
nem kildted volna el a Jodis utcai novellát, hát
na is kildd egylőre. Hancu kildd el, Emil Alphons
Rheinhardt nak Wien, XVIII. Anton Frank Gasse 10.

~~Az~~ én megkértem rá, hogy ő javítsa át. Aztán majd vissza
kildi. A szentpüfi vere némelyikára kérem le. Itt kildök
egy francia példát mert nem tudok vele mit csinálni. Nem
akarod elküldeni Andler nek? - Ami egdul fontos
maga, hogy még magar előtt okvetlenül el kérdem tőle

a regéi élet! Elérkezett
és egészen magától beállt
a sorrendbe. Te dolgozol-e?
Mit csináltok? Tíz óra harag-
-dik-e ráuk még? Még há-
ny óra van sem szabad már
haragudnia. A mi víg nyunkar
csak az befolyásolható ami est
a vígok másnak képlese le mint
ami semmi kitérő. Semmi más. Itt se-
-dij nem egységes érteiről vagy nem is.
-teiről volt szó, hanem arról, hogy
valamit amit igen jól értünk,
és dith meg in véletlen bevezetés
-vel fogva szinte fizikai
még sem tudtuk elvételni. És
épp az kevésbé szabadon szimp-
-matikusnak látni mintha

reflex uorpa fal ellökik
valakit aki a Yükcemure
leip. Vannak igen / lelki reflex
-mozdulatok. Szeretnem ha
Sjena írna nekünk. Nekki
jó jó volna. Én kérem. Mond
még nekki. Is te is írj. Ha
csak egy levelezőlapot is.
Be fogják hozni a levelező
lap rendszert. Azt hamarabb
megírja az ember.
üdvözlök Sjenát

Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Irni Bellene

19423-87/86

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Kedves Guri

A mai postával küldöm
a ket misztériumot.

Arra gondoltam nagyon, hogy
talán előjósolt a ketet
egyszer küldeni. A Tűnjű-
garnról ott seki sem tud.
Még kell persze innod
hogy már megjelent ott
De azért gondoltam kiad-
hatjale mint azt

seuwei seu olvasta. É a
lap is megmint már. A
Heutpüvveret a Wesse-
Blätter be peretuein mert
a farditünnak gegi nek
magon kell a peuf! Ord
muy, hogy tetpet a fardi-
-taz.) A Blaibartot esetly
a Neu Blätterben vag máj-
-bol lehet elhedei.
Ord muy, hogy Rinek vulted.

Quoniam Lederer ut me kérdeztem levél-
ben, hogy csinált-e már valamit a H-f.
fordításából mert odaadnám itt magának.
De nem felelt. Mit csináljak. Mégis
magának fogom adni - (völna valakinek) nem
nem várhatok.

Dr. - Herbert.

MTA FIL. INT.
LUDWIGS ARC.

LAUL 3-87/97

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Mari

Köszönöm a levelezőlapot ill. a bruno foglaltakat. Majd csak lesz valami. En nyáron ~~valamint~~ eddig jól volt kint és ottan nyugtalanító nem bánom - sajót citék mostanában "sikeresen" szemben. Például: A németiől vissza kellett vennem a falósi fiatalságot mert - figyelmeztettek rá - a bizottság egyházi gúlag visszavetette volna. "Mig azok 5 alkik eddig el voltak ragadtatva a magatehetségétől". (Ismeretlen nem vett részt és nem tudott a dolgról.) Ami legjobban megdöbbentett az volt, hogy milyen kevésbé érint. Szinte erőlködnöm kellett, hogy valami kétségbevitel vagy haragot árassak fel magamban. Ha megfontolom, hogy dúltam az utolsó nap sora - mi ez? Valami nagy bizalmas

hit volna ez? Nem tudnám miért, mikor most már Isten tudja mióta nem
 csináltam semmi komolyat. Fáraódrág? Trivolitás? Egyelőre nem tudom. Pedig
 ez nagyon eszt. Mert hiszen itt nem ~~az~~ emberek az egy darabunk és sorairol van
 szó. És a Gélpat Margit óta egy egészes vonal (Rifeli álló rudam vonala)
 meg magyar nyelvűtől és publikumtól el fele vezet az iránytal fiókba. (Magduem
 fán egész mint fejlődésen vonala) A nyelvhez, mint őlt maguk bevallják ferronál-
 ra van és egyébiránt a barátaim is levették már kezüket rólam a befőttyelben és
 karouló helyek. Debet, hogy mindegy amit idekell of Ravise mert nagyon el
 vagyok foglaltva mással. Amint került regényem amit lett aktuális (május-
 ban talán már inni is elkezdtem) mert maq is általában revizio történiik beünnem
 Naplóm megint nagyon komolya lett. Rájöttem, hogy az maq mit is hogy most már
 mincion végig vezetni. Minis még ilyen teljes mindentüköröz, végig vitt, Kezdetlenül
 Komof napló az emberi dokumentumok között. Megszordult a belső "Krák". is
 mert az empirian Rivil minden értelmesen és pontosan ráj ötte - történt vellem
 most valaki, ami talán a külső Krákot is meg fogja mozzgatni. (Ennél senki
 sem tud és nem is szabad hogy tudjon. Neked se mondhatok többet levélben)
 Találkoztam magammal egy objektumban. Most sikerül magamat megformálnom
 (talán a regényben) vagy soha. Szükségét érzem mert eddigi tisztán intuitív morali-
 tásomat lelkiismeret[te] [helyesíró] ízeim (hiszen az egyit jelent). Bár nagyon kétszeges, hogy
 a megtalált formulát használni, foglalkoztatni fogom-e Tudni Furcsa Ethikai problé

maim vannak mifelől nagyon szeretnék
veletem beszélni. Most egy nagyon szép
hírdetés mesét írok: „A három hűséges
Kiráslányról” mesében többek közt arról
van szó, hogy, mihez hű az akei hű?
Tehát, az egyik Kiráslányt próbára teszi
a király (nem pándékosan) és alakul, változik
csúnya lesz, rossz lesz, más lesz, természet
és testet változtat. A Kiráslány nem tágít
töle; hűséggel perelennél mellette
marad. Mikor már azt hiszik, hogy ime
minden próbát kiállt kiderül, hogy a kiráslá-
ny elhagyta őt, az igazt, másodikat alak-
-jait az elsőt, a harmadikait a másodi-
-kat, ő a nagyon hűtlen. De nem hűsé-
gese a kiráslány akei mindig a győzelem, had-
-vezérek perelmes? A mesében megoldás is
van. (Csak mesében lehet külső „megoldás”)
(A mese metafizikája úgy lesz most röviden
„Rövidesen”, t. i. történetekben és aphorizmus-
-ban. Nem az én mértékem, hogy az írtai-
-nak teljesség és formát tudjak adni

Könnöm a levelezőpárt

Más is van. Újra eleven lett és nagyon
közel jött a Don Juan misztérium. Megleltém
Don Juan Risérő démonát mel' nélkül nem
lehet "ábrázolni". Leporello!! Rájöttem, hogy depor-
-rello, a köpösige, litva, hitköznapi, "terme-
-pites" Leporello Don Juan démona. Versüket is
írta. Sokat és nebbeket mint régen. (Ez
mind a Krakk új felutatói terem.) A
Nyugat jár nekik? Abban olvashatód
némesiket. Itt kuldők eget ami nem ott jelenik
meg. A legnebbek perre sehol se jelenhet-
-nek meg és nagyon lehet, hogy életben
vélők sem fogtak megjelenni. Boldo-
-gitó és gaddagító érfis és.

Komof baj (talán csak eget érfek
és az a mi közötniük lévő baj. Látnod én erő-
-nig tudok neked bejelni mint ha azt monda-
-nam beteg vagyok, rá'kom van vagy valami.
Empirikus bajnak tudom csak látni, mel-

-be azért éppen bele lehet halni, de a
halál sem jelent többet minthoz valam-
-fisk Klinikai laboratóriumban még nem
végezték ~~ezt~~ kísérletet. Lykevisbe azt
jelenté, hogy ^{de} nem fáj. A Járó perit-
-nisk seleten találkozi. Akarjátok?
Azt is értem ha nem akarjátok. (Az
a valaki azt mondta, hogy ^{szemével szembe} nem volt ija-
zani és roszul eslekedtem. De ebből sem
következik hogy in nem saqok jat, hogy
in saqok rosz.)

Elitü ofan mint volt. De euszirában
talán jobban saqunk szatt mint valaha
van ~~sz~~ saq baj: a jissággal csak megértet-
-ni és vállaltatni lehet a dolgokat
de nem megőrzatni.

Ezre meselte, hogy a harmadik
fejeret meg lesz neusokára. Lehetleges lesz
hogy elköldjed? Az első kettőnek sz gepirt
példáa van itt nálunk, azt hozam Erőrenek laqstad
it. Már elolvastam. Mics spüktyed rá?
üdvözlő szenat Herbert.

Kedves Guri

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Gyorsan akarok feladni, bár most csak nagyon
röviden lehet, de nincs értelme, hogy ok nél-
kül ingyentalakodjatok. Ezáltal teíleg nincs
rá ok. Nem írhatok meg mindent mint nem tudom
hogy Edith megint akar most levelben megmon-
dani. De az a level megint E. Ljennának írt csak
nagy Katharsis jelentett nem katasztrófát sőt
eredetileg E.-t is jobb formába hozta és kettőre
köpött soha, e alatt az öt év alatt, ^{soha} sem volt olyan fióka
és harmonikus és még a vigo mint a fióka. Tehát
nincs baj, sőt fiókula és egint érettek szükségét
hogy Heidelberg felé is rendet csinálnak ha lehet.

Most nekem Annáról kellek
ismerni, de nem tudok. Majd próbál. Furcsa módon a theoso-
fikus társaságban találkoztam vele és az első 5-
perben minden eldől. Nem ismerek. Egyszer még offerá-
ból való. Egy méltóságos közigazgatási bíró felesége
"gentry asszony". Igen különös est. Edith is nagyon
szépen.

A krak csúttal csak lelkiellen mondult.
Edithel való visszajunkat redukálván arra ami teíleg

és gúksíget perint taladonképen volt, míg solidabbi
ette.

Nem tudok többet írni most. Találkozni kellek is
bepélni. Sajnos nagyon kevés reményem van
hosszú ideig nincs pénzem nyári utazásra: stumm.

Azonban 3 nap múlva Bécsbe megyek két hétre
Oda nem jöhetnél le 1-2 napra? Akkor Edith is
fel-jönne.

Nincs baj Quir. Tu tudtam ezt, deeg is irtam
utolsó levelemben. Igaz?

Ljénát idvözlöm!

Herbert.

(Mert nem cinyed a folt utcaiba a leveleidet?)

INTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri - Nagyon jól esett, hogy
istál. Van még néha, hogy a dolgok
mint egy misztikus Kammerer intésére
jeleznék meg mikor éppen már kell.
Én ugyanis régóta szerettem volna írni
neked de tudtam, hogy Edith egy ré-
gebbi levelére nem feleltél és nem
akartam egy második levéllel válni
kiterroizálási, ha talán nincs kedved
írni. - De éppen már kellett, hogy Te is.
Lehet ugyanis, hogy rövid idő múlva újra
kell mennem. Aztán pedig ki tudja a jö-
vő? (No itt gyanú elmondható a vice:
Én meg a messias, mi tudjuk, de Jého-
-va tudja-e?)

Azt tudod, hogy endocarditisem volt
és, hogy valami belemen maradt belőle.
Azt is tudod, hogy írok én nem Török és, hogy
most mindenki ridám megkezdésére

Végső nyoma is mihi kérd. Persze nem
volna biztonságos most vizsgálom a
lőveghárókba, de awal a sup-arbitrie-
-ringual érthető módon kereszt
törödnék. Mellekelt képek segítségével
próbáld el képzelni hogy festek tató-
-mávak. (Időközben de még hadba-
-vonulás előtt leberetvártam a ba-
-júgom.)

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Hogy a háború adotta nekem
valamit. Azt hiszem nyugodt szívet.
De legelőször azt, hogy elfelejttem
ig feltenni és ig megérteni a kérdést.
Hogy nekem adott-e? Tízmillió ember-
től mindent elvett. Legalább is érté-
-kelni nem tudom abból a szempont-
-ból, hogy nekem adott-e valamilyen.
Az első nagy krisztus ^{nekem} keresztül men.
Tén ^{nincs} közvetlen köze a

háborúhoz. Az az én magányosajom
próbája volt és a kérdés van-e
megjelen és kell-e mellem? Efelől
a dolgotról azért nem írok most mert
megirtam reflexum a Nyugatban
és majd elküldöm neked

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Többi élményeimnek sem sok
Röviden van a háborúhoz mint vere-
-kedéshez nemcsak belátáson kívül
mefek többire morális természetűek
(bárta megírnom majd) és a humanitás
- kultúra utálatát foglalkoz magukba
foképpen azért mert meggyőződés
hoz az a humanitás az mel házmilió
his ~~se~~ individuális verkedést mega-
-kádázva felpörög és összeeszi
őket házmiliós en goes mértékben sok
házmila-mefekben pp ~~kev.~~ & kevés van
meg a verkedő indulat mint egy gys
es caudales quiberalatában.

Ami magát a harcot illeti nagyon fontos
élményem, hogy realizálódott egy lateuszen
mindig érzett élményem; intimitásom
a halállal. Rám a "bátorság" fogalma
nem alkalmazható. Még csak nem is
fatalizmus. Mert nem általában bele-
-nyugvás hanem hit, az én speciális
sorsomba vetett hit. És egy perverz pathos
állandósága: de egy Maulicherrrel kiállni
a portra ahol egy hallatlanul csendes és komor
vidék felett füttyölve röpködnek az itéletek
és az ember négyfeleként van istennel.
És olyan mindentől leváltás nap nap
mellett amikor csak hosszú emelkedés után
elért ritka élet csúcson gabadua érc-
-ni (azért perverz) De sokféle harpa is
van. Látam egy fióka való alakot is. De sem
regéit sem novellát nem fogok írni a há-
-borúról, az erőről.

Különben érintett amit a
háború valós hatásairól írtál.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Nagyon jól esett.

Szinte ugyanaz történt velünk, de talán
más hangzúval. Amint a Nyugatnak
összeállított Maplomból látni fogod
a szocializmusnak kezdődött. De nagylát-
-sík egy teljes (bár homályos formájú)
anarchizmusnak fog végződni. Rájött
uganis, hogy minden emberi közösség mel-
lett közös, illetve centralizált administra-
-ciója van szükségképpen erkölhetelen.
Mert nincs gyűjtő és gyűjtőpontja a mo-
-rális felelősségnek. Csak az egyénben van
morális felelősség. Minden közösség: akár
állam vagy szövetség vagy társaság az
egyénről az egésznek peripheriajára tolván-
di az egoizmust azt jogszolgáltatás sőt
csinálni hirtet legbontakozó formájá-
ban is és „a hazánkért” aljas gazemberek
a különben legkorrektebb gentlemanek

13. Mert valaki lehet generosus a saját
bőrre de a mások érdekére nem.
(Talán ökori tirannusok alkik persónifi-
káltak az államot azok lehetek jók.)
Ma minden közösségben csak a nyílt
székelykedéslelkű egoizmus lehetősége.
Lehet hogy háború után azt fogom mondani.
En mindenesetre megtettem a legtöbbet amit
ember erejével lehet és megváltottam
a jogomat vele. hogy most azt mondjam
alázatosan. - Ez Vízont dementány let
benne a návalom. Nem csak a fegyver-
esek miatt hanem tehetetlenségük,
hiánygátlatlanságuk miatt. És ezért
benne is felmerült az az új és meg-
lepő követelés: székely népet kell
venni. Eről majd még többet. Sajnos
málok még nem lehet aktuális
Ki tudja? Talán még majd együtt

I fogunk „cselkedni”

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Munkára nekem gondolnom sem lehetett azóta. Most kezdlek lassan magamban téni (beletompulni a háború-ba) ~~vagy~~ viszont állapotom bizonytalanúsága lehetetlenül tépi, hogy könnyebb valamibet fogjak. A régi Kezdemény csinalni és verset és Rörbe talán mégis a mesedramát. Egyet értek minden idegenben: hogy egyszer intenzívebben élek és látok mióta sokszor gondoltam, hogy az órák nem élem túl. Megtörtént velem az Idiót élménye és az meg fog látszani irajomra – detemén y. Talán erre lehetne mondani, hogy „Kaptam a háború-mítót”. De ez nagyon sok.

A Dosztojevsky könyvek nagyon övöltek. Szinte tartózkodni nem lehet. Most az az érzésem gyakran, hogy kivették a ke-

zombor. Valamikor én is akartam róla írni
 emlékeim első bejegyzésükre Ceciliel
 a Gelp. Mar. idejében? De most minden
 rád van bízva. Magon öntök neki
 hogy próbáljon egyszer megint írni
 mint régen. Minden két óránál több meg-
 lehetne és mint egy misztikus cere-
 -moniát. Tartozol vele a "régen"-nek is. Apu
 Rivul benne lenn abban minden. A fudo-
 mágos alappatot bizd a jövőre "arbitro
 - sokra". Én értem, hogy a kiválasztást se
 gerinted ma'sokra bízni. De mégis ott van
 minden és nem verhat el senki. Észre
 ember legyen néha is és dolgozzon.
 Majd egyből írunk egymás-
 -nak gyakran. Mégis csak rejt a föld
 és nem árt kicsit öre fogódzkodni. (Csak
 lehetne az ember, hogy minden ami főtérnek
 történjen!) Idősebb Ljén it. Blochot is
 felairól és szerkeztől se Indok, hiszen nem volt.
 duok a nobilitás Herbert,
Herbert

MAILED.

Lukács Arc.

1915 Febr. 28.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri

CCYL. 3-81/93

Holnap utasom Szabadkára
felhívogatásra. Azután - körítbelől
bizonyos levein, hogy kidobnak -
valami gyanatoriumba kell majd
mennem. Nem csak szíven gőgítésére.
Szükségem van egy hónapra abszolút
magányra. Új életet akarok kezdeni
és ötfélféle awal amit a selektív
kénszerűségről inkább egyenlőnek.
A morális laborúra kértök.

Kérdetnek bejelentettem, hogy
végre végre sikerült a nyugattól
a követhető ok az volt, hogy kihaq.
-tak hadinaplóm 4.ik főtárgyat és
másik hadinapló miatt. De hát ifjú
előtt is történt. Most ~~azon~~ azonban

megragadtam az alkalmat és nyilván-
-osan és összefüggés nélkül távoztam.
Furcsa ~~prop~~ profitai kötelezettségeket
értek. Új ideáim ~~mincsenek~~ mincsenek. Minden-
-ről beépültünk már régen. De
most azt érzem, hogy tenni kell és
hogy akten ofannak kell lennem,
hogy hiszjenek nekem és követjenek.
Azt gondolom újra, hogy megszervezni
kell a fizetéses embereket és egy társa-
-dolási, etikai-karri-háborít indítási
mint klubban és az ország végkép
elrohadt. Átmenetileg újra gondolom
hogy • mi spirituális új genera-
-cióknaak a szent lelkek nevében
internacionálisan kell megszervezni
és mint a munkásoknaak és az orszá-
-gunknaak mint mindent ofan keze

- sen vagyunk, hogy ez másképp nem
lehet és ezért az áramlat
internacionális kell, hogy legyen mint
a Katholicizmus és a protestantizmus
és mint erre a háborúra való reak-
ció. Ez szövetség legyen, szemé-
lyességekkel és társaságokkal, melyek
ebben legyenek teljes tere a te tevékeny
kötelességeidnek is. Neked itt vezetni
kell!

Már új látspont mintha jellem-
-hivatra áprós ez magyar nyelv-
-dés is akart volna létezni. Félre
sajos nálam volt és bevált és
magyar filozofiai társaságok, olasz
háború árcolók mintajára és
megfelelő Kulturfilozofiai lappal
megfenn ő még szépirodalmat is akar

A mindentöspelkötő közös stílus
a spirituális világszemlélet stb. stb.
volna, amit már a Szellem is
hirdetett. Mindennek perge nagyon
ömlen, annál is inkább mert már
a praktikus előkészületek is megvoltak
a városnál, Wildkurrel - tudod, hogy
Fülepp ~~Reve~~^{Reve}/ember és most ő is
a város házában ut. Alig hogy Fülepp elment
jön Ritók Emma ugyancsak és Reve
termel, melyet Raymond Fülleppel együtt
terveztek, de ő Fülleppel összerakta mint
az a regényével kapcsolatban orderávé
volt vele. Azonkívül felvilágosított
arról, hogy Fülepp eugen eddig min-
dig szidott és hallani sem akart róla
mint az ő Reveje munkatársáról.
Most pedig eljön. Lehet ugyan, hogy
csak azért mert Téged akar

1915 Febr. 28.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

~~me~~ megérni általam.

A helyzet mindenképen q. igen fontos
volna q. olyan Revue amiféleképp
Fülep bejött, de éppen ő nem
nagyon megbízható és talán
nem is való a saját Revuejébe. A
helyem-nél is is volt kicsit. A
helyet mármost q. Két revuet
nem lehet Magyarországon csinálni
Ha tehát Fülepnek sikerül a
magáé, márpedig úgy néz ki, akkor
mi itt megint várhatunk tíz éven-
deig. Haq pedig diplomataik lesznek
Belemegyünk és ott próbálunk szíval
használni ezt q. ami és az egész
mózzalmat átformálni a mi képünkre

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Még nem döntöttek. Még né-
hány szor beszélgetni akarok
Filippel, hogy kipróbáljam és
megtudjam, hogy voltaképpen mit
akar tőlem és hogy áll hozzám
és az egész ügyhöz. Így meg
ha lehet hamar a véleményed
erőre. Ma délután utaztam felül-
-vágálatra. Addig nem is tewe-
-zek tovább. Majd megrögz, hogy
mi lett velem. Nagyon nyugtalan
látai. Ha Kirababulok okvetlen kintyos
járni. Talán Naüheimba, az közel
van. Edith is nagyon szeretne beünnöket
látat, Tiger és Jevát és üdvözöl.
Mit csinálsz. Jena, hogy érsz most orsz
mivoltát? Tud valakit Mišcha öccséről?
Hovany!
Herbert.

Herrn

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Dr. Georg v. Lukács

FELÜLVIZSGÁLVA
ÜBERPRÜFT
BUDAPEST 30.

Heidelberg
Kepler Strasse 28

297
200X

Abs: Dr. Béla Balázs, Budapest
F. Zolt u. 11

X

1915 Febr. 28.

LA 4123-87/94 Szabadka 1915 márc. 31.

Kedves Guri - En azóta nyugvóponttra
jutottam - Szabadkán. HarcFerre többé
nem vizsek, de el se engednek. - Doda'ba
vagyok beontva. Itt eleinte napi 10 óra elfo-
glatásom volt. Most kerestül vittem, hogy
csak félnapot kell bent töltenem még, hogy
dolgozni is fogok. San kombinációk volt
önök Szabadkának! Mert az abszolút
magán-jelenti. Egész nap nem bejellek
néha 20 szót. Ki hónapos szám van
ahová senki sem jön. Nagy sikeresen van
megint erre a csendfűdőre. Nagy magam-
-ba ténylest rendezek. Hogy miért arról eddig
a stádiumban bejellek inkább lehetne
Joni nem. De bejellek magam szerintem
volna veled. Nagy sikeresen volna rád

Cím: Szabadka. Főter 2. I. Szemes J. leveleivel. 298

MTA EL. INT.
Lukács Ád.

Perse és vízbe esett. Naüheimba (nem Mannheimba) sem mehetek, holott az
érvényesre ajánlatot. Testileg nem vagyok jól. A szívem kevésbé javar, de
ami talán összefüggésben van vele, of nagy felebar vagyok vérsej, hogy
néha elcsúszok és állandóan bágyadt vagyok. Ami irajaimat illeti ellent-
detem nekem Edith-el. A hinder mesémet sem ismered azt hiszem. Sok szép
versemet sem. Azonkívül csak egy régi cikkem: "Paris-e vagy Weimar" -

és a hadi naplóm van. Utóbbi szintén elküldtem. Utóbbinak kapcsán
megint egyszer szarítottam a nyugattal. Meséltem ezt? Gyúttal komolya
dolog. Most a Világban folytatom. Gondolom néhány tárcsám is volt azóta, azok
nem sörögösek. Legtöbbször eszembe, számokra raj talán csak a versek lennének. Amire
is lép. De szép nagy terveim vannak! Ezekről szeretnék beszélni veled. Egy mesém
van à la E.T.A. Hoffmann de ahol a csodák lelki realitások a csodaszemek
az, hogy fizikai realitással valóak. És egy novella, à la Logoth ntra - de
számos idillibb, fantasztikusabb, folttól elszabadultabb, boldogabb. Időnként ember
egyben csak kefére fogja egymást és világra megy ment sötét ördögök ^{az uszáiban} még, hogy

valaki éppen halt volna. — A Dostojevszkij
-nak nagyon öntök. Már előre írat most
tudom, hogy nagyon sok lesz benne három-
ra és — emlékezz néhány íze fapanta-
-latunkra — bizonyára pendantja valami-
-nek ami nálam készült most éppen el.
Nagy elmondás ha van példázod. A lta
-lában nagyon keirek, hogy küldj nekem
könyvet ha leheted. Én most ráérlek
olvasni is és nagyon vágyom rá. Rád bizony
hogy mit. Te tudod, hogy mi ekkor is hogy
mit kell nekem még tanulnom. A posta
biztonságos megint. Jurt Wolffal, akivel kint-
-ben vasárnapot kapott, levelezett megint. Ligy
látunk kiadja a St. Petersburg kint mint egy
-geria elrejt. Nem várja be a többit. Használó-
Képen leveleztem a bécsi congruval amefik
Kifogazolta, hogy a St. Petersburg meggyőző. Fordított
a Bocche di Cattaro egy erdőtől van. Ligy
mánnak is. nagyon szeretnék látni benne
+eket. Herbert

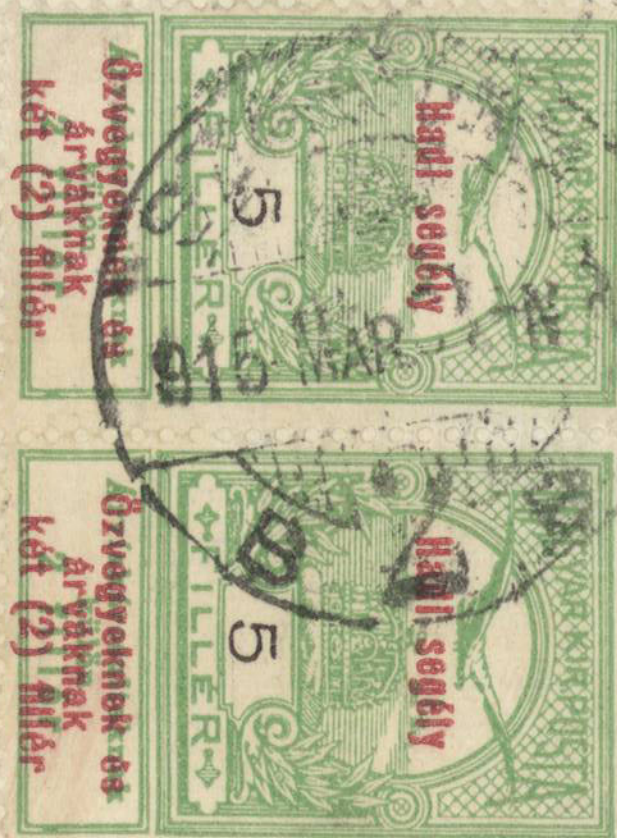

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn

Dr. Georg v. Lukács

BEFÜLVIZGATVA
ÜZLET
BUDAPEST 83.

Heidelberg
Kepler Str. 28.

300

Dr. Béla Balázs, Szabadka, Fő tér 2. I.
Magyar.

Szabadka, 1915 márc. 31.

Édes jó uriam,

Színtén az érteendője van, hogy inni
képződött nekik, nem is tudom istan-e a
háború óta? Azt hiszem igen, de nem is
emlékszem rá. Azon ideiglenes, átmeneti
alkalmi valamiként írtam azt az időt
hogy magától nem jön nekem, hogy
csak az levéllel is lezárjék valamit
belőle. Majd a végén, majd egyszer. Most
is valami "külső" alkalom indított el. Edith
írta, hogy látszik elcsúszni, hogy az nekik fáj
és megzavar. Ezt is idevitettem és -és hát
írok. Magamról Kellene referálnom. A háború
a feljegyzéseimet olvastad. Nem látta halunk
bele. "Egy nagy tapasztalatot tettem, hogy a halál
közvetlenség, jelentéstelenség nem csak
tragikus Theoria nálam. A fizikai halál
- nekem sem írtam jelentőségét, a látottak sem

Hallatlan vallásos realizmus + Aparzaltan
magamban, mely ottkor kegyetlenségnek is látsz-
hatik - Nem lehet meghalni. A fizikai
halál nincs, nem esemény és kivált "a
karakter" mellett még szimbolikus
színesen. Volt idő mikor azt hittem, hogy
a háború fejletlenei fogja az emberiséget
a tragikus - érzést. Munkások. A halál
mindenképp reméltem a fogja vértani élet-
menését, szűkebb körűségeit jogosultságait
hozzá szimbolizálnak és használhatatlan lesz!
De viszont annál közelebb jön. Átviktorodik
a fal és az élet rezonálva fog főle mint
egy hangnyelvény. Ez új műfajt értek itt szinte.
A halál nem végso forrásokat hanem jelen-
-való kísértés. Farsa formáló principium
lehet ez is. Lehet, hogy ebből az új mű-
fajból köztudót kapunk nem sokára.
Tudod - Jólán az Estből is

2.) Edithöl, hogy itt meghalt egy lánya.
 Értelmes birtos, hogy nem vagyok ok, de való-
 -színűleg alkalom. Mi rosszabb vajjon, mondjuk
 ke' elmentenebb; azt hiszem, hogy bizonyos vagyok de
 ha ezt vagy azt nem tesszem hát akkor baj
 se történik? Vagy pedig tudni, hogy nem tettem
 semmit, nem is azon mullok; egy percre se
 van a halál. Közvetlen vagyok.

MTA FIL. INT.
 Lukács Arc.

Anna azt mondta, hogy én tragi-
 kus ke' elmentenebbem világnézetet mag-
 -szarom önfidatlamul is. Pedig soha még
 nem éretem mint most, hogy a vallás
 ellentmond minden Tragediának és soha
 soha vallásos nem voltam mint mosta-
 -nában. A vallás az a realizmus, a prakti-
 -kus, az alkalmapható, az élet. A tragedia
 az abszolút geometriája a léleknek. Itt
 minden napját ki kell várni mint nem tudni
 milyen csodára készit még beemüket és nem
 akarhatunk megpróbálni elote mint hiszem nem
 is lehet. A theosophia szerint az

őnzillkosok még csak a földről sem emelked-
el. Hatalmatlanul és felettébb hiányos most „a prakti-
-kus a valódi élet” számára az elchardti
paraszivitisz Istentől valószájt, a magunk
- Kiszolgáltatásait mindenek előtt magunkra
vonjuk és a kivárást. Mics lafadás.

Milyen aprít irak ekkoról mert éppen
foglalkoztatnak isen Szondolatok. Minden
előzetes gondolat nélkül uttam le imi
De roham egyébként is talán a főimí való

hog valómi nagy kivárástba fogadtam bele.
En mindig nagy éretem, hogy nagy vonzom a
vulso eseményeket ahogy éppen gútsziesnek
látom (nem látom perre) osztónak, és saját
belső céljaira harkalom fel, szinte produ-
kálom a világot. Most is nagy jött, hogy rebb-
a háború rebban a nyugattal való vejei
-vejes események, belekinyeritem a várást
minden nagy gútszies éretem. Ez belső
várástnak is. Nagy éretem, hogy most van a
kritikus idom. Most fog le hullani roham

Az utolsó ház, ami még nem részei in-
 vagok. Most fogok talán bejutni legbelő-
 soraiba. Alig ittam ebben az októberben
 és amit ittam, még nem jó. Nyilván kérdés is
 nem uti még más nyelvről való rejte-
 dolgaim fókuszterület. De Talán a verseimben
 látható "leginkább", hogy sokkal sajtó-
 sokkal kisebb materiárról van szó.
 Most próbálom megint írni valamit. Ez hosszú
 fellet még ha sikerül. akkor ottan vagyok
 De ha nem is lehet - én ekkor most - hogy
 talán még néhány évig is, nagyon kevé-
 set fogok írni. Ez nagy változás történt raj-
 -tam! Nem vagyok már türelmetlen. Ez
 valószínűleg jött jelent: belső megérke-
 és nem tartom még képeken ezt a vejső
 magamat de éppen az illatát, nyugtató igéretet
 biztonságot. Mindez emberi dolgokra is vonat-
 -kozik. Elitűnk ittam Heidelbergbe most:
 "úgy érzem mintha megőrzésem volna"

talán csak felvették? Itt sok gabadrajt
van és itt kán volt életben olyan jó
munkaalkalmam mint mostanában és mégis
alig dolgozom. Nem mintha egyből töltenein
azt időt. Egyszer nagyon de még csak nem is
"szondolkozom". Valami nagyon intenzív
"lelki vizitálás" történni most lenne. Nagyon
teli vagyok vele. Általában forduló ponton
vagyunk. Furcsa, hogy ezt is mondjam. Nem
csak az a társat magamoznak. A mi generációnk
vagy nekünk vagy van ennek talán jobb neve
és közös sorssal van. Edith is most ment kerek
-kül egy nagy kritika és új életre, hogy
világosságra küldött ki magát is mála és más.
-kegyes jobban len, ezért minden. Rólad
szemmel is tudok. És mégis természetesen, hogy
-szegénynek tartanám ha te is most fordulópontra
be a végső tehát igazi és jó fordulóba. Edith
azt írja, hogy nem beszéltek most endalkozom
ezen. Milyen nem beszéltek az emberek?

4.) Nekem most mindenki elmondania mindent. ^{Szinte egy ortodox}

Azt írtad legutóbb (így, hogy még volt)
hogy nem vagy megelégedve a munkáddal
Tádan te is úgy vagy mint én vagy új valami
-nek kezdtem, amit kikkell várom? Ra-
érnek hár. Igyan fontos-e, hogy sokat
dolgozzunk? Biztalan csak kellene, és lát-
-va csak szép. De fontos csak az, hogy
felreérthetetlen és tisztasággal dokumen-
-táljuk az új gondolatot, a miüket, hogy
felfritható legyen és ki ne vessen többé
a világból. Nem tudom kapos-e, hogy olyan
realitással érjem a jövődö életet. - mint
ez az ami a jira ráéret - Nincs-e minden
vállalban valami "immoralis" apáttal, hogy
az életnek elvenni döntő végénél és sűfát
mint felfritható, reparálható, bevezethető is
emel valami frívól epizód gerjesztet ad a
legkomolyabb dolgotnak is? Nincs valami

Kutlón földi, hie thodas, hie salta, morál -
ill. etika? (Mest Kutlónben oppen a tragedia
képvisele)

Ami en most csinálók - ewel a novellá-
val példánul - a lelkiismeret kiterjedése
nyit fenlétékre ahol sziklaívá len. Ja lélek.
- len ami eddy "hangulat" volt. - Igazán
nem tudok egyebet írni. Igen "venderen"
ilek is nem történi semmi. Edithet várom
most is nagyon sokat várak tőle. Te is ugyan
gyuri. Edith ita, hoz nem fethet a hindu
mésim. Tudod misen hála? nagyon sokat
cité ha megmondod részletes véleményed is
hozzam? Kérlek válaszolj. A versenyt
döntöd? Majd még elhúldom amint apóta
istam. Össze len megint egy kötetre való
de kiadó at nem len. De hát at se baj.
Ráérünk. Most már se lap se spínusz. Völta.
- Kép jókor történi. Istán veled gyuri
nagy író? Sajnos sokára fogod megkapni
est a levelet. Jan 21-ike van.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herbert.

Kedves Guri

Nem igen volt mit írni eddig
(hálistennek!) Dolgoztam, bár keveset
és vésztal, de ennek egész szabátern
okai voltak. Szórakozott voltam és elte-
-vedt. Ezen a legcélszerűbb adminis-
-trív feendő, (voltakép egy óra alatt elin-
-tézhető) azira megzavar, hogy napo-
-kig nem tudok magamhoz térni. Ered-
-mény kutóben: A "töhlische Jugendre"
perödést költőben (Beisben voltam)
Rheinhardt általános Beisben van
és nemelhető, hogy az egész műténia
kötetét elkezdte még erre a gesóra
A "Heutzu" "menni fog a telen biztosan
Vagy Antigoneival vagy ez Tera Koya
darabbal. (Lejohatnak akkor Beisbe?
A nyugattal megkezdtem. Hozzánk
három pámban a verseimet. De, látom,
nem hívesen. Valahogy mintha az
en Kedvemért temek csak!?

Aszokival homorúan konstata'lon
hog' meg'ire mindez nekem meg-
jelennek-e a dolga'im vagy nem. Ez
baj. Híde'g hervadás-gaz csapott még
mintha lehervadtam volna belülről
& arról amit iradalmi meg'ilvánosá'gnak
be'kapcsolóda'snak stb. neveznek. Ez
stimulá'ussal kevesebb és az erede'mé-
-lehetősé'ggel. Nem tudom pontosan
hog' mi az ami ebben deprimál, abban
hog' a meg'ilvánosá'g már nem igazán
kell nekem, de homorít.

Ezért a verseim korrek-
-túráját már meg'csináltam. Ez hó'nap
múlva talán már megjelenek. Röp-
kőv. De előre fáj, hog' senkinek se
fog' kelleni

Fig'eltem most meg'int a lett
versiró'it. Nem hog' jók-e, hanem milyen
irá'jú az érdeklődésük ebben talán
representatí'vák a következő generáció
olvasó'it is? Expressionista festmények

innak. Külső képeket néznek, a belsőről nem tudnak.
Az az igazság, hogy elfogy mögötünk a talaj!

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Mondd, imál a verseimről a Nyugatba? Alka-
-lom volna, hogy jól belelépj abba a vitába mely most a
Nyugatban Babits és a Tettesek" (Kanak) között folyik
a modern és legmodernebb "liráról. (Elküldtem az illető Nyugat
főszerkesztőjének és is tudniuk egyenest rámondani de sehogy sincs
most kedvem.

Kérlek kedves Gyuri írj Paul Ernstnek, hogy küldje
el a nála lévő Töflische Jugendet mihamarabb Kurt Wolffnak
deipzig, Krentz Strasse 36. - Hogy vele is perzódást köthessen. Tudod
velem, ha ez megtörtént, hogy aztán én irhatok neki, ha már
megkapta a darabot. (Ha lehet P. Ernstnek irhatna egy pár ajánló szót
Jung Káldeni Kéfiratol, tudod, milyen nehéz.
Egyéb mesélui való mincs. A régi megédik feje

EM. 1916.zept.7

-zetét csinálom. Nagyon hosszú lesz de talán nem sokára el-
-kérül. A regénynek is nagy baj, hogy nem vagy itt. Te vagy
ferrája az én önértékemnek. (Nem csak ha dicsered, én rajtad
mindig igazolva értem magam). De nem a mai sikra vonatkozó önérték
-zetét van ró, az meg van. Nem hiszem soha, hogy rosszabb
amit csinálok mint a többiek munkája. Történelmi önérték
meritek belőle, történelmi értelmemet értem és csak ez az
ami igazi pathos tud nekem adni és igazán stimulálni.
Mert az, hogy ma itt a legjobb író vagyok az magában nem
bármilyen. Sőt. — Bécsben Rheinhardt berült nagy rajongással
rád. Kért, hogy mondjam ezt meg neked, hogy döntő szempont játszól
életében. Elfogja küldeni a verseit ha megjelennek.
"vele" tudnak, ha ritkán is, nekem nagy hűséges volna
na. Meg kellene próbálni. Kétfől Herbert

MIA FIL. INT.
Lukács Arch.

Kedves Gyuri

Elküldtem neked a verset (Gépi
példát.) - mert 2-3 hét múlva
megjelennek és annak idején
árt mondod, hogy imi akarsz
válni. A Jy Ignatusnak is és
vagy igértet fők, hogy hozzá is, mert
ha nem, akkor Semmi okod sincs
sietni vele. Art kérem ef az első
adequat kötetem. Még a Műteremnek
is magunkkal hozzák a Koldokpikort
Sincs a kötetnek választóvívél
akáron Fisztafui mindenkéi végző
állásfoglalást illetően vagy
elkér.

Befejeztem a 4. ik fejezetet. (250-ik
oldal és még mindig prologusa a
regénynek! Néha eláll a lejegyzésem
ha meggondolom.) Azt hittem, hogy
sép, de most nagyon kutyául érzem
magam. Vérszegénység, vagy mi? Kután-
ban is elmebeteg olyan hatással
volt (üglátzik nem csak rám) mint-
ha valaki sokáig morphiumpot ved-
ezt volna hirtelen megvonják tőle.
A vasárnapok mintha nem volna-
nának nélkülözhetetlenek. Engem pedig a regé-
nyim felzavart, hogy egészen elcsúsz-
tam. Van valami mély erkölcsi ten-
szér is munkában. Az ember hirtelen
időre hiányzik az önellentérségtől. (nap-
-lót se inká) Behatol olyan mosdatlanság
és fejedletlenek érzem magam. Nem érek
rá túlkörbe nézni (Értet nem költő az

in Jánosom.)

Te dolgozol-e már? Irj valamit magadrol.
En azt hiszem, hogy nekem (ha nem akarod és okod
van nem akarom) tragediad lett az ami a gnostikus
mythos szerint a fény, hogy belevilágítottam a sötétbe
hoppa ragad, mert beledőföt fénydárda-ját nem tudja
visszahúzni. Nagyon szeretnek itt Fegyed és sokat szeretnek.

Referálni való nincs. Becsben lett premiere
és Galafis nagyon akarta már a Kirásfit játszani
a balletben. Irj.

Ótel
Herbert.

Gyula minden nap akar írni.

1946 3-8/98 1916 nov. 22

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Megbeszélés Guri, megkaptuk a kritikát. Köszönöm.

Én is "terméketlenül" tartom, hogy megírtad. Mégis kértél
és mégis köszönöm. Mert amíg megátalantod, hogy dolku-
-mentálod mellé állásodat a történelem számára, vagy aktu-
-álisan is döntő helyen, amíg a praktikus szivességek érzem
hogy abba hagod munkádat, hogy 33 Harsemről írj kritikát
a Nyugatba! Ennek a fontosságát már nem érzem annyira, hogy
egészen tízta lelkiismerettel adják alkalmat arra, hogy
felbontsuk az munkád. Itt azonban mindjártunkra is újabb
hogy elmondottunk rajta: "És a Nyugatban fog megjelenni".
Egyébként Szer Kijelentette, hogy mindig rendelkezésemre áll
mert akarja, hogy nevem "állandóan" forgalomba legyen
mert hisz bennem mint jövőd jó üzletben is. stb. Jóval
sajnosat is, hogy elbetejentelettem Terveket: a világnak
szólo kórt. Biztosan belém, és akkor jövő öre
ki lehet talán hozni. Addig egészen bizonyosan tavasza
meg fognak jelenni a meseim is. Végül a halálos fia-
-talságot is nyugodtan írhat, mert az egész bizonyosan
nem fog szinte kerekülni, tehát megjelenni sem.
A gróf mintái végig olvasta... csaldott.

Köztünk. „Incsa, hogy nem alakulnak ki levelek köztünk” – írod.
 Mert, ha őszintek akarunk lenni, beszélgetések sem alakulnak ki kö-
 zöttünk. Hogy beuned mi volt oka, nem tudhatom pontosan. Remem-
 em gém: valahogy határozatlanul nem volt írta a lelkiismeretem.
 Nem büntudat! Mert közben volt mindig az a kéjelmentlen türelmet-
 -lenség, hogy ha csak alkalom adódna, eléd tisztulhatnék, emek-
 nem kellene így lenni. És még ez ok van – (talán ez volt beuned) –
 te elszántad magad velem szemben az „emberi” viszony ~~kipa~~ kiaposo-
 -lására és a feqverbarátság egyetelmű hangsufozására. Én ezt respek-
 -táltam, be is láttam, te akartad én igazán beleugodtam. De ráglat-
 -sik Guri, hogy ez kerestül-vihetetlen. Nem rajtuk múlik – a sor-
 nem akarja! Én hiszem, hogy legmagasabb szempontból ami feqverbarát-
 -ságnak fontosabb, hogy egyre firta belső evidenciája egy ember viszony
 stárságának köztünk nincs is. De itt a sor igazán földmes világszágja
 és tendenciája belül. Ami emberi viszonyunk, most megint, olyan konok
 ijentő éretekkel kerestefődnek újra meg újra, hogy köztünk
 (talán ez idegesített és zavart téged) a parva feqverbarátság „technikailag”
 kerestül-vihetetlen. A sor nem akarja, hogy mi elmegyünk, eléjünk
 egymás mellett. Így feladat, rá egyen kötelesség elállit. Ezt nekünk
 valahogy előbb-utóbb meg kell oldani. Legalább is jiltan akar-
 -nunk kell. És ugye nem való, hogy „köztünk férfiak közt” egy
 ilyen borzantóan komoly dolog az idegek csillapítására, hangszafok

9
 I azt hitte, hogy szenvedés és szerelm fogom az őt. De ez
 a karakter és a probléma is neki "idegen". "Nagyon kérem minden
 embert csak önmagának ha meglővik". sic! Nem hiszem, hogy
 ilyen létezik. Nagyon jó dolgok vannak benne, csak éppen ~~ez~~ nem
 létező, mondvaesinált a problémája. Ez a modern, magasabb
 rendű ember, ez csak külső már, nem létezik. És általában
 azok a belső, lelki problémák... én a skandináv írókat sem
 szeretem... De a magyar próza, egyébként a legkülönböztetenebb mindeközül
 között akivel nekem itt hivatalosan dolgom lehet. Tehát a ka-
 -lós fiatalok magyarul nem létezik. Nagyon ismétlődő vála.
 (Kérlek írd meg, ha még emlékszel rá, Ernst rejtélyes véleményét)

Azóta megkaptuk a regényesztétikáját. Erősen
 már ittam akkor szabadkáról. Te neked mondani, hogy minden
 dolgok metafizikai helyet látod. Ez a metafizikai topographia
 társult most elém mint vidék, mint tájkép és - eiteni fogod - az
 ellelésétség jelentőségén túl az egésznek valami lírai tájkép-
 ségsége érintett meg, egy heroikus arany-barna alkonyi
 tájképe a lényeges világnak. És ez adja stílusod líráját, meg-
 -hatottságot ott is ahol csak intellektuális meghatározásokról van
 szó. (Dátumilag!)

Nehéz fogok hozzá, hogy arról írjak, ami éppen azért
 sürgős mert azt hiszem nem szabad, hogy nehezen történelem

személyes nuanceok "magától jövő" véletleneire bízunk. Ha
est látnánk akkor erről beszélünk is kell. Nem tudom, hogy
mi a véleményed erről. Nem hiszem, hogy örökre reménytelenül
tartsad. Mert bármelyik okod van is bizalmatlanság lemmi külső
és "alkalmi" becsületességemmel szemben. Belső, lényeges becsületesség
- szemben hiányzik kell - ha ofat ismétlél rólam mint egy a Kritika.

De eddig nem nagyon bítlék az élet "értelmességéről". De
behetetlen, hogy a mi kerentetődejeink értelmessége ellen védekezni
tudnánk lelkesedben. És éppen most van ilyen, talán nem másodsorban
jövő értelem is, hogy talán annál is tartozunk vele, hogy a mi
emberi viszonyunkat feladatunk tekintjük. Rájöttem, hogy végso lehet
- leányok de neurastheniából elhagyódnunk nem szabad. Igaz?

Hízem azt, hogy egy témára köthetnek nem válhat. Témát
a fejezvények az ad bejelölésben és levélben és a tönköt csak lez-
nésem határonna meg "férfiak között" az egyersmindenkora átelt
és eldöntött emberi viszony. De ezen túl kell esni. Ezt nem kerülhet-
jük el. Minden lényeges dolognak többféle van értelme. Anna értel-
- me az is, hogy becsületet erre kért. Anna régen, mielőtt
tőled ismert volna, mondta, hogy érzé. Töredék jött. - Igaz, hogy Anna
azt is mondta, hogy ne ismerek még meg ezt a levelet. Várjál. De
én képtelen vagyok arra, hogy "pszichológiai" motívumokat vespeletálgat.
Frustrációnak issem "férfiak között".

Szeretném ha nevezetesen felelnél.

Herbert.

Megmaradtunk régi lakásunkban. Naphegy u. 19.

S. A. Rheinhardt címre: Wien, Boltzmann gasse 15 III. p. a. Bauer

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Durch Eilboten.

Express

Herrn

[Large blue ink scribble]

Dr. Georg von du Kaës

Express!

Nur am Tage
abgegeben!

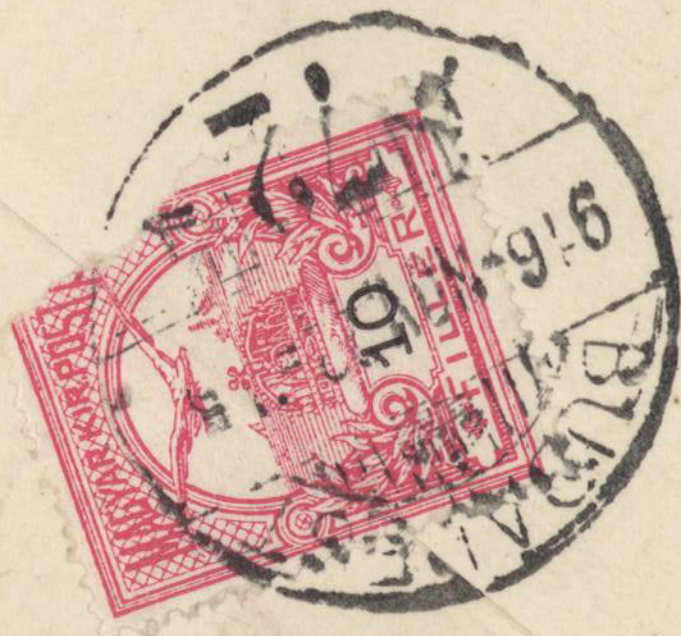
Heidelberg.

Keppeler Str. 28.

1916 nov. 22.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Kedves Guri

A cikked már rég megjelent: rögtön az első számban (dec. 1-én). Csak slamposság tölti, hogy nem küldtünk belőle. (En, nem tudom miért, azt gondoltam, hogy a „Nyugat” kiad.) A cikk egyébként „nagy feltűnést keltett”. Kétféle tennégyes. Roppant felháborodást de lelkesedést is többféle műtől gondolhattuk volna. (Grillner a cikk megjelenése után sürgősen keltet a könyvből utána rendelni). Még ma írted kedem, hogy Kari egy példát. A cikkben egy mondat kimaradt az én vállalt felelőségre. A leges legutolsót ugyanis Nyugat-fél kihasznált. (Aki ezt nem érti az az én szememben vitatkozik). És mikor arról volt szó

hogy ragaszkodjam-e hozzá (utasi fásod
gerint.) Az volt mindenkinek a véleménye,
Amade' is, hogy az nem baj, vállalhatjuk a
felelősséget, te sem ragaszkodnál hozzá,
amint is inkább ment magaszt előbb vala-
-hol még erősebb garabekal már
megmondta (szemik vannak de nem ^{latyok} ~~halla-~~
~~mak~~, fűleik vannak de nem hallanak)
De a kritika a „Káld it vagyok” verssel vigyó-
dik. É. Korrigáltam, mert of gorsan lehetősé-
leg nem volt idő maradt ~~csinaltatni~~. De nem
maradt benne hiba. - Követ is küldhettem volna
hamarabb, de Kuer igent néha bősé-
kötetet is azt adataim megvárni. De aztán
sokáig tartott. - A verskötetet időközben az is
történt, hogy Rákosi János a Budapesti Hírlap-
ban tárcát írt róla kimutatván, hogy ~~szó~~
szó eitelme siúcs annak amit írok! ~~Égyéb-~~
-ként nyilatkozik mintha valami ~~siker~~ ^{siker} ~~fele~~
volna. Nem innak róla és nem ~~megon~~

verzik, de mijn nuchteren tijdschrift elengeti R. Melickeloe
Ruldole en asota ist nyabb verset.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Kérlek kedves Guri nem tudid meg, hogy
Pau Ernstnek imál és megkérdeznéd, hogy megkapta-e darabomat és
levelemet? Már nagyon régen elküldtem és nem felelt (pedig
szokott) Jelen, hogy elvettél.

Anna levelet asota bizo jára megkapta. Edith
meg, így van hogy még a telen vagy tavasszal kintafik.
En is nagyon szeretnék. De ha van egy kis szabadidőm az most
a regények kell, mely nagyon lassan indul el megint. Kifotken-
tem. De még a telen az első kötetet befejezem és akkor
őpre talán elküldök. Szép len. Csak az első fejezet megint
mágon nem Tetnik. Kellene, hogy benépszerűt róla.
A mi dolgunk azt hiszem rendben van. És eifem
hogy jól van it. Ami a "realizáció" illeti, mint istad:

a gándék is az - A többire meg ráérünk - hi még sokáig fogunk
élni, egütt élni is!

Te dolgozol? Itt esedékes a ballet mesét járni -
-ba kezdés próbái, Ja'tekok' amú Kősen (Köner)
mefor a fájaték mellett egy bátyaték len - (Berej és Bány)
illustációkkal. És várunk a becsi premiért mesét még nice
hír. Oda lejönül esetleg? Kérlek Rüd. Rhein hardtuak
egy regény metaforikát, S. A. Reich. Wien I. Gartensteingasse 16.
Ljenu hogy van? indoföl Herbert.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

[1916. dec.]

LEVELEZŐ-LAP

történetét maga-
-orvoston, minden reieplo
néven nevezetével Ernst
-nek majd írok. Most
a balleket próbálom, én
rendesen az egész. Tanulsa
-gos munka, de regényt nem
lehet mellé írni.
Majd írok! rda. Herbert

A jobb oldalra közölni nem szabad. Ellenkező esetben a levelezőlapot levélpertóval terhelik meg.

Oly külföldi államba, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Levél

Dr. Georg v. Lukács

Heidelberg
Leppeler Str. 28.

1917 jan. 27.

Kedves Guri, csak azt akarom megírni
hogy Düsseldorfből vissza kuldtek a dara-
-bonat minden megjelölt nélkül és hoz-
Bécsben sem fogják juttatni a kriptériumokat.
Elhalasztja megint, fel, hogy most nem lesz kö-
-fősége. Vitont én eladtam a halálos frátalságot
Künnél és meg fog jelenni jövő öre
talán a te költségvel együtt és én írok a da-
-rab elé egy előzót! majban megírom dráudia

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Ideves Gyuri nagyon régóta és
mindig akarok melled irni mint itt
mindjártan. Azt hiszem az ő hallgatóiságát
sem érted félre. Ofan mythosai lettek
itten, hogy melled levelet irni, azt valami
ritusnak érzik mégre nem mindig mer
-nek vállalkozni és még nem mindig si-
-kerül. Tudtommal sok el nem küldött
levél felerzik itt. De ez is gegeben és jöbber
van mint bárhol másképp lehetne. Én
egyszerű és brutális okból nem írtam: időm
nem volt. Nem az az én óra talán amikor
a megírás kerül, hanem az, hogy én kis
csend támadhasson bennem, mellesse én
felhívre kerülhetek. Nagyon jó lett volna
éppen most, legutóbbi leveled után, ha is
felelhettem volna. A „levelezésből” nem
lett semmi. De az is jó, hogy ezt most nem
érzem bajnak, hogy azt érzem: semmi sem
múltik időm és disztancián. Megírtam! Most
sem új írok csendből, magamból, de már

MTA FI
Lukács

nem akartam tovább várni. Valahogy
maga az a helyzet vagy situáció vagy mi:
pontosan az hogy nekem levelet írok, nagyon
hiányzott már nekem.

Elmondom mit csinálok. 1. Rendelem
a bállelet mel' aprilis végén nagy odypétele után
most már bizonyosan kijön. Egészen egyedül rendelek
saját sikerrel, hogy nagy Dávid az intendáns kragma
tárgyalni kezdett velem egy operai rendező ség
lehetőségéről. Még nincs eldöntve. Magamban sem
ment igaz aqan, hogy ez az én mester ségem, de
csak aqiban, amegiben mesterség (az ináson
kivül) lehet egyén. A közutár pedig majdnem
a mester ség meutenséget jelenti. Ha jó periódust
kapunk mégis elvárhatnánk darabjain kedvéért
(mert mégis befeutenséget jelent) és mások
esetleg elővondó darabjait.

Mivel hogy a regizt (az opera miatt)
nagysan irhatom, hát most csinálom egyéb váll
munkáimat is. Ez kis történeti történetek- anthológiát
írnék, meg az Anna-nak diktálom. Ez jó bevétel
-test is persze a kassa irni. - Aztán az előa-
-dások. Mégpedig kétféle is. Egyik a paedagogiai
semináriumban (közutárismentató) - a másik
a zellemi tudományok iskolájában (mefőf rém
-ben végre tudn.) mel' az a közv

beszt illetve annak előmunkálata
vejsz jött létre. Ugyanis a beosztású
arra fogjuk fordítani hogy ezeket az elő-
adásokat — voltaképp az évkezdés — kiad-
juk. Én dramaturgiáról beszéltek és
magam ömlök neki, mert egészen váratlanul
gondoltam, hogy mintemám alaktul ki
megyek te is nagyon fogsz ömleni. Hisz
nem méltam oda, itolált és látomás
véletlen ötleteim magukat fővárosi gou-
-vénál fel és oszpenőlték egy egész
rendszert. Egészen magától adódik minden.
És igazán gründelba kaptam. — Iskolánkban
nagyon várnak. Nem csak azért mert mi
hivathozni fogtunk rád. Csudálatos de
híveid rejtezték nekik a terjed és nem is rej-
-tett már. Tűrelmetlenül követelnek tőled
és awal gyanúsítanak, hogy csak "reklám"nak
hazaváltuk a neved. Nehéz és előt nem
juttat volna egyikbe hogy is / hamarosan
"reklám" lehetett Pestben. 70-en iratkoztak
be és ottvén el is járnak rendszeren. Soha még
Pestben isen jó és kellemes odafigyelő a hitatos
halás publikumot nem láttam. És jól sikerült.
de jó-e vajon? A fejezet elkezdődött? Ugyan

jön-e köze? Anna felhívás híttel hirdeti
hogy djön, aka'mit mondának is, el kell jönnöd.
En neki hiány. (Kérlek íj neki. Oszon nagyon
önül a levelednek, oszon jöttél neki is most
ráfai egészre, mert nagyon fáradt. Kérde nem
biri már a Fejes halatlan kiméletlenségével
páronlto munkát is azt a rettenetes zomort
amit napról napra ott lát.)

Ujságok? Ebben a gerontum megjelenik
még egy könyv: Játékok (ballet és boljaitik)
Ki vanak már pedig a mesém. Jövöre
jönnek is a Halalos fiatalok is. (Ambrus
lett a Mezzeti igazgatója, egész ország
öröme! Vajon nem is a halalos
fiataloknak jött jelent-e? Nem hiszem de
még egyen meg lehet próbálni.) - A Fe
rólam itt kritikaidat is ki lehet találni
adai jövöre? - Becsben nem fogunk egyelőre
jártani. - Ma ujságot nem tudok - Fáradt
vagyok mert a nem lejeges is sokféle
munka fáradt is mert köze mindig
fessit is faj a regis meg miatt a laudóan
vagy a lelkiismeret. Nem vagyok otthon
most. Je is ird meg gyuri, legalább is
hogy mit csinált, hogy érte magát. Most
tudom nagyon igazatnak lehet. Spont ölel
az oronokent!! És mindent megért!
Herbert.

FŐVÁROSI
PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR
VIII., MÁRIA TERÉZIA-TÉR 8. SZ.

***

Herrn

Georg v. du Kaics

Heidelberg

Keppeler Str. 28.

Könyvtári ügyben
az 1901: XX. t.-c. alapján
portómentes.

Kant v. d. V.
Rel.

Friedr. Schenker
L. L. L.

Recht
Kant Schenker
Recht
Kant Schenker
(Vatour)

Kreysler

Militärischerseits unter Kriegsrecht geöffnet.
27. März 1917
Breslau,

Überwachungsbeamter

iche Ba

LEVELEZŐ-LAP

2. 7 MÁJ. 10 = 1

Posta

Dr. Deleue von Lukács
für Edith Hajós

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Reidellberg
Wepler Strasse 28

A jobb oldalra közleményt írni nem szabad. Ellenkező esetben a levelezőlapot levélpórtóval terhelve meg.

előadásra tartogatók ucsu
jegyét; hogy hátha meg-
-érkezel az utolsó percben.
De a ballat ebben a részben
már nagyon sokszor nem lehet
Itt mégis szeretnék Kell!
és hogy a gyűjtemény előadásait
személyesen az ország-
szerte. Herbert.

2946 3-81/102

1917 māj. 16.

Kedves tesvi, Mi van velc? E_g hit ota azit nem ink mar mert legutobb levedt an in-
-dulva mindennap valak. Most is art remelen, hogy est mar nem kapod meg. Kopen meg volt az
-onja premier! Ballet, balet-
-tek es hui. Mind a harom nag sikeres. Kival az operaban ahol
40 kihivat, ofan siker volt amikore az operaban meg egyaltalan nem
volt pelda. Lapok es nise perre engem bantot az Bartokrol
mind a legnagyobb spektakul es elragadtataval tr. 9 a fo. Sikert neki
kerentil tomi a fontot. A lajatek
-ban 3 honnal hotten. Most wagon faradt vagok is probalom magam
Hailay es lekileg omeredni. Sammlingra van spunkig. Es roid is
spunkig van. Minden

Kedves Gyuri - Furcsa a világ. Ironé est a
levegő abban a ház, "szalutiban". (Viktorovskó-
ról ház földvárka -) - melyben Rit. Jánossal
és előt Párisból hazajövet naplójában
megállapította, hogy a gerelennel nem
len többi szümi dolgom - csak sor sor
azaz - is mellette Edith hímek!
Míg ez is of furcsa. Hímet mint valami
Zar, és, bourgoise feleriz (Csakhoz mindjárt
egy új technikát talált fel.) - Hízen alap-
jában nem látom én most se másképp
a világot és magamat mint amik
ideje. Tudod az ember nem változik
de az az "hangulat" melyre sűrű 3 méfőz-
talan abban az illendő selym forrásban
~~szűk~~ Van melletted faldak - Mert pillanatig
de refrain - hogy : talán mégis ez? -
És itt minden of puha is idillikus is bár-
son mely of hallatlanul gazdag
öröngatíkkal, hogy idéztem josta-
tobbat, lélekre bellitobbat gondolni
sem lehet

lég szorgatja az embert, mintha nagy bánat
után csittana - lég szorgatja, hogy az ember
azt is látna volt és megkapott és gondori
len. De ez mind az egybe. Tömeges est? -
Gyere ide Gyuri neussokára. Dolgozhatok mint
az is dolgozom. Tudod Edith mellett lehet.
Dobban mint Hilda mellett. Marjann, Gilgen-
be. - Addig is két nagy riverszire Reibel.
Tudod, hogy én hivatalos az Weimarban
vagyok. Jelenet Reibel. dobba be ott a
leveleket amit az én is küldd el ide
még egy borítékba tevé amit csekély papos.
Nem sokat len. Jó; in hála csak a család
leveleket. A tolem kapott levelek feltépetti-
vel vigázt, hogy minde benne még egy
boríték. - A maodik pedig az, hogy
Reibel - én nekem egy rethetes levelet
Weimarról - A hgyanobb farsarban
vagyok - Mit iszál róla a jánvale az én
lelkes német tanítónak? - Jelen est a Reibel
a munkáimról már nem igen tudok ismi
benélni szeretnék vclad. Spitzszem 13
van rá - Több okból. Az én is, hogy

széles
széles

2. Működés a területi fejlesztés érdekében
már csak a Palermo Kabos azóta
8-ak voltak. A többi nagyon kevés és kevés
jó emberek (1-3 nagyon kevés) - olaszok és
kiváló Kabos - De tudod, hogy az "olasz"
miféle nem miféle is. És kicsi befektet-
és, ellaposított a jelen nem. Edzés
lehet. De egy ilyen fejlesztés egy
másként lehet jövedelmező. Időnkön-
közben ezeket a jelen. - Jóval gyors. - A
címeket közzéteszem. Dabnak elhúzódnak
a hétével. Mesterstejnél, nagy emelkedés
hosszú ideig. Később már egyet. De az
egyet. Jóval gyorsan nem levezet
és azt sem tudom hol van. Magyar
kultúrán is utasít. - Az az ajánlatról
még is. Hallom 2. levezet. Ötlet nem is.
Az ember nem azért ajánl, hogy érdekeljen
tudomány, tehát nem ajánlani sem lehet ebből
a szempontból. Az ember közelem nem levezet
a közelem és a fejlődés. Ha nem: "Ötlet
dolgozati közelem nem levezet". Az aján-
lat még a közelem tartozik, hiszen kultúr-
án emelkedés is jött volna. Épp ez

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

életkötelesség az ajándék odaírni, mielő
amiért az esszéik leírása volt - Kivétel
jóvő, tapintat szempontok itt állnak előtérbe.
Ez a valóság. Azonban: hogy E.-nek is így
származhat. Ne, In dankschön cherbüchung.
hasznos. In dankschön Erinnerung: Múlt
látogatás múlt. Vélhetően az a nem
az, és ő így tudja majd ha sokáig várakozik
származ. - Ezt csináld. De október, ajándék
ezen bántam ha nem tudod. - Is gyors.
Mint van sok mondani való, de ezt
írnai más félreírás. - Gyuri, meztelen
félretett, hogy csomagot kapott a című-
re, Azt is továbbítottam Kell. Mossai
meg ezért a sok alkalmatlanságért
E-karta izm is nem is lehetett
másokra megoldani. De mit írtál én
és beküldtem majd Weinartól? - Nagy
humorok lennének itt! - Gyanú. Gyors
Szélimb. 1000000 per sebb mint humusland
valószínűleg elég jól a múlt-gyári nyaralás
sejt. Remény.

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

Herrn

Dr. Georg von Lukács

Lassen Str. 6

Pension Hohn.

Weimar

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

h. Inmischung

Turca wildg

Moskau, 1934 XII.20.

Kedves Herbert,

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

ne haragudj, hogy kissé elkésve felelek, de megérkezés után nagyon sok mindeféle munka torlodott össze. Tehát - hogy mindjárt a fődologról beszéljek - a film egészében tetszett nekem (már amennyire én mint laikus él tudom képzelni, hogy egy szenárium hogy fog hatni a való^lásban). Politikailag véleményem szerint sikerült körülhajoznod az összes veszedelmes pontokat. Különösen jól sikerült a kommunista szerepe, mert megfelel a történelmi valóságnak és a filmben mégis komolyan és egy bizonyos drámai sullyal hat. Nem akarom most felsorolni, hogy mely képek tetszenek nekem különösen, hanem rá akarok térni a szerintem centrális kérdésre. Ez pedig az, hogy az én benyomásom szerint az, hogy a spannung a film első részében nagyobb mint a másodikban. Ennek oka, az én véleményem szerint, tartalmi, vagyis a témában rejlő. Az első résznek t.i. van egy hatalmas történelmi jelentőségű konfliktus-anyaga: az, hogy a Sutzbündlerék a párt ellenére losschlagolni fognak-e vagy nem. A második részben, a harc megindulása után ellenben mindenki előtt kétségtelen, hogy a harc eleve el van veszve, reménytelen; itt már nincs semmiféle kételyünk abban, hogy mi fog történni, csak az iránt érdeklünk, hogy ez hogyan fog megtörténni. A dráma nyelvén kifejezve ez jelenti az V.ik felvonás végét, amely itt a téma nehézségénél fogva igen nagy helyet foglal el cselékményből. Hogy ezt a hibát hogyan lehetett volna kiküszöbölni, azt nem tudom. Azt hiszem, hogy Bandi felfogása, hogy a filmet történelmileg előbb kellett volna kezdeni, szintén egy ilyen érzésből fakadt. Hogy az ő koncepciójában, a régi fődologpontok de facto felvonultatásában meg lehetett volna-e művészileg megoldani a kérdést, azt nem tudom. (Itt melleleg megjegyzem, hogy a Justizpalast felgyújtása 1927-ben volt és nem 25-ben, mint nálad tévesen mondják.) Lehet hogy elég lett volna a fasizálás idejéből képeket adni az osztrák

munkásmozgalomból, bemutatni a fasizmust egy pár éles gazdasági és politikai kérdésben, megmutatni a szociáldemokrácia szerepét, különösen pedig a Schutzbund izolálását a munkástömegektől mint processust és nem mint kész ~~faktumot~~ faktumot, ahogy a filmben van. Ebben az esetben a mostani expozíció a maga igazi úgy tartalmilag mint formailag sikerült feszültségével a dráma központja volna és nem expozíció mint most, ami azután lehetővé tenné az V.ik felvonásnak, az eleve reménytelenül tragikus harcnak gyorsabb és rövidebb ütemű lepergettetését. A dolgok ilyen tárgyalása megmagyarázza egyes jelenteket, amelyek így - félek - nem fognak annyira hatni, mint igazi súlyuknál fogva hathatnának, épen mert a néző nem kapta gestaltet formában az előzmények^{mint} hanem egy végső konklúziót a maga puszta meztelen fakticitásában. (A fel nem robbantott hid, a munkások, akik a barrikád mellett elmennek munkába.) Mindez rendkívül hatásos volna, hogyha folytatása lenne olyan dolgoknak, amelyeket az expozícióban gestaltet formában szemünk elé tártak a film.

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

Ezzel és bizonyos más vele összefüggő kérdéssel kapcsolatban nagyon érdekes volna egy principiell beszélgetést folytatni a filmről mint genreről. Én bevallom, még nem látom a dolgot egészen tisztán. Csak annyit látok, hogy sem a dráma, sem az epika kategóriáit nem lehet ohne weiteres a filmre alkalmazni. Ebben az esetben feltűnt nekem, hogy a tonfilm nem csinálhat epikai, elbeszélő karakterű dialogust. Általában a te dialogusaidat határozottan egy lépésnek előre tartom a tonfilm dramaturgiai fejlődésében. A drámai karakterű dialogusok, különösen a politikai viták nagyon megerősítenek abban a tavasszal kifejtett véleményemben, hogy a dialogusnak a tonfilmben sokkal nagyobb és súlyosabb szerepe lehet, mint amennyit az eddigi szerzők neki szántak. Egészen más kérdés azonban, hogy lehet-e a tonfilmben dialogus segítségével megtörtént eseményeket ábrázolni. Az epikában kétségtelenül lehet. Ha például egy regényben vagy egy novellában van leírva az a szituáció, hogy a barrikád védelmezői értéülnek

arrol, hogy a hid nincs felrobbantva, ennek igen nagy hatása lehet. Bizonyos körülmények között drámában is, de természetesen csak akkor, ha előzetes dialogusokban a Spannung arra van kiélezve, hogy felrobbantják-e a hidat vagy nem. A filmben félek, hogy az ilyen dialogus hatás-talanul elpuffog. Itt szükséges volna a dialog jelentőségét előzetesen képekben érzékileg ábrázoltatni. Ugyanez áll az ezzel szorosan összefüggő kérdésre: a vasutasok fasizálására. Itt véleményem szerint nem segítenek a dialogusban szőtt elbeszélő elemek. Azt hiszem, hogy itt egy nagyon principiális kérdéstről van szó, amelyet, ha itt vagy, komolyan meg kell beszélni, mert jelentősége tulmegy ennek a filmnek egyes hibáin. A tonfilm költői színvonalának emelése messzemenően, persze nem kizárólag a filmdialogus kiépítésén, a filmdialogus dramaturgiai elveinek kidolgozásán alapul. Itt tehát nagy elméleti tisztánkátásra, sok experimentumra és az experimentumok gondos kritikai feldolgozására van szükség.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

A másik elvi természetű kifogásom a film ellen már nem a témára, hanem a te feldolgozásodra irányul. Feltétlenül helyelem^s, hogy egy emberi természetű cselekményt helyezettél a történés középpontjába. Ez is egy nagy lépés előre a politikai film dramaturgiájában. De kérdés, hogy megtaláltad-e azt az emberi cselekményt és konfliktust, amely a politikai és történelmi cselekmény kihozására a legalkalmasabb. Véleményem szerint nem. A szerelmi történet ugyanis nagyon jó és nagyon alkalmas az ex-pozíció lebonyolítására. A házassági komédia a szociáldemokrata bonccal kitűnően sikerült, úgy politikai tartalmában mint szcenikai erejében igaz és hatásos. De az igazi, a nagy történelmi cselekmény szempontjából ezzel eljátszotta egész szerepét és a harc folyamán már csak mint diszitő, mint élénkítő epizod szerepelhet, nem mint a cselekmény tartalmilag és ezért formailag intengrális része. Mert hiszen most már nincs semmiféle előre vagy hátravivő cselekménybeli funkciója. És ennek azután az a hátránya, hogy a nagy harcnak egy vele csak nagyon epizodikusan összefüggő, irracionális, novellisztikus pointet kell adnod. Megint meg kellene vizs-

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

a
gálni a dolgot műfj-elméletileg. Az én benyomásom az, hogy vannak olyan
tonfilmek, amelyeknek dramaturgiai szerkezete közel jár a novella szer-
kezetéhez; amelyekben tehát a novellisztikus point nem csak jogosult,
hanem egyenesen kötelező. De ebben az esetben a téma súlya sokkal na-
gyobb, semhogy elbirna egy ilyen novellisztikus irracionálitást. Az én
véleményem az, hogy a központi emberi cselekménynek a Márton és Franz
emberi viszonyának kellene lenni és a szerelmi epizod epizodikus ~~xxx~~
~~xxxxxxkxlkx~~ kell hogy maradjon. Fiatal emberekről lévén szó, nagyon
lehetséges és valószínűvé tehető volna, hogy Marton és Franz fiatalkori
~~barátok~~ barátok, akik például a háboru ellenes antimilitarista mozgalmat
együtt csinálták és 18-ban a kommunista párt kialakulásakor váltak .
És épen azért, mert mindakettő komoly és meggyőződött ember, ez az el-
válás fanatikus gyűlöletté sűrűsödött a történelmi fejlődés folyamán.
Ha most már ezekben a dialogusokban megtörténnik a megfelelő politikai
átalakulása Franznak, akkor a politikai tragédia cselekményileg össze-
esik a középpontba állított emberek személyes tragédiáival.

Hogy ezeket ~~av~~ változtatásokat meg ~~lehet-e~~ lehet-e ebben a film-
ben csinálni, azt nem tudom áttekinteni. A film véleményem szerint így
is érdekes és értékes. Én tehát ezeket az elvi kifogásaimat független-
en attól mondom el, hogy ebben a filmben értékesíthetők-e vagy sem, mert
a te jövő produkciód szempontjából azt hiszem elvi fontosságuk. Bandi
azon proposícióját, hogy az anyagot dolgozd fel regénynek, nagyon he-
lyeslem, azt hiszem, hogy itt számodra egy irodalmi Durchbruch lehető-
sége van megadva. És ezt kár volna elmulasztani. De minderről beszé-
lünk, ha itt vagy.

Láttátok a Csapájevet? Én még filmtől úgy elragadtatva nem vol-
tam, mint ettől. Egy csomo kérdést megoldott, messze a film határain
tulmenően. De erről is majd részletesen szóval.

Gertruddal együtt üdvözlünk téged Annával együtt

MTA FILM INT.
Lukács Arca

Agar

Moskau, den 1.XII.1935.

Lieber Herbert, entschuldige, dass ich so spät antworte. Es war wieder eine etwas bewegte Zeit, eine Arbeit jagte die andere und ich komme auch heute nur dadurch zum Schreiben, dass eine angekündigte Stunde vor mir im letzten Moment abgesagt wurde.

Ich will mich auf die wesentlichsten Punkte beschränken. In der Frage, dass János sich neben die Toten legt, hast Du mich nicht überzeugt. Für mein Gefühl bleibt es eine in Handlung umgesetzte Metapher; ich kann diese Sache unmöglich aus der Psychologie von János, als seine Handlung verstehen.

Nun zur wichtigsten Frage, zur Frage von Gavro. So wie das Szenarium jetzt ist, hat es den Hauptfehler - wenn ich mich theoretisch ganz auf Deinen Standpunkt stelle, dass János die Hauptfigur ist - dass das Bühnenbild der dramatischen Führung widerstreitet. Das heisst, dass szenisch, bedingt durch ~~die~~ inhaltliche und dekorative Bedeutsamkeit eine Nebenfigur ein grösseres Gewicht erhält als die Hauptfigur. Ich weiss, dass viele und sogar berühmte Dramen diesen Fehler haben. Ich nehme nur die "Gespenster" von Ibsen, wo auf der Bühne die Krankheit Oswalds sichtbarer und wirklicher ist als das zentrale Drama der Frau Alvingen. Aber berühmt oder nicht berühmt, der Fehler bleibt m.E. ein Fehler. Er hängt mit dem Aufbau der Fabel zusammen. Denn so wie Du die Situation exponierst, muss die Frage der Existenz der Internationalisten, ihres Sieges oder ihrer Vernichtung im Mittelpunkt stehen und im Mittelpunkt dieses zentralen Interesses steht eben Gavro. Natürlich könnte man ein Drama schreiben, in welchem wirklich János der Hauptheld ist. Hier dürfte aber Gavro kaum oder überhaupt nicht erscheinen, nur seine Wirksamkeit müsste man fühlen. So wie Du die Sache aufbaust fühlt man sich unbefriedigt: János ist - wie Du gewollt hast - die lebendigere Figur, Gavro spielt eine verhältnismässig grosse Rolle, ohne uns dabei menschlich nahe zu kommen. So wie die Dinge jetzt stehen, drückt für mein Gefühl Gavro den János und bleibt dabei doch nicht lebendig.

Jetzt zu den persönlichen Zügen von Gavro. Dass was Du in Deinem Briefe aufzählst, ist tatsächlich in der Figur enthalten und ich kann mir sehr gut vorstellen, dass Du damit vieles verbesserst. Vieles, aber gerade nicht das wirklich Wichtige. Denn alles, was Du sagst, sind feine und sympathische menschliche Nebenzüge und solange Du die Sache daraufhin komponierst, wie Du in Deinem Briefe schreibst "sein Schicksal hat nichts Persönliches, es ist das Schicksal aller anderen kommunistischen Kommandiere" kann die Figur unmöglich wirklich lebendig werden. Denn sie bekommt erst dann Leben, wenn seine Individualität gerade als kommunistischer Kommandier gestaltet wird, wenn ich sehe, wie aus Gavro gerade jener spezifische Gavro, jener eigenartige Kommandier wird, wie es - bei allen gemeinsamen Zügen mit anderen guten Kommunisten in der Roten Armee keinen zweiten, genau solchen gibt. Darum glaube ich, dass Du mit Deiner Kritik an der Figur des Kommissars Furmanow in Tschapajew nicht Recht hast. Es ist richtig: er hat nicht viele persönlichen Nebenzüge. Aber, dass, was Du auch bei ihm anerkennst, ist gerade das dramatisch Notwendige, das handlungsgemäss Individualisierende. Nämlich, die "geduldige Weisheit", mit der er Tschapajew behandelt. Gerade dadurch wird aus ihm ein besonderer Kommissar, ein individueller Kommissar, ein Kommissar, der hier auf der richtigen Stelle steht. Nur durch die Vereinigung dieser individuellen Züge, die das sich Bewähren oder das Versagen einer Figur an dem für diese Figur entscheidenden dramatischen Punkt, kann sie wirklich wesentlich, dramatisch charakterisiert werden. Die grösste Fülle der am feinsten beobachteten kleinen individuellen Züge ergibt keine solche dramatische Lebendigkeit, während das richtige Erfinden des hier wesentlichen Zuges als einziger Charakterzug eine Figur (freilich nur eine Nebenfigur, eine Hauptgestalt braucht mehr) lebendig machen kann. Die Züge, die Du Gavro gibst, geben also ihm nur dann Kontur und Plastik, wenn wir dramatisch sehen, dass Gavro gerade durch diese seine persönlichen Eigenschaften seine Truppe in der Hand halten, in kritischen Lagen beeinflussen, den Sieg für die Rote

Armee sichern kann sonst müssen sie 324

blosse Zutaten bleiben, die an der entscheidenden Lebendigkeit der Figur nichts ändern.

1946-3-8/104
Ich billige vollkommen Dein Bestreben, nach einer abgerundeten und völlig notwendigen Fabel. Dass diese Forderung unserem Drama gegenüber jetzt nicht gestellt wird, ist ein Zeichen dafür, dass wir noch nicht wissen, worauf es im Drama ankommt. Jedoch hier wäre zu bedenken, wie weit der Tonfilm als Genre nur den Gesetzen des Dramas unterworfen ist. Ich habe hier gewisse Zweifel, worüber man aber ziemlich ausführlich zu sprechen hätte. Es ist möglich, m.E. sogar wahrscheinlich, dass der Tonfilm gar kein einheitliches Genre ist, sondern eine neue Ausdrucksmöglichkeit, innerhalb welcher verschiedene, von uns noch nicht auf ihr Wesen und auf ihre Gesetzmäßigkeit untersuchten Genres gibt. Denn es ist mir klar, dass das Medium des Tonfilms zweifellos manches sehr tief Verwandte mit der epischen Dichtung hat. Z.B. die Tatsache, dass die Dinge keine Kulissen und keine blosse Requisiten sind, wie im wirklichen Drama. (Ich spreche natürlich nicht von jenem Zirkus, der heute in Ermangelung eines Dramas vorherrscht, wo Stufen, Leiter und Kostüme wichtiger sind als die Menschen, wo der Regisseur und nicht der Dramatiker, das amüsante Bühnenbild und nicht der dramatische Dialog vorherrschen). In der Epik haben die Dinge, gleichviel ob sie Naturmächte oder gesellschaftliche Mächte repräsentieren, eine ganz andere Bedeutung, und ein ähnliches Verhältnis zwischen Menschen und Umgebung scheint mir auch im Tonfilm zu obwalten. Dieser epische Charakter - der selbstverständlich gar nichts mit der Dummheit des "epischen Theaters", das nur eine dekorativ aufgeputzte Agitka ist zu tun hat - bestimmt m.E. den Stil von Tschapajew. Und darum ist es ungerecht von Dir, wenn Du eine Notwendigkeit im streng dramatischen Sinne verlangst. Es gibt ganz grosse epische Meisterwerke der Weltliteratur, aus denen man einzelne Episoden wegdenken könnte, bei denen es denkbar wäre, die Helden ebenso notwendig durch andere Episoden zu beleuchten. (Denke nur an den Don Quixote, an Gil Blas usw.) Trotzdem kann niemand sagen, dass die epische Führung des Don Quixote nicht notwendig wäre, nur hat hier die Notwendigkeit, den verschiedenem Material und den verschiedenen Gesetzmässigkeiten des Materials entsprechend eine andere Erscheinungsweise als die dramatische Notwendigkeit. Ich möchte wiederholen, dass ich damit keineswegs behaupte, dass diese epische Form die im Tonfilm allein mögliche ist. Ich behaupte nur, dass wenn Du Deine Handlung dramatisch und nicht episch anlegst, dann für Dich die Kompositionsgesetze des Dramas bindend sind und von Standpunkt dieser Gesetze halte nach wie vor die Komposition der "Internationalisten" nicht für gelungen.

Hoffentlich kommst Du bald nach Moskau. Dann werden wir diese prinzipiellen Fragen ausführlich durchdiskutieren können. Bis dahin herzliche Grüsse an Dich und Anna auch von Gertrud

Gyuri

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

2444 3-81/105

СССР

Рз. Чер.
отд. фото

Кедез Гуней

Хокантук мени
хопато, де Кидеул, ба
режел улодил Кёо еси
тастана езафт мени тебет
-жук а Кираук мият. Как
Кемалем Гали камат мени
-мил. А ми Калабанк едет
-бен нагон юл Кемал
руба жук. Кемал
Мен Калабан

Лагун
Дом Олимпиада
Лин Фокда

MTA FIL INT

Lukács Arch

№ 24083 Изд. Аз.-Чер. отд. Союзфото
1936 г. Ростов-Д. Крайлит № П-1328

Цена 25 коп.

Тир. 25.000

325

X
↑
183 Lakeland.

Tuga!
→